TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YAŞAMBOYU ÖĞRENME VE YETİŞKİN EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

YETİŞKİNLERİN ÖĞRENME ÖZELLİKLERİNE GÖRE DÜZENLENMİŞ BİR İNTERNET TEMELLİ EĞİTİM ORTAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ (BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK KORFBOL EĞİTİMİ ÖRNEĞİ)

DOKTORA TEZİ

Pervin AVŞAR

ANKARA
Ocak, 2012

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YAŞAMBOYU ÖĞRENME VE YETİŞKİN EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

YETİŞKİNLERİN ÖĞRENME ÖZELLİKLERİNE GÖRE DÜZENLENMİŞ BİR İNTERNET TEMELLİ EĞİTİM ORTAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ (BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK KORFBOL EĞİTİMİ ÖRNEĞİ)

DOKTORA TEZİ

Pervin AVŞAR

Danışman: Prof. Dr. Rıfat MİSER

ANKARA
Ocak, 2012

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Yaşamboyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Anabilim Dalında DOKTORA ÇALIŞMASI RAPORU olarak kabul edilmiştir.

Başkan ……..
Prof. Dr. Hafize KESER (Başkan)

Üye …….
Prof. Dr. Rıfat MİSER (Danışman)

Üye …….
Prof. Dr. İnayet AYDIN

Üye …….
Prof. Dr. Gıyasettin DEMİRHAN

Üye …….
Yrd. Doç.Dr. Mehmet BİLİR

Onay
Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

……/…./20...

……..
Prof. Dr. Nejla KURUL
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bilgisayar ve internet teknolojisinin geliştiği ve bu yolla uzaktan eğitimin talep gördüğü, yeni nesil iletişim teknolojilerinin kullanılmaya başladığı bir dönem yaşamaktayız. Çalışanlar veya yaşamboyu öğrenme gereksinimlerini karşılamak isteyen yetişkinler çeşitli sebeplerden dolayı yüz yüze eğitime zaman ayıramamaktadırlar. Yetişkin öğrenenlerin önemli bir bölümünü oluşturan öğretmenler öğrenme gereksinimlerinin karşılanması için İnternet Temelli Eğitimi (İTE) tercih etmeye başlamışlardır. Yapılan bir araştırmaya (Avşar, 2006) göre beden eğitimi öğretmenleri de İTE yoluyla eğitim almak istemektedirler.

Bu tez, beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenmeye ihtiyaç duydukları konuları İTE yoluyla alma gereksinimlerinden doğmuştur. Yetişkinlerin öğrenme özelliklerine göre düzenlenmiş beden eğitimi öğretmenleri için internet temelli korfbol eğitim ortamının değerlendirilmesi bu çalışmanın amacıdır. Araştırma eğitime katılmaya gönüllü olan ve 6 haftalık eğitimi tamamlayan çalışma grubuyla eylem araştırması modeli kullanılarak yürütülmüştür. Uygulama sonunda İnternet Temelli Yetişkin Eğitimi (İTYE) programı değerlendirilmiş ve çalışma grubunun görüşleri ve katılım davranışlarına göre İTYE'nin literatürde olması gerekenleri karşıladığı ve başarılı bulunduğu görülmüştür.

Bu çalışmanın yürütüldüğü süreçte katkıları ve emekleri geçen kişiler olmuştur. Başta tez danışmanım ve hocam Sayın Prof. Dr. Rıfat MİSER'e akademik ve psikolojik destekleri için teşekkür ederim.

Sayın Prof. Dr. Hafize KESER ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Mehmet BİLİR'e Tez İzleme Komitesindeki kıymetli katkıları, önerileri ve görüşleri için teşekkür ederim.

Çalışmanın gerçekleşmesinde gerek ön uygulama (pilot) grubunda gerek çalışma grubunda yer alan, gerekse dışarıdan eğitimi inceleyerek önerilerde bulunan meslektaşlarıma çalışmaya katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Diğer taraftan lisans üstü eğitim çalışmalarım boyunca beni destekleyen, motivasyonumun kırıldığı anlarda cesaretlendiren, heyecanımı daima paylaşan ve önerilerini hiç esirgemeyen sevgili eşime minnettarım.

Ankara, Ocak 2012 Pervin AVŞAR

ÖZET

YETİŞKİNLERİN ÖĞRENME ÖZELLİKLERİNE GÖRE DÜZENLENMİŞ BİR İNTERNET TEMELLİ EĞİTİM ORTAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ (BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK KORFBOL EĞİTİMİ ÖRNEĞİ)

Avşar, Pervin
Doktora, Yaşamboyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Rıfat Miser
Ocak 2012, 210+ xii sayfa

Bu araştırma, internet temelli bir yetişkin eğitimi programında bulunması gereken özelliklere göre düzenlenmiş olan beden eğitimi öğretmenlerine yönelik İnternet temelli bir yetişkin eğitimi uygulamasının, öğrenenlerin görüşlerine ve katılım davranışlarına göre değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu tez bir eylem araştırmasıdır ve beden eğitimi öğretmenlerine korfbol eğitimi vermek amacıyla oluşturulmuş E-HİZMETİÇİ sitesine kayıt yaptıran öğretmenler üzerinde uygulanmıştır. Çalışma grubu 6 haftalık eğitimi tamamlayan 5'i kadın 13'ü erkek 18 gönüllü beden eğitimi öğretmeninden oluşmaktadır.

Araştırmada önceden tespit edilmiş bir sorunun çözümüne ilişkin internet temelli bir yetişkin eğitimi programı planlanmış, uygulanmış ve sonra da değerlendirilmiştir. Araştırmanın bu üç aşamasına ilişkin veriler yüzde ve frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılarak betimlenmiş, eğitimi tamamlayanlarla terk edenler arasındaki fark ki-kare testiyle, açık uçlu sorulara verilen yanıtlar ise betimsel analiz yöntemiyle yorumlanmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre; eğitimi tamamlayanların yarısı 31-35 yaş grubu genç yetişkinlerdir. Eğitime katılanlar İTYE'yi takip edebilmek için gerekli bilgisayar becerilerine sahiptir. Korfbol sözlüğü yoğun ilgi görmüştür. Forumun nasıl işlediğini bilmemek etkileşimi olumsuz etkilemektedir. Yazılı sorular katılımcıların en zorlandıkları sınav bölümüdür. Katılım sertifikası ve korfbol kitapçığı yoğun ilgi görmüştür. Çevrimiçi gergin konuşma ve tartışmalarda katılımcılar yüz yüze olduklarından daha kontrollü davranmaktadırlar. Eğitimi tamamlayanlarla terk edenlerin eğitime katılma sebepleri arasındaki fark istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde

anlamlıdır. Eğitimi tamamlayanlar korfbolu ve İTYE'yi tanımak isteyenlerdir. Eğitimi tamamlayanlarla terk edenlerin çalıştıkları kurum arasındaki fark istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlıdır. Eğitimi tamamlayanlar ortaöğretimde çalışan öğretmenlerdir. Katılımcıların değerlendirmesine göre kolaylaştırıcı başarılı, eğitim ortamı nitelikli bulunmaktadır.

Sonuçta, çalışma grubunun görüşleri ve web sitesinden izlenen katılım davranışlarına göre, planlanan ve uygulanan internet temelli yetişkin eğitimi programının başarılı olduğu görülmüştür.

ABSTARCT

EVALUATION OF INTERNET BASED TRAINING ENVIROMENT WHICH IS BUILT FOR ADULTS' LEARNING PRINCIPLES
(KORFBALL TRAINING SAMPLE FOR PHYSICAL EDUCATION TEACHERS)

Avsar, Pervin
Doctorate, Department Of Life Long Learning and Adult Education
Thesis Advisor: Prof. Dr. Rifat Miser
January 2012, 210 + xii Pages

This research was performed for evaluation in line with leraners' ideas and partication behaviours of internet based adult training application for physical education teachers which was arranged according to internet based adult training applications features.

This thesis is an action research and it was applied on the teachers who signed up to *E-HİZMETİÇİ* which was designed for teaching korfball to teachers of physical education. Working group consists of 18 volunteer teachers of physical education who completed 6 weeks training and 5 of them are women whereas 13 of them are men.

In the research, an internet based adults training (IBAT) programme was designed, applied and evaluated which is related to solving of a problem diagnosed beforehand. The data's that are related to this 3 levels of research were depicted by using standart deviation, arithmetic mean, percent and frequence. Also, the difference between the ones who were able to complete the training and the ones who were not able to complete the training was construed with chi-square test whereas the answered which were given to open ended questions were construed with descriptive analysis method.

According to the results of the research; the half of the ones who were able to complete the training belongs to 31-35 years old young adults. The ones who joined the training came out of the ones who had required computer skills. The "dictionary of korfball" attracted attentions a lot. Not knowing how the forum works effects interaction negatively. Written questions were the hardest part of the test for

participants. Certificate of attendance and korfball booklet attracted attention a lot. In the intense online talkings and debates, the attendants acted more controlled than face to face interactions. The difference between the reasons for joining the training (comparing the ones who are able to complete and who were not able to complete) is statistically more meaningful in the level of 0,05. The institution difference between the ones who completed the training and quit the training is statistically 0,05 percent more meaningful. According to attendants evaluation, faciliative succesful educational enviroment seems eligible.

All in all, according to attendants' perspective and joiners attribution which were observed from the website, it seemed that internet based adults' training programme which was planned and applied was successful.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI i
ÖNSÖZ ii
ÖZET iii
İÇİNDEKİLER vii
ÇİZELGELER LİSTESİ x
ŞEKİLLER LİSTESİ xii
BÖLÜM I
GİRİŞ
Problem 1
Amaç 7
Araştırmanın Önemi 9
Araştırmanın Sınırlılıkları 10
Tanımlar 10
Kısaltmalar 11
BÖLÜM II
KAVRAMSAL ÇERÇEVE
Uzaktan Eğitim 12
Uzaktan Eğitimin Tarihçesi 14
İnternet Temelli Eğitim 22
İnternet Temelli Eğitim Gerektiren Nedenler 24
Teknolojik nedenler 25
Ekonomik nedenler 26
Eğitim sistemi ile ilgili nedenler 26
Kadınların sorunu ile ilgili nedenler 27
Engelliler ile ilgili nedenler 27
Yetişkinlerin eğitim ihtiyacı ile ilgili nedenler 28
Yetişkinlerin Öğrenme Özellikleri 32
Yetişkinlerin Öğrenme Özelliklerine Göre İnternet Temelli Eğitimin Teknik Özellikleri ve Tasarım İlkeleri 35
İnternet Temelli Yetişkin Eğitimi (İTYE) Tasarlama ve Planlama 36
İTYE 1. Aşama: İnternet Temelli Yetişkin Eğitim Deneyiminden Önce 37

İTYE 2. Aşama: İnternet Temelli Yetişkin Eğitim Deneyimi Sırasında 42
İTYE 3. Aşama: İnternet Temelli Yetişkin Eğitim Deneyiminden Sonra...53
Yetişkinlerin Öğrenme Özelliklerine Göre Tasarım İlkeleri.....57
Tasarım ilkeleri 59
Tasarım Hataları 60
Yetişkinlerdeki Biyolojik Değişimler için İnternet Temelli Eğitim Önerileri....62
İnternet Temelli Eğitimde Eğitim Yönetim Sistemi (EYS) 63
İlgili Araştırmalar.....67
Beden eğitiminde eylem araştırması 67
Bilgisayar ve internet ile ilgili eğitim araştırmaları 68
BÖLÜM III
YÖNTEM
Araştırma Modeli 75
Çalışma Grubu.....84
Katılımcıların Demografik Özellikleri.....86
Verilerin Toplanması 90
Veri toplama araçları.....92
Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması 95
BÖLÜM IV
BULGULAR VE YORUM
İnternet Temelli Yetişkin Eğitimi Deneyiminden Önceki Uygulamalara İlişkin Bulgular 97
Bilgisayar Becerilerinin Saptanması 99
Mevcut Kaynaklar 100
Önceki Öğrenme Deneyimleri..... 101
Programın Geliştirilmesi..... 103
Tartışma..... 105
İnternet Temelli Eğitim Deneyimi Sırasındaki Uygulamalara İlişkin Bulgular 106
Rehberlik 108
Katılım 112
Akademik içerik 121
İletişim 122
Öğrenme Topluluğu Oluşturma (Grup Dinamiği) 126

Uygulama sürecindeki kararlara katılımı sağlamak
(Bütünleşmiş hedefler) 136
Karşılıklı saygı ve etik 144
Tartışma 146
İTYE Deneyiminden Sonraki Uygulamalara İlişkin Bulgular 149
Kolaylaştırıcının Değerlendirilmesi Anketi 159
İnternet Temelli Eğitim Ortamını Değerlendirme Anketi 160
İnternet Temelli Eğitim Programı Öncesi ve Sonrası Görüş Farkına İlişkin Açık Uçlu Form 164
Tartışma 170

BÖLÜM V
SONUÇ VE ÖNERİLER
Sonuçlar 172
İTYE Deneyimi Öncesindeki Uygulamalara İlişkin Sonuçlar 172
İTYE Deneyimi Sırasındaki Uygulamalara İlişkin Sonuçlar 173
İTYE Deneyimi Sonrasındaki Uygulamalara İlişkin Sonuçlar 175
Öneriler 178
Araştırma önerileri 180
KAYNAKÇA 181
EKLER 196

ÇİZELGELER

Çizelge 1. İTE'in iş yaşamında ve eğitimdeki avantajları....31
Çizelge 2. Katılımcıların İTE katılma durumu....84
Çizelge 3. Katılımcıların İTE'e katılım sebebi....85
Çizelge 4. Katılımcıların İTE ortamında bulunmasını beklediği özellikler....85
Çizelge 5. Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı....86
Çizelge 6. Katılımcıların yaşlarına göre dağılımı....87
Çizelge 7. Katılımcıların hizmet yılına göre dağılımı....87
Çizelge 8. Katılımcıların çalıştığı kurumlara göre dağılımı....88
Çizelge 9. Katılımcıların öğrenim durumuna göre dağılımı....89
Çizelge 10. Katılımcıların katıldıkları illere göre dağılımı....89
Çizelge 11. Katılımcıların bilgisayar kullanma becerisine ilişkin görüşleri....99
Çizelge 12. Katılımcıların bilgisayar ve internet bağlantısına sahip olma durumları 100
Çizelge 13. Katılımcıların geçmiş spor deneyimleri....101
Çizelge 14. Katılımcıların geçmiş mesleki deneyimleri....102
Çizelge 15. İT 6 haftalık korfbol dersi konu başlıkları ve ders tasarım biçimi....104
Çizelge 16. Foruma katılan katılımcıların cinsiyetlere göre dağılımı....114
Çizelge 17. Pekiştirme etkinliğine (ödev) katılan katılımcıların cinsiyetlere göre dağılımı....116
Çizelge 18. İTYE öz değerlendirme testine (sınav) katılan katılımcıların cinsiyetlere göre dağılımı....117
Çizelge 19. Katılımcıların izleme sayısı....118
Çizelge 20. Sohbet oturumuna katılan kişi sayısı ve konuşma sayısının haftalara göre dağılımı....122
Çizelge 21. Sohbete katılanların cinsiyetlerine göre dağılımı....124
Çizelge 22. e-posta ve pop-up mesaj trafiği....125
Çizelge 23. Grupların ürettiği proje fikri ve uygulanıp uygulanmadığı....132
Çizelge 24. Birinci hafta kazanımlarının bilişsel alan hedef-içerik dağılımı....137
Çizelge 25. "Sohbet ne zaman yapılsın?" sorusuna katılımcıların cevapları....140
Çizelge 26. Katılımcıların öz değerlendirme testinde elde ettikleri puanların aritmetik ortalamalarının soru türlerine göre dağılımı....143
Çizelge 27. Eğitime kayıt ve devam-terk durumları....149

Çizelge 28. İTYE'ye devam edenlerle terk edenlerin katılım sebeplerine göre dağılımı 153
Çizelge 29. İTYE'ye devam edenlerle terk edenlerin yaşlarına göre dağılımı 154
Çizelge 30. İTYE'yi tamamlayanlarla terk eden katılımcıların öğrenim durumlarına göre dağılımı 155
Çizelge 31. İTYE'yi tamamlayanlarla terk edenlerin geçmiş İTE deneyimlerine göre dağılımı 156
Çizelge 32. İTYE'ye devam edenlerin ile terk edenlerin hizmet yılına göre dağılımı 157
Çizelge 33. İTYE'ye devam edenlerin ve terk edenlerin çalıştıkları kuruma göre dağılımı 158
Çizelge 34. Katılımcıların kolaylaştırıcı hakkındaki görüşlerinin dağılımı 159
Çizelge 35. Katılımcıların İT korfbol eğitimine ilişkin görüşleri 160

ŞEKİLLER

Şekil 1. Sarmal basamaklama döngüsü 77
Şekil 2. Stinger'in temel eylem araştırması rutini 78
Şekil 3. Korfbol öğrenmeliyim çünkü başlığının izlenme sayısına ilişkin ekran görünümü 109
Şekil 4. Korfbol Sözlüğü izlenme görünümü 110
Şekil 5. Katılım şartlarının yazılı olduğu duyuru 112
Şekil 6. Katılım belgesi örneğine ait görünüm 113
Şekil 7. Bir kadın katılımcının sınavla ilgili forum mesajları 118
Şekil 8. Katılımcıların tarihlere göre kayıt sayısı 119
Şekil 9. Ödev etkinliğin paylaşıldığı forum mesajı görünümü 127
Şekil 10. Forumda paylaşılan "Hoşgeldiniz" etkinliği ve yorumunun görünümü 128
Şekil 11. Sitenin ana teması 129
Şekil 12. Ders anlatım sayfası Simetri denge görünümü 129
Şekil 13. Kırmızı renkle vurgu yapılan sayfa görünümü 130
Şekil 14. Grup buluşması için bir ilan görünümü 131
Şekil 15. Proje fikrini uygulamaya koyan bir grubun ilanı 132
Şekil 16. Dersler hangi gün açılsın anketinin sitedeki görünümü 139
Şekil 17. Eğitimde bulunulan saatlere ilişkin bir görünüm 141
Şekil 18. Katılımcıların hafta sonu eğitime girdikleri saatler 141
Şekil 19. Katılımcılara gönderilen korfbol kitapçığı 162

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem

Eğitimi, bilinenleri aktarmayla ilgili bir süreç olarak tanımlamanın artık yeterli olmadığı bir çağda yaşamaktayız. Çünkü kültürel değişimlerin insan yaşamından daha uzun bir süre alması çok geçmişte kalmıştır. Eskiden, insanların gençken öğrendikleri şeyler yaşamlarının geri kalanında da geçerli olmaktaydı. Whitehead 1931 yılında "Biz insanlık tarihinde bu varsayımın yanlış olduğu bir dönemi ilk kez yaşıyoruz... bugün bu yaşam süresi insan yaşamı süresinden büyük ölçüde daha kısadır, buna bağlı olarak bizim yapacağımız eğitim, bireyleri koşullarındaki yeniliği karşılamaya zorlamaktadır" (Akt: Knowles, 1983/1996, s.168) diyerek 81 yıl önce bile eğitimin yaşamboyu, sürekli bir araştırma süreci olarak tanımlanabileceğini belirtmiştir.

Her an gelişen ve değişen dünyada insanlar hızlı değişime ve yenilenen ortama uyum sağlayabilmek, gelişmelerin dışında kalmamak için devamlı ve sistemli bir eğitim sürecine ihtiyaç duyarlar. Bu süreç yaşamboyu öğrenme olarak tanımlanabilir.

Günümüzde bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi kendi yapısına uydurabilen, buna yenilerini katabilen ve bilgileri yayan toplum ya da kişiler güçlü olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, günümüz toplumlarının gereksinimi olan insan profili artık değişmiş, farklılaşmıştır (Soran, Akkoyunlu ve Kavak, 2006). Toplumlar bundan böyle, "kendini geliştiren" ve "yaşamboyu öğrenme" becerilerine sahip bireylere gereksinim duymaktadır.

Yaşamboyu öğrenme, nitelikli okul eğitimi ile bunun sonrasında bireylere yetişkin eğitimi olanaklarının sağlanması ile mümkün olur. Lindeman'a (1926) göre yaşam başlı başına bir öğrenme sürecidir. Fakat her insanın, teknik ve toplumsal değişime ayak uydurabilmek, kendi çevresine ilişkin koşullar altında meydana gelen değişiklikler karşısında hazırlıklı

olabilmek ve bireysel gelişimi bakımından tüm gizilgücünü harekete geçirebilmek amacıyla sürekli, maksatlı ve ardışık bir öğrenim görmesi için özgül fırsatlara ihtiyacı vardır. İşte bu fırsatların değerlendirilmesiyle ortaya çıkan öğrenme ortamına yetişkin eğitimi denir (Akt: Ayhan, 2005, s.3).

Yetişkin eğitiminin hedef grubu, herhangi bir eğitim kurumunun tam zamanlı programına devam eden belli yaş grubundaki çocuk ve gençlerin dışında kalan kişilerdir. Yetişkinlerin bireysel özelliklerinin dikkate alındığı, kuralların esnek tutulduğu, programların içeriğini bireyin ihtiyaçlarının belirlediği ve yetişkinlerin öğrenmeye ihtiyaç duyduğu her konuyu kapsayan eğitime yetişkin eğitimi denilebilir. “Yetişkinlerin eğitiminin çok uzun zamandır insan ırkının bir kaygısı olduğu düşünüldüğünde; yetişkinin öğrenmesi konusunda yakın zamana kadar bu denli az düşünmenin, araştırmanın ve yazının bulunması gariptir. Yetişkin öğrenenler gerçekten ihmal edilmiş bir kesim olmuştur.” (Knowles, 1996).

Yaşamboyu öğrenme ve yetişkin eğitiminin önemli araçlarından biri ise uzaktan eğitimdir. Uzaktan eğitim bir eğitim teknolojisidir. Eğitimin bir kurum olarak karşı karşıya bulunduğu performans gösterme, değişime ve yeniliğe açık olma sorunu ile doğrudan ilgilidir. Bu nedenle son yıllarda eğitim sektöründe öğrenme hedeflerini ve eylem düzeylerini etkili biçimde gerçekleştirmek üzere çağdaş eğitim teknolojileri hızlı bir gelişme içindedir (Alkan, 1988). Bunların en sonuncusu uzaktan öğretimin çeşitli biçimleridir.

Alkan (1981, s.59) uzaktan öğretimi şu şekilde tanımlamaktadır: “Geleneksel öğrenme-öğretme yöntemlerinin sınırlılıkları nedeniyle sınıf içi etkinliklerin, planlayanlar ve uygulayıcılarla öğrenciler arası iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış öğretim üniteleri ve çeşitli ortamlar yoluyla belirli bir merkezden sağlandığı bir öğretim yöntemidir.”

Öğrenenin ve öğretmenin aynı ortamda bulunmasını gerektirmeyen uzaktan eğitim, kendi kendine çalışma şeklinin sistematik olarak düzenlenmesidir. Farklı mekânlarda bulunan kişilerin birlikte eğitim görebildiği uzaktan eğitimin dünyada gelişimi için her ne kadar kesin bir başlangıç tarihi belirlenemese de uzaktan eğitimin kullanımına 19. yüzyılda rastlanmaktadır (Verduin ; Clark. 1994, s.15, akt. Bulurman, 2002).

İlk uzaktan eğitim uygulamaları posta hizmetleri ile başlamıştır. Ancak bilgi teknolojisindeki hızlı gelişmeler, 1989’da Tim Berners-Lee’nin web’i

(World Wide Web) keşfetmesi ile yaşanmaya başlamıştır. İnternetin eğitim sürecinde yapılacak araştırmalara kolaylık sağlaması, bilgiye kısa sürede ve kısıtlamasız ulaşılabilmesi eğitimciler ve öğrenciler için bulunmaz bir fırsat sağladığı için sanal üniversiteler doğmuştur. İlk olarak Oxford Üniversitesi 1999 yılında internette açık üniversite girişimini başlatmıştır. ABD'nin ilk sanal üniversitelerinden biri olan Phoenix Üniversitesinin 1999' da 48 bin öğrencisi olduğu bilinmektedir (Karataş, 2008).

Bilgisayar ve İnternet teknolojisinin gelişmesiyle birlikte Türkiye'de ilk kez 1992' de ODTÜ'de IDE-A (İnternete Dayalı Eğitim-Asenkron) Paketi uygulaması başlatılmıştır. Ahmet Yesevi Üniversitesi ise 2002-2003 eğitim öğretim yılından itibaren bazı programlarının tümünü internete dayalı olarak vermeye başlamıştır. Diğer taraftan Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinin de 2001-2002 öğretim yılında ders içeriklerini web temelli sunması yanında kitap, yazılım, akademik danışmanlık sistemi, sınav, öğrenci işleri vb. hizmetlerini internet üzerinden sunduğu (Kaya, 2006) görülmektedir.

Internet temelli eğitim, teknolojinin avantajlarını kullanarak yapılan çağdaş uzaktan eğitim şeklidir. Günümüzde internet teknolojileri bir ülkenin uzaktan eğitim performansını etkileyen en önemli unsurlardan biri haline gelmiştir. İçinde bulunulan süreçte eğitim talebinin gittikçe artması, eğitimin amaç ve niteliğinin değişmesini de zorunlu kılmaktadır (Erturgut, 2008, s.82).

Bireyselleştirilmiş ve iletişim olanakları artırılmış teknolojik ders tasarımları geliştikçe, yetişkin toplulukları için de eğitim ihtiyaçlarına yönelik önemli sunumlar gerçekleşmeye başlamaktadır. Özellikle bazı yetişkinler için bu metot resmi ya da resmi olmayan eğitime ulaşmak için tek alternatif olabilir. Çünkü yetişkinler özellikleri gereği ana-baba, çalışan, eş gibi çeşitli sosyal zorunluluklara sahiptir.

Yetişkin öğrenenler için zaman çok kıymetlidir. Bunun için de zaman bakımından etkili ve esnek öğrenme tercihlerine ihtiyaç duyarlar. Diğer taraftan genel öğrenme işlemleri ve yaşam kuralları bakımından uzaktan öğrenen yetişkinlerle sınıf içi öğrenen yetişkinler birbirine benzerdir (Burge, 1988). Yetişkinlerin benzer davranışlar göstermesi normaldir. Çünkü yetişkinler, birçok farklı özellikleri yanında, öğrenme özellikleri bakımından *da* çocuklar ve gençlerden farklılıklar göstermektedirler. Nasıl ki yetişkinlerin

fizyolojik, psikolojik ve toplumsal özellikleri farklı ise öğrenmeye ilişkin özellikleri de farklıdır (Miser, 1999, s.24). Yetişkinler ihtiyaç duydukları alanlarda, öz yönelimli, bireysel, deneyimlerini paylaşabileceği bir ortamda ve sorun merkezli öğrenmek isterler.

İhtiyaç duydukları alanlarda eğitim almak isteyen yetişkin öğrenenlerin önemli bir bölümünü öğretmenler oluşturmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan 726 bin öğretmene (MEB, 2011) kendilerini geliştirmek, değişen dünyaya adapte olmalarını kolaylaştırmak ve eğitimin kalitesini yükseltmek için her yıl hizmet içi eğitim etkinlikleri düzenlemektedir. Öğretmen topluluğunun bir parçasını oluşturan beden eğitimi öğretmenleri de diğer branş öğretmenleri gibi alanındaki gelişmeleri takip etmek, kişisel ve mesleki gelişim sağlamak için öğrenme ihtiyaçlarının karşılanmasına gereksinim duymaktadırlar.

Geçmişte beden eğitimi öğretmenlerine hizmet içi eğitim sunmak belki daha kolaydı. Çünkü 1935 yılında ilk kez Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünden mezun olan öğretmen sayısının 23 olduğu görülmektedir (Altunya, 2006, s.731). Bugün ise 21.848 beden eğitimi öğretmeni istihdam edilmektedir (MEB, 2011). Bu sayının yaklaşık iki katını henüz atanamayan ve özel okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Ancak her yıl MEB tarafından beden eğitimi öğretmenleri için açılan hizmet içi eğitim programları, çalışan öğretmenlerin sadece %7-8'nin (yaklaşık 1500 öğretmen) öğrenme gereksinimini karşılayabilmektedir (MEB, 2011). Diğer taraftan da eğitime katılma şansı yakaladığı halde; eğitim için başka bir ile gitmek istememe, küçük çocuklarını bırakacak kimselerinin olmaması, eşinin izin vermemesi, ekonomik sorunlar vb. sebeplerle (Avşar, 2006) hizmet içi eğitime katılamayan beden eğitimi öğretmenlerinin olduğu da bilinmektedir.

Kaldı ki araştırmalara göre (Altun, 2005; Avşar, 2006; MEB, 2006); öğretmenlerin hizmet içi eğitim gereksinimleri yeterince karşılanamamaktadır, katılım oranında cinsiyetler arası belirgin farklılık vardır, ihtiyaç saptama çalışmalarının sürekliliği yoktur, hizmet içi eğitim etkinliklerinin değerlendirilmesi ve geri bildirim yeterince yapılmamaktadır. Ayrıca hizmet içi eğitim programlarının gerek zamanlama gerekse de etkinliklerinin etkili olup olmadığı konusu son zamanlarda önemli bir tartışma konusudur.

Eğitime ihtiyaç duyan kişi sayısının çok fazla olması ise öğretmenlerin yüz yüze eğitimle öğrenme ihtiyacının karşılanmasını zorlaştırmaktadır. Öte yandan ekonomik, ailevi sorun ve sorumluluklar, kadınların çoklu sosyal rolleri, zaman sorunu gibi nedenler de beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitime katılmalarını engellemektedir.

Genelde öğretmenlerin, özelde ise beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitime erişme sorunlarının çözümü için internet temelli yetişkin eğitiminin yeni fırsatlar yarattığı düşünülmektedir. Çünkü internet üzerinden eğitime, ağ erişiminin olduğu her yerden ve her an ulaşılabilir. İstenildiği kadar konu tekrarı yapma şansı vardır. Eğitim almak için yaşanılan şehri terk etmek ve yolculuk yapmak gerekmez. Teknoloji okur-yazarı olmayı sağlar. Etkileşim özelliği sayesinde derslerde aktif katılımcı olmayı geliştirir. Bu avantajlar yetişkinlere gereksinim duydukları öğrenme konularını İTE yoluyla vermenin önemine işaret eder.

Araştırmalar öğretmenlerin bilgisayar ve internete dayalı ders yapma ve eğitim alma arzularını göstermektedir. Bir araştırmaya katılanların %63'ü hizmet içi eğitim etkinliklerinde e-öğrenme yönteminin kullanılmasını istemektedir (Semerci, 2008). Ayrıca hizmet içi eğitim etkinliklerinin değerlendirildiği bir çalışmaya göre de öğretmenler uzaktan öğretim, internet temelli öğretim vb. yaklaşımlar kullanılarak hizmet içi eğitim almaya eğilimlidirler (MEB, 2006). Avşar'ın (2006) beden eğitimi öğretmenleriyle ilgili yaptığı bir araştırmada İnternet yoluyla eğitimin de tercih edilen bir yol olduğu vurgulanmaktadır.

Araştırmalardan da anlaşılacağı üzere; öğretmenler için, klasik hizmet içi eğitim etkinliklerine destek olacak internet temelli hizmet içi eğitime hem ciddi bir yönelim, hem de gereksinim vardır. Bunun gerçekleşebilmesi, öncelikle gereksinimleri karşılayacak nitelikte, yetişkinlerin öğrenme özelliklerini dikkate alan internet temelli eğitim programlarının geliştirilmesini gerektirir.

1980'li yıllarda Knowles (1986, s.4), "Bu yüzyılın sonlarında çoğu eğitim hizmetleri, eğitimcilerin kitle iletişim araçlarını yetişkinlerin öğrenme ilkeleriyle uyumlu kullanmayı öğreneceği telekonferans, kablo ve uydu televizyon, bilgisayar ağları ve henüz keşfedilmemiş diğer yollarla elektronik olarak yayınlanıyor olacak" tahmininde bulunmuştur. Knowles, eğitimin elektronik yayımı konusunu erken algılamıştır, fakat İTE'in gelişmesine rağmen

eğitimciler, yetişkin öğrenenleri ve yetişkin öğrenme ilkelerini uzaktan eğitimin merkezine henüz daha yeni yerleştirmeye başlamışlardır (akt: DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004,s.11).

Yetişkinlerin öğrenme ilkeleri gözetilerek bir internet temelli eğitim (İTE) nasıl verilmeli sorusuna yanıt arandığında; ilgili alanyazın incelemeleri başarılı bir internet temelli yetişkin eğitimi (İTYE) tasarımının üç aşamadan oluşması gerektiğini göstermektedir.

- Birincisi İnternet temelli yetişkin eğitimi deneyimi öncesidir. Eğitim başlamadan önce yapılması gerekenleri; öğrenenler hakkında bilgi toplamayı, bilgisayar becerilerinin, öğrenme stillerinin, mevcut kaynakların, katılımcıların istekleri ve önceki öğrenme deneyimlerin tespit edilmesini içerir. Bütün bu etkinliklerin gerçekleşmesiyle program planlanır.
- İkincisi ise internet temelli yetişkin eğitimi deneyimi sırasındadır. Eğitim uygulanırken rehberlik yapmayı ve öğrenme topluluğu oluşturmayı içerir.
- Üçüncüsü de internet temelli yetişkin eğitimi deneyiminden sonrasıdır. Bu aşama eğitim bittikten sonra öğrenme sürecini ve katılım davranışlarını değerlendirmeyi içerir (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004).

Bu bilgiler, internet temelli bir yetişkin eğitiminin, yetişkinlerin öğrenme özelliklerinin çağdaş uzaktan eğitim olanaklarına yansıtıldığı bir programa dayanması gerektiğini göstermektedir. Böyle bir tümleşme, yetişkinlerin öğrenme özelliklerini dikkate alan bir İTE teknik olarak nasıl planlanmalı, nasıl bir çerçeve kurmalı, kaç aşamadan oluşmalı, özellikleri neler olmalı gibi sorulara cevap aramayı gerektirir.

Görüldüğü gibi yetişkinler kişisel ve mesleki gelişimleri için internet temelli öğrenme yöntemine ihtiyaç duymaktadırlar. Fakat yetişkinler için yapılan eğitim programlarında yetişkinlerin öğrenme özellikleri dikkate alınmaya henüz başlanmıştır. Onların bu özelliklerinin internet temelli uzaktan eğitime yansıtıldığı yetişkin eğitimi programlarının fark yaratacağı düşünülmektedir. Eğitim ortamı yetişkinlerin öğrenme özellikleriyle uyumlu hale getirildiğinde, internet temelli öğretmen eğitim programları geleneksel hizmet içi eğitim programlarına destek olabilir. Öğretmenler için düzenlenen

eğitim programlarının niteliği arttığı zaman bu iyileşmenin genel eğitim sistemine yansıyacağı şüphesizdir.

Diğer taraftan araştırmacının öğretmen eğitimcisi ve Beden Eğitimi Öğretim Programı Yazım Komisyonunun üyesi olması, sorunu alanda gözlemlemesini de sağlamaktadır. Araştırmacının katıldığı hizmet içi eğitim kurslarında ve program tanıtım seminerlerinde beden eğitimi öğretmenlerinin korfbol, ragbi gibi yeni spor branşlarına ilgileri olduğu fakat bu konuda eğitime ulaşma sorunu yaşadıklarını görülmektedir. Beden Eğitimi Öğretim Programında (MEB, 2006) geçen özellikle korfbol sporu ile ilgili beden eğitimi öğretmenlerinin hiç bilgilerinin olmadığı görülmektedir. Öyle ki bir araştırmada (Avşar, 2011, s.238) beden eğitimi öğretmenleri yeni gelişen spor branşlarıyla ilgili hizmet içi eğitim almak istediklerini dile getirmektedirler. Böyle bir soruna çözüm üretmek için internet temelli bir korfbol eğitiminin geliştirilmesi, değerlendirilmesi ve sonuçlarının bulunarak önerilerde bulunması gerekmektedir. “Uzaktan eğitim sisteminde, eğitim faaliyetlerini analiz etmek, anlamak ve sonuçta ortaya çıkan bulgulardan yola çıkarak sorunları önleyici veya giderici çalışmalar yapıp eğitimde kaliteyi artırmak amaçlanır” (Odabaş, 2003).

Bu bağlamda bu araştırmanın problemi, beden eğitimi öğretmenlerinin korfbol öğrenme ihtiyaçlarına çözüm üretebilme ve onların eğitim gereksinimini internet yoluyla karşılama isteği üzerinden yürütülen bir arayıştır. Bir başka deyişle bu araştırmanın problemini, yetişkinlerin öğrenme özelliklerini dikkate alarak alanyazın bilgilerine göre internet temelli yetişkin eğitimi öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılması gerekenlere göre geliştirilen ve beden eğitimi öğretmenlerine yönelik olan internet temelli korfbol eğitimi programının değerlendirilmesi oluşturulmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, internet temelli bir yetişkin eğitimi programında olması gereken özelliklere göre düzenlenmiş bulunan beden eğitimi öğretmenlerine yönelik İnternet temelli bir yetişkin eğitim uygulamasının yetişkinlerin görüşlerine ve katılım davranışlarına göre değerlendirilmesidir.

Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1- *Saptanan problem çerçevesinde çözüm için programın planlanması aşamasında (*İnternet temelli yetişkin eğitimi deneyimi öncesinde programa katılanların);
   a) Öğrenme gereksinimleri nelerdir?
   b) Cinsiyet, yaş, hizmet yılı, çalıştığı kurum, eğitim, katıldığı il vb. durumları nelerdir?
   c) Bilgisayar kullanma becerileri ne seviyededir?
   d) Mevcut kaynakları ne durumdadır?
   e) Önceki öğrenme deneyimleri nedir?
   f) Daha önce planlı bir İnternet temelli yetişkin eğitimine katılma durumları nelerdir?
   g) İnternet temelli yetişkin eğitiminden beklentileri nelerdir?

2- *Planlamanın uygulanması aşamasında (*İnternet temelli yetişkin eğitimi deneyimi sırasında "Katılım" bakımından katılımcıların);
   a) Kurs işlemleriyle ilgili rehberlik etkinliklerini izleme yoğunluğu nedir?
   b) Katılımcıların Forum etkinliğine dahil olma yoğunluğu nedir?
   c) Ödev (pekiştirme) etkinliğine dahil olma yoğunluğu nedir?
   d) Sınav (öz değerlendirme sınavı) etkinliğine dahil olma yoğunluğu nedir?
   e) İzleme sayısı ile diğer etkileşimli etkinliklere katılım arasında paralellik var mıdır?
   f) Sohbet etkinliğine katılım yoğunluğu nedir?
   g) İnternet temelli korfbol eğitiminde "grup dinamiği" oluşma durumu nedir?
   h) Karşılıklı saygı ve etik ilkesine uyulma durumu nedir?

3- *Değerlendirme aşamasında* (İnternet temelli yetişkin eğitimi deneyimi sonrasında);
   a) Katılımcıların eğitime kaydolma, tamamlama ve terk durumları nedir?
   b) Katılımcıların "kolaylaştırıcı" hakkındaki görüşleri nelerdir?

c) Eğitim programına katılan katılımcıların “eğitim ortamının niteliği” hakkındaki görüşleri nelerdir?
d) İnternet temelli eğitime ilişkin olarak “eğitim programı öncesi ve sonrası görüş farkı” var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitime olan gereksinimleri ve aldıkları eğitimin yeri, zamanı, etkililiği vb. konularda sıkıntı yaşandığı ve bununla bağlantılı olarak yetişkin eğitimi ilkelerine göre düzenlenmiş bir internet temelli eğitime olan ihtiyaç gözlenmektedir. Bu sorunu gidermeye yönelik olarak çağın gerektirdiği bilgisayar ve internet teknolojisinden yeterince yararlanmak ve ihtiyaç duyulan öğrenme konularını uzaktan eğitim yoluyla almak bir çözüm gibi görünmektedir. Bu araştırma da bu soruna çözüm üretme arayışlarından biridir. Elde edilen sonuçların genel olarak yetişkinlerin ve özel olarak öğretmenlerin öğrenme ihtiyaçlarının, yetişkinlerin öğrenme ilkeleri çerçevesinde internet yoluyla giderilmesine katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Diğer taraftan Türkiye’de yetişkinlerin öğrenme özelliklerini dikkate alan ve öğretmenler için hazırlanan bir internet temelli eğitime rastlanamamıştır. Bu yönden de alana uygulama bakımından katkısının olacağı düşünülmektedir. Araştırmaların hedef kitlelerine bakıldığında yetişkinlerin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Benzer araştırmalarda, burada dikkate alınan ve vurgulanan yetişkin özelliklerini esas alan tasarımlara örnek oluşturabilir.

Bu araştırmada uygulanan yetişkinlerin öğrenme özelliklerine göre tasarlanmış internet temelli bir öğrenme ortamının, öğretmenlerin öğrenme gereksinimlerinin karşılanmasına katkı sağlayacak alternatif çözüm yollarına ilişkin tartışmalara da katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma; 2010-2011 eğitim öğretim yılında MEB'e bağlı özel ve resmi ilk ve ortaöğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenleri içinden gönüllü olarak katılan bir grubun programa ilişkin görüşleri ve katılım davranışları ile sınırlıdır.

Ayrıca internet temelli bir yetişkin eğitimi programı olarak geliştirilen ve 14 Şubat-10 Nisan 2011 tarihleri arasında altı hafta uygulanan korfbol eğitim programı ile sınırlıdır.

Araştırmacıya ilişkin sınırlılık: Bu araştırmada kullanılan eylem araştırması modelinde araştırmacının alandaki gözlemi, yüksek lisans tezine ve alanyazın taramasına dayanan sonuçları ve informal öğretmen görüşmeleri sonucunda saptanan problem üzerinden eylemin yürütülmesi araştırmacının sınırlılığıdır.

Ortama ilişkin sınırlılık: Bu araştırmada internet temelli yetişkin eğitiminin uygulanmasını sağlayan Moodle uzaktan eğitimi yazılımının ve sürümünün yeterlilikleriyle sınırlıdır.

Tanımlar

Beden Eğitimi Öğretmeni: Çalıştığı kurumda öğrencilerine beden eğitimi ile ilgili bilgi, beceri, tutum ve davranışlar kazanmasına yardım eden mesleki formasyonunun gerektirdiği diğer görevleri de yürüten kişidir.

İnternet Temelli Eğitim: Tartışma listeleri, e-posta, forum, çoklu ortam, sanal sınıf, telekonferans ve video konferans, telefon, televizyon, CD, DVD gibi "araç ve yöntemleri kullanarak, belirlenen konu alanlarındaki öğrenmenin tamamen teknolojik ortamlar üzerindeki etkinliklerle gerçekleştiği eğitim ortamı.

İnternet Temelli Yetişkin Eğitimi: Yetişkinlerin öğrenme özellikleri dikkate alınarak tasarlanan internet temelli eğitim.

Korfbol: Sekizer kişilik iki takım halinde oynan ve kızlarla erkeklerin birlikte oynadığı, korf adı verilen sepetten topun geçirilerek sayı elde edip rakibe üstünlük kurulmaya çalışılan bir takım sporu.

Kısaltmalar

ETK: Eğitimi Tamamlayan Katılımcılar

EBK: Eğitimi Bırakan Katılımcılar

İT: İnternet Temelli

İTE: İnternet Temelli Eğitim

İTYE: İnternet Temelli Yetişkin Eğitimi

MOODLE: Modular Object -Oriented Dynamic Learning Environment (Esnek Nesne Yönelimli Dinamik Öğrenme Ortamı)

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde alanyazın incelenmesi sonucu elde edilen bulgulara dayalı olarak kavramsal bir çerçeve çizilmiş ve ilgili araştırmalar özetlenmiştir. Bunlarla bağlantılı olarak bu bölümde uzaktan eğitimin tanımı, tarihçesi, internet temelli eğitimin ne olduğu, internet temelli eğitim gerektiren nedenler, İTE'nin teknik ve tasarım özellikleri, yetişkinlerin öğrenme özellikleri ve İTE tasarlama konuları ve ilgili araştırmalar detaylı olarak ele alınmaktadır.

Uzaktan Eğitim

Ulaşım ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler insanların yaşam kalitesini yükseltiyor görünmekle birlikte, kendisi için zaman yaratmakta gittikçe zorlanan meşgul bireyler ortaya çıkarmaktadır. İnsanlar bir yandan, bilgi çağının gerektirdiği araştıran, kendini geliştiren, rekabet eden ve farklı öğrenme alanlarına ilgi gösteren birey olma ihtiyacıyla baş etmeye çalışırken, bir yandan da zamansızlık problemiyle karşı karşıya kalmaktadır. Uzaktan eğitimin bu tür problemlere "farklı ve yenilikçi bir çözüm yolu olduğu" (Kaya, 2002, s.18) görülmektedir.

Uzaktan öğretim; "geleneksel öğretim uygulamalarının öğretim yaşı, zamanı, yönetimi, amaçları ve benzeri sınırlılıklarına bağlı kalmaksızın; özel olarak hazırlanmış yazılı gereçler, kitle iletişim programları ve kısa süreli yüz yüze öğretimin bir sistem bütünlüğü içerisinde kullanılması ile yürütülen eğitim etkinlikleridir" (Hızal, 1983, s.8- 21).

Eğitim teknolojisinin uygulama yöntemlerinden birini oluşturan "uzaktan (açık) öğretim"in üzerinde önemle durulmasının iki nedeni vardır. Nedenlerden biri, uzaktan öğretim ile geniş kitlelere ulaşma şansının olması, diğeri ise bu şansın değişik koşullarda bulunan bireylere esnek bir yaklaşımla sunulmasıdır (Hızal, 1983, s.1).

Uzaktan eğitim ile eş anlamlı olmayan çok sayıda terim vardır. Bunlar (Hızal, 1983, s.19; Alkan ve Teker, 1992, s.43; Kaya, 2002, s.10-11):

- Açık öğretim,
- Mikro öğretim,
- Kendi kendine öğretim,
- Modüler öğretim,
- Duvarsız eğitim,
- Açık eğitim,
- Yazılı gereçlerle eğitim,
- Açık üniversite,
- Mektupla Eğitim,
- Evde çalışma,
- Bağımsız çalışma,
- Dış çalışma,
- Uzaktan öğretim ve uzaktan öğretme,
- Uzaktan öğrenim ya da uzaktan öğrenme

Bu terimlere ait tanımlar incelendiğinde ortak bazı unsurlara vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu ortak unsurlar şunlardır: Katılımcının her yaş ve öğrenim düzeyinde bulunabilmesi, zaman esnekliği, mekân veya ortam serbestliği, iletişim ve etkileşim olanağı olması, bireylerin yaşadıkları yerden bilgilendirilmesi, kendi kendine çalışma sistematiğinin verilmesi, bireysel öğrenme gereçlerinin sunulması, öğrenme öğretme sürecinin teknolojik olarak gerçekleştiği sistemli bir model gibi temel fikirler (Uşun, 2006, s.8). Moore ve Kearsley de (1996'dan akt. DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004) uzaktan eğitimi genellikle öğretimin tasarlandığı yerden başka bir mekânda gerçekleşen planlı öğrenme olarak tanımlamaktadır.

Bütün bu açıklamalara dayalı olarak uzaktan eğitim; öğretmenle öğrenenin ayrı mekânlarda olduğu, özel öğretim teknikleri, tasarımı, elektronik ve diğer teknolojilerle birlikte özel iletişim metotları gibi özel organizasyon ve yönetimsel düzenlemeleri gerektiren planlanmış öğrenmeler olarak tanımlanabilir.

Uzaktan Eğitimin Tarihçesi

Uzaktan eğitimin dünyada gelişimi için her ne kadar kesin bir başlangıç tarihi belirlenemese de, ilk olarak 1728 yılında İsveç'te mektupla eğitim biçiminde görüldüğü söylenmektedir. Uzaktan eğitim alanındaki kabul edilen ilk girişimcilerden biri, Isaac Pitman'dır. Pitman genellikle ilk modern eğitimci olarak bilinir, çünkü 1840 yılında ilk kez İngiltere Bath'da mektup aracılığıyla steno öğretmeye başlamıştır. İncil'de yer alan küçük parçaları steno ile yazmayı mektup yoluyla öğretmiş ve eğitimi sırasında öğrencilerini notla da değerlendirmiştir (Kaya, 2002, s.28; Uşun, 2006, s.211). Bu konudaki ilk örgütlü girişim ise 1856 yılında Berlin'de uzaktan öğretim dil okulu kurulması olmuştur (Karayalçın, 1959'dan akt: Hızal, 1983, s.21).

Diğer bir uzaktan eğitim girişimi olarak ABD Boston'da "Evde Gelişmeyi Teşvik Derneği"nin kurulması gösterilmektedir. 1883 yılında "Mektupla Öğretim Üniversitesi"nin (Correspondence University) kurulması mektupla öğretimin önemli aşamalarından biridir. İngiltere'de Londra Üniversitesi'ni dışarıdan bitirmek isteyenlere yönelik düzenlenen programlar da uzaktan eğitimin öncül uygulaması olarak kabul edilmektedir. "Açık Üniversite" (National Extension College -NEC)", 1974 yılında bugünkü anlamına yönelik önemli bir adım olan Açık Üniversitenin çekirdeğini oluşturur. Almanya'da 1856 yılında başlayan uzaktan eğitim alanında gönüllü girişimler görülmektedir. Bu yıllarda Charles Toussaint ve Gustav Langenscheid uzaktan eğitim uygulayan dil okulunu kurmuştur. Fransa'da 1907 yılında atılan adımlarla 1939 yılında resmi "Uzaktan Eğitim Merkezi"nin kuruluşu sağlamıştır. Japonya'da ise temelleri 1948 yılında atılmış olan 1986 yılında "University of the Air" kurulmuştur. Uzaktan eğitim, özellikle II. Dünya Savaşı sonrasında ülkelerin eğitimine katkıda bulunmak üzere gündeme gelmiş ve uygulamaya girmiştir (Kaya, 2002, s.28; Uşun, 2006, s.210-218).

Türkiye'de ilk uzaktan eğitim uygulamasını 1956 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü başlatmıştır. Bu uygulamada banka çalışanlarına mektupla eğitim verilmiştir. Aslında 1927 yılında, yani Cumhuriyet yönetiminin ilk yıllarında kalkınma etkinliklerini desteklemek ve okumaz-yazmazlık sorununa çözüm olması için düşünülen önlemler arasında "yazışma yoluyla öğretim" seçeneği üzerinde

durulmuş fakat bu görüş uygulamaya konamamıştır (Metinel, 1973; Karayalçın, 1959; akt: Hızal, 1982, s.13-15).

1958 yılında da MEB tarafından Mektupla Öğretim Merkezi kurulmuş, 1961 yılında yetişkinlere yönelik teknik kurslar ve dışarıdan bitirme sınavına hazırlık amacıyla uzaktan öğretime geçilmiştir (Metinel, 1973, s.26-27'den akt: Hızal, 1982, s.13-15).

1972 yılına gelindiğinde ise MEB' e bağlı ve doğrudan yetişkin eğitimi yapan ve daha sonra Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü içinde birleştirilen; İnsangücü Eğitimi, Mektupla Öğretim ve Halk Eğitimi adında 3 ayrı genel müdürlük bulunmaktadır (Bilir, 2009, s.60). Hemen ardından 1974 yılında uzaktan öğretime ilişkin en kapsamlı uygulamaya başlanmış ve Mektupla Yüksek Öğretim Merkezi kurulmuştur. Bu girişim yerini daha sonra Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu (YAYKUR) a bırakmıştır. Ancak, bu girişim de başarılı olamamıştır. Hızal (1978) bu duruma ilişkin şöyle bir tespit yapmıştır:

> Eskiden beri ülkemizde uygulanmakta olan ve 1974'den itibaren yoğun bir biçimde uygulanmaya başlanan "Mektupla Öğretim", "YAYKUR" sistemlerinde ders notlarının geleneksel ders kitabı biçiminde hazırlandıkları görülmektedir. Adı geçen sistemler temelde bireysel, kendi kendine öğrenme ilkesine dayandıkları halde, ders notlarının bu ilkeye uygun olmayan biçimde yazılması başarısızlığın artmasında önemli bir neden oluşturmaktadır. Bu durumun belirli bir ölçüde düzeltilmesi için "Mektupla Öğretim", "YAYKUR" ve benzeri sistemlerin ders notu yazarlarının, bireysel öğretim ilke ve yöntemlerine göre not yazma konusunda yetiştirilmelerine gereksinme vardır.

Yine 1974 yılının sonlarında eğitim teknolojisinin sağladığı yeni olanaklardan (radyo, TV, film, plak, teyp vb.) yararlanmak amacıyla kitap, not, radyo ve TV programları hazırlanarak hizmete sunulmuştur (Hızal, 1983, s.14). 1981 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı Yüksek Öğretim Yasası ile Anadolu Üniversitesi bünyesinde bir Açık Öğretim Fakültesi açılmıştır. Bu fakülte, 1982-1983 öğretim yılında uzaktan eğitim konusunda öğretim, araştırma, yayın hizmetleri vermeye başlamıştır.

90'lı yıllara gelindiğinde ise okullara devam edemeyenlerin sayısı sürekli artış gösterdiği için (bu sayı 1991 yılında 100 bine ulaşmıştır) uzaktan eğitimin medyadan bağımsız olamayacağına karar verilmiştir. Bu düşünceyle Açıköğretim Lisesi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak hizmet veren Film Radyo Televizyon Eğitim Merkezi (FRTEM) ile ilişkilendirilmiştir.

Diğer taraftan Açıköğretim Lisesi ve 1998'de öğretime başlamış olan Açık İlköğretim Okulu ile elektrik tesisatçılığı vd. sertifikası veren Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu ise günümüzde MEB bünyesinde halen uzaktan eğitim veren formal yetişkin eğitimi kurumlarıdır (Uşun, 2006, s.223).

Önceki yıllarda uzaktan öğretim çalışmalarında, teknolojideki gelişmeler ne denli hızlı olursa olsun uzaktan öğretim etkinliklerinde temel kaynakların başında yazılı gereçlerin geldiği, diğer kaynakların yazılı gereçleri desteklemeye ve zenginleştirmeye yardımcı olduğu, bu nedenle yazılı gereçlerin öğrenmeyi kolaylaştıracak yöntem ve tekniklerle hazırlanması gerektiği (Weinstock, 1976, akt: Hızal, 1983, s.2) inancı hâkimdi. Bugün de bilgisayar destekli öğretim yaygınlaşmasına, internet teknolojisinin yoğun kullanılmasına, İTE programları gelişmesine, çoklu ortam araçlarının video, resim, canlandırma, benzeşim, sesli sunumlar gibi çok çeşitli biçimlerde tasarlanmasına karşın, uzaktan eğitim etkinliklerinde kullanılan kaynakların içinde yazılı gereçlerin hala önemli bir yeri olduğu, hatta uzaktan eğitimin, teknolojinin sağladığı hangi olanaklar kullanılırsa kullanılsın farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin, öğrenme-öğretme faaliyetlerini iletişim teknolojileri ve klasik posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modeli olarak tanımlandığı görülmektedir (Kaya, 2002, s.11; İşman, 2003; Uşun, 2006, s.6).

Yine de bilgisayar ve internet teknolojisinde yaşanan gelişim uzaktan eğitim sürecinde değişim ve gelişmelere yol açmıştır. Bu gelişmelerle paralel olarak; telefon, uydu, fiber optikler, entegreli sistemler, dijital iletişim ağı, CD-ROM ve video disklerin, bilgisayar ortamına dayalı en sık kullanılan teknolojiler olduğu görülmektedir.

Günümüzde artık başta üniversiteler olmak üzere birçok kurum ve kuruluş bilgisayara ve internete dayalı uzaktan eğitim yoluyla öğrenci ve personelinin eğitim gereksinimini karşılamaya çalışmakta ve ayrıca sertifika, diploma vb. hizmetlerle eğitim almak isteyen herkese kapılarını açmaktadır. Artık, eğitim teknolojisinin ileri basamağı sayılan bilgisayar ve internetle desteklenen uzaktan eğitimin, yetişkin eğitimi, ana-baba eğitimi, hizmet içi eğitim gibi çok geniş bir uygulama alanına sahip olduğu (Özen ve Karaman, 2001) ve geniş kitlelere hitap ettiği görülmektedir.

Yukarıda verilen kısa tarihçede de görüldüğü üzere, uzaktan eğitim gelişen teknolojiye göre evrilen bir yaklaşımdır. Bu evrimin üç aşamadan oluştuğunu söylenebilir (Williams ve Pabrock, 1999'dan akt: Erturgut, 2008, s.80); bu aşamalar kısaca şunlardır:

• *Birinci aşama (1860-1960), Basılı materyallerin, radyo iletişiminin ve videoteyplerin kullanıldığı dönem:* Çok eskilere gidildiğinde yazının icadından önce öğrenmenin tek aracının öğretici olduğu görülmektedir. Matbaanın bulunuşundan önce ise sadece yazı ve öğretici öğretmen, öğrenme ortamlarını oluşturmaktaydı (Alkan, 1987, s.20). Bir bakıma matbaanın icadıyla bugünkü eğitim teknolojilerine ulaşıldığı ve uzaktan eğitime ilk olarak basılı materyaller yoluyla, posta hizmetleriyle (mektupla öğretim) başlama fırsatının yakalandığı söylenebilir. Bu tür uzaktan eğitimde ders notları ve yazılı gereçlerin öğrencilere posta yoluyla gönderilmesi ve aldıkları eğitimle ilgili düşüncelerin yine posta yoluyla alınması söz konusudur. Öğrencilerin öğretmenlerinin sesini hiç duymadığı, yüzünü hiç göremediği ve yüz yüze bir iletişimin olmadığı bir model olarak bilinmektedir. Kaynak, alıştırma ve ders kitapları; duvar resmi, şekil ve grafik gibi resimlerin; çizgi, sütun, pasta grafiği gibi grafik çeşitleri; gazete ve broşürlerden oluşan bu yazılı materyaller (Uşun, 2006, s.27-46) günümüz uzaktan eğitim modellerinde çeşitli ve farklılaşmış şekilleriyle hala kullanılmaktadır.

1920 yılında uzaktan eğitimin değişik bir boyutu olan "radyo ile eğitim" çağı başlamıştır. Amerika'da yapılan ilk radyo yayınını hemen takip eden yıllarda bile yüzlerce ticari radyo istasyonu kurulmuş (Tekin, 1996, s.102) ve 1929 yılında radyo altın çağını yaşamaya başlamıştır. 1923 yılında Amerika'da okullar için eğitsel radyo yayınlarının yapılmasıyla birlikte birçok ülkede özellikle dini eğitim programları yayınlanmıştır. Eğitim amaçlı radyo programlarının yayınlanmasının temel amacı en iyi öğretmenlerin hizmetlerini yaygınlaştırmak olarak kabul edilmiştir.

Radyodan verilen eğitimlerde; düz anlatım, soru-yanıt, görüşme, oyunlaştırma veya bütün bunların karması olan teknikler kullanılmaktadır. 1930 ve 40'lı yıllarda eleştirmenler, yararlarının yanı sıra radyonun yanlış bir dünya görüşüne ve bozuk konuşmaya sebep olduğunu iddia etmişlerdir (Kaya, 2002, s.111-114). Bu görüşe paralel olarak günümüzde de radyo ve

televizyon kanallarının çok ve çeşitli olması ve farklı amaçlarla kullanılmasının sonucu olarak benzer eleştirilerin devam ettiği söylenebilir.

Radyo, yirminci yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan ve görsel iletişim avantajını elinde bulunduran televizyona rağmen, günümüzde de varlığını sürdürebilmektedir. McLuhan (1996, s.122-124) kitle iletişim araçlarını sıcak ve soğuk iletişim araçları olarak iki farklı kategoride ele almaktadır. McLuhan, radyoyu sıcak bir kitle iletişim aracı olarak görmektedir. Sıcak iletişim araçlarında, alıcının bir duyusu yüksek düzeyde çalışır ve alıcının sadece işitme duyusunun önemli bir fonksiyona sahip olduğu tek taraflı iletişim gerçekleşir. Soğuk iletişim araçları ise, alıcı ile kurduğu iletişim sürecinde, birden fazla duyuya hitap eder ve izleyicinin iletişim sürecine yüksek düzeyde katılımını gerektirir. Bu nedenle, sadece işitme duyusuna hitap eden radyo ve yalnızca görme duyusuna seslenen fotoğraf, sıcak iletişim araçları olarak adlandırılırken; hem göze, hem de kulağa hitap eden televizyon, soğuk bir iletişim aracı olarak kabul edilmektedir.

Radyo derslerinin yararlarına bakıldığında (Kaya, 2002, s.134; Uşun, 2006, s.50); kullanımının kolay ve ucuz olduğu, ünlü kişilerin görüşlerini ve onlarla ilgili bilgileri öğrencilere sunduğu, katkılarının önemli olduğu düşünülen sesleri kaydedilmiş kişilerin seslerini duyurduğu, oyunlaştırma ya da müzik yöntem ve tekniklerini uygulamalı olarak gösterdiği görülmektedir.

2- İkinci aşama (1960-1990) iki yönlü ses (sesi alma ve iletme) ve v*ideo iletişimi ile bilgisayar destekli ve temelli eğitim teknolojisinin kullanıldığı dönem:* Günümüzün en önemli kitle iletişim araçlarından olan televizyonun ilk yayını 1936 yılında İngiltere'de başlamıştır. Türkiye'de ise televizyon yayınları 1968 yılında başlamıştır (Kaya, 2002, s.141).

"En yüce eğitim sistemi bile televizyonun belirleyiciliğinden kurtulamaz, bir başka deyişle halkın konuları kavrayış biçimi televizyonun yönelimleriyle şekillenmektedir (Postman, 2004, s.91)." Bu denli büyük etkiye sahip televizyon, eğitim ortamı olarak halen kullanılmakta olan bir eğitim teknolojisidir. Eğitim yönünden sınırlılıkları bulunmasına rağmen televizyon; ilgi çekici, sürükleyici ve öğrenmeye teşvik edici olması, programdan sonra öğrencileri etkinliğe yönlendirmesi, aynı anda her yaş grubuna ve geniş kitlelere fikir ve bilgi vermesi, bütün eğitim araçlarını ayrı ayrı veya bir arada kullanılması gibi olumlu özelliklere sahiptir (Uşun, 2006, s.57).

Diğer taraftan, eğitim işlevinin dışında haber verme, inandırma, eğlendirme gibi işlevleri de bulunan televizyonun ister devlet elinde, ister özel yönetimde olsun mevcut yapıyı sürdürme ve pekiştirme yönünde işlev gösterdiğini araştırmalar ortaya koymaktadır (Tekin, 1996, s.109).

Diğer bir ikinci aşama teknolojisi olarak kabul edilen video ve videokasetler, hareketli resimlerin ekrandan gösterimi mantığı üzerine kurulmuştur ve en büyük yararı, mesajın iletilmesinde anlam bütünlüğünü sağlayan ses ve görüntüyü beraber kullanmasıdır. Özellikle videokasetler, psikomotor becerilerin kazanılmasında etkili olarak kullanılmaktadır. Bu beceriler tekrar izlenerek kendi kendine alıştırma yapılabilir (Alkan, 1995). Eğitimde hala sıklıkla kullanılan bu kaydetme ve izleme modeli, kaydedildiği ve izlemenin yapıldığı teknolojik araçların değişmesiyle CD ve DVD olarak şekil değiştirmiştir ve bunlar CD, DVD oynatıcılardan ve bilgisayarlardan izlenebilmektedir.

Teknolojideki gelişme hızlandıkça önceki eğitim teknolojilerine yenileri eklenmeye başlamıştır. Bilgisayarlar, ilk kez kullanılmaya başlandığı 1960'lardan bu yana eğitim alanında önemli bir yer kazanmıştır. Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE), benzer birçok tanımı yapılmış bir kavramdır: BDE, öğretimsel içerik veya faaliyetlerin bilgisayar yoluyla aktarılmasıdır. Diğer taraftan, bilgisayarların öğrenme - öğretme ve okul yönetimi ile ilgili bütün faaliyetlerde kullanılması da "Bilgisayar Destekli Eğitim" olarak tanımlanabilir. Demirel ve diğerleri (2001, s.116) Bilgisayar Destekli Eğitim denildiğinde, eğitim-öğretim etkinlikleri sırasında eğitimi zenginleştirmek ve kalitesini yükseltmek için öğretmene yardımcı bir araç olarak bilgisayarlardan yararlanılmasının anlaşılması gerektiğini savunmaktadırlar.

Bilgisayar ile eğitim-öğretimin birlikte anıldığı birçok tamlamanın bir karmaşa oluşturduğu söylenebilir. Örneğin Bilgisayar Destekli Öğretim, Bilgisayara Dayalı Eğitim, Bilgisayar Destekli Öğrenim, Bilgisayarların Öğretsel Uygulamaları, Bilgisayar Tabanlı Öğretim vb. (Keser, 1988).

Bilgisayarlı öğrenme, şemsiye niteliği taşıyan bir tamlamadır. Bir başka deyişle diğer tamlamaların hepsi bu şemsiyenin altında yer alır. Bunlardan bilgisayar destekli öğretim (BDÖ), bilgisayarla yönetilen öğretim ve bilgisayarla desteklenen öğrenme kaynakları bu kapsamda yer almaktadır

(Kaya, 2002, s.177-178). BDÖ, bilgisayarın ders içeriğini sunmak için bir bilgisayarın öğrenciyle doğrudan etkileşime girmek için kullanılmasıdır.

Bu uygulamada bilgisayarın, öğretmenin zor pek çok tekdüze işini üstlenen, ona destek olan bir öğretim aracı ve öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olduğu söylenebilir. Burada bilgisayar, öğretmenin yerine geçecek bir seçenek değil, sistemi tamamlayan, destekleyen, güçlendiren bir araç olmalıdır (Keser, 1988).

BDE ortamı geliştirmede, göz önünde bulundurulması gereken bazı temel aşamalar vardır (Akpınar, 2005, s.214):

- Ders gereksinimlerinin ve hedeflerinin belirlenmesi,
- Tasarımın geliştirilmesi,
- Tasarımın gözden geçirilmesi,
- Tasarımın model olarak programlanması,
- Programın değerlendirilmesi,
- Eğitimin tam sürümünün programlanması,
- Geçerlenmesi ve değerlendirilmesi.

Araştırmalar bilgisayar destekli öğretim yöntemlerinin geleneksel öğretime göre öğrenciler üzerinde daha olumlu sonuçlar bıraktığını ve öğrencilerin dersteki başarısını artırdığını göstermiştir (Keser, 1988; Akçay, Tüysüz, Feyzioğlu, 2003, s.64; Uşun, 2006, s.85; Kaya, 2002, s.178; Şendağ, 2008, s.136; Günay, 2010, s.171).

Bilgisayar Tabanlı (Temelli) Öğretim terimi ise özellikle CD-ROM'lar ile yapılan öğretimdir (Çukadar ve Çelik, 2003, s.34). BTÖ'de öğrenen birey, bilgisayarla karşılıklı etkileşimde bulunarak öğretmen aracılığı olmadan, öğretimi bizzat bilgisayar tarafından alır. Öğrenci, bilgisayarın karşısına geçerek bütün bilgileri buradan öğrenir. Bu uygulamada bilgisayar, diğer öğretim araçlarından bağımsız, tek başına yeterli bir öğretici olarak kabul edilmekte ve kullanılmaktadır.

3- *Üçüncü aşama (1990'lardan günümüze) hibrid, internet teknolojisinin kullanıldığı dönem:* Artık uzaktan eğitimin üçüncü model veya üçüncü aşaması da denilen bilgisayar ve İnternet teknolojisinin en üst boyutu yaşanmakta ve daha fazla kişinin bilgisayar başında nitelikli eğitim alabilmesi için farklı teknoloji yönelimleri denenmektedir. Bu yönelimlere verilen isimler ve kavramlar çok çeşitlenmekte ve çoğu zaman birbirinin yerine geçen

terimler kullanılmaktadır: E-öğrenme, online öğrenme, İnternet temelli öğrenme, web tabanlı eğitim vb… En sık ve aynı anlamda kullanılan e-öğrenme/eğitim ve internet temelli eğitim/öğrenme kavramlarıdır.

"E- öğrenme video diskler, internet temelli öğrenme, bilgisayar temelli öğrenme, sanal sınıflar, dijital işbirliği gibi çok geniş uygulama ve süreci kapsayan bir terimdir (Karataş, 2008, s.5)." E-öğrenme, bilgi ve performansı arttırmak için gerekli olan çözümleri sunan ve öğrenme ihtiyaçlarına cevap veren internet teknolojileriyle birlikte diğer eğitim teknolojilerinin (CD, DVD) de kullanılmasıdır ve uzaktaki öğrenen için web'in özelliklerinden ve kaynaklarından yararlanılarak iyi tasarlanmış, öğrenci merkezli ve etkileşimli çoklu ortama dayandırılan öğretim programının yeni bir yaklaşımıdır (Khan, 2001).

Rosenberg de e-öğrenmeyi, işbirliği ilkelerine dayanan dinamik ve bireysel bir eğitim biçimi olarak tanımlamaktadır (2001'den akt. Semerci, 2008).

Bu tanımlardan anlaşıldığı üzere, birbirinin yerine oldukça sık kullanılan İnternet Temelli Öğretim/İnternet Temelli Eğitim ile e-öğrenme arasındaki en önemli fark, e-öğrenmenin internet temelli öğrenmeyi kapsamakta olduğudur. Çünkü internet üzerinden eğitim alan bir bireyin genel anlamda e-öğrenme etkinliğinin içinde olduğu söylenebilir fakat internet bağlantısı olmadan CD veya DVD gibi elektronik eğitim teknolojilerinden yararlanarak eğitim alan bir bireyin ise internet temelli bir öğrenme ortamı içinde olduğu söylenemez.

E- öğrenme teknolojilerindeki gelişmeler, internet iletişiminin uzaktan eğitimde kullanılma düzeyini arttırdığı kadar, uzaktan eğitimin etkililiğini de arttırmıştır (Erturgut, 2008, s.81).

E-öğrenme, eş zamanlı olmayan (asenkron) ve eş zamanlı (senkron) olmak üzere iki biçimde gerçekleşmektedir. Eş zamanlı olmayan öğrenme, öğrenenlerin kendi öğrenmelerinin sorumluluğunun farkında olduğu ve eğitim için sunulan materyallerin yeterli olduğu eğitim etkinlikleridir. Eş zamanlı olmayan öğrenmede öğrenenler katılacakları eğitimin yer, zaman ve süresine kendi ihtiyaçları doğrultusunda kendileri karar verebilmektedirler (Semerci, 2010).

Eş zamanlı eğitimde, farklı fiziksel mekânlarda bulunan katılımcılar e-öğrenme sürecinde etkileşimli görüşme ve sohbet odaları, telekonferans,

video konferans, web konferans gibi iletişim araçları vasıtasıyla eğitimci ya da diğer öğrenenler ile farklı ortamlarda bulunulmasına rağmen aynı zamanda iletişim kurabilmektedir. Eş zamanlı eğitim, işbirliğine dayalı öğrenme uygulamalarına ve grup çalışmalarına imkân vermektedir. Eğitim içeriğine, amacına ve ulaşılmak istenen hedeflere göre eş zamanlı ve eş zamanlı olmayan öğrenme bileşenleri birlikte kullanılabilmektedir.

İnternet Temelli Eğitim

Mektupla eğitimle başlayan ve çok çeşitli aşamalardan geçtikten sonra teknoloji ve bilişim dünyasının gelişimiyle günümüze gelen uzaktan eğitim, İnternetin kullanılmaya başlamasıyla farklı bir şekle girmiştir. Uzaktan eğitimin en gelişmiş haliyle geniş kitlelere ulaşılmasını sağlayan İTE, yüz yüze eğitime büyük oranda destek olacak ve eğitimin niteliğini artıracak görünmektedir.

İnternet, aynı ya da farklı yerlerdeki birey ve grupların bilgisayarlar yoluyla bağlanarak metin, veri, ses ve grafik gibi öğeleri paylaştıkları elektronik ortamlardır. Günümüzde pek çok kurum ve organizasyon interneti bir eğitim teknolojisi olarak kullanmaya başlamıştır (Akpınar, 2005, s.127).

Uzaktan eğitimin internet ile birlikte anılmasıyla birlikte internet temelli eğitim kavramı yaygın olarak kullanılmaya başlamıştır. Karataş (2008, s.3) İTE'yi tanımlarken, asıl olarak internetin kullanıldığı ancak gerektiğinde diğer eğitim teknolojileri (CD, DVD, basılı materyaller vb.), yüz yüze etkileşimler gibi ortamlarla desteklenen planlı bir bilginin hazırlandığı, üretildiği, sunulup değerlendirildiği bir uzaktan eğitim sistemi olarak tanımlanabileceğini belirtmektedir. Bu tanım daha çok internet destekli öğretimi (İDÖ) anlatır gözükmektedir. Çünkü internet temelli eğitimde ihtiyaç duyulan bütün eğitim materyali internet üzerinden sunulmalıdır, fakat İDÖ'de internetin yanı sıra diğer öğretim materyalleri de kullanılabilir. Buna benzer kavram kargaşasına birçok kaynakta rastlamak mümkündür.

"İnternet temelli eğitim ile eş anlamlı kullanılan birçok kavram vardır: İnternet temelli öğrenme, internete dayalı öğrenme, web tabanlı öğrenme, e-öğrenme, sanal öğrenme gibi. Bu terimler arasında ince farklılıklar olmakla

birlikte çoğu zaman birbirinin yerine kullanılmaktadır.” Bunların önemli ortak özelliği uzaktan eğitimin farklı sunuluş biçimleri olmasıdır (Akpınar, 2005, s.128; Karataş, 2008, s.2).

Akpınar da (2005, s.128-129) internet tabanlı öğrenme (İTÖ) ile internet destekli öğrenme (İDÖ) kavramlarını birbirinden ayırmıştır: İTÖ; tartışma listeleri, e-posta, forum, çoklu ortam, sanal sınıf, telekonferans ve video konferans, telefon, televizyon, CD, DVD gibi “araç ve yöntemleri kullanarak, belirlenen konu alanlarındaki öğrenmenin tamamen teknolojik ortamlar üzerindeki etkinliklerle gerçekleştiği öğrenme durumudur. Geleneksel öğrenme ortamlarına ve iletişimlerine ek olarak internet ve diğer teknolojilerin yardımcı olunması ya da onları desteklemesi şeklinde gerçekleşen öğrenme durumunu” da İDÖ olarak tanımlamaktadır.

Diğer bir kavram olan Web (www) temelli eğitimin (WTE), İnternet temelli eğitim kavramının yerine kullanıldığı zamanlar vardır. Oysaki İnternet temelli eğitim genel anlamda uzaktan eğitimi tanımlayan ortak terim olmakla birlikte www tek başına işe yaramaz; diğer iletişim sistemlerinden e-posta ve FTP (dosya transfer protokolü) de bu amaçla kullanılmaktadır. WTE’i tanımlarken www (world wide web)’in İnternet olmadığını, İnternetin iletişim sistemlerinden sadece birisi olduğunu belirtmek gerekir. İnternet uygulamalarının en popüler olanı ve çoğunlukla da internet ile eş anlamlı kullanılan web; istemci ve sunucu bilgisayarlar ile izlenmektedir. Bu iki kavramı açmak gerekirse kısaca; web sayfaları, internet bağlantısıyla tüm dünyaya, sunulan hizmetin yoğunluğu ve türüne göre değişen sunucu adı verilen bilgisayarlarla açılmaktadır (Altun, 2005, s.21). “İnterneti bir kap, web’i de onun içine konulan bir şey olarak düşünebiliriz.” (Karataş, 2008, s.4-5).

Karataş (2008, s.5) web temelli eğitimi şöyle tanımlamaktadır: Gerek internet gerekse içsel veya dışsal ağ üzerinden bir web tarayıcısıyla eğitimsel içeriğin alıcıya sunumudur. En önemli avantajı birbirinden farklı mekânlarda bulunan çok sayıda insanın aynı ortamı paylaşabilmesidir. Bundan dolayı dünyada coğrafi olarak dağınık ya da dağınık yapıda olmayan çoğu özel şirket ve kamu kuruluşu, personelini yetiştirmek için internet temelli uzaktan eğitim yöntemini seçmektedir.

Baturay’a (2001) göre coğrafi olarak dağınık olmayan kurumlar da başarılı uzaktan eğitim projelerine örnek olmaktadırlar. Aynı yerleşke veya

bina içinde bulunan çok sayıda birimde görevli fazla sayıda personeli de fiziksel olarak bir araya getirmek mümkün olmayabilir. Yüzlerce veya binlerce çalışanının kısa bir süre içinde etkin bir şekilde eğitilmesine ihtiyaç duyan bir kurum, bunu ancak uzaktan eğitim teknolojileri ile gerçekleştirebilir.

Günümüzde İnternetin kullanım sıklığı ve kullanım amacı değişmiş ve gelişmiştir. Bankacılık işlemleri, evden alışveriş, medyayı takip etme, iletişim ve sosyal paylaşım, araştırma, hobi, eğlenme vb. amaçlarla interneti kullanan yetişkinler zamanla eğitim ve öğrenme etkinlikleri için daha çok zaman ayırır olacaklardır. Bu teknolojilere erişim olanağı bulamayan yetişkinler için ise, Halk Eğitim Merkezleri ve yetişkin eğitimi veren kurumlar aracılığıyla resmi kuruluşların bilgisayarları ve internet bağlantısından yararlanma koşulları sağlanabilir. Ücretsiz tesis ve eğitim olanakları sağlanabilir. Böylece teknolojik imkânlardan yararlanma konusunda fırsat eşitliği sağlanabilir.

İnternet Temelli Eğitim Gerektiren Nedenler

Gerek eğitim hizmetinin sayısal bakımdan geniş kitlelere ulaştırılamaması gerekse bu hizmetlerin niteliği, tartışılması gereken bir konudur. Hizmet içi eğitimden geçmesi gereken yüz binlerce kamu personelinin eğitim sorunu; mesleğinde ilerlemek isteyen fakat görevini bırakamadığı için eğitim görme şansı olmayanlar; ailevi, ekonomik, coğrafi nedenlerle eğitime devam edemeyen veya yarıda bırakanlar; hastalık, sakatlık, tutukluluk, askerlik vb. nedenlerle eğitimini geleneksel eğitim kurumlarında sürdüremeyenler eğitim sorunun ne kadar karmaşık olduğunu göstermektedir (Hızal, 1983, s.11).

İTE ise bireylere evinden, işinden, oturduğu yerden eğitim almasını sağlayarak geniş kitlelere ulaşmaya olanak veren üçüncü aşama bir uzaktan eğitim teknolojisidir. Geniş kitleler içinde, internetin en önemli ve bilinçli kullanıcıları çocuk ve gençlerin aksine çoğunlukla yetişkinlerdir. Yetişkinler için zaman çok önemlidir. Aile, toplum ve kariyer zorunlulukları gibi seçimler yüzünden yetişkin öğrenenler kendilerini bir yükün altında hissetmekte ve zamanlarını en etkili şekilde kullanmak istemektedirler. Tipik uzaktan eğitim öğrencileri çoğul rollere ve çoğul sosyal topluluklara sahiptirler bir başka

deyişle artık yaşları ilerlemiş, mesleki, ailevi ve sosyal sorumluluklarla başa çıkmaya çalışmaktadırlar. Buna rağmen İnterneti bir öğrenme kaynağı olarak görüp bunun için zaman ayırmakta oldukları gözlenmektedir.

Yetişkinlerle yapılan bir araştırma (Dalkılınç, 2011, s.85) kişilerin bilgi düzeyinde anlamlı ve olumlu yönde bir değişimin İnternet Temelli öğrenme yolu ile sağlanabileceğini göstermiştir. Araştırmaya katılanların internet temelli eğitimle aldıkları bilgileri davranış değişikliğine dönüştürüp, günlük hayatlarına yansıttıkları görülmüştür.

Rosen'in (1996) yaptığı bir çalışmaya göre yetişkinler öğrenme gereksinimlerini internet yoluyla karşılamaktadırlar. Mesela; yazma ve okuma becerilerini geliştirmek veya bir kurs almak, ayrıca çok çeşitli bilgiye erişmek, alışveriş; arkadaşlarla, aile üyeleri ile diğer öğrenicilerle veya elektronik mektup arkadaşları ile iletişim kurmak; eğlence; görsel seyahat ve kişinin bir bilgisayar ve interneti kullanırken hissettiği güç ve kontrol duygusu için internete ihtiyaç duymaktadırlar.

Zaten birey ve toplum yaşamında bilgisayar kullanımı oldukça geniş boyutlar kazanmıştır. İnsanlar bilgisayarı ve interneti kullanmak zorunda oldukları bir ortamda yaşamak durumunda kalmıştır. Günümüzde bireylerin bilgisayarı ve interneti amacına uygun ve beklentilerine cevap verecek biçimde kullanmayı öğrenmeleri kaçınılmaz hale gelmiştir (Keser, Bayır ve Eren, 2009).

Görüldüğü gibi yetişkinlerle yapılan araştırmalar ve alanyazın incelendiğinde, İTE'i gerektiren nedenlerin neler olduğu, yetişkinlerin öğrenme gereksinimlerini karşılamak için interneti tercih etme nedenlerini şu şekilde sınıflandırılabilir:

Teknolojik nedenler: Uzaktan eğitimde bilgisayar ve internet teknolojisi çağını yaşıyor olmak, internetin başlı başına bir öğrenme aracı olarak etkin kullanmasını gerektirmektedir. Teknolojinin etkin kullanılmasıyla öğrenme kaynaklarına erişim artmakta ve kolaylaşmaktadır.

Ayrıca "İnternet'teki eğitim uygulamaları, Uzaktan Eğitimin daha güdümleyici olmasını sağlamıştır. Diğer bir ifadeyle öğrencilerin İnternet ile yapılan eğitim ve öğretime karşı ilgileri artmıştır. Bu ilgi de öğrenmeye daha istekli hale getirmiştir" (Üstün ve Karaman, 2001).

Etkin öğrenmelerde etkileşimin ve iletişimin büyük önemi olduğu bilinmektedir. İnternet temelli eğitimde öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci iletişim olanakları vardır. İletişim için katılımcılar farklı mekânlardan, evlerinden ve hatta farklı ülkelerden katılabilmektedirler. İnternet temelli eğitim ile insanlar eğitim almak için zaman kaybetmeden eğitime erişebilmektedirler (Tekin, 2007).

Ekonomik nedenler: İhtiyaç duyulan eğitime ve öğrenme konularına erişmek için belli bir mali gereksinim kaçınılmazdır. Ticari meta unsuru olan yüz yüze kurslar ve eğitim programlarına katılmanın ederi büyük oranda yüksektir ve oraya ulaşmak bile belli bir ulaşım masrafı gerektirir (Morrison, 2003, s.103).

> Ders ve kurs içeriklerinin ağ üzerinden verilebiliyor olması eğitim etkinlikleri için geçerli olan birçok modelin değişmesine neden olmaktadır. Örneğin, eğitim merkezlerinde kursiyerler için sınıf açma, bu mekânlara seyahat etme için kurumların ayırdığı mali kaynak ve zaman, kursiyerin evinden, işinden içeriğe ulaşabilmesiyle yer değiştirmektedir (Akpınar, 2005, s.138).

Diğer teknolojik gelişmelerden farklı olarak, İnternet kullanımı çok büyük harcamalara yol açmaz, daha ekonomiktir. “Ticari amaçlı veri tabanları dışında İnternet üzerindeki kaynakları taramak ve bu kaynaklardan veri aktarmak genellikle bir ödeme yapmayı gerektirmez. Gerekli donanımın masrafı da çok fazla değildir. Bir kişisel bilgisayar İnternet'e bağlantı için yeterlidir.” (Kurbanoğlu, 1996, s.273).

Eğitim sistemi ile ilgili nedenler: Okul eğitimindeki nitelik düşüklüğü, sınıfların kalabalık olması, araç-gereç ve öğretmen yetersizliği gibi nedenlerle bireyler nitelikli eğitim alamamaktadırlar. Halen okul öncesi eğitimden yüksek öğretime kadar eğitimin okul çağındaki nüfusa yaygınlaştırılamamış olması (Hızal, 1983, s.10; Yılmaz, 2000, s.56; Ünlühisarcıklı, 2009, s.88) örgün eğitim dışında kalmış bireylerin eğitimden yararlanma şansını düşürmektedir.

İnternetin eğitimsel katkısı büyük olmakla birlikte, asıl görevi eğitim sisteminde ciddi sorunları bulunan gelişmekte olan ülkelerin, eğitimde nitelik sorununa çözüm için bir araç olmasıdır. Diğer özellikleri yanında İnternet bir bilgi kaynağıdır. Bilgiye, birey ve toplum için varlık bilincine ulaşmanın bir

aracı, toplumsal yaşamda organik bir gereksinim olduğu gözüyle bakıldığı sürece internetin eğitime katkısı temelli olacaktır (Yılmaz, 2000, s.58).

Kadınların sorunu ile ilgili nedenler: Kadın-erkek arasındaki cinsiyet eşitsizliğinin temelinde, genellikle kadınların eğitim seviyelerinin düşük olması yatmaktadır. Eğitimsizlik yanında; kızların okutulmaması, ekonomik hayata atılmalarının engellenmesi, ev eksenli bir yaşam sürmeye zorlanmaları vb. nedenler de etkili olmaktadır (Bölükbaş ve Yıldız, 2003).

Toplumun kadından beklentisi ve annelik rolü kadının evinden uzaklaşmasına, mesleki ve kişisel gelişimine zaman ayırmasına çoğunlukla engel olmaktadır.

Bir araştırmaya göre, internet kullanan kadınlar; mesleki gelişimlerini sağlayacak kurslara gitmelerine engel olarak *ailevi sorunları* göstermektedirler. “Oysa internette zaman sınırı yoktur, eğitimin zamanlamasını kendi boş anlarıma ve özel hayatıma göre ayarlayabilmekteyim.” diyerek İTE’in avantajlarını anlatmaktadırlar (Avşar, 2006, s.97). İnternet’in, gelecek için umut verici bir gelişim sürecine girdiği ülkemizde, başta kadınlar olmak üzere, tüm insanlar için daha özgür, daha yaşanılır bir dünyanın kapıları aralanmıştır. Dünyada pek çok kadın, internet bilgi erişim sistemini ve e-posta iletişimini, kendi ürünlerini pazarlama, bilgi alışverişi ya da elektronik alış-veriş amacıyla kullanabilmektedir. (Bölükbaş ve Yıldız, 2003).

Engelliler ile ilgili nedenler: Dünyada engelli insan nüfusunun 500 milyonun üzerinde olduğu düşünülmektedir. Ülkemizde ise bu oran ülke nüfusunun %7-10 arasındadır (Ekinci, 2010). Engel durumu veya sürekli hastalığı gereği evinden çıkamayan, hareket edebilmek için özel araç- gerece ihtiyaç duyan, toplu taşıma araçlarından yararlanmakta ve yolda, kaldırımda yürümekte güçlük çeken, basılı materyalleri okuyamayan engelli bireylerin eğitim olanaklarına ulaşmalarının problemli olduğu söylenebilir.

Bilgi toplumu olabilme sürecinde, "toplumla bütünleşme" anahtar sözcüğünden yola çıkılarak, özellikle engelli bireylerin bilgiye erişmesini engelleyen tüm olumsuzlukları ortadan kaldıracak, engelsiz bir ortam

hazırlama çabası ancak son yıllarda yoğunlaştırılmıştır. Son 10 yıl içinde, engellilere yönelik İnternet ve bilgisayar teknolojisi alanında yeni bir oluşum yaşanmaya başlamış özellikle uyarlanmış teknoloji yardımıyla örneğin, işitme- görme engelli insanlar telefon ağları ile iletişim kurabilmekte ve birçok görme engelli insan konuşma sentezi aracılığı ile bir bilgisayar ekranını ya da otomatik olarak üretilmiş Braille görüntülerini okuyabilmektedir. Fiziksel engelliler, üfleyerek bilgisayarlarını kullanabilmekte, hatta ses ile bilgisayarı kullanmak mümkün olmaktadır (Subaşıoğlu, 2000, s.203).

Yetişkinlerin eğitim ihtiyacı ile ilgili nedenler: Yetişkinler, çocukların öğrenme biçiminden farklı öğrendikleri için öğrenme ortamı, zamanı, içerik, eğitimci davranışları vb. konularında da beklentileri farklılaşmaktadır. Yapılan araştırmalardan İTE' in yetişkin eğitimi için uygun olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü, yetişkinler (Çakır ve Yükseltürk, 2010);

- Neden, niçin ve nasıl eğitileceklerini bilmek isterler.
- Öğrenecekleri sırayı kendileri belirlemek isterler, bağımsızdırlar.
- Ön yaşantıları ve tecrübeleri onlar için önemlidir.
- Yeni öğrenecekleri konular hayatla direk ilgili olmalıdır.
- Öğrenmeler uygulama şeklinde gerçekleşir.
- Güdülenme kişiseldir ve bireysel kazanımlara dayanır.

Bu sıralanan maddelere tek tek bakıldığında, internetten eğitim almak isteyen bir birey öğrenmek istediği konuyu kendisi belirleyebilir, ne kadar öğreneceğine karar verebilir, konuların sırasını belirleyebilir, öğrenme konularını yaşam durumlarıyla ilişkilendirebilir ve öğrendiklerini uygulamaya geçirebilir.

Peters (1993'den akt: DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004) uzaktan öğrenmeyle ilgili olarak, yaşamboyu öğrenmenin gittikçe daha çok kabul görmesinin, genişleyen ve gelişen uzaktan eğitimi iyice körüklediğini ileri sürmektedir. Geleneksel sınıf eğitimi çoğu öğrenenin yaşamboyu öğrenme ihtiyacını karşılamak için çok uygun değildir. Geleneksel sınıfın, bireysel yaşamboyu öğrenme ihtiyaçlarını desteklemek için kapsamı, yayımı ve oluşumu çok dardır. Bu anlamda internet diğer sunum araçlarından daha çok küresel bir eğitim aracı olarak algılanmaktadır ve bu araç, yaşamboyu öğrenmeye katılan yetişkin öğrenenler için mükemmel bir uyum sağlar.

Sonuç olarak uzaktan eğitim; zaman, mekân, yaş, coğrafi engel, parasal sıkıntı, iş hayatı, sağlık ve ailevi sorunlar nedeniyle formal eğitim alma imkânı bulunmayan kişilere eğitimde fırsat eşitliği sunan modern eğitim türü olarak değerlendirilebilir. Eğitim teknolojilerinin eğitim sürecine sağladığı esneklik, bireysel öğrenim ortamının oluşturulması, kişinin, istediği eğitim programına nerede, ne zaman katılacağına kendisinin karar vermesi, fırsat eşitliği, esnek ölçme-değerlendirme vb. avantajlar, İnternet tabanlı uzaktan eğitimin toplum tarafından kabul göreceğini ve yaygın olarak kullanılacağını göstermektedir (Odabaş, 2003, s.13).

Fakat internet temelli eğitimi gerektiren bütün bu nedenler internetten eğitim almak için tek başına yeterli değildir. Çünkü hem öğrenen hem de donanım bazı özelliklere sahip olmalıdır. Bu durumda İTYE, aşağıdaki durumlarda kullanmak için uygundur (Driscoll, 1998, s.2; Yeniad, 2006; Sönmez, 2010, s.104):

- *Öğrenenlerin bilgileri ve becerilerinde boşluk varsa:* Eğer öğrenenler bilgi ve beceri yönünden eksikse İTE, performans problemleri için potansiyel çözüm olabilir. Çünkü bireylerin geleneksel eğitim sistemleri tarafından karşılanamayan yaygın ve mesleki eğitim taleplerinin karşılanmasında; zaman ve mekân sınırlamalarını kaldıran, imkân ve fırsat eşitliği sağlayan, bireysel farklılıklar ve coğrafi engeller ile tesis ve personel eksikliklerinden bağımsız, ulaşım, gıda ve barınma gibi ilave masrafları olmayan, öğrenci merkezli yapıya uygun, bilgisayar ve ağ temelli İnternet teknolojilerini kullanan İTE bir alternatif/destek olarak ortaya çıkmaktadır
- *Bilişsel beceri ihtiyacı varsa:* Teknik olarak ve teoride herhangi bir şey internet üzerinden öğretilebilir fakat her türlü öğrenmenin bilgisayar ortamında sunulması aynı kolaylığa sahip değildir. Sayılar ve rakamlarla ilgili görevler web üzerinden öğretmek için oldukça uygundur. Bilişsel beceriler; klasik/geleneksel testler, grafikler ve semboller ve okuma, cevapları yazma, hesap yapma gibi bazı öğretim stratejileri kullanarak öğretilebilir.
- *Devinimsel beceri ihtiyacı varsa:* Bir golf topuna vurmak, basketbolda şut çekmek, tenis raketini tutmak gibi fiziksel hareketler, düşünce ve becerinin karmaşık birleşimini gerektirir. Bu tür becerilerin İTE ile

öğretmenin zor olduğunu düşünen araştırmacılar vardır (Isenberg, 2007). Çünkü bu tür fiziksel beceriler koçluk ortamını ve detaylı geri bildirim gerektiren becerilerdir. Fakat araştırılan Ragsdale'nin, Guilford'un, Dave'nin, Kibler'in, Simpson'un, Harrow'un ve Bloom'un taksonomilerinde; devinimsel öğrenme alanının; nesnelerin, niteliklerinin veya ilişkilerin duyu organları yoluyla farkına varma ve buna karşıt davranışı yapmak için hazırlanma sürecini içerdiği görülmektedir.

Dolayısıyla devinimsel bütün becerilerin bilişsel bir boyutu vardır. Becerinin uygulama aşamasına geçilmeden önce hareketi yapmak için gerekli bilgilerin öğrenilmesi gerekmektedir. Bu nedenle hem devinimsel becerilerin bilişsel boyutunu vermek, hem de (yeterli maddi kaynak ve zaman ayırarak) uygulama boyutunu vermek için iyi bir İTE programı tasarlamak mümkün görünmektedir.

- *Uygun bilgisayar becerileri varsa:* İTE'e katılabilmek için öğrenenler bilgisayar ve internet becerilerine sahip olmalıdır. Hatta bu becerilere sahip öğrenenler İTE öncesi dikkatlice değerlendirilmeli, programda sahip olunması gereken bilgisayar kullanma yeterliliği onların beceri seviyesiyle karşılaştırmalıdır. Bilgisayar becerilerinde acemi olan biri, sadece web tarayıcısını (browser) kullanarak programları iyi kullanabilir, bu durumda ileri bir bilgisayar kullanma becerisi aranmamalıdır. Diğer taraftan teknik olarak daha karmaşık, ileri bilgisayar becerilerine sahip öğrenenlere ses ve video indirme ve yükleme yazılımları önerilebilir, hatta eğitim sırasında onların becerilerinden yararlanılabilir.
- *Yayım/Dağıtım kapasitesine sahip organizasyon varsa:* Eğer düzenlenecek eğitim programı büyük çaplı bir organizasyona (Kurum, kuruluş, firma vb.) aitse; İTE için uygun donanım, yazılım ve öğrenenleri destekleyecek eleman bulundurmak zorundadır. Kurumun, teknik olarak içyapıdaki İnternet veya intranet (iç web) bağlantısına mı sahip olacağına karar verilmesi gerekir. Çoğunlukla büyük firmalar kendi iç eğitimleri için intranet uygulamalarını kullanmaktadırlar. Bu durumlarda bilgisayarların yeterli hafıza ve RAM' e ve indirme/yükleme

programlarına sahip olduğundan emin olunmalıdır. Karşılaşılabilecek teknik sorunlar için teknik destek sağlanmalıdır.

- *Çalışanları bir araya toplama ihtiyacı varsa:* Bilgi ve meslek becerileri çok çabuk değişmekte olduğundan çalışanları, iş ortaklarını ve müşterileri yeni bilgilerle donatmak için öğretmen merkezli geleneksel sınıflara çağırmak pratik olmamaktadır. Oysaki İTE yoluyla ister farklı ortamlarda çalışan, isterse aynı iş yerinde çalışan bireyler eğitim almak için yer değiştirmek zorunda kalmazlar. Bu gerçekler iş yaşamında ve eğitimde İnternet temelli eğitimin yararlarına işaret etmektedir.

Bu yararların neler olduğu; İTE'in iş yaşamında ve eğitimdeki avantajları (Driscoll, 1998, s.7; Morrison, 2003, s.223) aşağıda Tablo 1'de sunulmaktadır:

Çizelge 1.

İTE'in iş yaşamında ve eğitimdeki avantajları

İTE' in iş yaşamındaki avantajları	İTE' in eğitimdeki avantajları
Seyahat masraflarını azaltır.	Ulaşması kolaydır (eğitimciler ihtiyaç duyulan öğretimin nerede ve nasıl verileceğine kolayca karar verir.)
.İşteki mevcut donanım (bilgisayar, kasası, usb girişi, bluetooth, yazıcı, tarayıcı vb.) kullanılır.	Kendi bilgisayarını kullanır.
Basılı materyal ve CD masrafları azalır (çıktı, matbaa işleri, posta masrafları ortadan kalkar.).	Çabuk ulaşılır (öğrenenler internet üzerinden öğrenme materyallerine kolayca ulaşır.).
Bilgilerin revizesi ve güncellenmesi kontrol edilir.	Revizyon ve güncellemeye çabuk ulaşılır.
Mevcut kaynaklar (konu içerikleri, veriler, resim, video, doküman vb.) kullanılır.	Şematik çizimler, referans kitaplar, veri tabanları ve teknik uzman çevrimiçi (online) dir.

Elbette ki İTE'in avantajlarının yanında çözülmesi imkânsız olmayan bir takım dezavantajları da vardır. Örneğin; teknik bir altyapı, öğrenenleri yeni metotlara uyarlamak, tasarım, geliştirme ve yayma/dağıtım için ekip gerekir.

Ayrıca eğitim organizasyonu dışındaki kaynakların (web siteleri, uygun donanım, ağ erişim vb.) yönetimi gerekir.

Hem avantajları hem de dezavantajları göz önünde bulundurulduğunda İTE yetişkinlerin uzaktan eğitime kendi zaman akışı içinde, istedikleri esneklikte ve uygunluğa sahip oldukları için kaydolmalarını gerektirir. Başarılı bir uzaktan eğitim meşgul yetişkinlerin yaşam özelliklerine, bireysel gereksinimlerine cevap verecek şekilde oluşturulmalıdır (Isenberg, 2007, s.3).

Yetişkinlerin Öğrenme Özellikleri

Kökleri eski tarihlere uzanmasına rağmen, yetişkin eğitimi kavramının ortaya çıkması ve üzerine bilimsel çalışmaların yapılandırılması oldukça yenidir. Dewey'in Yaşayarak Öğrenme Modeli ve Knowles'ın andragoji kavramı literatürde yerini almadan önce Batı toplumu yetişkinlerin öğrenemeyeceğine inanıyordu. Bugün bile "yetişkinler neden zor öğrenir?" sorusu yöneltilecek olsa, insanlar bu soruya şaşırtıcı yanıtlar verebilirler. Ne yazık ki birçok yetişkin değişemeyeceklerini, artık yeni bir bilgi öğrenemeyeceklerini düşündükleri için, yaşamlarını zenginleştirmenin, keyifli hale getirmenin öğrenmeye devam etmek olduğu gerçeğini görememektedir (Koç, 2009).

"Yetişkinlikle öğrenme kabiliyetinin gerilemesi arasında zorunlu bir ilişki yoktur: Yetişkinler de öğrenebilir" (Köylü, 2009). Uygun koşullar sağlandığında yetişkinlerin öğrenmelerine engel bulunmamaktadır. "Yetişkinlerin öğrenemeyeceği ve öğrenmenin çocukluk ve gençlik dönemine ait olduğu yönündeki yanlış ve dogmatik görüş, özellikle öğrenme psikolojisi alanında yapılmış olan bilimsel araştırmaların bulguları sonucunda değişmiştir" (Bilir, 2008).

Öğrenme özellikleri bakımından da yetişkinler, çocuklar ve gençlerden farklılıklar göstermektedirler. Nasıl ki yetişkinlerin fizyolojik, psikolojik ve toplumsal özellikleri farklı ise öğrenmeye ilişkin özellikleri de farklıdır (Miser, 1999).

Geray (2002) eğitim ve öğrenme açısından yetişkin ve çocuk arasında belirgin farklılıkları şöyle sıralamaktadır:

- Çocuğun öğrenmeye ayıracağı zamanın bol olmasına karşın, yetişkin, yalnızca çalışma saati dışındaki zamanını ayırabilir.
- Çocuğun yaşamından edindiği deneyim azdır; yetişkinin geçmiş yaşamına dayanan bir deneyimi vardır.
- Çocukta güven duygusu yüksek olduğu halde, öğrenme gücü konusunda yetişkinde güvensizlik söz konusudur.
- Çocuk, öğrenmeye sınırlı da olsa zorlanabilir; ancak, yetişkinin öğrenmesi ondaki öğrenme güdüsüne bağlıdır.
- Çocuk ile öğretmen arasındaki ilişki anne-baba ilişkisine benzemesine karşın, yetişkin-öğretmen ilişkisi öğrenen-öğreten ilişkisine, bir ölçüde arkadaş-meslektaş ilişkisine dayanır.

Knowles (1996, s.29) ise yetişkinlerin öğrenme özelliklerinin şunlar olduğunu belirtir:

- Yetişkinler içinde bulundukları ortam gereği, ihtiyaç ve ilgi duydukları alanlarda öğrenmeye motive olurlar.
- Yetişkinler kendi yaşam merkezlerinde bulunan durumlar gereği öğrenmeye istekli olurlar. Onlar için konular önemli değildir.
- Yetişkin için anlamlı öğrenmeler onun yaşamı içinde yer bulan ve önceki öğrenmelerini, deneyimlerini paylaşabileceği ortamlarda olur.
- Yetişkinler öğrenme ortamlarında söz sahibi olma ve öz yönelimli olma gereksinimi duyar.
- Yetişkin için öğrenme bireysel olmalıdır. Öğrenmelerin biçimi, yeri, zamanı, hızı bireysel farklılıklar dikkate alınarak yapılmalıdır.

Yetişkinlerin öğrenme sürecini olumlu etkileyen bu durum 3 başlık altında toplanabilir. Bunlar şu şekilde açıklanmaktadır:

Yaşam merkezli öğrenme: Lindeman (1961'den akt: DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.6) a göre "Zeki insanlar gerçekleri görür, belki tam olarak gerçeklerin birbiriyle ilişkisini değil, ama kişinin kendisiyle olan ilişkisini görebilir." Yetişkin öğrenmesinin bu basit ilkesi Knowles, Dewey ve Houle gibi eğitimciler için temel olmuştur. Öğrenme bilgi ve deneyimin birleşimidir, öğrenenler yeni bilgileri yaşam deneyimleriyle ilişkilendirmeye aktif olarak katıldıklarında öğrenme bir bütün halini alır. Yetişkinler kendi yaşam alanlarında karşılaştıkları problemleri çözdüğü veya işlerine yardım ettiğini

algıladıkları sürece yeni şeyler öğrenmek için zaman ve enerji harcamaya istekli olurlar.

Yaşamboyu öğrenme: Eğitim, yaşam merkezli eğitim kavramını benimsediğinden beri yaşamboyu öğrenme kavramı gelişmiştir. Yetişkin eğitimi kitapları ve araştırmaları içinde yaşamboyu öğrenme, yetişkinlerin tüm yaşam zamanları içinde katıldıkları resmi ya da resmi olmayan deneyimleri tanımlayan bir köşe taşı haline gelmiştir. Dolayısıyla yetişkinler için "yaşamboyu öğrenenler" demek yanlış olmayacaktır (Wlodkowski, 1991, s.99; Isenberg, 2007, s.2).

Öz yönelimli öğrenme: Öz *yönelimli* öğrenme birçok yetişkin eğitimci tarafından benimsenen bir kavramdır. Başarılı uzaktan öğrenenlerin daha öz *yönelimli* olmaya eğilimli, öğrenmeleri için sorumluluk alabilen ve öğrenme etkinlikleri için çok zaman harcayanlar oldukları görülmektedir. İnternet temelli eğitimde temel kavram, yetişkinlerin öğrenme için inisiyatif alması fikri üzerine dayanır. Asenkron (eşzamansız) İnternet eğitiminin doğası öz *yönelimli* öğrenmeyi cesaretlendirir ve öğrenenlerin öğrenme ortamı üzerindeki büyük kontrolüne olanak tanır. Uzaktan eğitimde öğrenenlerin bağımsız ve özerkliği için bu önemli fırsat öğrenenlere özgürlük ve güç verir (Wlodkowski, 1990, s.112).

Yetişkinlerin öğrenme özelliklerinin bilinmesinin önemi kadar öğrenmeye engel olan durumların da bilinmesinde fayda vardır. Yetişkinlerin öğrenmesine engel olan bazı durumlar aşağıda verilmektedir (Miser, 1999, s.31; Bülbül, 1987; Love, 1985):

- Yetişkinin öğreneceği konu ilgisini çekmez ve sürekli dinlemek zorunda kalırsa, eğitim sırasında sıkılırsa öğrenme isteği duymaz.
- Yetişkinin öğreneceği konular birbirinden ilişkisiz, bilgiler organize edilemez durumdaysa öğrenme gerçekleşmez. Konuların birbiri ile ilişkisini göstermekte ve onları düzene sokmasında bireye yardım edilmesi gerekir.
- Eğer kolaylaştırıcı küçümseme, ters davranma, alay etme gibi tavırlar içinde olursa yetişkin öğrenciler bu durumdan çok rahatsız olarak öğrenmeye ket vururlar.

- Eğer yetişkin, gülünç olma endişesi, alay edilme korkusu, başaramama telaşı, birisi tarafından incitilme korkusu, sınav kaygısı yaşarsa öğrenmeye ket vurur. Eğitimci bunları ve benzeri korkuları ortadan kaldırmak ve öğrencinin kendini gösterebileceği, başarabileceği durumlar yaratmak zorundadır.
- Eğer yetişkin, ev işlerinden fırsat bulamaz; aile üyelerinden birinin ya da hepsinin karşı çıkışlarıyla karşı karşıya kalırsa yine öğrenmekte güçlük yaşar.
- Vardiya çalışması, yorgunluk, ulaşım zorluğu, eğitimin zaman ve süresi gibi dış unsurlar da yetişkinin öğrenmesine engel olan durumlardır.
- Bilinmeyenden korkma, gülünç düşme korkusu, kendine güvensizlik, öğrenmeye karşı olumsuz tutum, eğitimin sağlayacağı yarardan emin olamama, zihinsel ve fiziksel eksiklikler gibi kişisel engeller yine öğrenmeyi engeller.

Yetişkinlerin Öğrenme Özelliklerine Göre İTE'in Teknik Özellikleri ve Tasarım İlkeleri

1980'li yıllarda Knowles (1986, s.4), "Bu yüzyılın sonlarında çoğu eğitim hizmetleri, eğitimcilerin kitle iletişim araçlarını yetişkinlerin öğrenme ilkeleriyle uyumlu kullanmayı öğreneceği telekonferans, kablo ve uydu televizyon, bilgisayar ağları ve henüz keşfedilmemiş diğer yollarla elektronik olarak yayınlıyor olacak" tahmininde bulunmuştur. Knowles, eğitimin elektronik yayımı konusunu erken algılamıştır fakat İTE'in gelişmesine rağmen eğitimciler, yetişkin öğrenenleri ve yetişkin öğrenme ilkelerini uzaktan eğitimin merkezine henüz daha yeni yerleştirmeye başlamışlardır (akt: DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004,s.11).

Böyle bir tümleşme yetişkinlerin öğrenme özelliklerini dikkate alan bir İTE teknik olarak nasıl bir plan yapmalıdır, nasıl bir çerçeve kurmalıdır, kaç

aşamadan oluşmalıdır, özellikleri neler olmalıdır? gibi sorulara cevap aramayı gerektirir.

İTYE Tasarlama ve Planlama

Uzaktan eğitimi şeffaf bir şekilde gözde canlandırmak için iyi yapılandırılmış bir eğitim planı yapmak gereklidir. Uzaktan eğitim planı; İnternet temelli öğrenme boyunca çeşitli etkinlikler, metotlar ve stratejiler uygulamak için sistemli bir yapı sağlar.

Gerek büyük gerekse küçük ölçekli olsun bütün eğitim planları önemlidir, çünkü eğitimin düzenli yürümesini sağlar, değerlendirmesini yapar, yetişkin öğrenme pratiğini sağlamlaştırır, İTE konusundaki kritik ikilemleri açığa kavuşturur. O'Banion (1997'den akt: DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004) eğitimin aslında, öğrenenlerin öğrenme ihtiyaçlarını odağa alan, yer, zaman ve öğretmenin rolünü değiştiren bir noktaya geldiğine inanmaktadır. Bununla bağlantılı olarak İTE öğrenme ihtiyaçları, yer, zaman ve eğitimcinin rolü parametreleriyle yeni bir eğitim ortamı oluşturmaktadır. İyi bir uzaktan eğitim planı, İnternet temelli eğitimciye çevrimiçi öğrenmede başarıyı yakalamak için rehberlik eder (Morrison, 2010, s.236-237).

Uzaktan eğitim planı, eğitimin değişen yüzünün yeni taleplerini karşılamaktan da öteye gider; bu planlar aynı zamanda yetişkin öğrenme ilkelerine yeni bir bakış açısı getiren bazı uzaktan eğitim etkinliklerinin fikirlerini de benimser.

Uzaktan eğitimde internet temelli teknolojilerin ortaya çıkması öğretme üzerinde önemli etkiye sahip olmuştur. Bu teknolojilerin, eğitimcilerin ve araştırmacıların geleneksel pedagojik yaklaşımların etkilerini sorgulamasına neden olduğuna inanılmaktadır.

İyi yapılmış bir uzaktan eğitim planı, uzaktan eğitim sürecinin içinde pasif durumda olan yetişkinleri, İT öğretme ve öğrenmenin daha da önünde tutmak için iyi bir model olur. Başarılı uzaktan öğrenme için anahtar olan; öz*yönelim*, deneyimsel öğrenme ve işbirlikli öğrenme gibi öğrenme etkinlikleri, öğrenme sürecinde yetişkinlerin etkin olmasına yardım edecek bir uzaktan eğitimin içine dâhil edilmelidir.

Eğitim planı, yetişkinlerin öğrenme etkinliklerine ek olarak yetişkin öğrenme ilkelerini, özellikle öğretmenin rolü ve işlevi konusunda da destekler, güçlendirir. İTE öğretmenin rolünü öğretmen merkezliden öğrenen merkezliye kaydırır. Uzaktan eğitim yoluyla etkili öğretme öğretmenlerin; öğrencilere telkinde bulunmaya, cevapları bulmaya ve bilgiyi sunmaya değil, daha ziyade teşvik edici bilgi sunmaya, soru sormaya ve öğrenci katılımına odaklanmalarını gerektirir. Uzaktan eğitim planı öğretmenlere "yıldız" veya "sahnedeki bilge" olmaktan çıkıp "kenardaki rehber" olmalarına yardım edebilir (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.12).

Yapılan İTE planları gerek bireysel, gerekse grup olarak öğrenenlerin ihtiyaçlarını karşılayan etkinliklere yer verir ve aşamalar arasındaki geçişe yardım eder. Bir eğitimci İTE deneyimi boyunca öğrencilerin ilerlemesi ve derin öğrenmeyi artırmak için öğrenenlerin ihtiyaçlarına karar verir ve gözden geçirir.

Uzaktan eğitim planının üç aşamasının da (öğretim amaçları dışında) ana ölçütü; uzaktan eğitim sürecindeki yetişkin öğrenenlerin öğrenmesini artıracak strateji, metot ve etkinliklere odaklanmasıdır. Eğitimden önce, eğitim sırasında ve eğitimden sonra uygulanacak 3 aşama aşağıdaki başlıklar altında detaylı olarak ele alınmaktadır:

İTE 1. Aşama: İnternet Temelli Eğitim Deneyiminden Önce. Eğitimcinin web üzerinden eğitim alacak kişilerle ilgili veri ve bilgiler toplaması, yapacağı plan hakkında karar vermesini kolaylaştırır; daha sonra eğitimci internet temeli uzaktan eğitim etkinlikleri, metotları ve stratejileri ile yetişkin öğrenenlerin ihtiyaçlarını karşılayan uygun bir uzaktan eğitim planı yapar. Birçok eğitimci, etkili İnternet temelli eğitim vermenin dersin ilk günü başlamadığını, bu sürecin eğitimcinin çevrimiçi öğretmeye karar verdiği an başladığının farkındadır (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.9; Lee, Owens, 2004, s.130).

İnternet temelli bir eğitime başlamadan önce eğitimcinin takip etmesi gereken bazı basamaklar vardır. Bunlar aşağıda yer almaktadır.

Öğrenenlerin İhtiyaçlarını ve Öğrenenleri Değerlendirme Süreci: İT bir eğitim uygulaması başlamadan önce öğrenenlerin ihtiyaçlarını belirlemek (ihtiyaç analizi) hem eğitimcinin kendisine hem de öğrenene, etkili bir

öğrenme ortamı geliştirmek için bilgi verir. İyi niyetle, zaman harcanarak ve iyi bir planlamayla yapılmış bir çevrimiçi öğrenme katılımcıların ihtiyaçlarına dayanmıyorsa başarılı olamayabilir ve katılım düşebilir (Driscoll, 1998, s.2; Isenberg, 2007,s.2; Uysal 2005; s.208).

İnternet temelli öğretim için öğrenenlerin ihtiyaçlarını belirleme aşaması; öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanması için eğitimciye yardımcı olacak veri toplama, sentez ve verilerin yorumlanması aşamalarını içerir. İhtiyaç analizi yapmanın ana amacı, eğitimciye başından sonuna kadar eğitsel deneyimi en iyi nasıl kolaylaştıracağı konusunda kesin karar vermesini sağlamaktır. Bu bilgi, öğrenme hedeflerini oluşturmaya, müfredat içeriği ile ilgili karar vermeye ve etkili öğrenme için metot, strateji ve etkinlikleri belirlemeye yardım edecektir (Isenberg, 2007, s.47; DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.22).

Galbraith, Sisco, Guglielmino (1991) yetişkin eğitiminde program planlama düzeyinde başarılı bir ihtiyaç ve ilgi analizi için olaylar sıralaması yapmışlardır. Benzer sıralama internet temelli dersler için de uyarlanabilir:

- Amacı belirleme
- İhtiyaç analizi için değerlendirme metodunu seçme
- Veri toplama için zaman çizelgesi geliştirme
- Öğrenenlerin ihtiyaçlarını belirleme
- Verileri analiz etme
- Öğrenenlerin ihtiyaçlarını ders stratejisi, metodu ve etkinlikleriyle karşılaştırma.

Değinilen bu maddeleri eğitim planında açıkça yazarak takip eden eğitimci gittikçe artan başarı yakalayacaktır.

Eğitim öncesi uygulanacak stratejiler ve metotlar: Eğitimcilerin İTE başlamadan önce, “Öğrencilerime ne öğreteceğime, nasıl öğreteceğime ve eğitsel deneyime nerden başlayacağıma karar vermeme yardım edecek neleri bilmek istiyorum?” gibi kendilerine sorması gereken sorular vardır. Eğitimci İnternet temelli öğrenmeyi planlarken bu sorulara cevap vermesini kolaylaştıracak bazı etkinlik, strateji ve metotları göz önünde bulundurması gerekmektedir. Bunlar aşağıda yer almaktadır (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.27-40):

- *Bilgisayar becerileri:* İTE'in başarısı için öğrenenlerin uygun bilgisayar becerilerine sahip olması gerekir. Basit operatörlük, dosya yönetimi, web tarama ve e-posta atabilme vb. gereksinimler en baştan belirlenirse, öğrenenler kurs öncesi veya sırasında bilgisayar becerilerini geliştirebilirler. Her ne kadar teknoloji çağında bulunuluyorsa da dinleme, okuma, yazma gibi bilgisayar becerileri bakımından öğrenenlerin teknoloji okur-yazarı (tech-ready) oldukları varsayılmamalıdır. Bu nedenle hedef grup seçilirken sahip olunması gerekli beceriler önceden saptanmalı ya da istenilen becerilerin geliştirilmesi için ayrıca bir eğitim planı yapılmalıdır.
- *Öğrenme stilleri:* Öğrenenlerin öğrenme stillerini belirleme, öğrenenlerin ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir araçtır. Öğretmen öğretim metodunu seçerken bu stilleri göz önüne alarak karar verir. Öğrenme stilini bilmek, öğretmenin hedef grubunun ortak öğrenme görevlerini nasıl başarabileceğini anlamasını sağlar.

Kolb'a göre öğrenme stili, bilgiyi alma ve işlemede kişisel olarak tercih edilen yöntemdir. *Kolb'un Deneyime Dayalı Öğrenme Stilleri Envanteri* ise yönetmek, yayımlamak ve kullanmak için kolay bir araçtır (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.31). Bu araç bireyleri 4 bölümden birinin içine dâhil etmektedir (akt: Tazegül, 2008, s.138); Özümseyen, Yerleştiren, Değiştiren, Ayrıştıran.

İnsanlar genellikle dört yoldan bilgi edinirler:

1. Görsel: Görerek ve okuyarak öğrenmeyi tercih edenlerdir. Kendi kendine okuyarak öğrenirler, renkli temsil, grafik ve haritaları tercih ederler;
2. İşitsel: İşiterek, dinleyerek ve tartışarak öğrenmeyi tercih ederler;
3. Kinestetik/ devinimsel: Bazı öğrenenlerin aklında hareket enerjisi daha iyi kalır. Bunlar öğrenecekleri şeylerle fiziksel temas kurarak, yaparak öğrenirler; bu öğrenme stiline sahip öğrenen kişiler el ile duyumsamaya ihtiyaç duyar.
4. Sosyal: Bazı öğrenciler de başkalarıyla sosyal etkileşim halinde daha iyi öğrenir.

Öğrencilerin bu dört tip öğrenmeden hangisine yatkın olduğu (bilgi alma ve işleme yönünden) tespit edilirse, ona göre öğretim materyali hazırlanabilir (www.westga.edu).

Aslında birçok araştırmacı öğrenme stillerini farklı basamaklara ayırmaktadır. Fakat bu stillerin kaç basamak olduğundan daha önemlisi, başarılı bir eğitim için öğrenenlerin öğrenme stillerinin analiz edilmesidir. Örneğin James ve Galbraith'in (1985'den akt: DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.32) Algısal Öğrenme Stili Envanteri internet temelli kurslar için mükemmel bir araçtır. Yazarak, işiterek, etkileşimle, görsel, dokunarak, devinimsel ve koklayarak 7 türde algı modelinin belirlendiği bu envantere göre tipik internet temelli öğrenme için en uygun öğrenenler okuyarak ve yazarak öğrenenlerdir. Örneğin etkileşimli, söze dayalı öğrenenler kendilerini klasik çevrimiçi öğrenme ortamında dezavantajlı hissedebilir. Fakat öğretmenin uygulayacağı değişik düzenlemeler, örneğin, devinimsel ve etkileşimli öğrenenlere hitap edebilir. Bir biyoloji öğretmeninin internet temelli öğrenme etkinliklerinde her öğrenme stiline uyan etkinlikleri aşağıda verilmektedir. İTE sırasında öğretmen öğrencilerine şunları söyler:

- Çevrimiçi ses kaydını dinleyin (işitsel öğrenenler için)
- Bilgisayarınızın başından kalkın ve dışarı çıkın (devinimsel öğrenenler için)
- İlginç bir kaya bulun (dokunarak ve görsel öğrenenler için)
- Çalışma alanınıza geri dönün, kitabınıza bakarak bulduğunuz kaya türünü sınıflandırın (yazarak öğrenenler için)
- Sınıf arkadaşınızla bulduğunuz kayanın değişik özellikleri hakkında tartışınız (etkileşimli öğrenenler için)

Diğer taraftan öğrenenlerin bireysel öğrenme stilini öğrenmek kadar yetişkin eğitimcinin de hangi öğretme stiline sahip olduğu önemlidir. Yetişkinlerin Öğrenme İlkeleri Ölçeği (PALS) ile yetişkin eğitimcisi kendi öğretme stilini öğrenebilir. Bu envanterden yüksek puan alınması eğitimcinin öğretiminde öğrenci merkezliliği desteklediğini göstermektedir. Düşük puan alınması ise öğretmen merkezli öğretim stiline işaret etmektedir. PALS'ın yedi tane olan unsurdan en önemli olanı; "Öğrenen Merkezli Aktiviteler"dir. İkinci unsur "Bireyselleştirilmiş Öğretim", üçüncüsü "Deneyime Dayalı Olma", dördüncüsü "Öğrenen İhtiyaçlarını Değerlendirme", beşincisi "Öğrenme İklimi Yaratma", altıncısı "Öğrenme Sürecine Katılım" ve son olarak "Kişisel Gelişim için Esneklik"tir (Conti, 1991, s.81-86). Bütün bu unsurları dikkate alarak

öğretim ortamı yaratan bir eğitimcinin öğrenen merkezli eğitim yapmaya hazır olduğu söylenebilir.

- *Mevcut kaynaklar:* Bir internet temelli kursu başarıyla tamamlamak için katılımcıların İnternet erişimine, uygun bilgisayar donanımına ve yazılımına sahip olması gerekmektedir. Dolayısıyla öğretmenin kurstan önce ihtiyaç belirleme çalışmasında katılımcıların bilgisayar kaynakları konusunda veri toplaması gerekmektedir. Gerekli olan tüm donanım katılımcılara açıkça belirtilmeli ve onların kurstan önce eksiklerini gidermeleri sağlanmalıdır. Öğrenenlere bu aşamada yardımcı olmak, öğrenme sırasında sınırlılıkları kıracak ve öğrenme ortamında oluşacak potansiyel hayal kırıklıklarını giderecektir. Çok basit bir anketle katılımcıların mevcut kaynakları hakkında bilgi edinilebilir. Örneğin genel olarak katılımcıların bazı yazılımlarının olmadığı fark edildiğinde ücretsiz ve kolay indirilebilen yazılımlar sağlanabilir ve onlar için güncellenebilir.
- *Öğrenenlerin arzu ettiği çıktılar:* Katılımcıların arzuladığı eğitsel çıktıların neler olduğunu bilmek, öğretmene ders hedefleriyle öğrencilerin hedefleri arasındaki uyumu sağlamak için ihtiyacı olan gerekli bilgiyi verir. Eğer katılımcılar kursu bitirmeyi hedeflemiyorsa ya da sadece tanıdığı birinin gündemindeki bir çevrimiçi derse katılarak onun isteğini yerine getiriyorsa katılımcının öğrenmesinde sorunlar olacağı açıkça görülür. Nitel bir görüşme ile katılımcıların çevrimiçi bir kursu nasıl seçtiği, kurstan beklentilerinin neler olduğu ve katılmaya ne kadar gönüllü oldukları bulunabilir. Bu tür sorularla öğretmen her bir katılımcının cevabından, tonundan ve etkilenmesinden veriler elde edebilir (Driscoll, s.32; Lee, Owens, 2004, s.130; DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.35).

Bütün öğrenen değerlendirmeleri, öğrenenlerin arzuları, onların başarısı ve öğrenmeleri için çok önemlidir. Kolaylaştırıcı katılımcılardan elde ettiği bilgiler ışığında onların amaç ve hedefleri ile kursun amaç ve hedeflerinin birbiriyle uyumunu karşılaştırmalıdır. Öğrenme ortamlarının sınırlılıkları içinde, bazı özel amaçların öğrenenlere kazandırılmak zorunda olunması anlaşılabilir. Fakat kursun bu zorunlu amaçları aynı zamanda öğrenenlerin kurstan elde etmeyi umduğu beklentileri de karşılamalıdır. Bu şekliyle yetişkinlerin öğrenme ilkeleri üzerine kurulu uzaktan öğrenme planları, hem kurumsal çıktıları hem de kurstaki katılımcı çoğunluk tarafından tanımlanan

genel öğrenme çıktılarını kapsamalıdır. Bu kapsam, yetişkine öğrenme sorumluluğu verir ve öğreneni derin öğrenmeye (bireyselleştirilmiş ve yaşam merkezli öğrenme) götürecek kurs amaçlarını yapılandırmasına yardım eder.

- *Önceki öğrenme deneyimleri:* İnternet temelli uzaktan eğitimle ilgili öğrencilerin önceki öğrenme deneyimlerini değerlendirmek, değerli bilgilerin toplanmasıyla sonuçlanacaktır. Eğer katılımcılar internet temelli sürece, taleplere ve teknolojik gerekliliklere acemiyse başarı sağlamak için İTE'e bazı etkinliklerle başlanabilir.

Öğretmenler yazılı kısa sorularla ya da özgeçmişlerini isteyerek katılımcıların önceki deneyimleri hakkında derin ve geniş anlayış edinebilirler. Bazı katılımcılar içinde bulundukları durum gereği geçmişte internet temelli öğrenme deneyimi yaşamamış, bilgisayar becerileri konusunda zayıf ve kırsal kesimde yaşadığı için kimseden yardım alamıyor olabilir. Böyle bir durumda kursun başlangıcında öğretmen, diğer 3 kişinin bu alanlarda iyi olduğu 3-4 kişilik bir çalışma grubu oluşturabilir. Ardından öğretmen, grubu tartışma panosunda tartışacakları bir etkinliğe yönlendirir. Böylece katılımcılar bilgisayar becerilerini kullanır, e-posta gönderir, panoya fikirlerini yazmayı kullanır ve işbirlikli öğrenme yoluyla acemi oldukları konuları, sınıf arkadaşları ya da çalışma grubunun üyelerinden öğrenerek becerilerini geliştirebilirler (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.36).

İTE 2. Aşama: İnternet Temelli Eğitim Deneyimi Sırasında. Ders boyunca rehberlik sağlayarak, katılım ve iletişimle öğrenme topluluğu kurarak, etkili iletişim yolu bularak ve öğrenme deneyimi yaratarak yetişkin öğrenenleri internet temelli öğrenme ortamında yönlendirmenin sağlandığı aşamadır.

Rehberlik yapma yolları: İnternet temelli eğitimin ana amacı, öğrenenlerin bağımsız olarak iş görmelerini, eleştirel düşünmelerini ve öğrenme sürecine aktif katılımlarını sağlamaktır. Bunun için öğretmenler internet temelli kursta bireysel ve grup ihtiyaçlarının karşılanacağı demokratik bir öğrenme ortamında bireylere rehberlik etmek zorundadır. Öğretmenlerin; kursa katılım süreci, dersin içeriği ve iletişimle ilgili konularda katılımcılara iyi bir rehber olması, katılımcıların kursta karşılaşabilecekleri soru(n)larının azalmasına olanak tanıyacaktır (Driscoll, 1998, s.77).

Öğrenenlere rehberlik yapmanın en önemli yöntemlerinden biri, *genişletilmiş kurs müfredatının (öğretim programının) geliştirilmesi* şeklinde olmalıdır. Bir uzaktan eğitim müfredatı; hedefler, kurs taslağı (çerçeve) ve irtibat bilgilerini içeren geleneksel bilgileri kapsamalıdır. İnternet temelli öğretime alışkın öğretmenlerin çoğu normalde müfredata koyduklarından daha fazla bilgiyi internete eklemenin önemini anlamışlardır. Amaç fiziksel ve coğrafi uzaklıktan kaynaklanan yanlış anlamaları azaltmaktır. Genişletilmiş müfredat, bir kurs üzerinden çevrimiçi elde edilebilecek yazılı dokümandır. Müfredat açık ve anlaşılır bir şekilde kursun içeriğini, etkinliklerin zamanını, ödevler, sınavlar, katılım şartları ve İnternet adabını (netiket) içeren bilgiler sunar. Aynı zamanda, nasıl iletişim kurulacağı, geri bildirim alınacağı, soru sorulacağı ve grupla etkileşim içinde olunacağı hakkında bilgi verir (Driscoll, s.83; DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.45).

Diğer bir rehberlik etme yöntemi *rol modeli olmaktır.* Çocukların ne söylendiğinden çok ne gördüğünden daha fazla öğrenmesi gibi internet temelli öğrenmelerde de öğretmenin rolü özellikle acemi çevrimiçi yetişkin öğrenenler için bu şekilde uyarlanabilir. Başka bir deyişle herhangi bir sözlü kuraldan çok öğretmenin tavrı ve hareketleri daha iyi anlaşılacak ve yansıtılacaktır. Bu nedenle öğretmen, yetişkin öğrenenler için duyarlı, rahat ve açık bir öğrenme ortamını yükseltecek saygı ve dürüstlük ortamı kurmalıdır.

İnternet temelli ortamda iyi rehber olmak kararlı ve dikkatli olmayı gerektirir. Eğitim planı yazarken rehberlik için dikkate alınması gereken 5 önemli kılavuz alan vardır. Çoğu öğretmen doğal lider olmasına rağmen öğrencilerini aşağıdaki 5 alanda bilgilendirmek ve onlara rehber olmak için bilinçli çaba sarf ederler: (1) İTE'deki rolleri tanımlama, (2) Kurs işlemleri hakkında yol gösterme (3) Öğrencinin aktif katılımını sağlama, (4) Akademik içerik hakkında bilgilendirme ve (5) İletişim yollarını gösterme (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.47-54):

- *Rollerin tanımı:* Öğretmenler öğrenme sürecinde hangi rolü oynayacaklarına ve öğrencilerin beklentilerinin ne olduğuna dair rehberlik yapmak zorundadır. Öğrenenlerin öğretmenlerden, öğretmenlerin de öğrenenlerin kendilerinden ne beklediğini anlamaları gerekir. Bazı çevrimiçi öğretmenler, öğrenenlerin kendilerinden ne beklediğinin yazılı anlaşmayla

ortaya konulmasının iyi bir yol olduğunu bulmuşlardır. Yazılı anlaşma öğretmenin rolünün kolaylaştırıcı, rehber ve koç olarak tanımlanması için mükemmel bir metottur. Bu anlaşmada kurs planıyla, ihtiyaçlarının teşhisiyle, eğitsel amaçların ortaya konulmasıyla, öğrenme etkinlikleri ve değerlendirmeyle ilişkili olarak öğretmenin ve öğrenenlerin rolünün altı açıkça çizilmelidir.

- *Kurs işlemleri*: Çoğu öğretmen için kurs işlemleriyle ilgili rehber olmak, en kolay rehberlik yoludur. Öğrenciler kurs işleri ve teknoloji kullanımını kapsayan detaylı bir beklenti içinde olurlar. Öğretmenler kursun başarısı için ne tür teknolojinin kullanılacağı ve ne tür bilgisayar becerilerine ihtiyaç duyulacağının altını kesin olarak çizmelidir. Eğer öğretmen kurs işlemlerini tamamlamak için gerekli şartları belirtmezse, kişiden beklenen becerileri ve beklentileri açıkça yazmazsa İTE programı eksik kalır.

İnternet temelli ortamda öğrenciden beklenen becerilere ilişkin kesin bir temel kurmanın stratejilerinden birine eşleştirme sayfası (match sheet) denilmektedir. Öğretmen eşleştirme sayfasıyla, eğitim devam ederken de her öğrencinin bilgisayar becerileri üzerinde değerlendirme yapar. Öğretmen bu değerlendirmeden öğrenenlerin bilgisayar becerileri ve eksik olduğu alanlarla ilgili geniş ve açık bilgi edinebilir. Başarılı bir temel kurmak için öğretmen minimum seviyede talep ve beklentilerini listelediği, öğrenenin karşıladığı ya da eksiklerinin olduğu alanları gösteren basit bir form oluşturabilir. Bu, öğrenen ile öğretmen arasındaki bireysel iletişimdeki beklentilere cevap vermek için iyi bir yoldur.

Kurs işlemleri hakkında rehberlik yapmak için diğer mükemmel strateji “kim, ne ve ne zaman” olarak adlandırılan etkinliktir. Öğretmen, eğitim sırasında; kurs bitiminde “kim”in kursu tamamlamış olacağını detaylı olarak anlatır; grup mu veya birey mi kursu bitirmiş olacak? Aynı zamanda “ne”yin kabul edilebilir olduğu tanımlanmalıdır: Nasıl tamamlayacak, nasıl onaylayacak, nasıl ek yardım alacak, nasıl geri bildirim sağlayacak ve puanlama işlemlerinin ne olduğu? gibi sorulara cevap aramalıdır. Son olarak öğretmen iş takviminin de “ne zaman” bitirilmesi gerektiğini belirtmek durumundadır.

- *Katılım:* Öğretmen katılımcının sınıftaki sorumluluklarını ve kurs içeriği hakkında öğrencinin paylaşacağı deneyimleri açıklamalıdır. Kabul

edilebilir davranışları, etkileşimi ve işbirliğinin çerçevesini çizen öğretmen, internet temelli deneyimde en iyi rehber olmalıdır. Öğretmen, kabul edilebilir düzeydeki performansı açık bir şekilde tanımlamak durumundadır. Yine öğretmen, kabul edilebilir düzeyde sınıf katılımının modeli olur (örneğin her katılımcının en az bir defa tartışma panosuna not bırakması, sohbete katılması, dosya göndermesi gibi ilkeler belirlenebilir ve öğretmen kendisi bu tür etkinliklere sıklıkla katılarak katılımcıları cesaretlendirir). Katılım için rehber olmak hem nitel hem de nicel katılımla zihinde gelişir. Örneğin, öğretmenin kurs web sitesinde çevrimiçi yazma beklentisiyle ilgili vurgu yapması, katılım ve işbirlikli öğrenmeyle aynı değildir. Çevrimiçi olup gönderilen posta yorumlarına "diğerlerinin görüşlerine katılıyorum" şeklinde posta gönderen bir öğrenenle, çevrimiçi posta atıp sadece aynı fikirde olduğunu söylemekle kalmayıp, okuduklarından ve kişisel deneyiminden destekleyici veriler kullanarak açıklama yapan öğrenen arasında fark vardır. Bu nedenle öğretmen öğrencilerine katılım düzeyi beklentisini detaylı olarak tanımlayan yazılı bir örnek ve dereceli puanlama anahtarı (rubrik) vermelidir.

- *Akademik içerik:* Başarılı bir internet temelli eğitim ortamında akademik içerik sadece öğretmenin sorumluluğunda değildir. Yetişkinlerin öğrenme ilkeleri üzerine kurulmuş grup etkinlikleri, internet temelli ortamda da iyi bir örnek oluşturur. Kursu planlama, ihtiyaçları teşhis etme ve eğitsel amaçları ortaya koyma öğretmenle öğrenen arasında ortaklaşa bir paylaşım (olumlu veya olumsuz bütün unsurlar bir ortaklık ürünü olarak değerlendirilmelidir) halini alır. Öğrenme etkinlikleri aktif, deneyimsel ve süreç yönelimlidir. Değerlendirme kişiye, akrana ve öğretmene dayalıdır. Bu işbirlikli ortamda öğretmen, öğrencilerin akademik içeriğe yapacakları katkı konusunda yol gösterici olmalıdır.

Genellikle önerilen akademik içerik beklentisi, ne beklendiğinin standardını sağlamak için yazılı ve sözlü olarak verilmelidir. Eğer öğrencilerden yazmayla ilgili bazı yeterlilikler göstermesi bekleniyorsa onlara referans olacak ya da gözden geçirebilecekleri makul bir çalışma sağlanmalıdır. Bu bir makale, bir hikâye veya açık bir dille yazılmış bir ders planı olabilir.

Örneğin kursun nasıl değerlendirileceğinin temelini oluşturmak için İTE kolaylaştırıcısı öğrettiği bütün konularla ilgili bir değerlendirme yapmak üzere

alt grup etkinliği düzenleyebilir. Alt grup tartıştıktan sonra akademik içerikle ilgili bilginin nasıl değerlendirileceği hakkında öneride bulunur. Alt grubun önerisini gözden geçiren kolaylaştırıcı bu alternatiflerin ne kadarının akademik standartları karşıladığına bakar ve kendi eklemeleriyle katılımcılara gönderir ve oylamaya sunar. Grup, değerlendirme usulünü oyladıktan sonra kolaylaştırıcı grubun beklentilerinin son halini verir.

- *İletişim:* öğrenciye iyi bir model sağlamak için iletişimle ilgili rehber olunmalıdır. Öğretmenden öğrenciye geri bildirim ve değerlendirme içeren bir iletişimi tanımlamak öğretmen için tipik bir iletişim metodudur. Bazen kılavuzda ne dendiğinin önemi olmaksızın kabul edilebilir bütün iletişim yolları kullanılabilir (telefon, e-posta, vb.). Önemli olan karşılıklı iletişimi sağlayabilmektir. Bunun için iletişim beklentilerini ortaya koymak, internet temelli öğrenme topluluğu oluşturmanın önemli ve kritik bir parçasıdır.

Öğrenme Topluluğu Oluşturma: Yapılan bazı internet temelli öğrenme programlarında, sıklıkla, “topluluk olma hissini kaybettirdiği için çevrimiçi kursların etkili bir araç olmadığı” yorumu yapılır. Birçok eğitimcinin neden böyle düşündüğü anlaşılabilir, çünkü onlar sınıf içinde topluluk olmanın önemini bilirler, dolayısıyla İnternet temelli eğitimde öğrenme topluluğunun kaybedileceği endişesini duymaktadırlar. Oysaki bu anlayışın aksine İnternet temelli eğitim sırasında öğrenme topluluğu oluşturulabilir.

Üye kimliği ve aidiyetiyle eğitime dâhil olan öğrenenler topluluğu, grup etkinliklerine ve eğitime katılmaya daha istekli olurlar. İTE için amaç öğrenme topluluğu oluşturmaktır. Bu da gruba dâhil olan üyeleri bir araya getirmek kadar kolay bir iş değildir. İnternet temelli eğitim ortamında öğrenme ve doyum; topluluk katılımı, etkileşimi ve ilişkisi yoluyla artırılır. Bilgi, etkileşim ve ilişki yoluyla aktarılır. Dönüşümlü olarak, bilgi ve öğrenme işbirlikli öğrenme etkinlikleri yoluyla desteklenir ve öğrenme topluluğunun önemli bir unsuru olan sorumluluk paylaşılır. Lewin’e (1951’den akt: Isenberg, 2007, s.181) göre farklı pozisyonlarla bir araya gelerek bir grup oluşturan kişiler, eğer ortak bir hedefe ulaşmayı amaç edinirlerse o zaman onu gerçekleştirmek için birlikte davranabilirler ve bir topluluk olabilirler.

Öğrenme toplulukları uzaktan eğitim dünyasının dışında da geniş olarak araştırılmakta ve tartışılmaktadır. Araştırmalar öğrenme topluluklarının öğrenen performansını, hatırlama yeteneğini ve katılımını artırdığını

bulmuşlardır. Yetişkin eğitimciler devamlı olarak yetişkin öğrenmesini benimseyen, yetişkin öğrenme teorisini destekleyen ve yetişkinlerin öğrenme doyumunu geliştiren bir öğrenme ortamı yaratmaya çalışmaktadırlar.

Gelişmiş öğrenmelere bakıldığında, bazı yetişkin eğitimcilerin öğrenme topluluğunda görülen özelliklerin eğitim ortamını geliştirdiğine inandıkları izlenmektedir. John Dewey (1938'den akt: DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004,s.57) eğitim ve öğrenmelerin doğasının sosyal olduğuna ve bu öğrenmenin etkinlik yönelimli, öğrenci merkezli etkileşim, işbirlikli öğrenme ve paylaşılan araştırma yoluyla oluştuğuna inanmaktadır.

Öğrenme topluluğuna katılan öğrenciler (Korhonen, 1991, s.247-259); diğer öğrencilerin algılarıyla kendi öğrenme sürecindeki yeni algıları, önceki ve şimdiki öğrenmeleri arasında artan entelektüel bağı, işbirlikli öğrenme için bir fırsatı, arkadaşlık ve ait olma duygusu yaratmak için bir yolu içeren kendi deneyimlerinden kazandıkları birçok faydayı belirtmektedirler.

İnternet temelli eğitimde öğrenme topluluğu sosyal ihtiyaçlara hizmet ettiği ve öğrenmeyi artırdığı için değerlidir. Öğrenme topluluğu; işbirliği yapma, deneyimleri ve sorumluluğu paylaşma gibi yetişkin öğrenme ilkelerinin altını çizerek eğitimde demokrasi için bir temel kurar. Öğrenme topluluğu kurmanın değerini bilen ve takdir eden çoğu öğretmen kendilerine şu soruyu sorar: "Kendi katılımcılarım içinden bir öğrenme topluluğu nasıl oluştururum?", "Topluluğu nasıl devam ettiririm?". Bu kritik sorular, zaman bakımından ve coğrafik olarak dağınık yerlerde bulunan yetişkin öğrenenlerin uzaktan eğitim programında önemli bir yere sahiptir. Topluluk kurmanın temel elementi, topluluğun önemini takdir etmek, topluluk kurmayı istemek ve internet temelli kursta topluluk kurulabilineceğinin farkında olmaktır. Diğer bir adım, topluluk kurmak için çeşitli etkinlikler, stratejiler ve metotlar kullanmaktır (Driscoll, 1998, s.89).

Uzaktan eğitim planında topluluk kurmak için 5 grupta toplanan bazı stratejiler kullanılabilir. Bunlar; "Hoş geldiniz etkinlikleri", "Web sayfası tasarım ve ara yüzü", "Grup dinamiği", "Bütünleşmiş hedefler" ve "Karşılıklı saygı ve etik" (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.57- 65) tir:

1- *Hoş geldiniz etkinlikleri:* Öğretmen, kişilerin bir gruba üyelik ve aidiyet duygusu hissetmelerini sağlamak için zaman ve çaba harcamak zorundadır. Genellikle ısınma (ice-breaking) etkinlikleri de denilen hoş geldiniz etkinlikleri

internet temelli öğrenme topluluğu yaratmada çok işe yarar. Bu etkinlikler etkileşimi cesaretlendirir. Öğretmen, katılımcıların fikirlerini rahatça ifade edebileceği, kurs içeriği ve sunumu hakkında paylaşımda bulunacağı, kendini tanıtabileceği etkinlikler oluşturmalıdır. Örneğin açılış etkinliği olarak öğrenenler küçük gruplara ayrılır ve her bir gruba kurs web sitesinden, kurum web sitesinden veya eğitimle ilgili yasal web sitelerinden arayabilecekleri bir kavram ya da terimler listesi verilir. Web adreslerini tarayarak bu bilgilere ilişkin linkleri liste halinde -istenilen sürede- veren grup, etkinliği başarıyla tamamlamış olur. Böyle bir etkinlik yoluyla öğrenenler kısa sürede web üzerinden araştırma yapmayı öğrenir, aynı zamanda sınıf arkadaşlarıyla birlikte çalışma ihtiyacının da farkına varırlar. Grup hem etkinlikten önce bir araya gelir hem de etkinlikte sonra listelerini tamamlamak için bir araya gelir. Etkinliğin sonunda bütün gruplardan tamamladıkları listelerini kursun web sitesine postalamaları istenir. Böylece bütün küçük gruplar web üzerinden eğitici kaynaklarla ilgili sır ortağı olabilirler.

Etkinliğin ne olduğunun önemi olmaksızın, öğretmenler kursun başında sosyal etkileşim için zaman ve yer tesis etmek zorundadırlar. Öğretmenler geleneksel sınıf ortamında iyi işleyen ısınma ve hoş geldiniz etkinliklerini çevrimiçi eğitim ortamına adapte edebilir ve kullanabilirler. Asıl amaç, öğrencilerin kendi kişiliklerini göstermesine ve onları cesaretlendirerek rahat hissetmelerine ve diğer arkadaşlarıyla paylaşım içinde olmalarını sağlamaya yardım etmektir.

2- *Web sayfası tasarımı ve ara yüzü:* İnternet temelli öğrenme topluluğunun gelişiminde iyi tasarlanmış bir web sitesi temel unsurdur. İyi oluşturulmuş bir web sitesi etkileşimi teşvik eder, iletişim ve geri bildirim için kolaylık sağlar. Eğitimciler web sitesini geliştirmek için web tasarımcılarından yardım alabilirler fakat web sitesinin tasarımı ve ara yüzü öncelikle öğretmenin sorumluluğundadır. Öğretmen sitenin en iyi genel görünümü ve oluşturduğu izlenimin ne olduğuyla ilgili liderlik yapmayı bilmelidir. Öğretmenin web sitesini gözden geçirirken yanıtlaması gereken sorular ve örnek etkinliklere aşağıda yer verilmektedir:

- Web siteniz kullanıcı dostu mu? Sitenin davetkâr ve kolay kullanılır olması önemlidir. Değilse öğrenenler keşif yapmak için istekli olmaz ve meraklarını gidermezler, bu durumda da internet temelli öğrenme

topluluğu zarar görür. Örnek etkinlik: Örneğin öğrenciler sohbet odasına girdiklerinde bildik bir TV dizisinin veya filmin müziğinden bir ses klibi (ana sayfada otomatik olarak başlayan ses) çalınabilir.

- Web siteniz etkileşimi cesaretlendiriyor mu? Sitenin çeşitli şekillerde etkileşimi sağlaması gerekir; bu sohbet odasıyla mesaj tahtasıyla ya da farklı yollarla olabilir. Örnek etkinlik: Çeşitli zamanlarda siteye yanıp sönen reklam pencereleri ekleyerek "Söyle bakalım, aklındaki nedir?" "Sormak istediğin her ne olursa sor!" vb. dikkat çekici sloganlar yazılabilir ve bu öğretmen ya da öğrencilerin posta listesine bağlanabilir.
- Web sitenizin dolaşımı (keşif/navigasyon) acemi yetişkin öğrenenler için bile kolay mı? Dolaşım çubuğuyla başlayan gezi, ahenkli bir site görünümü ve hissi yaratmalıdır. Sitede dolaşım sistemi, takip etmesi kolay ve sayfadan sayfaya geçiş ahenkli olmalıdır. Örnek etkinlik: Sitenin içinde dolaşım çubuğunda; a) kursa ait öğretim programı b) önemli tarihleri içeren takvim c) mesaj tahtası alanı d) konu başlıklı tartışma tahtası e) sohbet odası vb. açık köprüler olmalıdır.
- Web siteniz topluluğu teşvik eden bir ön sayfa (indeks sayfası) içeriyor mu? Web sayfası topluluk olma hissini geliştirmeye yardım edecek ana sayfa ya da indeks sayfası da denilen ön sayfa içermelidir. Örnek etkinlik: Öğrenci ana sayfayı açtığında öğretmenin duyurusunun bulunduğu bir alanla karşılaşmalıdır. Başlık, kursla ilgili önemli ve güncellenmiş bilgileri içeren "Yenilikler" veya "Sürpriz" vb. şeklinde dikkat çekmelidir.

3- *Grup dinamiği:* Bir internet temelli kurs topluluğu oluşturmaktaki üçüncü önemli strateji ise grup dinamiği oluşturabilmektir. Yetişkin öğrenenler, tümüyle akademik bilgilerle donatılmak ve bilimsel bir nitelik kazanmaktan ziyade bir şeyler öğrenmeye ihtiyaç duyarlar. Grup dinamiği oluşturmak, lider sorumluluğunu ve beklentilerini tanımlayabilmeyi, alt grup oluşturmayı ve işbirlikli öğrenme gibi etkinliklere yetişkin öğrenenlerin katılımını teşvik etmeyi kapsar.

Grup dinamiği oluşturabilmek için gerekli işbirlikli öğrenmeye ilişkin beklentiler öğretim programında verilmeli ve kurs başladığında öğretmen, bu standart ve beklentileri gerçeklere uygun bir şekilde hazırlamalıdır.

Öğretmenin bunu yapabilmesinin tek yolu istendik davranışı biçimlendirmektir. Öğretmen grubun bir parçası bir üyesi olmak ve internet temelli ortamda nasıl başarılı olunacağı konusunda öğrenen topluluğa örnek olmak zorundadır. Web ortamındaki grup dinamiği aynı diğer sosyal ortamlardaki gibidir. Fakat artı bir puan olarak internet temelli derslerdeki grup üyeleri yüz yüze olmadıkları için daha az ket vurulmuş hissetmektedirler. Daha açık ve kendilerini daha açığa vuran davranışlar sergileyebilirler. Yüz yüze eğitim sırasında çekindikleri için sergileyemedikleri bazı davranışları İTE sırasında gösterebilirler.

Öğretmen alt grup ya da grup liderlerini belirlemekte acele etmemelidir. Zamanla grup liderleri ortaya çıkacaktır. Nadiren onların seçilmiş kişiler olduğu ya da kendilerinin lider olduğunu söyleyenlerden çıktığı görülür. Grubun gelişimi için öğretmenler yeni liderleri teşvik ederek ve destekleyerek etkili liderliği geliştirme ihtiyacı duyarlar. Eğer liderler çabucak belirlenirse diğer öğrenenler liderlik rolünü doldurma gereği hissetmeyecek ve pasif duruma düşeceklerdir. Aksine sosyal etkileşim diri tutulmalı ve grup üyelerine lider gibi etiketler koymaktan kaçınılmalıdır. Öğrenme topluluğunda bütün üyeler çeşitli roller oynamalı ve öğretmen bu grup dinamiğini kolaylaştırmalıdır.

Grup dinamiğini kolaylaştırmanın diğer bir unsuru alt gruplarla ilgilidir. Bazı iyi bazı kötü sonuçlara göre çeşitli alt gruplar kendiliğinden oluşacaktır. Kolaylaştırıcı alt gruplarla ilgili çok uyanık olmalıdır. Öğretmen bunu, diyalogları ve öğrenciler arası iletişim yollarını, hatta bu iletişim kursa özel olmasa bile, izleyerek yapabilir. Öğretmen ayrıca, küçük grup işbirliğinin nasıl işe yaradığı ve kurs materyalleriyle ilgili eşzamansız iletişime öğrencilerin nasıl katıldıkları konusuna özen göstermelidir. Herkes katılıyor mu? Küçük grup etkinliklere hakim mi? Herhangi biri gruptan dışlanıyor mu? Bu etkinlikler öğretmenin alt gruba aktif olarak yardımcı olmasında önemli işaretlerdir ve bunlar alt grubun öğrenmesini ve mücadele etmesini destekleyecektir.

Öğretmen ısınma etkinliklerini içeren işbirlikli etkinliklere öğrencilerin katılmasını cesaretlendirerek ya da örnek olay incelemesi çalışmasına katılarak raporlarla veya işbirlikli sunumlarla öğrenme topluluğu oluşturabilir. Görevdeşlik (Öğrenen öğrenene sinerjisi) oluşturarak yetişkinler kendi öğrenmeleriyle ilgili aktif birer katılımcı haline gelirler. Bir kere kurulduğunda,

işbirliği etkinliklerine katılım için gönüllülük oluşur ve öğrenenler akranlarını değerlendirme gibi yüksek riskli etkileşimlere katılmak için rahat hareket eder hale gelirler.

4- Uygulama sürecindeki kararlara katılımı sağlamak (Bütünleşmiş hedefler): Grup ve kurs hedeflerini oluşturmak; kurs hedeflerinin ne olacağı üzerine tartışmak, uzlaşmak ve anlaşmak için grubu bir araya getiren bir etkinliktir. Bu tür etkinlikler kurs zamanını etkili kullanma ve ona odaklanmayı sağlar. Yetişkin öğrenenler için bu önemlidir, çünkü yetişkinlere kendi öğrenmeleriyle ilgili sorumluluk verir ve öğrenmelerini kendi ihtiyaçlarına uygun hale getirmesini sağlar. Aynı zamanda, gruptaki diğerlerinin ihtiyaçlarını anlama yeteneği kazandırır.

Bazı basit adımlar hedefleri bütünleştirmeye yardım edecektir. Öncelikle kurs planı beklentilerinin ve eğitimci kurum beklentilerinin taslağını çizmek gerekir. Ardından grubun ne kazanmayı umduğunu araştırmak gerekir. Grup, tüm beklentileri birleştirmek ve hedefleri pekiştirmekle ilgili beyin fırtınası yapabilir. O zaman bütünleşmiş hedefler konusunda hem fikir olunur. Son olarak hedefler herkesin görmesi ve öğrenme deneyimleri doğrultusunda gözden geçirmesi için web sitesine postalanır. Bu posta, bütünleşmiş hedeflerin genel oluşunu ve önemini gösterecektir.

5- *Karşılıklı saygı ve etik:* Çoğu gelişen topluluklar karşılıklı saygı ve etik üzerine kurulmaktadır; internet temelli toplulukların da bundan bir farkı yoktur. Öğretmen çevrimiçi uygun davranışlara değinmek zorundadır. Bu oran, acemi internet kullanıcılarına çevrimiçi uygun davranış kurallarının (ağ etiği ya da internet adabı –netiket-) açıklanmasından tutun da çevrimiçi test sırasında kopya çekmenin sonuçlarına kadar olabilir. 1994 yılında Shea tarafından yazılmış olan 10 internet adabı (netiket) İnternet temelli eğitim için temel sağlamaktadır. Kurstan önce öğretmen tarafından yazılarak eğitim ortamına konulan netiket, grup tarafından tartışmaya açılmalıdır. Üzerinde hem fikir olunan etik durumlar eklenerek gözden geçirmek üzere herkese tekrar postalanmalıdır.

İnternet temelli eğitim ortamının doğası sonucu oluşan farklı ve çeşitli sınıf üyelikleri sınıfın zenginliğini artıracaktır. Bundan dolayı farklı kültürlere saygı duyulması çok önemlidir. Öğretmen uygun dil ve esprili konuşma modeli oluşturarak saldırgan, aşağılayıcı veya taciz edici davranışlara

çabucak değinmek zorundadır. Öğretmenin rolü izlemek ve uygun davranışları belirlemek dahi olsa, grup üyelerinin çatışma ve fikir ayrılıkları için kendi çözümlerini bulmalarına izin vermesi önemlidir. Eğer grup üyelerinin uygun rehberlik içinde tartışma, münazara ve uyuşmazlıklarına izin verilirse ileri anlayışlar gelişir ve öğrenme topluluğu güçlenir. Süreç içinde bağımsız kişilik için kimseyi incitmeden düşünceleri serbestçe ifade etmeye ihtiyaç vardır.

Aşağıda Shea (1995) tarafından geliştirilmiş olan "Netiket kuralları" (İnternet etiği kuralları ve sözlüğü) yer almaktadır:

- Sınıf arkadaşlarınızın birer insan olduğunu unutmayın.
- Yüksek etik standartlara bağlı kalın.
- Diğer öğrenenlerin zamanına ve band genişliğine saygı gösterin.
- Yüksek nitelikli, doğru yazma ve iletişim becerileri kullanın.
- Fikirlerinizi ve bilgilerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşın.
- Sınıf arkadaşlarınızın mahremiyetine saygı duyun.
- Gücünüzü kötüye kullanmayın.
- Sınıf arkadaşlarınızın hatalarına karşı affedici olun.

Etik davranma üzerine örnek bir çevrimiçi sözleşme metni aşağıda verilmektedir.

Çevrimiçi öğrenen etik davranış sözleşme

Ben çevrimiçi bu kursa katılan bir öğrenen olarak saldırgan ve, tehditkâr olmayan bir öğrenme ortamı sağlamayı taahhüt ederim. Sınıf arkadaşlarıma hem sözle hem de hareketle nazik davranacağım. Bu internet temelli kurs çerçevesinde, aşağıdaki faaliyetler içinde bulunmayacağım;

- Yasa dışı davranış
- Saldırgan espri, söz vb.
- Taciz
- Agresif kişilik gösterisi
- Küfür
- Ayrımcı söylem (ırk, kültür, etnik, cinsiyet veya dinle ilgili)
- İstenmeyen iletişim/ e-posta
- Ticari, porno, dini veya siyasi yayım ve reklam gönderme

Kurs boyunca eğer sınıf içi etkileşimle ilgili beni rahatsız eden bir durum olursa kurs yöneticisi ile problemin çözülmesi için irtibat kuracağım.

İmza Tarih

İTE 3. Aşama: İnternet Temelli Eğitim Deneyiminden Sonra: Bu aşama yapılan çalışmanın sonuçlarını gösterir. Önerilerde bulunur; sürekli gelişim için öğrenci değerlendirmesini ve öğretmen öz yansımasını içerir. Diğer bir deyişle, yapılmış olan İTE deneyiminin değerlendirmesini (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.10; Şahin, 2008, s.170) kapsar.

Geliştirilen öğretim sisteminin istenilen amaçları gerçekleştirecek nitelikte olup olmadığını anlamak için değerlendirme yapmak gerekmektedir. Öğretim sisteminin değerlendirilmesi iki amaca hizmet eder: 1) eğitimde varsa aksayan veya iyileştirilebilir yanları tespit etmek ve gerekli düzeltmeleri yapmak, 2) öğretimin bütün olarak etkililiğini belirlemek (Şahin, 2008, s.166). İTE'in bu çok önemli aşaması, çoğu kişinin en acemi olduğu süreçtir. İT öğrenmenin değerlendirilmesi ve arıtılmasıyla tam olarak olgunlaşmış bir öğrenme ortamı doğacaktır. İTE'in değerlendirmesi gelecekteki çevrimiçi kursların gelişmesine ve öğrenme için sorumluluk alınmasına yardım eder.

Açıkçası değerlendirme, İT derslerin sürekli gelişimi için değerli bir araçtır. Geçerli, doğru bir değerlendirme, eğitimciye gelecekteki online derslerle ilgili neden değişiklik yapacağına ve bu gerekli değişikliği nasıl yapacağına karar vermesini sağlar. Unutulmamalıdır ki her değerlendirmeden sonra bir değişiklik yapılması şart değildir. İTE' in değerlendirilmesi eğitimcinin sadece kendisine gelecekteki derslerini daha iyi tasarlamasına yardım etmekle kalmaz, değerlendirme sonuçlarının diğer meslek alanlarıyla paylaşılması, diğer eğitimcilere referans olarak onların İTE yolculuğuna yardım eder ve aynı hataları yapmalarına engel olur (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.109).

Değerlendirme Süreci: Veriler toplandığında, yapılmış olan çalışmanın değerlendirmesi bitmiş olmaz; aksine bu süreç verilerin birleştirilmesini gerektirir. Değerlendirmenin sonucu değişiklikleri uygulamak için bilgi olarak kullanılmalıdır (Driscoll, 1998, s.208). Bu değerlendirme süreci şu basamakları izler:

- Neyin değerlendirileceğine karar verme: İTE de bazı şeyler değerlendirilebilir fakat kritik olan dört temel alandır: 1) teknolojik sonuçlar, 2) kullanıcı çıktıları, 3) eğitimci çıktıları 4) ve kurum sonuçları

• Değerlendirme çeşidi ve metodunu seçme: Çoğunlukla öğrenciler ve öğretmenler değerlendirmenin iki önemli türünü tamamlar. Diğer değerlendirme türleri yönetici değerlendirmesi, akran değerlendirmesi ve destek değerlendirmesini içerir.

• Bir zaman çizelgesi geliştirme: Değerlendirmeye ilişkin bir zaman çizelgesi oluşturmak önemlidir. Çünkü değerlendirme en sona bırakıldığında katılımcıların değerlendirmeyi ciddiye almamaları mümkündür. Bu nedenle önceden oluşturulan bir çizelgeyle ne, ne zaman değerlendirilecek sorularına önceden cevap verilir.

• Değerlendirmeyi uygulama: Değerlendirmenin nitel mi, nicel mi yoksa karma mı olduğuna karar verdikten sonra verileri toplama metoduna ve sonuçların nasıl kullanılacağına karar verilmelidir. İT bir eğitim sonrası yapılacak değerlendirme için en uygun ve etkili yol, online formlardır (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.113).

• Bilgileri sentezleme: İstatistik yöntemlerinin neler olduğuna karar vererek anlamlı sonuçlar elde edilmelidir.

• Sonuçlar üzerinde düşünme: Eğitimciler kendilerinin kılavuzu olarak öz- eleştirel düşüncelerine güvenme ihtiyacı duyarlar. Çoğu katılımcılar eğitimi yararlı bulduklarını söylerken bir kişinin eğitimi kötü bulduğunu söylemesi eğitimciyi ikileme sokabilir. Eğitimci bu tür durumlarda derse ilişkin değerlendirmeleri, İTE programı yapmış olsun olmasın bir başka eğitimciyle gözden geçirmelidir (Driscoll, 1998, s.209).

• Değişiklikleri uygulama: Eğitimci dersi değerlendirdikten hemen sonra ihtiyaç duyulan değişiklikleri sonraki derse uygulamalıdır. Bu durumda eğitimcinin “İTE deneyiminden önceki aşama”ya geri dönmesi gerekir. Bu değerlendirme süreci İTE’i sona erdirmez. Değerlendirme potansiyele benzer, eğer geliştirilirse sınırsız olarak devam eder, eğer ihmal edilirse değerini tamamen kaybeder (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.115).

İTE deneyiminde 2 tür değerlendirme yapılmaktadır. Birincisi eğitim boyunca devam eden süreç (biçimlendirici değerlendirme) değerlendirmesi (formative evaluation), diğeri ise eğitimin tamamlanmasından sonra uygulanan sonuç (ürün) değerlendirmesidir (summative evaluation). Süreç değerlendirmesinin uygulama biçimlerinden biri Prototip uygulamadır.

Tasarlanan öğretim ortamının temsili bir bölümü hedef kitleyi temsil eden küçük bir grup üzerinde denenir ve etkililiği üzerine veri toplanır. Potansiyel problemler ve geliştirilebilecek noktalar önceden tespit edilerek önlem alınır. Diğeri Pilot çalışmadır: Geliştirilen öğretim ortamı hedef kitlenin temsili bir bölümü üzerinde uygulanır. Eksikler belirlenerek gerekli düzeltmeler yapılır. Kontrol listeleri, anketler, görüşmeler en çok kullanılan süreç değerlendirme şekilleridir. Sonuç değerlendirmesi ise İTE ortamının uygulamaya konulmasından sonra değer biçme sürecidir. Bu, kullanıcı- bilgisayar etkileşimi, kullanıcı memnuniyeti, devam devamsızlık ve bırakma oranları gibi unsurların değerlendirilmesini içerir (Şahin, 2008, s.167; Driscoll, s.210). Brookfield (1995), Palloff ve Pratt (1999), kapsamlı bir değerlendirme için her iki değerlendirmenin yapılmasına da ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir (akt: DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.115). Bu değerlendirme etkinlikleri daha önce yukarıda bahsedilmiş olan 4 kategoride odaklanmaktadır:

- Teknolojik Sonuçlar: İTE'in teknolojik bileşenlerinin değerlendirmesi; içeriğin gözden geçirilmesini, işlevselliğini ve kullanışlığını içerir. Ayrıca, eğitim sırasında kullanılan diğer iletişim yollarının erişebilirlik, kaynakların geçerliliği ve işlevsellik açısından değerlendirilmesi gerekir. King (1998'den), teknolojinin değerlendirilmesi sırasında eğitimcinin şu soruları sormasının yararlı olacağını belirtmektedir:
  - ✓ Eğitimde neler etkili olmuştur?
  - ✓ Öğrencileri hayal kırıklığına uğratan şeyler nelerdir?
  - ✓ Öğrenme etkinliklerini engelleyen durumlar nelerdir?
  - ✓ Neler geliştirilmelidir?

Bazen teknolojik sorunların problemlerini çözmenin en basit ve en ucuz yolu doğrudan İT öğrenenlerin değişen bakış açısı ve paradigmasından gelir (akt: DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.117).

- Kullanıcı Çıktıları: Öğrenen çıktılarını değerlendirmek önemlidir, çünkü onlar başarının birincil kaynağı olarak kullanılmaktadırlar. Bu durumda değerlendirme alanları şunları kapsamalıdır:
  1. Öğrenenlerin hedeflere erişimi
  2. Online öğrenmeyle ilgili öğrenen doyumu
  3. İçerik öğrenimi

4. Yaşam becerisi gelişimi
5. Kişisel gelişim ve farkındalık
6. Öğretimle öğrenci tatmini
7. İşbirlikli çalışma girişimiyle ilgili öğrenci tatmini

Eğer eğitimci öğrenen çıktılarını değerlendirmeyi aksatırsa, hiç olmazsa, en iyi 2 öğrencinin, İTE ile ilgili kazanımları ve tatmin olma düzeylerini ele alarak öğrenen çıktıları hakkında fikir sahibi olabilir (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.118).

İTE öğrencilerin profili üzerine yapılan araştırmalar bu öğrencilerin genellikle yetişkinler olduğunu göstermektedir. Yetişkinlerin öğrenme içeriklerinde mesleki ve gerçek hayat bağlantısı bulunmasını talep ettikleri bilinmektedir. Bu nedenle yetişkinler için yapılan bir İTE de memnuniyet değerlendirilmesinde şu sorular sorulabilir (Şahin, 2008, s.176):

a) Ders içeriği gerçek hayat bilgileri içeriyor mu?
b) Ders içeriği gerçek hayattan örnekler içeriyor mu?
c) Ödevler gerçek hayatla uyumlu mu? Vb.

- Eğitimci Çıktıları (DuCharme-Hansen, Dupin-Bryant, 2004, s.119-120) : Eğitimci çıktılarına bakıldığında çok sayıda değerlendirme ve ölçmeyle ilgili alan olduğu görülecektir. Bunlar, öğrenci ihtiyaçlarını karşılamayı, içerik öğretmeyi, topluluk oluşturmayı, etkileşim sağlamayı, geri dönüt vermeyi, mesleki gelişimi ve öğretmen doyumunu kapsamaktadır. Bu değerlendirme alanlarının bazıları eğitimcinin eleştirel öz değerlendirme yapmasını veya akranlarını değerlendirmesini gerektirir. Burada başarı için önemli olan nokta, eğitimcinin dürüstçe bütün rollere ve sorumluluklara bakabilmesi ve doğru, pratik ve üretici bir şekilde değerlendirmeyi yapabilmesidir.

Eleştirel öz değerlendirme yapmak için eğitimcinin kendisine şu soruları sorması gerekir:

a) Öğrencilerimle bağlantı kurabildim mi?
b) Onlarla daha iyi bağlantı kurabilmek için başka ne yapabilirdim?
c) Neyi iyi yaptım?
d) Neyi yapmakta zayıf kaldım?

Bu sorulara ek olarak, eğitimcinin kendi dersinden aldığı doyumu ve sonraki kurs için neleri değiştirip, neleri aynen uygulaması gerektiğini sorması uzun vadeli stratejik bir plan yapabilmesini saplayacaktır.

- Kurum Sonuçları (DuCharme-Hansen, Dupin-Bryant, 2004, s.121): Değerlendirmenin diğer anahtar parçası, siyasi sonuçların mayın tarlası olan kurum değerlendirmesidir. Sürekli gelişimi sağlamak için kurum (organizasyon) sorunlarını değerlendirmek en temel unsurdur. Bunu yapabilmek için aşağıdaki sorulara yanıt almak gerekir:

a) İT bir program ile öğretmek için yeterli eğitim aldım mı?
b) Öğrencilerim ve benim için yeterli teknik destek var mıydı?
c) Kurumun kurs kayıt fiyatı/tavanı (ceilings) öğrenme için idare edilebilir ve etkili miydi?
d) Verimli bir öğrenme öğretme etkinliği için yeterli kaynaklar sağlandı mı?
e) İTE'i oluşturmak, sürdürmek ve uygulamak için harcadığım ek zaman/mesai için dürüstçe ödeme yapıldı mı?

Gereken bütün değerlendirmeleri yapmak ve bütün bu sorulara açık yüreklilikle cevap vermek, sonraki eğitimin daha nitelikli olmasını sağlayacak ve kullanıcılar hakkında çok değerli veriler edinilmesini sağlayacaktır.

Yetişkinlerin Öğrenme Özelliklerine Göre Tasarım İlkeleri

İnternet üzerinden öğrenme kaynaklarının öğrenme sürecini etkileyen "yaşam merkezli öğrenme, yaşamboyu öğrenme ve öz yönelimli öğrenme" gibi önemli yetişkin eğitim ilkeleri ışığında tasarlanması gerekmektedir. Bu anlamda İTE yapmayı planlayan bir organizasyonun tasarım ilkeleriyle beraber yetişkin eğitimi ilkelerini de göz önünde bulundurması gerekmektedir.

İnternet temelli eğitimde öğrenci olmak yüz yüze eğitimden çok farklı bir deneyimdir. Etkileşimi, kullanıcı dostu ara yüz tasarımlarıyla yapmak öğreten ve öğrenen arasında olumlu etkilere sebep olur. Bir web sitesinin ara yüzü; kullanıcının kendi ekranında gördüğü resim, simge, yazı, benzetim vb. elemanlarla etkileşime geçtiği yerdir (Karadeniz, Çakır ve Uluyol, 2008; Akpınar, s.179). Bu durumda öğrenen ve içerik arasındaki etkileşimin yüksek olması eğitimin verimini de artıracaktır. Etkileşimi kolaylaştıran ilkelerin neler olduğuna bakıldığında Nielsen'in (1993) bilgisayarla iyi bir etkileşim sağlamak için 10 tane tasarım kuralı geliştirdiği görülmektedir:

- Basit ve doğal diyalog: Sayfaya eklenen her bilgi işe yarar ve dikkat çekecek biçimde olmalıdır.
- Kullanıcı ile aynı dili kullanma: Sayfada kullanılan bütün bilgiler kullanıcının anladığı dilde olmalıdır.
- Kullanıcıya en az hafıza yükü: Kullanıcının hatırlaması gereken çok az komut olmalıdır.
- Tutarlılık: Sayfalarda kullanılan sözcükler ve simgeler bütün sayfalarda aynı anlama gelmelidir.
- Geri bildirim: Kullanıcının her komutundan sonra sistemde ne olduğu konusunda kullanıcıyı bilgilendirmelidir.
- Geri alma: Kullanıcı hatasını geri alabilmelidir.
- Kısa yollar: Kullanıcının işini kolaylaştıracak kısa yollar kullanıcının hizmetine sunulmalıdır.
- Açıklayıcı hata mesajları: Sistem karşılaştığı hatayı anlaşılır şekilde, ne yapması gerektiğiyle birlikte kullanıcıya önermelidir.
- Hatasız tasarım: İyi bir ara yüz tasarımı hata yaptırmamalıdır.
- Yardım: Kullanıcının ihtiyacı olduğunda doğru bilgiye kısa sürede ulaşmasını sağlamalıdır (akt: Karadeniz, Çakır, Uluyol, 2008, s.110).

Bütün bunlar göz önünde bulundurularak ara yüzdeki elemanların (başlıklar, metinler, hipermetinler, ses dosyaları, video vb.) nasıl yerleşeceğinin ve bilgiye nasıl hızlı ve kolay ulaşılacağının iyi düzenlenmesi gerekir (Driscoll, s.72; Gürkan, 2009, s.19).

Yale Tıp Fakültesi'nin, ekrana bakan kişinin göz hareketlerini belirleyen cihazlarla donattığı bilgisayarların başına oturttuğu 12 bin kişiyle yaptığı araştırma bir bilgisayar ekranının görsel taranma çizgisinin;

- Sol üst köşeden sağ üst köşeye,
- Sağ üst köşeden sağ alt köşeye doğru genel tarama
- Yeniden sol üstten itibaren okuma ve
- Üst orta noktadan aşağı doğru okumayı sürdürme tarzında olduğunu göstermektedir (Gürkan, 2009, s.19).

Buna göre, izleyici web sayfasında önce büyük şekil kitlesini ve renkleri görmekte ve ön plandaki unsurlarla arka plandaki unsurlar arasındaki karşıtlığın farkına varmaktadır. İzleyici ancak daha sonra, varsa grafik unsurların verdiği bilgiyi almakta, üçüncü olarak da okumaya başlamaktadır.

Okuma tahmin edilebileceği gibi, en büyük kitleden benzetme yoluyla başlamakta ve daha sonra kelimelere inmektedir (Morrison, 2003, s.265).

Tasarım ilkeleri. Öğretim tasarımını yaparken ağ bağlantısının kapasitesi ve ara yüz elemanlarının tasarımıyla ilgili dikkat edilmesi gereken ilkeler şunlardır (Driscoll, 1998; Morrison, 2003; Karadeniz, Çakır ve Uluyol, 2008; Kidd, 2010):

Band genişliği: Bir iletişim ortamının taşıyabileceği bilgi miktarını gösteren bir ölçüdür ve tasarım aşamasında göz önünde bulundurulması gereken en önemli ilkelerden biridir, çünkü band genişliği dosyaları bir yerden bir yere taşımak için bir ağın kapasitesinin göstergesidir. (Driscoll, 1998, s.73). Günümüzde bağlantı hızları 9.6kbit/saniyelerden (modem bağlantısı) 100Megabit/saniyelere kadar geniş bir aralıkta değişmektedir. Yurt dışındaki bağlantılarda, tipik hızlar, yaklaşık 5-10 Megabit/saniyelerde iken, bu oran ülkemiz için, 64Kbit/san-2Mbit/saniye arasındadır.

Çözünürlük: Her kullanıcının ekran çözünürlüğünün birbirinden farklı (800&600, 1024&768 vb.) olabileceği göz önüne alınarak sayfanın hangi ekran çözünürlüğünde daha iyi görüneceği ana sayfada belirtilmelidir. Son zamanlarda LCD ekranların yaygınlaşmasıyla yüksek çözünürlük (1024&768) kullanımı yaygınlaştıysa da farklı çözünürlükteki bilgisayarlarda kullanılabilecek maksimum genişlik 980 pikseldir (Karadeniz, Çakır ve Uluyol, 2008, s.128).

Sayfa düzeni: İnternet sayfaları farklı birçok sebepten dolayı kullanıcıların ekranlarında farklı şekillerde görüntülenebilmektedir. Bu nedenle sayfaların esnek düzenlenmesi, kullanıcı için kullanışlı hale gelmesi gerekir (Somyürek ve Atasoy, s.226). Sayfa içindeki elemanların yerleşimi sırasında şu ilkeler dikkate alınmalıdır (Akpınar, 2005, s.116; Karadeniz, Çakır ve Uluyol, 2008, s.130; Gürkan, 2009, s.23; Kırbaş, 2011; Yiğit, Yıldırım ve Özden, 2000, s.172; Microsoft Office 97 Standard Edition):

- Sayfalar okuyucu tarafından bir *bütün* olarak algılanmalıdır. Metinlerde kullanılan bütün araçlar (çizgi, renk vb.) bütünlüğü sağlamalıdır. Her iki sayfada da; aynı renk, yazı karakteri ya da tasarım üslubu kullanılabilir, sol sayfadaki eksenin konum ve ölçüsü sağ sayfada yinelenebilir.

- Sayfada birbirine *yakın* elemanlar birbiriyle ilişkili olarak algılanır. Bu nedenle birbiriyle ilişkili elemanlar birbirine yakın yerleştirilmelidir.
- Sayfalardaki boşluk dağılımı *dengeli* olmalı, simetrik veya asimetrik denge kullanılarak elemanlar tasarlanmalıdır.
- Sayfalardaki bütün elemanlar (metin boyutu, vurgulama, boşluk vb.) diğer sayfalarda da *tutarlılık* göstermelidir. Bu tasarımı sıkıcı yapmaz, aksine kullanışlı yapar, kullanıcı bilgilere daha kolay ulaşır.
- Sayfalar yazdırılabilir *uzunlukta* olmalı, eğer uzun sayfalar tasarlamak gerekiyorsa metin içinde yerel bağlantılar/çapa (anchor) kullanılmadır.
- Sayfalarda gözü yormayan *renkler* kullanılmalıdır. Arka plan ile zıt renkler tercih edilmelidir. Bir sayfada en çok 4-6 renk kullanılmalıdır. Çok parlak renklerin kullanımından kaçınılmalıdır. Renk kullanımı ve vurgu renkleri diğer sayfalarda da tutarlı olmalıdır. Sayfa arka planında açık pastel tonlar tercih edilmeli, renklerin anlamlarına dikkat çekilmeli, örneğin dikkat çekmek için kırmızı kullanılmalıdır. Ayrıca renkler, dikkatin çekilmesi istenen noktaya göre düzenlenmelidir. Aynı şekilde aynı sayfa içerisinde çok fazla hareketli resim kullanmak da dikkati dağıtabilir ve rahatsız edici olabilir.
- *Yazı tipi* tercihi yapılırken gösterişli yazıların seçilmesinden kaçınılmalıdır, çünkü okumayı zorlaştırır. Yazı tipi seçiminde okunması kolay olan Arial, Verdana, Tahoma fontları tercih edilmelidir. Yeni Tahoma yazı tipi kullanılarak, iletişim kutularında ve Windows için Microsoft Office 97'de kullanıcı formları rahatça görüntülenir. Bu yazı tipini daha temiz ve daha kolay Microsoft Excel, Microsoft Word, Microsoft Access ve Microsoft PowerPoint'in önceki sürümleri tarafından kullanılan MS Sans Serif ve Arial yazı tiplerini daha okunur olması için tasarlanmıştır.

Bunların yanı sıra, sayfa ve metin tasarımlarında kaçınılması gereken bazı durumlar vardır. Bunlar çoğu zaman ya okumayı zorlaştırır veya vurguyu yok eder.

Tasarım Hataları. Bir web sitesi ve İTE ortamı tasarlanırken dikkate alınacak unsurlar kadar, yapılmaması gereken hatalar da vardır. İyi olabilecek bir eğitim ortamını bozabilecek, katılımcıyı sıkacak, kaçıracak

hatalar yapmak bütün emeklerin boşa gitmesi anlamına gelebilir. Kaçınılması gereken tasarım hataları aşağıda verilmektedir:

- Metin ve hiper metinlerde kalın yazmak, altını çizmek, italik yazmak ve yazı tipini değiştirmek; süslemek veya dikkat çekmek için kullanılmaktadır. Fakat örneğin, aynı anda hem kalın yazmak hem de yazının tipini değiştirmek metni dağınık ve şaşırtıcı yapar.
- Normal bir okuma uzaklığı olan 30 cm. de 10 punto yazı büyüklüğü ve bir sayfada 19 satır en iyi okumayı sağlar. Küçük boyuttaki harflerin okunmasının kolay olduğu tespit edilmiştir. Çünkü harfler küçüldükçe harfler arasındaki fark daha çok ortaya çıkmaktadır. Yazının boyutu büyüdükçe karakterlerin boyutu aynı seviyeye gelmekte ve algılanması zorlaşmaktadır (Karadeniz, Çakır ve Uluyol, 2008, s.139).
- Eğitim materyallerinde kullanılan birçok resim görüntüyü zenginleştirmek için kullanılır, bu da öğretime zarar getirebilir. Çünkü içerikle doğrudan ilişkili olmayan resimler kullanıcının dikkatini dağıtarak içerikten uzaklaştırabilir. Aslında kavramların tanımlamasını resimlerle doğru bir şekilde öğretmek, bilgiyi transfer etmeyi öğrettiği için resimler sayfaya sadece işlevsel olduğunda eklenmelidir (Akpınar, s.180).
- Çevrimiçi ortamlarda kullanılan seslerle ilgili çoğunlukla teknik problemler doğar. Bu nedenle ses kullanılırken sistemi çok meşgul etmeyecek, küçük boyutta sesler seçilmelidir.
- Video dosyası oluştururken en önemli konu görüntünün kalitesi ve boyutudur. Boyutu büyük dosyaların açılması zaman alacağı için kullanıcının eğitimden düşmesi söz konusu olabilecektir. Bundan dolayı mümkün olduğu kadar kalitesi yüksek, boyutu düşük dosyalar oluşturulmalıdır (Gürkan, 2009 s.79).
- Animasyonların öğretimde kullanılmasının amacı öğreneni motive etmek ve dikkatini çekmektir. Öğrenmeye doğrudan olumlu etkisi olduğu konusunda şüpheli yaklaşımlar varsa da her zaman dikkatli kullanılmalıdır (Karadeniz, Çakır ve Uluyol, 2008, s.148).

Yetişkinlerdeki Biyolojik Değişimler için İTE Önerileri. İlerleyen yaşla birlikte yetişkinlerde biyolojik değişmelerin gerçekleştiği ve hafızanın (kısa süreli belleğin) zayıflamaya başladığı ortaya konmuştur (Miser, 1999, s.26). Eski ve yeni bilgi arasında bağ kuran hafızadır. Kısa süreli hafıza tek seferde 5-9 bit arası yeni bilgiyle sınırlıdır. Birbiriyle ilişkili kavramların gruplandırılması becerisi bütün öğrenciler için önemlidir. Aşağıda çevrimiçi (online) öğrenme ortamında gerekli olabilecek uyarlamaları yapabilmek için biyolojik değişmelerle ilgili önerilerin bir özeti bulunmaktadır. Yetişkinlerin bazı sınırlılıkları vardır, çevrimiçi (online) öğrenme ortamının tasarımında bunların göz önünde bulundurulması gerekir (Cercone, 2008):

- Büyük, kolay okunacak yazı tipi ve net, koyu renk kullanılmalı.
- Çeşitli grafik, resim ve tablo kullanılmalı.
- Net bir seçenekler listesi (menü) kullanılmalı.
- “Arama” ve “bulma” işlevleri kullanılmalı.
- Geri dönüt ve öz değerlendirme testleriyle uygulama sağlanmalı.
- Oturumlar arasında kayıt tutulması sağlanmalı.
- Düzenli giriş ve çıkış (sign in, sign out) noktaları sağlanmalı.
- Eğer metafor kullanılıyorsa tutarlı olunmalı.
- Yardım işlevinin işe yarar olduğu bir metin hazırlanmalı.
- Programın geçici ve nihai bitişi arasındaki fark belirtilmeli.
- Kültürel önyargılar olmadığından emin olunmalı.
- Grafik düzenleyiciler, Venn şemaları, kavram haritaları ve akış şemaları kullanılmalı.
- Bilgi 5-9 bit arası parçalar halinde gruplanmalı.

Yukarıda bahsi geçen ilkeler, yetişkinlere özgü düzenlenecek bir internet temelli eğitim ortamında oldukça yararlı olacaktır. Bu ilkeler çocuk ve gençler için tasarlanacak olan BDE veya İTE tasarım ilkeleriyle paralellik göstermektedir. Örneğin, Keser ve Çakır’ın (2009) ilköğretim öğrencileri için bilgisayar destekli bir eğitimle ilgili yaptıkları çalışmaya göre;

- Ders Yazılımı için sıkışık ve karışık ekranlardan kaçınmalı, ekrandaki elemanlar ve renkler doğal göz hareketlerine uygun ve gözü yormayacak şekilde olmalı,
- Ders Yazılımı ekranda en kısa sürede görüntülenmeli,

- Öğrenci için Ders Yazılım ekranı ileri veya geri hareketle, her ekrana gidebilmesine olanak verilmeli,
- Ders Yazılımı için amaçlara uygun ses, müzik, renk, grafik ve görüntü, etkili olarak kullanılmalı, öğrencileri motive edici animasyonlara ve etkileşimlere yer verilmeli,
- Ders Yazılımında kullanılan flash etkinlikleri için uygun bilgisayar donanımı seçilmelidir.

Ancak bütün bu ilkelerin uygulanması için uzaktan eğitimdeki son yılların en önemli yazılımı Eğitim Yönetim Sistemi, diğer bir adıyla Ders Yönetimi Bilgi Sistemi (DYBS) hakkında bilgi ve beceri sahibi olmak önemlidir.

İTE'de Eğitim Yönetim Sistemi (EYS). EYS ağ üzerinden öğrenme malzemesi sunma, bunları değişik şekillerde paylaşma, tartışma, kayıt olma, sınav ve ödev alma, bunlara ilişkin dönüt sağlama gibi olanakları ağ üzerinden otomatik hale getirilmesini sağlar (Akpınar, 2005, s.138).

EYS, kurum içerisinde çalışanlara e-öğrenme kurslarının açılması, çalışanların eğitim alması, sonuçların takibi ve sonuçların raporlanması gibi eğitim yönetimi süreçlerini yürütmek için kullanılan internet tabanlı yazılımlardır. E-öğrenmenin geleneksel öğrenme ortamlarına göre en büyük dezavantajı olan maliyet, açık kodlu yazılımların diğer artılarıyla birlikte büyük ölçüde ortadan kalkmaktadır. E-öğrenmenin hızla gelişimi için açık kaynak kodlu yazılım kullanımının yaygınlaşması eğitsel kalitenin ve öğretim araçlarının gelişimini sağlayacaktır. Yapılan araştırmalar ve karşılaştırmalar sonucunda Moodle öğretim yönetim sisteminin (diğer bir şekliyle DYBS) diğer sistemler arasından sahip olması gereken ve eğitsel kaliteyi artıracak birçok özelliği içerdiği gözlenmiştir (Elmas vd, 2008, s.54).

DYBS'ler materyallerin siteye yüklenmesi ve paylaşımını, canlı tartışma ve konuşma ortamı oluşturulmasını, ödev ve araştırma görevlerinin verilmesini, araştırma ve ödevlerin toplanması ve incelemesini, not verme ve kayıtların tutulmasını oldukça kolaylaştırmaktadır (Cole, 2005, akt: Tekin, 2007). Ücretsiz bir DYBS olan Moodle ile 2 ticari sistemin özelliklerinin karşılaştırıldığı Tablo 2 aşağıda verilmektedir:

Tablo 2. Moodle ve diğer 2 ticari DYBS özelliklerinin karşılaştırılması

Özellikleri	**Blackboard**	**WebCT**	**Moodle**
Belge yükleme ve paylaşımı	Var	Var	Var
HTML online metin oluşturmak	Yok	Var	Var
Online tartışma	Var	Var	Var
Not görüşmesi/katılımı	Yok	Var	Var
Online sohbet	Var	Var	Var
Eşleşmiş öğrenci araştırması	Yok	Yok	Var
Online testler/ödevler	Var	Var	Var
Online not çizelgesi	Var	Var	Var
Öğrencilerin belge gönderebilmesi	Var	Var	Var
Ödevleri kendi kendine değerlendirme	Yok	Yok	Var
Öğrenci çalışma grubu	Var	Var	Var
Ağaç diyagramlı dersler	Var	Var	Var
Öğrenci haberleri	Yok	Yok	Var
İlişik sözlük	Yok	Yok	Var

Cole (Aktaran Tekin, 2007)

Bu tablodan da anlaşıldığı gibi açık ve ücretsiz kod sistemi olan Moodle gibi bazı sistemler yetişkinlerin öğrenmesine fırsat sağlayacak internet temelli öğrenme ortamlarının düzenlenmesinde gereksinimleri karşılayabilir.

Etkileşim ve iletişimin yetişkin eğitiminde çok önemli olduğu belirten Knowles (1996) “yetişkinlerin birbirleriyle etkileşimi sonucunda öğrenmelerin arttığını” dile getirmektedir. Bu şekilde düşünüldüğünde, DYBS ile İnternetteki eğitim ortamlarında da yetişkinlerin birbirleriyle etkileşimde bulunması,

öğrenmelerinin artmasında olumlu etkiye sahip olacağı anlamına gelebilir. Zaten Parlakkılıç'ın (2003) çalışması sonucunda internet ortamında yapılan ders yoluyla katılımcıların iyi bir etkileşim ve iletişim yakaladıkları belirtilmektedir.

Henüz DYBS'leri bu denli gelişmeden ve zenginleşmeden önce Driscoll'un (1998, s.100) internet temelli bir eğitimde etkileşimi artırmak yönündeki önerileri bugünkü DYBS lerin özelliklerine vurgu yapar niteliktedir:

- Katılımcı kendisini ifade etmesi ve düşüncelerini söylemesi için teşvik edilmeli,
- Katılımcının kontrolüne izin verilmeli; öğrenenlerin içeriğin derinliği, oranı ve yolunu kontrol edebilmesi için etkileşim sağlanmalı,
- Dikkati çekebilmeli; etkileşimli programlar oluşturularak içeriğin öğrenen için anlamlı olması sağlanmalı,
- Çeşitli boyutlar eklenmeli; internet temelli eğitimde yeni bir bakış açısı geliştirmek için medyanın çeşitli biçimleri kullanılmalıdır. Çünkü yüz yüze derslerde öğretmen dersine çeşitli boyutlar getirebilmektedir. Örneğin öğretmen sınıfta video gösterir, konuşmacı davet eder veya gezi düzenler.

Öyleyse oluşturulacak uzaktan eğitim ortamlarında DYBS yoluyla E-posta, Pop- up mesaj (aniden açılan mesaj penceresi), FTP (dosya yükleme ve paylaşımı), Forum, Sohbet, Ödev gönderme, Sınav ve Anketler, Weblog ve Wikiler yoluyla eşzamanlı ve eşzamansız etkileşim öğrenci- içerik, öğrenci- öğrenci, öğrenci- öğretmen iletişimi artırılmak için kullanılmalıdır (Güyer ve Üstündağ, 2008, s.234).

Moodle DYBS: İTE Korfbol araştırmasında da kullanılan açık kaynak kodlu Moodle 1.9.7+ uzaktan eğitim paket programı ücretsiz bir DYBS yazılımıdır. Moodle'ı, Martin Dougiamas, Sosyal Yapılandırmacılık Kuramını temel alarak geliştirmiştir. Bu özellik, birçok DYBS'nin pedagojik temelli değil, araçlar temel alınarak oluşturulduğu değerlendirildiğinde, uzaktan eğitimde önemli bir yere sahip olduğu anlamına gelir. Birçok ticari DYBS araç-merkezli olarak değerlendirilirken, Moodle öğrenme-merkezli olarak değerlendirilebilir. Moodle, sistemi kullanan, yeni özellikler oluşturan ve geliştiren dinamik ve çok büyük bir insan topluğuna sahiptir. Bu topluluğa http://www.moodle.org adresinden erişebilmektedir. Burada Moodle'ın kurulması, çalıştırılması,

hatalarının giderilmesi ve etkin olarak kullanılması için ihtiyacı olana yardım etmeye gerçekten gönüllü insanların bulabileceği bir ortam bulunmaktadır (Tekin, 2007, s.34-35). Moodle' da eşzamanlı ve eş zamansız olmak üzere iki türlü eğitim verilebilmektedir.

1- Eşzamanlı Öğrenme (Senkron Öğrenme)

Gerçek zamanlı bir öğrenme ortamında bütün katılımcıların aynı anda katıldıkları ve doğrudan iletişim kurdukları, eğitim görevlisi veya site yöneticisi tarafından yönetilen etkinliklerdir. Çevrimiçi veya online eğitim de denilebilir. İletişim ve etkileşim ses, video konferans, web kamerası, İnternet telefonu (skype vb.) veya beyaz tahta uygulaması (WizIQ) vb. teknolojileriyle gerçekleştirebilir (Karataş, 2008, s.6; Driscoll, s.146, Phillps vd, s.192). Eş zamanlı öğrenme birçok avantaja sahiptir, örneğin;

- Grup öğrenmesine ve anında geri dönüt almaya olanak sağlar.
- Tezcanlı ve beklemeyi sevmeyen öğrenenler için fikirlerini ve ihtiyaç duyulan bilgi ve beceriyi paylaşarak anında gelişim sağlar, sorulara cevap verir
- Çok çeşitli eğitim araçları kullanılır (beyaz tahta, yazışarak sohbet, sesli sohbet vb.).
- Gerçek sınıf ortamına benzer metaforlar (mecaz) kullanır. Öğrenenler bilgisayarın başında yalnız olduklarını bilmekten hoşlanmadıkları için bu tür metaforlardan hoşlandıkları bilinmektedir (Driscoll, 1998, s.146).

2- Eşzamansız Öğrenme (Asenkron Öğrenme)

Öğrenenlerle öğretmenin aynı anda iletişim halinde olmadıkları İnternetten, CD-ROM'dan kendi hızında öğrenmenin gerçekleştiği, forum, e-posta vb. yoluyla öğrenmenin sağlandığı eşzamansız etkinliklerdir (Karataş, 2008, s.6). Eşzamansız öğrenme programları daha az yapılandırılmış problemleri çözen öğrenme grupları için uygundur. Problemin doğrudan tek bir cevabı veya yanlışı yoktur. Program; yönerge, kavram ve işlemlerin öğrenene gerçek hayatın karmaşıklığıyla bağlantı kurmasına yardım edecek şekilde oluşturulur. Ayrıca bu tür eşzamansız öğrenme programlarında kolaylaştırıcı, öğrenme topluluğunun oluşmasına ve öğretime kılavuzluk eder (Driscoll, s.86; Lee, Owens, 2004, s.15). Eş zamansız öğrenme programlarında önemli olan öğrenen- içerik, öğrenen- öğrenen ve öğrenen-

öğretmen etkileşimini sağlayarak derse olan ilgi ve isteğin devamını sağlamaktır. Eş zamansız etkileşimi sağlamanın en çok kullanılan yolları e-posta, e- posta listeleri (list servs), forum, bülten panosu, anket, sınav, ödev, sözlük, SCORM, similasyon vb. dir.

İlgili Araştırmalar

Bu araştırma bir eylem araştırmasıdır ve çalışma grubunu beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Beden eğitimi alanında yapılmış olan eylem araştırmalarına bakıldığında bu konuda çok fazla sayıda çalışma olmadığı görülmektedir. Beden eğitimi alanında yapılmış eylem araştırmalarına aşağıda yer verilmektedir.

Beden eğitiminde eylem araştırması: Beden eğitiminde lider konumda olan bazı eylem araştırmacılarının gösterdiği özene rağmen bu konunun araştırmalara olan etkisi çok az olmuştur. Hatta 2006 yılında İngiltere'de çıkan Beden Eğitimi El Kitabında eylem araştırmasından hiç bahsedilmemiştir. Kirk'e (1995'den) göre "eylem araştırması beden eğitiminde öğretim ve eğitimin geliştirilmesi için kullanılabilecek tek strateji olarak ortaya çıkmaktadır fakat bu araştırma halen erken, gelişimsel bir süreçtedir" (akt: Casey, 2011, s.20).

Son yılların beden eğitimi alanında en istikrarlı eylem araştırmacısı olan Casey yaklaşık 10 yıldır eylem araştırması kullanarak beden eğitiminde geleneksel ve yenilikçi uygulamaları çalışmış, eski bir beden eğitimi öğretmeni olarak araştırmanın içinde olmanın beden eğitimini temelden nasıl değişeceğine şahit olduğunu belirtmiştir. Casey, Brookfield'in; otobiyografi, öğrencilerin gözleri, meslektaşların deneyimleri ve teorik alanyazın olmak üzere 4 ayaklı yansımacı uygulamasını kullanarak şimdiye kadar 3 bulgu elde etmiştir. Birincisi, kendisinin, meslektaşlarının ve öğrencilerinin değerlendirmeleriyle "değiştirilmiş pedagoji" uygulamış, sonra pedagojik değişimin karşısında okulun çıkardığı engellere karşı çözüm yollarını sorgulamış ve son olarak uygulayıcı, araştıran öğretmen olarak değişime olan isteğini ve yeteneğini keşfetmiştir.

Türkiye'de az olsa da beden eğitimi alanında eylem araştırması yapan araştırmacılar vardır. Örneğin, Demirhan (2011, s.25) "Türkiye'de beden eğitimi öğretmenlerinin araştıran öğretmen niteliğini" tartıştığı çalışmasında; şu sonuçlara ulaşmıştır: Araştıran öğretmen "araştırma ve yenilik yapmaktan hoşlanan, merak eden ve problemlere çözüm üretme çabası içinde olan, rutinin dışına çıkan, öğretim ortamını verimli ve etkili kılmak için farklı değişkenler kullanan" öğretmen olarak tanımlamıştır. Araştıran öğretmen kimliğini destekleyen unsurların başında içsel motivasyon ve yeni öğretim programına ve yeniliklere öğrencilerin verdiği olumlu tepkiler geldiğini saptamış; engel durumların başında ise öğretmenlerin araştırmacı profilini desteklemeyen okul kültürünün, okul yönetiminin sözde desteğinin, sosyo-ekonomik düzeyi düşük ilgisiz velilerin, müfettişlerin yönlendirme eksiklerinin, öğrencilerin okul-dershane-ev rutininin geldiğini bulmuştur ve sonuçta Türkiye'deki koşulların araştıran beden eğitimi öğretmeni kimliğini desteklemediği yargısına varmıştır.

Bilgisayar ve internet ile ilgili eğitim araştırmaları: Beden eğitimi ile ilgili eylem araştırması oldukça az ise de bilgisayar ve internetle eğitim konulu araştırmalarda göreli bir yaygınlık gözlenmektedir. Görüleceği gibi internet'in eğitim amaçlı kullanımına ilişkin yapılmış çeşitli araştırmalar vardır. Ancak bu araştırmalar içinde konuyu internet temelli yetişkin eğitimi bağlamında ele alıp inceleyen bir araştırmaya rastlanamamıştır:

Türkiye'de ve dünyada yapılan araştırmalar, bilgisayar destekli eğitimin geleneksel eğitim yöntemlerine göre daha etkili olduğunu, öğrencilerin öğrenme seviyesini ve başarı düzeyini arttırırken, aynı zamanda derse ve öğrenme sürecine karşı tutumlarda da pozitif bir gelişme olduğunu ortaya koymuştur. Bilgisayar destekli eğitimin, öğrenme sürecine kattığı etkileşim, görsel ve işitsel faktörler, sınıf ortamındaki öğrencinin pasif dinleyici rolünden çıkıp, katılımcı, sorgulayıcı ve keşfederek öğrenen bir birey haline gelmesini sağlamaktadır (Reis, 2004).

Gelişmiş pek çok ülkede bile internetin çok yaygın olmadığı 90'lı yılların sonunda yapılmış bir araştırmaya göre; yetişkin öğrenciler, interneti kullanmada sorunlar yaşamaktadırlar. Erişim ve bağlantı problemleri, pek çok nedenle sistemin çökmesi, nasıl çevrimiçi yolculuk yapılacağını bilememe,

çevrimiçi ve çıktı yönergeleriyle ilgili problemler, sitelerde güncel olmayan bilgiyle karşılaşmak ve ekrandan okumak gibi bazı sorunlarla karşılaşılmaktadır. Ayrıca, bazı yetişkin öğrenciler klavye becerileri ile ilgili problemlerden de bahsetmektedirler (Russell, 1999).

2000' li yıllara gelindiğinde ise uzaktan eğitimin yetişkin öğrenenlere ulaşmak için mükemmel bir yol olduğu belirtilmektedir. Literatür taraması modelinde yapılan bir çalışmanın sonucuna göre uzaktan eğitimin yapısının yetişkinlere büyük oranda zamanı kontrol etme, yer ve eğitimi organize etme imkânı vermekle birlikte bütün bunların problemsiz bir şekilde meydana gelmediği ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan aynı çalışmada yetişkinler için uzaktan öğrenmeye engel olan bazı durumlar belirtilmektedir; yüz yüze iletişimin eksikliğinden dolayı öğrenci motivasyonunun azalması, yüksek maliyetler ve akademik destekten yoksun olma gibi durumların başarılı bir uzaktan eğitim yapmaya engel olduğu ileri sürülmektedir (Galusha, 2001).

Yine aynı tarihlerde yapılan bir araştırmada internet temelli eğitimin yararları ve internet kültürü tartışılmaktadır. Bu çalışmada; internet temelli eğitimin yararları düşünüldüğünde internetli yaşam kültürünün henüz oluşmadığı ileri sürülmektedir. İnternet temelli eğitimin oluşturulmasında ve insanlarının bu kültürün bir öğesi olarak ilerlemesini sağlamada eğitim kurumlarının öncü olması gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca Yüksek Öğretim Kurulu'nun, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve eğitim politikalarını belirlemekte söz sahibi diğer kurumların internet temelli eğitim şeklini yaygınlaştırmak için yatırım ve teşvikler vermeleri gerektiği önerilmektedir (Üstün ve Karaman, 2001).

Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Dersi Tasarımında Öğrenci/Katılımcı Niteliklerinin incelendiği çalışmada, İTE tasarımında nesnelci ve oluşturmacı (objectivist and constructivist) öğrenim yaklaşımlarının karması bir gelişim modeli izlendiği bulunmuştur. Bu gelişim modelinin elde edilmesi için; ders içeriği öğrenci gereksinimleri ve özelliklerine göre ayarlanmalı ya da başka öğrenme temaları ve konuları dâhil edilerek ders hedeflerine öğrencilerin katkıda bulunması teşvik edilip sınıfla paylaşılmalıdır. Bunları gerçekleştirebilmek için de uzaktan eğitim platformunda paylaşılan dosyalar alanı, tartışma alanları ya da sohbet alanları geniş çaplı kullanmalıdır (Karakuzu, 2001).

Cronjé'nin (2001) yaptığı bir araştırmada; internet ortamındaki yetişkin davranışlarına bakıldığında bir sanal sınıf ortamındaki yetişkinlerin, okul derslikleri benzeri metaforlara büyük ilgiyle karşılık verdikleri, bir rol ve mizah yapma niteliği taşıyan davranışlarda bulundukları görülmektedir. Yani öğrenme ve iletişim özellikleri bakımından öğrencilerden farklılık gösteren yetişkinler, sanal ortamlarda metaforları algılayıp tipik öğrenci davranışları sergilerken gerekli durumlarda karar verme yetilerini yetişkin olarak kullanmaktadırlar.

İnternetin tarihçesinin araştırıldığı kuramsal çalışmada; İnternet'in temelini oluşturan ARPANET'in (Advenced Research Programme Agency Network), askeri amaçlı araştırma yapan laboratuar ve üniversiteleri birbirine bağlamak için geliştirildiği belirtilmektedir. İnternet'in en çok kullanılan hizmetlerinden biri olan elektronik posta (E-Mail) hizmetinin ise 1970'lerin başında DARPA'nın finansmanıyla ortaya çıktığını ve 1990'lara kadar büyük çoğunlukla askerî amaçlara hizmet ettiğini vurgulanmaktadır. Çalışmaya göre Arpanet, l990 yılı Haziran ayında ortadan kalkmış ve internet adı altında önce ABD'deki üniversitelere, daha sonra da genel kullanıcılara açılmıştır (Ayar, 2002).

Web Destekli Öğretimin Etkileri konulu araştırmaya göre; öğrencilerin web üzerinden eğitim alırken sorulan sorulara doğru yanıt verdiklerinde "tebrikler doğru cevap verdiniz" mesajıyla karşılaştıklarında "gururlandıkları ve kendilerine güvenlerinin arttığı" ifade edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin soruları yanlış yanıtladıkları zaman ise bunu sadece kendilerinin bilmesinin ve tekrar yanıtlama şanslarının olmasının onları mutlu ettiği belirtilmektedir (Uzunboylu, 2002).

Web Tabanlı Eğitimin Demokrasi Bilincinin Gelişimine Etkisi isimli çalışmada ilköğretim beşinci sınıfta iki farklı okuldaki öğrencilerin demokratik anlayışlarının web tabanlı öğretimle hangi düzeyde geliştiğini belirlemek amaçlanmaktadır. Deney grubunda dersler web tabanlı öğretimle, kontrol grubunda ise geleneksel öğretmen merkezli anlatım yöntemi ile ders işlenmiştir. Araştırma sonucunda deney grubu, nitel veriler açısından kontrol grubuna göre anlamlı farklılık ($p<.05$) gösterirken nicel verilerin analizinde deney grubu öğrencilerinin kontrol grubuna göre önemli ölçüde farklılaşma gösterdiği görülmüştür. Araştırma sonuçları, web tabanlı eğitim

uygulamasının geleneksel öğretim yaklaşımına göre öğrencilerin bilgi oluşturma sürecine destek sağladığını ortaya koymaktadır (Tezci, 2003).

İnternet ortamındaki etkileşimli bir dersin öğrenme üzerindeki etkililiğinin değerlendirildiği yüksek lisans tezinde, internet ortamında yapılan dersin öğrenenlerin bilgi düzeylerini artırmada anlamlı bir etkisinin olmadığını fakat sınıf içinde iyi bir iletişim sağladığı, araştırma becerisini geliştirdiği ve öğrenenlerin ders çalışma isteğini artırdığı tespit edilmektedir (Parlakkılıç, 2003).

Yetişkinler için bilgisayar destekli eğitim, bilgisayar etkileşimli öğrenme, bilgisayara bağlı iletişim gibi teknolojik metotların yetişkinlerin öğrenme özelliklerine uygunluğunu ve avantajlarını gözden geçirmeye odaklanan çalışmada teknolojinin yetişkinler için avantajları tespit edilmiştir. Buna göre teknolojinin yetişkin öğrenenler için avantajları şöyle özetlenmiştir:

- Öğrenenlere sınıf ortamının dışında ulaşmak
- Öğrenme zamanını etkili kullanmak
- Motivasyonu desteklemek
- Öğretimi bireyselleştirmek
- Bilgi araçlarına ulaşmayı sağlamak

Araştırmacı bu teknoloji avantajlarını yetişkin eğitimiyle başarılı bir şekilde tümleyebilmek için aşağıdaki 5 önemli noktayı çalışmaya yerleştirmek gerektiğini anlatmaktadır; Planlama, Eğitim, Teknik destek, Liderlik, Kaynaklar. Sonuç olarak, bilgisayar destekli eğitim ve bilgisayar yardımlı iletişim gibi yeni eğitim teknolojileri, yetişkin öğrenenler için hizmet potansiyelini etkilemektedir (Uşun, 2003).

Eisinger karatahtaya yazmaktan çevrimiçi (online) uzaktan öğrenme etkinliklerine geçiş reformunu incelemiş; öğretmen olarak yetişkin eğitiminin ve öğrenen özerkliğini anlamanın önemi üzerinde durmuştur. Çalışmada küresel iletişim ve etkileşimde yanlış anlamalara meydan verebilecek sözsüz ipuçlarının eksikliği gibi bazı problem durumları tespit etmiştir. Sonuçta iyi etkileşim elde etmek için sözlü ve sözsüz tepkileri birlikte kullanmak gerektiği ortaya çıkmıştır. Etkili uzaktan eğitim yapmak için öğrencilerin geçmişleri ve deneyimleri hakkında bilgi sahibi olmak, değişik iletişim yolları ve çeşitli kültürlerin farkında olmak gerektiğini vurgulamaktadırlar. Ayrıca öğrencinin uzaktan eğitimde aktif rol alması gerektiğini hatırlamak, öğrenciye teknik

problemleri aşmasında yardım sağlamak, onların ihtiyaç ve beklentilerinin farkında olmak ve etkili etkileşim ve geri dönüt stratejileri sağlamak önerilmektedir (Akt: İşman ve ark. 2003).

Cinsiyetlere göre internetin kullanım sıklığının araştırıldığı bir çalışmada internet'in erkek öğrenciler tarafından daha etkin bir şekilde kullanıldığı belirtilmektedir. Bu çalışmaya göre erkekler kadınlara oranla bilgisayarı ve Internet'i daha fazla kullanmaktadırlar. Bu nedenle araştırmacı, ülkemizde kadınların bilgisayar ve Internet kullanmalarını teşvik etmek amacıyla, yüksek öğretim kurumları ve halk eğitim merkezleriyle ortak olarak hazırlanacak çeşitli eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi, medyada kadınları bilgisayar ve Internet kullanımına özendirici çalışmalar yapılmasını önermektedir. Eğitim kurumlarının her türlü kademesinde, imkânlar ölçüsünde, öğrencilerin mutlaka bilgisayar ve Internet'le tanışmalarının sağlanması, ayrıca bilgisayar ve Internet'in yararlarının anlatılarak cinsiyet ayrımı yapılmaksızın öğrencilerin bu araçları kullanmasının teşvik edilmesini önermektedir (Yaman, 2006).

Tekin (2007) TSK'da Moodle kullanarak yaptığı web tabanlı araştırmasında forumlar bölümünün, kursiyerler tarafından, programlarının çok yüklü olması nedeniyle yeterince ve etkin olarak kullanılamadığını fakat yapılan görüşmeler sonucunda kursiyerlerin bu bölümü olumlu ve etkinliklerini arttırıcı bir kaynak olarak gördüklerini belirtmektedir. Geleneksel eğitim anlayışında benzeri bulunmayan ve yenilik tarzında olan bu bölümün etkin kullanılması için alışkanlıkların kazanılmasına ihtiyaç duyulmakta olduğunu ortaya koymaktadır.

Akın'ın (2007) çalışmasında elektronik sınıf ortamında eğitim gören öğretmen adaylarının bu uygulamadan yararlanmayanlara göre, gerek uygulamada gerek teorik derslerde katılım ve paylaşım yönünden daha ileride oldukları belirtilmekte; ayrıca internet temelli ders anlatım ve uygulamalarının öğretmen adaylarının özgüvenlerini arttırdığı ve kalıcı öğrenme açısından materyal kullanma becerisi kazandırdığı ileri sürülmektedir.

Diğer taraftan E-Öğrenme Yöntemi ile Düzenlenen Yöneticilik Eğitimlerinin Kursiyer Algılarına Dayalı Olarak Değerlendirilmesi başlıklı doktora çalışması sonucunda katılımcıların internet yoluyla eğitim alma

konusunda olumlu ve olumsuz algılarının olduğu görülmektedir. Katılımcıların, e-öğrenme ortamlarının güçlü yönleri olarak; içeriğe istenilen yerden ve zamanda ulaşmak, farklı ve güzel bir deneyim yaşamak, modern eğitim imkânlarıyla tanışmak, bulunduğu ortamdan uzaklaşmadan eğitimden yaralanmak gibi hususları dile getirdikleri görülmektedir. Fakat teknik yetersizlikler, izin sorunu, eğitime eşit şartlarda katılamama ve sınav için merkezi bir yerde toplanılması katılımcıların algılarını olumsuz yönde etkileyen güçlüklerin bulunduğu görülmektedir (Semerci, 2008).

Öğretmen adaylarının interneti ve e-postayı kullanma amaçlarının araştırıldığı çalışmada; internetin kullanımında en çok e-postanın tercih edildiği ve bunun iletişim amaçlı kullandığı görülmektedir. Ayrıca internetten sohbet etme aktivitesinin de öğretmen adayları tarafından yüksek oranda tercih edildiği görülmektedir. Öğrencilerin interneti en çok ödev ve dersle ilgili araştırma yapmak ve öğrenci işleri ile ilgili olmak üzere eğitim amaçlı olarak kullandıkları görülmektedir. Diğer taraftan internet üzerinden kurs alma ve e-posta gruplarına ve forumlarına katılma oranlarının daha düşük olduğu ifade edilmektedir (Okay, 2010).

Lawrance (2010), Andragoji, Uzaktan eğitim ve Alejigoji kavramlarını tartışmıştır. Henüz literatürümüze girmemiş bir kavram olan Alejigoji (Allagegogy) diğer bir deyişle (transfer etmeyi öğretme), öğrenenin bağımsız olması ve yaşamboyu öğrenmeyi tanımlayan içsel değişim üzerine odaklanan eğitime yeni girmiş bir terimdir. Araştırmacı bu kavramı şöyle tanımlamaktadır; “Hümanistik yaklaşımdan hareketle öğretmenin, öğrencilerin duygu, his, değer ve davranışlarıyla doğrudan bağlantılı, onların duyuşsal ihtiyaçlarını öğrenme heveslisi yapmaya çalıştığı eylem”dir. Alejigoji, andragoji ve uzaktan eğitimin kıyaslandığı bu çalışmanın sonucunda her üç kavramın da önce çıktılara odaklandığını, sonra sırasıyla; dağıtıma (yayıma), kaynaklara, öğrenmeye ve en son da öğrenene odaklandığını vurgulamaktadır.

Görüldüğü gibi yapılmış olan çoğu internet temelli eğitim araştırmalarında tutuma ve akademik başarıya yönelik sonuçlar elde edilmiştir. Yetişkinlerin öğrenme özelliklerine göre tasarlanmış veya bir spor dalına ilişkin herhangi bir araştırmaya rastlanamamıştır. Özellikle de beden eğitimi öğretmenleriyle ilgili yapılmış bir İTE araştırmasına rastlanamamıştır. Oysaki sayıları 20 bini

geçen beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel ve mesleki gelişimini yer ve zaman esnekliği içinde sürdürebilmeleri için İTE'in yüz yüze eğitime destek olacağı düşünülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan model, çalışma grubu ve veri toplama araçlarına yer verilmiştir. Verilerin nasıl toplandığı açıklanmıştır.

Araştırma Modeli

Yetişkinlerin öğrenme özelliklerine göre düzenlenmiş ve beden eğitimi öğretmenlerinin korfbol öğrenme ihtiyacına internet temelli eğitim yoluyla çözüm üretmek amacını güden eğitim ortamının katılımcı görüşlerine ve davranışlarına göre değerlendirilmesi üzerine olan bu araştırma bir eylem araştırmasıdır. Eylem araştırması, bir okulda çalışan yönetici, öğretmen, eğitim uzmanı veya diğer tür kuruluşlarda çalışan mühendis, yönetici, planlamacı, insan kaynakları uzmanı gibi bizzat uygulamanın içinde olan kişiler tarafından uygulanır. Uygulayıcının doğrudan kendisinin ya da bir araştırmacı ile birlikte gerçekleştirdiği ve uygulama sürecine ilişkin sorunların ortaya çıkarılması ya da hali hazırda ortaya çıkmış bir sorunu anlama ve çözmeye yönelik veri toplama ve analiz etmeyi içeren bir araştırma yaklaşımıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s.295).

Eğitim sözlüğüne göre eylem araştırması (Demirel, 2005, 52);

1- Öğretmenlerin kendi öğretim yolları, öğrencilerin nasıl daha iyi öğrendiği ve ölçümlerin nasıl yapıldığı ile ilgili bilgi toplamak için kullanıldıkları sistemli araştırmalardır.
2- Okul ve sınıf temelli eğitimsel uygulamaları geliştirmeyi amaçlayan ve genellikle öğretmenler tarafından gerçekleştirilen araştırmalardır.

Karasar'a (2005, s.27) göre aksiyon (eylem) araştırması, uzman araştırmacıların yürütücülüğünde uygulayıcıların ve probleme taraf olanların da katılmasıyla, var olan uygulamanın eleştirel bir değerlendirmesini yaparak ve durumu iyileştirerek gereken önlemleri almayı amaçlayan bir araştırmadır.

Yıldırım (2011, s.2) ise eylem araştırmasına, uygulama ve araştırma etkinliklerine bütüncül bir yapı içinde yer veren sistematik bir süreç olarak bakmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin gelişmesi ve etkili öğretim açısından ülkemizde araştırmacı öğretmene ihtiyaç duyulduğunu belirterek konunun önemine işaret etmektedir.

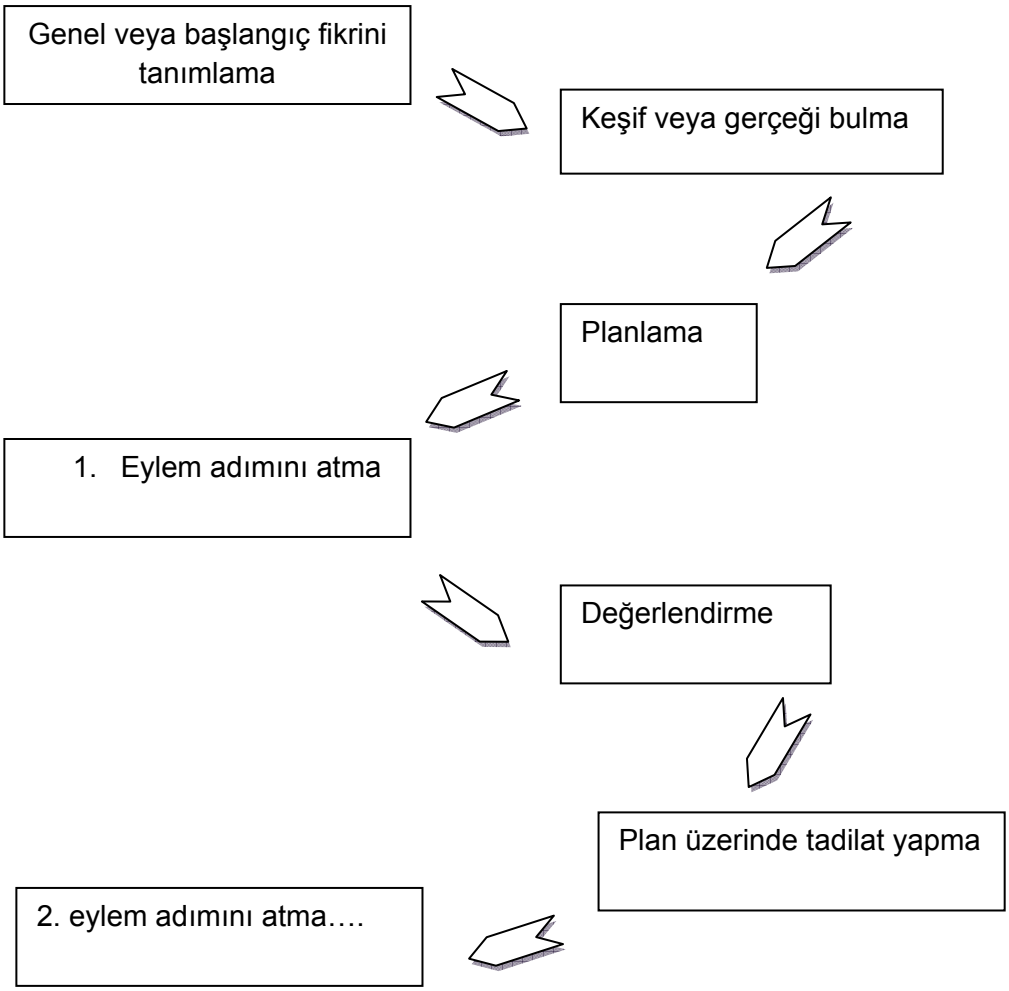
Eylem araştırmasının yapılmasının birçok sebebi olabilir. Bu araştırma türü, hemen tüm alanlarda ortaya çıkan sorunlara çözüm bulmaya yönelik bir araştırma çeşididir; uygulamacıların her türlü sorunlarını çözmek için kendi uygulamalarını incelemelerini gerektiren bir süreçtir. Genellikle eylem araştırması, sorunların çözümüne yönelik işbirlikçi bir etkinliktir. Eylem araştırması, katılımcıların üzerinde çalışılan durumla ilgili derinlemesine yaptığı eleştirel ve uygulama tecrübelerine dayanır ve amacı teori üretmektir (Köklü, 2001, s.35).

Fraenkel ve Wallen (2003'den) ise eylem araştırmasını "bir problemi çözmek ya da yerel bir uygulama hakkında bilgi vermek için bilgi toplamak amacıyla bir ya da daha fazla kişi, ya da gruplar tarafından yapılan araştırma" olarak tanımlamaktadır (akt. Kuzu, 2009, s.426).

Köklü'ye göre (1993, s.357-366), eylem araştırmasının beş amacı vardır:

1. Özel bir durumda teşhis edilen problemlere çare bulmak için bir araçtır.
2. Hizmet içi öğretim aracıdır; eylem araştırmasıyla öğretmeni yeni bilgiler ve metotlarla donatmak, analitik gücünü geliştirmek mümkün olmaktadır.
3. Değişikliklere açık olmayan sisteme yenilikçi öğretme ve öğrenme yaklaşımlarını getirme aracıdır.
4. Geleneksel araştırmanın başarısızlığına, açık reçeteler vererek çare bulmak için bir araçtır.
5. Sınıftaki daha öznel ve duygusal problem çözme yaklaşımına tercih edilebilir bir alternatif sağlama aracıdır.

Lewin'in (1946) eylem araştırması yaklaşımı, her biri planlama, eylem ve eylemin sonucunda gerçeği bulma aşamalarından oluşan sarmal basamaklar döngüsünden oluşur (Akt: Smith, 2001). Bu basit sarmal basamaklama döngüsü Şekil 1'de şöyle sunulmaktadır:

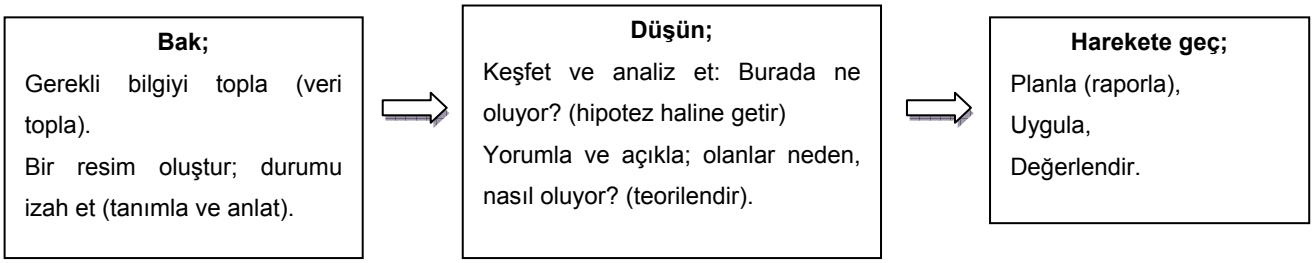

Şekil 1. Sarmal basamaklama döngüsü

Lewin, sarmal basamağın ilk adımı olan “başlangıç fikrini tanımlama” ve “gerçeği keşfetme”yi şöyle açıklamaktadır: Planlama, daha çok sorunu çözme ve gerçeği bulma üzerine kurulu genel bir fikirle başlar. Bir amaca ulaşmak hedeflenmektedir. Amacın sınırları ve buna nasıl ulaşılacağının altı iyi çizilmelidir. Bu nedenle bu basamak, araştırma fikrinin dikkatlice gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Eğer bu aşama başarılı olursa, hedeflere nasıl ulaşılacağını planlayabilme ve orijinal fikrin değiştirilmesi için karar verebilme unsurları gerçekleşmiş olur. İkinci adım, bütün bir planlama, yürütme, ikinci adımın sonuçlarını bulmak için değerlendirme döngüsünün birleşimidir. Üçüncü adım ise ikinci basamaktan elde edilen veriler ışığında bütün bir plan üzerinde değişiklik ve tadilat yaparak döngünün başına gelinmesidir.

Bu sarmal basamaklama şeklindeki eylem araştırması yaklaşımı sosyal ve örgütsel ortamda problem çözme üzerine odaklanmıştır, bu da Dewey' in deneyimden öğrenme kavramıyla paralellik gösterir (Smith, 2001).

Stringer (1996'dan akt: Casey, 2011, s.19) Lewin'in orijinal modelinin basitliğine ve kendi; "bak, düşün, harekete geç" şeklindeki etkileşimli sarmalına dikkat çekerek "temel eylem araştırması rutini"ni Şekil 2'de şöyle açıklamaktadır:

Şekil 2. Stinger'in temel eylem araştırması rutini

Bu şekil, takip eden sarmallar ve döngüler halinde devam eder. Bununla birlikte Elliot (1991, akt: Casey, 2011) Lewin'in modelini beğenmekle birlikte bu modelin geliştirilmesi gerektiğini belirtmiş ve üç döngülü kendi modelini oluşturmuştur.

Buna paralel olarak Akın'da (2010, s.72) "Andragojik ilkelere göre geliştirilmiş problem temelli bir eğitim programını" incelediği kendi araştırmasında eylem araştırmasını;

1) Gereksinimlerin saptanması,

2) Öğretim programının geliştirilmesi ve uygulanması,

3) Uygulama sonrası başarının karşılaştırılması olmak üzere üç aşamalı bir süreç olarak tasarlamış ve yürütmüştür.

Eylem araştırmalarının öğretmen araştırması olarak da adlandırıldığı görülmektedir. Çünkü eylem araştırması diğerlerinden farklı olarak okul hatta sınıf içi sorunlara odaklanmakta ve bir öğretmenin sınıfındaki eğitimin kalitesini artırmayı hedefleyen araştırmacı öğretmeni ön plana çıkarmaktadır (Ekiz, 2003'den akt: Artvinli, 2010, s.196).

Görüldüğü gibi eylem araştırmasını yürüten araştırmacılar çalışmalarında, ayrıntıları farklı ama özünde bir olan çeşitli aşamalar ve

basamaklar takip etmişlerdir. Bunlar sorunu tespit etme, soruna çözüm bulma, uygulama ve değerlendirmedir.

Eylem araştırması; sorunun tespit edilmesi, bu soruna çözüm üretmek için eylemin planlaması, planlamanın uygulanması ve değerlendirilmesi şeklinde dört basamak olarak da ele alınabilir. Fakat bu tez çalışmasındaki eylem araştırması üç basamakta ele alınmış ve uygulanmıştır.

Çünkü bu araştırmada varolan bir sorunun çözümü arayışına girilmiş, sorunun tespit edilmesi için araştırma kapsamında başka herhangi bir sorun saptama çalışması yapılmamıştır. Bu eylem araştırmasının temelini oluşturan sorun; beden eğitimi öğretmenlerinin geleneksel hizmet içi eğitim programlarında yaşadıkları sorunlardan ve internet üzerinden yeni spor dallarını öğrenme isteklerinden ortaya çıkmıştır. Araştırmacının hizmet içi eğitim programlarına eğitim görevlisi, kurs yöneticisi, program geliştirmeci ve kursiyer olarak dört farklı katılımı sırasındaki gözlem, katılım davranışı ve informal görüşmeleri, sorunu tespit etmesindeki önemli veri kaynağıdır. Diğer taraftan araştırmacının yaptığı yüksek lisans tezinde beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmet içi eğitim programlarını değerlendiren görüşleri ve alanyazın taraması ise sorunun tespit edilmesindeki en önemli veri kaynağıdır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programlarına katılmalarına engel olan durumlara ve internet üzerinden eğitim alma isteklerine çözüm üretmek amacıyla geliştirilen internet temelli yetişkin eğitimi programındaki bu eylem araştırması modeli, İTYE'de olması gereken aşamalarla paraleldir. Literatüre göre İT korfbol eğitiminde, yapılması gerekenler üç basamakta toplanmıştır. Birinci basamak internet temelli eğitim deneyimi öncesi yapılması gerekenler, ikincisi; internet temelli eğitim deneyimi sırasında yapılması gerekenler ve son olarak eğitim bittikten sonra çalışmaların değerlendirilmesini içeren internet temelli eğitim deneyimi sonrası yapılması gerekenlerdir.

İTYE'nin aşamalarıyla paralel olan bu eylem araştırması üç basamak olarak şu şekilde izlenmiştir:

1- *Saptanan problem çerçevesinde çözüm için programın planlanması.* Eylem araştırmasının bu basamağı, saptanan sorunu gidermek için programın tasarlanması sürecidir. Planlama; sorunla ilgili bilgi toplamayı,

kaynak taramayı, sorunu çözücü eylemleri geliştirmeyi ve sorunu iyileştirmeyi sağlamak amacıyla yapılır (Mills, 2003; akt. Uzuner, 2005). Bu aşama İTYE deneyimi öncesine denk gelmektedir. Birinci basamakta problemin tespit edilmesi için bir çalışma yapılmadığı için doğrudan planlama ile başlanmıştır. Çünkü araştırmanın sorunu, daha önce yapılmış bir araştırmada MEB ve özel ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapan "beden eğitimi öğretmenlerinin yeni öğrenme konuları için hevesli oldukları ve İTE almaya talepleri olduğu" (Avşar, 2006, s.125) sonucundan hareketle tespit edilmiştir. Diğer araştırmalar da öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerini uzaktan öğrenme, internet temeli eğitim biçiminde almak istediklerini ortaya koymuştur (Semerci, 2008; MEB, 2006; Dalkılınç, 2011). Öte yandan Korfbol sporunun Türkiye'de yeni tanınmaya başlaması 2006 yılında yenilenen Beden Eğitimi Öğretim Programında korfbolla ilgili etkinlikler olmasına rağmen kurslarda öğretmenlerin bu sporu hiç tanımadıklarını ama öğrenmek isteklerini dile getirmeleri nedeniyle bunun bir problem olduğu görülmüştür. Bu nedenle eğitim içeriğinin korfbolun bilişsel boyutuyla ilgili yapılmasına karar verilmiştir. Öğretmenlerin hem internet temelli öğretime ihtiyaç duymaları hem de korfbolu tanımak istemeleri bir sorun olarak ele alınmış ve eylem araştırmasıyla çözüm üretilmesi hedeflenmiştir. Bu soruna çözüm üretebilmek amacıyla İTYE programı planlanmıştır.

Literatüre göre bu aşama öğrenenleri tanıyabilmek için onların bilgisayar becerileri, öğrenme stilleri, eğitimi takip edebilmek için gerekli kaynaklara sahip olup olmadıkları, eğitimden beklentileri ve önceki öğrenme deneyimleri hakkında bilgi toplama ve programın geliştirilmesi sürecidir (Conti, 1991; Driscoll, 1998; Lee, Owens, 2004; DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004; Isenberg, 2007).

İTYE de bu olması gerekenler çerçevesinde planlama yapılmış ve bu aşamada katılımcılar hakkında bilgi toplamak için oluşturulmuş Katılımcı Bilgi Formu yoluyla öğrenenlerin mevcut kaynakları, arzuladığı çıktılar ve önceki öğrenme deneyimlerine ilişkin veriler elde edilmiş, öğrenme stillerini öğrenmeye yönelik literatür taraması yapılmıştır. Eğitime katılmak için gönüllü olan öğretmenlerin sahip olduğu bilgisayar becerisinin İT Korfbol eğitimi için gereken bilgisayar kullanma becerisi arasında fark olup olmadığına bakılmıştır. Ravitz ve arkadaşlarının (2000'den) yaptığı bir araştırma,

Amerika'daki öğretmenlerin bile %20'ninin bilgisayar kullanma konusunda olumsuz tutum ve becerilere sahip olduğunu göstermektedir (akt: İnce, vd., 2006, s.429). Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin bilgisayar kullanma becerisi tespit edilerek varsa eksiklerini gidermeye yönelik bir eğitim tasarlanmış fakat katılımcıların yeterli becerilere sahip olmasından dolayı bu eğitime gerek kalmamıştır.

Daha sonra her bir haftanın ders tasarımı farklı konu aktarım biçimleriyle (düz metin, sesli sunum, video, resim, karikatür, SCORM, sınav, ödev, sohbet, forum vb.) Moodle yazılımının çeşitli özellikleri kullanılmış ve altı haftalık program planlanmıştır.

Bu programın geçerliliği için süreç değerlendirmesi yapılmıştır. Süreç değerlendirmesi Prototip (tasarlanan öğretim ortamının temsili bir bölümü hedef kitleyi temsil eden küçük bir grup üzerinde) ve Pilot (hedef kitlenin temsili bir bölümü üzerinde) uygulama (Şahin, 2008, s.167) şeklinde yapılmıştır. Bunun için tasarlanan eğitim ortamının iki haftalık bir temsili modeli, alanında uzman kişilere uygulanmıştır. Bu kişilerden biri; *Korfbol* konusunda, ikisi *Moodle* konusunda, bir başkası *öğretim tasarımı* konusunda ve diğeri *öğretmen yetiştirme* alanında uzman olan beş kişidir. Katılımcı gibi derslere girerek ara soruları ve öz değerlendirme sorularını da yanıtlayan bu uzmanlardan "Uzman Değerlendirme Formu" (EK-1) yoluyla görüşleri alınmıştır. Eylem araştırmasının planlanan kısmını geçerli hale getirmek için kullanılan bu form "İTYE Nitelik Değerlendirme Formuna" benzemektedir. Bu formla uzmanların görüşleri ve dönütleri dikkate alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu düzeltmelerden bazıları şunlardır: Etkileşimli öğrenme için SCORM daha fazla eklenmiş, ara yüz tasarımının kullanışlı olması için korfbolla ilgili bir tema oluşturulmuş ve içerikte (konuların sırasında) değişiklik yapılmıştır.

Bu değişikliklerden sonra ön uygulama (Pilot çalışma) yapmak için gönüllü on bir kişiden oluşan bir gruba iki haftalık eğitim verilmiştir. İki haftanın sonunda ön uygulama grubunun yaptığı değerlendirme (Kolaylaştırıcının Değerlendirilmesi Anketi, İnternet Temelli Yetişkin Eğitim ortamını değerlendirme Anketi ve İTE sonrası Görüş Farkına İlişkin Açık Uçlu Form sonuçları) doğrultusunda tasarlanan model programda bazı değişiklik ve düzeltmeler yapılmıştır. Bu düzeltmelerden bazıları şunlardır: Ara

soruların türleri değiştirilmiş, öz değerlendirme sınavındaki soruların sayısı azaltılmış, daha fazla video ve resim eklenmiş, ödev konularında değişiklik yapılmış ve sitede dolaşımla ilgili video eklenmiştir.

Ardından araştırmanın çalışma grubunu belirlemeye yönelik duyuru yapılmış ve katılımcılar belirlenmiştir.

2- *Planlamanın uygulanması:* Eylem araştırmasının bu aşaması programın uygulanması, gerekirse planda değişiklik ve düzeltmeler yapılması ve eğitimin asıl katılımcılara uygulanması, onların dönütleriyle programda düzenli olarak yenilenme yapılması aşamasıdır.

Aynı zamanda eylem araştırmalarında kuram ve uygulama arasındaki boşluğun doldurulduğu ve sorunun iyileştirilmesi/çözülmesi için planlamanın uygulanmaya konduğu aşamadır. Öğretmen araştırmacı olarak aktiftir. Araştırmanın uygulama etkinliklerinden, verilerinden ve raporundan sorumlu ve haberdardır (Uzuner, 2005).

Bu aşama İTYE'nin ikinci basamağına denk gelmektedir. Korfbol içeriğinin ve kursun planlandıktan sonra uygulamaya geçirilmesini içeren aşamadır. Dolayısıyla İTYE deneyimi sırasında yapılması gerekenleri kapsar. Literatüre göre bunlar; katılımcılara rehberlik sağlamak, akademik içerikle ilgili bilgi sağlamak, iletişim kurmak, uygulama sürecindeki kararlara katılımı sağlamak*,* öğrenme topluluğu oluşturmaktır (Driscoll, 1998; Lee, Owens, 2004; DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004; Isenberg, 2007; Karataş, 2008).

Bu amaçla İTYE'nin uygulanması aşamasında katılımcılara çeşitli konularda rehberlik sağlanmış, uygulama sürecindeki kararlara katılımı sağlamak için etkinlikler yönetilmiş, öğrenme topluluğu oluşturmak için etkinlikler oluşturulmuş, etik sözleşme hazırlanmış ve ara değerlendirmeler yapılmıştır.

Uygulama başladıktan sonra Sohbet ve Forumlarla eğitimin niteliği hakkında görüş ve öneriler alınarak (edinilen veriler ışığında) 3. hafta eğitimi ilk kez tasarlanmıştır. Her bir haftanın tasarımı bir önceki hafta eğitiminden elde edilen bilgiler doğrultusunda yapılmıştır. Sonraki dördüncü, beşinci ve altıncı hafta eğitimleri de aynı şekilde katılımcıların ihtiyaç ve önerilerine göre düzenlenmiştir. Her hafta sonunda katılımcıların kendi öğrenmelerini test etmeleri için Öz değerlendirme testleri hazırlanmıştır.

3- *Değerlendirme:* Eğitim programının katılımcılar tarafından değerlendirilmesi ve sonuçların tespit edilmesiyle eylem araştırması döngüsünün başına dönülmesi aşamasıdır. Sorunla ilgili bir iyileşme olup olmadığını görmek için uygulamanın etkileri incelenir. İyileşme varsa destekleyici deliller açıkça ifade edilir. İyileşme yoksa daha iyi sonuçlar almak için ne gibi değişiklikler yapmak gerektiğine dair öneriler getirilir (Ferrance, 2000).

İTYE'nin uygulama sonrasında yapılması gerekenleri ve sonuç değerlendirmesini kapsayan bir aşamadır. Katılımcıyla bilgisayar etkileşimi, eğitime erişebilirlik, ara yüz, bilginin sunumu, öğrenen memnuniyeti değerlendirilmelidir (Driscoll, 1998; DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004; Şahin, 2008).

İTYE'de sonuç değerlendirmesi amacıyla katılımcıların eğitimin içinde ve sonunda doldurmuş oldukları değerlendirme veri toplama araçlarının analizleri yapılmıştır. Bunun için nicel olarak katılımcı-bilgisayar etkileşimi, nitel olarak katılımcı memnuniyeti, devam devamsızlık ve bırakma oranları gibi unsurların değerlendirilmesi yapılmıştır. Ayrıca İT korfbol eğitiminin sonunda, katılımcıların eğitim ortamı ve kolaylaştırıcı hakkındaki görüşlerini öğrenmeye ve İTYE'ye ilişkin deneyimlerinin, İTYE'ye ilişkin başlangıçtaki düşüncelerinde değişiklik oluşturup oluşturmadığını saptamaya yönelik veri toplama araçları betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Değerlendirme yapılırken ayrıca, Sohbet, Forum, e-posta ve telefon görüşmelerinden elde edilen verilerden ve araştırmacının eğitimin başından sonuna kadar tuttuğu günlüklerinden yararlanılmıştır. Uygulama sırasında karşılaşılan problemler ve değerlendirme sonuçlarına göre eksikler ve hataların düzeltilmesiyle eylem araştırması döngüsünün başına dönülmüştür. Fakat bu eksikler ve hataların çözümüne ilişkin yorumlar, araştırmanın sonunda gelecekte yapılacak araştırmalara yol göstermesi amacıyla öneri olarak sunulmuştur.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu MEB'e bağlı devlet ve özel ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenleri içinden İTYE'yi bütünüyle tamamlayanlar oluşturmaktadır.

Çalışma grubunu oluşturmak için internetten; bedenegitimi ogretmenleri@gmailgroup ve yahoogroup üyelerine "ücretsiz İT korfbol eğitimine davet" e-postası gönderilmiştir.

"İT korfbol eğitimine davet" iletisini alarak E-HİZMETİÇİ (katılımcıların eğitim ortamına ulaşabilmeleri için açılmış www.e-hizmetici.org hesabının adıdır) sitesine doksan kişi gönüllü olarak üye olmuştur. Fakat eğitime başlamadan önce, katılımcıların profilini çizebilmek ve bazı kişisel verilerini elde edebilmek amacıyla oluşturulan "Katılımcı Bilgi Formunu" on ikisi kadın, 36'sı erkek olmak üzere toplam kırk sekiz kişi doldurmuştur. Bunların içinde altı haftalık eğitimin birinci haftasını tamamlayarak ünite sonu öz değerlendirme sınavına katılan kişi sayısı ise yirmi sekizdir. Daha sonra dördüncü haftadan itibaren bu sayı on yediye düşmüş ve altıncı haftanın sonuna kadar yaklaşık aynı kalmıştır. Bir kişinin eğitime tekrar dönmesiyle on sekiz kişi eğitimi tamamlamıştır. İTYE'yi tamamlayan bu on sekiz kişi çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubunun demografik bilgilerine ve önceki öğrenme deneyimlerine ilişkin bulgular aşağıda verilmektedir.

Katılımcıların İTYE konusundaki öğrenme yönelimini saptamak için uygulanan Bilgi Formunda geçmiş deneyimleri öğrenmek için "Daha önce planlı ve programlı bir İnternet temelli eğitime katıldınız mı?" sorusu sorulmuştur. Alınan yanıtlar Çizelge 2'de verilmektedir.

Çizelge 2. Katılımcıların İTE katılma durumu

İTE'ye Katılma durumu	f	%
İTE katıldı	3	16,7
İTE katılmadı	15	83,3
Toplam	18	100,0

Çizelgede görüldüğü gibi katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%83,3) daha önce İTE'ye katılmamışlardır.

Katılımcıların öğrenme yönelimini saptamak için uygulanan Bilgi Formunda, “İTE’ye katılma sebepleriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Alınan yanıtlar Çizelge 3’de verilmektedir.

Çizelge 3. Katılımcıların İTE’ye katılım sebebi

İTE’ye katılım sebebi	f	%
Kendini geliştirmek için	8	44,4
İTE merak ettiği için	4	22,2
Korfbolu tanımak için	6	33,3
Toplam	18	100,0

Çizelge 3’de de görüldüğü görüldüğü gibi katılımcılar İTYE’ye katılmaları için üç neden belirtmektedir. Katılımcıların yarıdan fazlası internet temelli eğitimi ve korfbolu tanımak için yarıya yakını ise (%44,4) korfbol öğrenme yoluyla kendini geliştirmek için İTYE’ye katılmışlardır. Bulgular katılımcı beden eğitimi öğretmenlerinin amaç ve öğrenme yönelimli olduklarını göstermektedir.

İTE deneyimi öncesinde katılımcıların İTE ortamında bulunmasını beklediği özelliklerin dağılımı Çizelge 4’de verilmektedir.

Çizelge 4. Katılımcıların İTE ortamında bulunmasını beklediği özellikler

İTE ortamında bulunması arzu edilen özellikler	f	%	n
Görsel öğeler, sesli ve sözel anlatım	5	27,8	18
Açık, kısa ve öz ve iyi bir Türkçe ile anlatım	5	27,8	
Eğitimde sosyal paylaşım, materyal ve bilgi paylaşımı, iyi iletişim	4	22,2	
Geri dönüt, rehberlik ve yardım	3	16,7	
Uygulanabilir bilgi	3	16,7	
Sertifika	2	11,1	
İyi zamanlama	2	11,1	
Kolay erişme	2	11,1	
İyi ölçme ve değerlendirme	1	5,5	

Görüldüğü gibi katılımcılar eğitime henüz başlamadan önce bir İTE ortamında bulunmasını istedikleri özellikleri sıralamışlardır. Buna göre katılımcıların 1/3’e yakını (%27,8) derslerde görsel öğelerin, özellikle

videoların ve sesli anlatımların fazla olmasını ve anlatımların kısa, öz, açık, anlaşılır ve iyi bir Türkçe ile yazılmış olması beklentisi içindedirler. Bu beklentiler de öğrenenlerin çoğunlukla görsel öğrenenler olduğu düşüncesini desteklemektedir. Aynı zamanda sosyal ilişki, materyal ve bilgi paylaşımı ve kişiler arası iletişim olması (%22,2); kolaylaştırıcının rehberlik sağlaması ve geri dönüt alabilme, sertifika beklentisi, kolay erişme ve ölçme değerlendirmenin iyi yapılması daha az oranda da olsa katılımcıların eğitimden beklentileri arasındadır.

Allen (2003) e-öğrenme deneyiminin hatırlanabilir olması için gerçek yaşam bağlantısı, görsel uyaranlar (benzetimler), alıştırma ve uygulama gibi fırsatlar sağlaması gerektiğini belirtmektedir. İTYE'deki yetişkinlerin beklentileriyle örtüşen bu bilgiler tasarımcıya önemli ipuçları sunmaktadır.

Katılımcıların Demografik Özellikleri

"Katılımcı Bilgi Formu"nu dolduran ve eğitimi tamamlayan 18 kişinin cinsiyetlerine göre dağılımları Çizelge 5'de verilmektedir.

Çizelge 5. Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı

Cinsiyet	F	%
Kadın	5	27,8
Erkek	13	72,2
Toplam	18	100,0

Görüldüğü gibi katılımcıların yaklaşık üçte ikisini (%72,2) erkekler, üçte birini de kadınlar (%27,8) oluşturmaktadır. 2011 yılı itibariyle ilköğretim okullarında çalışan kadın beden eğitimi öğretmeni sayısı (3975), erkek beden eğitimi öğretmeni sayısının (9438) yaklaşık 1/3'ü kadardır (MEB, 2011). İTYE programına katılan kadın ve erkek katılımcıların cinsiyetlere göre dağılımı genel dağılımdan çok farklı olmamakta yine de kadın katılımcıların yüz yüze eğitime olduğu gibi İTYE'ye de daha az katıldıkları görülmektedir. Oysaki katılma engelleri açısından değerlendirildiğinde kadın katılımcıların İTYE'ye daha fazla katılacakları beklenmekteydi.

Katılımcıların yaşlarına göre dağılımları Çizelge 6'da verilmektedir.

Çizelge 6. Katılımcıların yaşlarına göre dağılımı

Yaş	F	%
26-30 yaş	2	11,1
31-35 yaş	10	55,6
36-40 yaş	2	11,1
41-45 yaş	1	5,6
46-50 yaş	3	16,7
Toplam	18	100,0

Görüldüğü gibi çalışma grubunun büyük çoğunluğunu (yaklaşık %85'ini) "genç yetişkinler" denilen 24-45 yaş grubu oluşturmaktadır. Kalanını "orta yetişkinler" denilen 46-64 yaş grubu oluşturmaktadır. Genç yetişkinler içinde de 31-35 yaş aralığında olanlar en çok katılanlardır; katılımcıların %55,6'sını 31-35 yaş grubu oluşturmaktadır. Bu durum genç yetişkinlerin kişisel ve mesleki gelişimleri için daha fazla gayret içinde olduklarını ve bu bağlamda da internet temelli eğitime eğilimlerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların hizmet yılına göre dağılımları Çizelge 7'de verilmektedir.

Çizelge 7. Katılımcıların hizmet yılına göre dağılımı

Hizmet yılı	F	%
1-5 yıl	2	11,1
6-10 yıl	8	44,4
11-15 yıl	4	22,2
21-25 yıl	3	16,7
26 üstü	1	5,6
Toplam	18	100,0

Görüldüğü gibi katılımcıların yarısından fazlasını (%55,5) 1-10 yıl arası hizmeti olan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Kalan, yarısına yakın ise (%45,5) 11 yıl ve üzeri hizmeti olanlardır. Bu bulgu, 10 yıldan sonra, hizmet süresi arttıkça katılımcı sayısının azaldığını göstermektedir.

Katılımcıların çalıştıkları kuruma göre dağılımı Çizelge 8'de verilmektedir:

Çizelge 8. Katılımcıların çalıştığı kurumlara göre dağılımı

Çalıştığı kurum	f	%
MEB ilköğretim okulu	6	33,3
MEB ortaöğretim okulu	10	55,5
Özel ilköğretim okulu	1	5,6
Özel ortaöğretim okulu	1	5,6
Toplam	18	100,0

Görüldüğü gibi araştırmaya katılanların üçte birinden fazlasını (%38,9) MEB ve özel İlköğretim okulu öğretmenleri, yarıdan fazlasını da (%61,2) MEB ve özel ortaöğretim okulu öğretmenleri oluşturmaktadır. Oysa 2011 yılı norm kadro verilerine göre resmi kurumlarda görev yapan beden eğitimi öğretmeni sayısı 21.848'dir. Bunlardan ilköğretimde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin sayısı (13.413), ortaöğretimde görev yapan öğretmen sayısının (8.435) (MEB, 2011) neredeyse iki katıdır. Öte yandan katılımcıların çoğunluğunu (%88,8) MEB öğretmenleri oluştururken geriye kalanları (%11,2) özel okul öğretmenleri oluşturmaktadır. Öyleyse MEB beden eğitimi öğretmenlerinden devlet ortaöğretim kurumlarında görev yapanların İTE'ye daha fazla ilgi gösterdikleri görülmektedir. Bu bulgu, ortaöğretim öğrencilerinin takım sporlarına olan ilgisinden dolayı öğretmenlerin de korfbol sporuna ilgi göstermiş olduklarını düşündürmektedir. Örneğin ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersinden beklentilerinin karşılaştırıldığı bir araştırmaya göre ortaöğretim öğrencileri daha çok serbest zamanlarında yapabilecekleri sporlara karşı özellikle takım sporlarına (Futbol %44,3; basketbol %27,7; voleybol %16,3) karşı ilgi duyduklarını desteklemektedir (Göktaş, Arıkan, 2007; Apaydın, Arabacı, Aydın, 2002).

Başka bir araştırma sonucunda da lise öğrencilerinin beden eğitimi dersini ve sporu özellikle üniversite sınavına hazırlanma aşamasında zihinsel yorgunluğu azaltmada, kaygı ve stresi azaltmada, huzurlu ve gevşemiş hissetmede büyük öneme sahip olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır (Dalkıran, Tuncel, 2007).

Katılımcıların öğrenim durumuna göre dağılımı Çizelge 9'da verilmektedir.

Çizelge 9. Katılımcıların öğrenim durumuna göre dağılımı

Öğrenim durumu	f	%
Lisans	14	77,8
Yüksek lisan devam/terk	2	11,1
Yüksek lisans	1	5,6
Doktora devam/terk	1	5,6
Toplam	18	100,0

Görüldüğü gibi katılımcıların çoğunluğu (3/4) lisans mezunu olmakla birlikte yaklaşık ¼'ü lisansüstü eğitim alan-sürdüren katılımcılardan oluşmaktadır. Bu sonuç eğitime ilgi duyan öğretmenlerden azımsanmayacak bir kısmının lisansüstü eğitim aldıklarını göstermektedir.

Katılımcıların katıldıkları illere göre dağılımı Çizelge 10'da verilmektedir.

Çizelge 10. Katılımcıların katıldıkları illere göre dağılımı

İller	F	%
İstanbul	3	16,7
Bursa	3	16,7
Samsun	2	11,1
Aksaray	2	11,1
Aydın	1	5,6
Çanakkale	1	5,6
Muğla	1	5,6
Niğde	1	5,6
Ordu	1	5,6
Tekirdağ	1	5,6
Uşak	1	5,6
Yozgat	1	5,6
Toplam	18	100,0

Görüldüğü gibi katılımcı öğretmenlerin yarısına yakını (%44,4) Marmara bölgesinden (İstanbul, Bursa, Çanakkale, Tekirdağ), yaklaşık 1/5'i İç Anadolu bölgesinden (Aksaray, Niğde, Yozgat) ve kalanı Ege bölgesi (%16,7) (Uşak,

Aydın, Muğla) ve Karadeniz bölgesinden (%16,7) (Samsun, Ordu) eğitime katılmaktadırlar. Akdeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinden hiç katılımcı olmadığı görülmektedir. Marmara bölgesinden katılımın diğer bölgelere göre yüksek olması, İstanbul ve Bursa gibi metropol illerin bu bölgede bulunmasıyla ve olgusal bir veri elde edilememesine rağmen bu illerde görev yapan beden eğitimi öğretmen sayısının fazla olması ihtimaliyle açıklanabilir.

Verilerin Toplanması

Katılımcıların Moodle DYBS'ni İnternet üzerinden kullanabilmelerini sağlamak için Moodle'ı (PHP dilini destekleyen herhangi bir ortamda; Linux, Windows vs) en iyi destekleyen bir "barınma/hosting" (Taşdemir, bilişim sözlüğü, 2007) servisinden hesap açılarak www.e-hizmetici.org isimli web adresi alınmıştır. Bu adrese Moodle DYBS kurularak korfbol dersine yönelik önce 2 haftalık "model eğitim" tasarlanmış ve ön uygulama grubuna uygulanmıştır. Bu 2 haftanın sonunda ön uygulama grubundan gelen dönütlerle program yeniden geliştirilmiş ve toplam 6 hafta şeklinde tasarlanan web içeriği sitede yayımlanmıştır.

Moodle uzaktan eğitim yazılımı, kullanıcının ve yöneticinin site içinde verdiği her türlü komutu kaydeden bir özelliğe sahiptir. Bu özelliği araştırmacıya gözlem yoluyla veri toplama olanağı sunmaktadır. Çünkü araştırmacı eğitim boyunca katılımcıların her hareketini, sohbetini, mesajını, giriş-çıkış saatlerini, izleme sayısını vb. gözlemleme şansı yakalayabilmektedir.

Balcı'ya (2005) göre gözlem "belli bir ortam ya da kurumda oluşan davranışları ayrıntılı olarak araştırmak için tercih edilmesi gereken bir veri toplama tekniğidir". Gözlem sadece göz ile değil bütün duyu organları ile yapılabilir (Karasar, 2005). Başka bir deyişle gözlem bir kimsenin diğer bir kimse hakkında duyu organları ile bilgi edinme yolu veya bireylerin değişik ortamlarda, çeşitli davranışları hakkında onları gözleme yolu ile bilgi toplamasıdır. Gözlem yöntemi araştırmacının uygun bulduğu her tür sosyal ve kurumsal ortamda bir veri toplama aracı olarak kullanılabilir (Yıldırım ve

Şimşek, 2003). Bu araştırmada da gözlem yöntemi veri toplama aracı olarak sıkça kullanılmıştır.

Katılımcılara, Moodle ders sayfasında nasıl gezineceklerini anlatan yazılı doküman hem e-posta olarak gönderilmiş, hem de sesli anlatım videosu çekilerek sitenin ana sayfasına eklenmiştir. Kullanılan bütün veri toplama araçları sisteme çevrimiçi form olarak eklenmiş, katılımcıların eğitim sitesinin içinden değerlendirme için veri toplama araçlarını doldurmaları sağlanmıştır.

Eğitimin planlama aşamasından itibaren sitede gerçekleşen olaylarının kronolojik sıralaması aşağıda verilmektedir:

- 16.01.2011 tarihinde korfbol eğitiminin iki haftası "eğitimin modeli" olarak tasarlanmış ve alanında uzman beş kişiye, ayrıca TİK (Tez İzleme Komitesi) üyesi üç öğretim üyesine gösterilmiştir.*
- 25.01.2011 tarihine kadar eğitimi inceleyen uzmanların görüşleri doğrultusunda, eğitimde gerekli düzeltmeler ve eklemeler yapılmıştır.
- Uzmanlar, İnternet Temelli Eğitim Nitelik Değerlendirme Formunu doldurmuşlardır.
- 02.02.2011 tarihinde ön uygulama grubunda yer almaya gönüllü on bir beden eğitimi öğretmeni, araştırma görevlisi ve öğretim üyesine programın 2 haftalık modeli uygulanmıştır.
- 09.02.2011 tarihinde beden eğitimi öğretmenlerinden ve akademisyenlerden kurulu yirmi bin üyesi olan iki e-posta listesine, asıl uygulama grubunu oluşturabilmek için "İT korfbol eğitimine davet" yazısı gönderilmiştir.
- 12.02.2011 tarihine kadar "model eğitimi" tamamlayan ön uygulama grubuna İnternet Temelli Eğitim Nitelik Değerlendirme Formu ve Kolaylaştırıcının değerlendirilmesi anketi uygulanmıştır. Ön uygulama grubundan gelen dönütler ve formların değerlendirilmesi sonucunda eğitime daha fazla video ve etkileşimi artıracak etkinlikler eklenmiştir.
- 13.02.2011 tarihine kadar gönüllü doksan kişi E-HİZMETİÇİ Sitesine üye olmuştur.

*TİK üyeleri: Prof. Dr. Rıfat Miser, Prof. Dr. Hafize Keser, Yrd. Doç. Mehmet Bilir.
Alan uzmanları: Doç Dr. Ferda Gürsel, Yücel Tekin, Zülfü Örenç, Tamer Yıldırım, Şinasi Demir

- 14.02.2011 tarihinde kırk sekiz öğretmen Katılımcı Bilgi Formunu doldurmuştur.
- 15.02.2011 tarihinde katılımcıların eğitim için gerekli bilgisayar becerilerine sahip olup olmadıklarını anlamaya yönelik Bilgisayar Kullanma Becerisi Değerlendirme Formu (EK-3) ve İnternet Temelli Eğitim Programı Öncesi Görüş Farkına İlişkin Ön değerlendirme uygulanmıştır.
- 15.02.2011 tarihinde birinci hafta eğitimi katılımcıların hizmetine açılarak; sitede gezinme, ders konuları arasında geçiş yapma, videoları açma, mesaj gönderme ve karşılaşılabilecek her türlü soruna karşı, hafta boyunca araştırmacı tarafından devamlı rehberlik sağlanmıştır.
- 18.02.2011 tarihinde birinci öz değerlendirme sınavı açılmıştır. Yirmi sekiz katılımcı birinci hafta eğitimini tamamlayarak öz değerlendirme sınavına katılmışlardır. Katılımcıların talebi üzerine test puanları anonim olarak sitede yayınlanmıştır.
- 22.02.2011 tarihinde ikinci hafta eğitimi katılımcıların hizmetine sunulmuştur.
- 25.02.20011 tarihinde açılan ikinci öz değerlendirme sınavını yirmi dört kişi tamamlamıştır. Katılımcıların geri dönütleri, değerlendirmeleri ve önerileri sonucunda üçüncü hafta eğitimi ilk kez tasarlanmıştır.
- 01.03.2011 tarihinde üçüncü hafta eğitimi açılmıştır. Araştırmacı, önceki iki haftaya göre daha az ihtiyaç hissedilen rehberlik sağlamaya eğitim boyunca devam etmiştir.
- Geriye kalan üç hafta da aynı şekilde tasarlanmış, katılımcılardan ara değerlendirme sonuçlarından, telefon görüşmelerinden, e-posta, forum ve küçük anketlerden veri toplanarak sonraki haftalar tasarlanmıştır.
- 10.04.2011'de altı haftalık eğitim tamamen bitirilerek, sağlıklı veri toplayabilmek için dersler eğitime kapatılmıştır. Eğitim bittikten sonra değerlendirme veri toplama araçları katılımcılara uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın alt amaçları doğrultusunda veri toplama aracı olarak Katılımcı Bilgi Formu (EK-2), Bilgisayar Kullanma Becerisi Değerlendirme

Formu (EK-3), İnternet Temelli Eğitim Programı Öncesi ve Sonrası Görüş Farkına İlişkin Açık Uçlu Form (EK-4), İnternet Temelli Eğitim Ortamını Değerlendirme Formu(EK-5), Kolaylaştırıcının (Eğitimcinin) Değerlendirilmesi Anketi (EK-6) kullanılmıştır.

Veri toplama araçlarının geçerlilik güvenirlik çalışmalarının ilk aşamasında, test maddelerinin ölçülmek istenen davranışı yeterince yansıtıp yansıtmadığını (Şener vd, 2008, s.107) görebilmek için kapsam geçerliliğine bakılmıştır. Bu bağlamada Tez İzleme Komisyonu (TİK) üyelerinden; Bilgisayar Öğretim Teknolojileri, Yetişkin Eğitimi ile Korfbol, Ölçme Değerlendirme ve Türk Dili ve Edebiyatı alanındaki uzmanların görüşlerine başvurularak veri toplama araçlarında yer alan maddelerin uygunluluk/geçerlilik düzeyleri tespit edilmiştir. Uzmanların her bir maddenin geçerliliği konusunda %90-100 oranında uyuşma göstermesi ölçü olarak kabul edilmiş; bu ölçüte uymayan 3 madde "İnternet Temelli Eğitim ortamını Değerlendirme Formu"ndan çıkartılmıştır. Bunlar şu maddelerdir: *1. Giriş sayfasında ana menü yer almaktadır; 2. Programdaki tüm sayfalardan ana sayfaya erişilebiliyor; 3. Ekran alanı etkin kullanılmıştır*. Geri bildirimlere göre veri toplama araçlarında gerekli düzeltmeler yapılmış ve son hali verilmiştir. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları aşağıda kısaca açıklanmıştır.

Katılımcı Bilgi Formu: Katılımcıların demografik bilgilerini, önceki İTE deneyimlerini ve eğitime katılma sebeplerini tespit etmek amacıyla 10 maddelik Kişisel Bilgi Formu (EK-2) geliştirilmiştir.

Eğitim Öncesi ve Sonrası Görüş Farkına İlişkin Açık Uçlu Form: Katılımcıların İTYE Öncesi ve Sonrasında internet temelli eğitimle ilgili görüşlerinde değişiklik olup olmadığını belirlemek amacıyla yedi maddelik açık uçlu bir form (EK-3) geliştirilmiştir. İnternet temelli eğitime ilişkin görüşlerin yer aldığı bu formda kullanıcıların eğitimden beklentisi de sorulmuştur.

Bilgisayar Kullanma Becerisi Değerlendirme Formu: Katılımcıların bilgisayar kullanma durumlarını ve ihtiyaçlarını tespit etmek amacıyla; bilgisayar kullanma, web, e-posta, ara yüz ve word kullanma becerilerini ölçmek amacıyla 21 maddelik Bilgisayar Kullanma Becerisi Değerlendirme Formu (EK-4) geliştirilmiştir. Maddeler 5'li dereceleme; Hiç katılmıyorum, Az katılıyorum, Orta seviyede katılıyorum, Büyük ölçüde katılıyorum, Tamamen

katılıyorum şeklinde belirlenmiştir. Bu form geliştirilirken Lee ve Owens'dan (2004) yararlanılmıştır.

İnternet Temelli Eğitim Ortamını Değerlendirme Formu: Katılımcıların altı hafta eğitim aldıktan sonra içeriği, çoklu ortamı, ara yüzü ve etkileşimi değerlendirdikleri 31 maddelik İnternet Temelli Eğitim Ortamını Değerlendirme Formu(EK-5) geliştirilmiştir. Beşli Derecelendirme tipi bu veri toplama araçları Şahin'den (2008, s.189), Lee ve Owens'dan (2004) uyarlanmıştır. Beşli dereceleme; Hiç katılmıyorum, Az katılıyorum, Orta seviyede katılıyorum, Büyük ölçüde katılıyorum, Tamamen katılıyorum şeklinde belirlenmiştir.

Kolaylaştırıcının (Eğitimcinin) Değerlendirilmesi Anketi: Kolaylaştırıcının eğitim boyunca katılımcılara sağladığı rehberlik, etkileşim ve ne derece yardımcı olduğunu değerlendirmek amacıyla, Kolaylaştırıcının (Eğitimcinin) Değerlendirilmesi Anketi (EK-6) oluşturulmuştur. On maddelik Derecelendirme tipi bu anket için Knowles'ın (1996, s.222) Öz Yeterlilik Derecelendirme Ölçeğinden ve Şahin'in (2008, s.191) Walker (2005'den) uyarladığı İTÖD Anketinden yararlanılmıştır. Beşli dereceleme; Hiç katılmıyorum, Az katılıyorum, Orta seviyede katılıyorum, Büyük ölçüde katılıyorum, Tamamen katılıyorum şeklinde belirlenmiştir.

Ayrıca çalışma grubu on sekiz kişi olduğundan beşli derecelendirme tipi üç ölçek için test ölçümlerinin güvenirliğine bakmak amacıyla nonparametrik güvenirlik testi yapılarak Cronbach Alfa güvenirlik katsayısına bakılmıştır. Çünkü alfa katsayısı maddelere ait puanların toplam test puanlarıyla tutarlılığının bir ölçüsüdür (Şener vd, 2008, s.100). Normal parametrik varsayım küçük örneklem büyüklüğü (n <30) için özellikle kaygı vericidir. Fakat Parametrik olmayan testler, genellikle bu veriler için iyi bir seçenektir (Hoskin, ctsa.mayo.edu). Bilinenleri Doğru Anlamak ve Bazı Klişeleri Yıkmak isimli çalışmada n= 10 olan örneklem grubu için Crombach alfa katsayısına bakılmıştır. Eğer bir test, bağdaşık (homojen) bir gruba verilirse, toplam test ölçümü içindeki değişkenlik azalacak, dolayısıyla alfa katsayısı küçülecek, aynı test daha ayrışık (heterojen) bir gruba verilirse toplam test ölçümü içindeki değişkenlik artacak, dolayısıyla alfa katsayısı da büyüyecektir (Arnold, 1996; Helms,1999'den akt: Bademci, 2006). Örneklemin homojen ya da heterojen olması ise, ölçümleri ve güvenirliği etkileyebilmektedir. Diğer bir

deyişle örneklemin büyüklüğü değil özelliği ölçümleri etkilemektedir. Bilgisayar Kullanma Becerisi Değerlendirme Formu İnternet Temelli Eğitim Ortamını Değerlendirme Formu ve Kolaylaştırıcının Değerlendirilmesi Anketine ilişkin Alfa katsayıları EK- 7'de verilmektedir.

Öz değerlendirme sınavı: Her haftanın sonunda konuyu tamamlayan katılımcıların doldurması için eklenen konu sonu Öz Değerlendirme testleri için farklı türde (doğru/yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirmeli, kısa ve uzun cevap vb.) sorular hazırlanmıştır. Her haftaya ait kazanımlar, Bloom'un taksonomisinin bilişsel alanın altı boyutuna göre belirtke tablosuna yerleştirilerek her bir kazanımı karşılayacak sorular yazılmıştır. Ünite sonu testindeki sorular bilişsel süreç sınıflamasına uygun olarak hazırlanmıştır. Birinci hafta kazanımlarına ilişkin belirtke tablosu bulgular bölümünde Çizelge 24'de sunulmaktadır.

Öz değerlendirme testlerinde değerlendirmeyi (açık uçlu olanların dışındaki soruları) sistem kendisi yapabilmektedir. Açık uçlu sorular için araştırmacı her bir testi yeniden gözden geçirerek geri dönütleriyle katılımcılara tekrar göndermiştir. Her hafta ortalama on soru sorularak yapılan öz değerlendirme sınavının sonuçları sitede isim belirtilmeden anonim olarak sıralanmaktadır.

Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması

Araştırma ile ilgili elde edilen veriler, istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiş, daha sonra tablolar oluşturularak açıklanmış ve yorumlanmıştır. Veri toplama araçları şu şekilde derecelendirilmiştir: Tamamen katılıyorum (5), Büyük ölçüde katılıyorum (4), Orta seviyede katılıyorum (3), Az katılıyorum (2), Hiç katılmıyorum (1). Derecelendirme tipi veri toplama araçlarına ilişkin aritmetik ortalamaların sınır değerleri ve ağırlıklar aşağıda gösterilmektedir.

Verilen ağırlık	Seçenek	Sınırı
1	Hiç katılmıyorum	1.00-1.79
2	Az katılıyorum	1.80-2.59
3	Orta seviyede katılıyorum	2.60-3.39
4	Büyük ölçüde katılıyorum	3.40- 4.19
5	Tamamen katılıyorum	4.20- 5.00

Elde edilen verilerin betimsel analizleri yapılarak Bilgisayar Kullanma Becerisi Değerlendirme Formu, Kolaylaştırıcının Değerlendirilmesi Anketi ve İTE Ortamı Nitelik Değerlendirme Formu için frekans, yüzde ve standart sapma dağılımları alınmıştır.

İTYE Görüş Farkına İlişkin Açık Uçlu Form verileri ve İTYE devam ederken ve bittikten sonra oluşturulan tek soruluk açık uçlu anketlerden elde edilen nitel veriler, betimsel analiz tekniğine göre değerlendirilerek açıklanmıştır.

Betimsel analiz tekniğine göre, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sıklıkla yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen verileri, mantıklı ve anlaşılır bir biçimde betimlemek ve yorumlamaktır. Neden-sonuç ilişkileri değerlendirilerek birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2003, s.158-159).

Anket ve formlardan elde edilen tablolarda yüzde ve frekans dağılımına yer verilmiş, açık uçlu sorulara verilen yanıtlar betimsel analiz yöntemiyle yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın temelini oluşturan üç alt amaç ve bununla paralel eylem araştırmasının üç basamağı çerçevesinde elde edilen bulgulara yer verilmiş ve alan yazından destek alınarak bulgular yorumlanmış ve tartışılmıştır. Diğer bir deyişle eylem araştırmasının üç aşaması olan: Literatür çerçevesinde saptanan problemin çözümüne ilişkin programın planlanması, programın uygulanması ve programın değerlendirilmesi ile uygulama sonuçlarının bulunması ile İTYE'nin üç aşaması olan: İTYE deneyimi öncesi, deneyim sırasında ve deneyimden sonra şeklindeki bulgulara bu bölümde yer verilmektedir.

İnternet Temelli Yetişkin Eğitimi Deneyiminden Önceki Uygulamalara İlişkin Bulgular

Eylem araştırmasının birinci basamağıyla paralel olan aşamadır. İTYE deneyimi öncesi yapılması gereken etkinlikleri içerir. Bu aşama öğrenenleri tanıma, onlar hakkında bilgi alma ve eğitimin planlanması sürecidir. Katılımcıların bilgisayar becerilerini, öğrenme stillerini, mevcut kaynaklarını, arzuladığı çıktıları ve önceki öğrenme deneyimlerini öğrenebilmek için yapılan etkinliklerin bulgularına bu bölümde yer verilmiştir.

Programın planlanması; amaçların ortaya konması, değerlendirme yöntemlerinin seçilmesi, eğitimin zaman çizelgesinin yapılması, verilerin analiz edilmesi ve katılımcıların ihtiyaçlarının karşılanması için internet temelli etkinlikler oluşturulmasını kapsar. Bu bağlamda İT Korfbol eğitimine katılan katılımcılara, eğitim başlamadan önce Katılımcı Bilgi Formu (EK-2), İTE Öncesi ve Sonrası Görüş Farkını belirlemeye İlişkin Açık Uçlu Form (EK-3) ve Bilgisayar Kullanma Becerisi Değerlendirme Formu (EK-4) uygulanmıştır. Katılımcı bilgi formu yoluyla çalışma grubunun demografik bilgilerine ulaşılmış ve katılımcılarla ilgili cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, çalıştığı kurum,

mesleki kıdem, İTE katılma sebebi gibi veriler elde edilmiştir. Eğitime katılanlarla ve eğitimi tamamlayanlarla ilgili veriler araştırmanın sonuçları açısından önemlidir. Bu bulgulara ilişkin veriler İTE deneyiminin uygulama boyutunda detaylı olarak ele alınmaktadır. Bu eylem araştırmasının sorununun nasıl tespit edildiğine detaylı olarak aşağıda yer verilmektedir.

2002 yılından itibaren MEB'in ilköğretim ve ortaöğretim ders programlarında yaptığı köklü bir değişimle, eğitim sisteminde davranışçı eğitim modelinden yapılandırmacı yaklaşıma geçilmiştir. Bu değişimin etkileri en son beden eğitiminin de içinde olduğu 8 derse de yansılatılarak 2006 yılında bu derslere ait öğretim programları yapılandırmacı yaklaşımla yazılmıştır.

Beden eğitimi dersine yansıtılan yapılandırmacı yaklaşımla birlikte ders konularında da büyük bir değişim ve esneklik görülmektedir. Özellikle yeni gelişmeye başlayan spor dallarının beden eğitimi öğretim programında yer aldığı ve bunlarla ilgili etkinlikler yazıldığı görülmektedir (MEB, 2007, s.25, 96). Korfbol sporu bu yeni branşların arasında olan ve en az bilinen sporlardan biridir. Ancak Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu spor dalını beden eğitimi öğretmenlerine öğretmek için düzenlendiği herhangi bir hizmet içi eğitim programına rastlanamamıştır. Gelişmekte Olan Spor Branşları Federasyonu'na bağlı olan korfbol sporuyla ilgili antrenörlük ve hakemlik kursları açılsa da, bunlar ücretlidir ve her ilde açılmamaktadır.

Beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenen hizmet içi eğitim programlarıyla ilgili yapılan bir araştırmada, öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerinde farklı spor dallarını ve yeni öğrenme alanlarını öğrenme ihtiyacı içinde olduğu sonucu çıkmaktadır. Yine aynı araştırmada beden eğitimi öğretmenleri ihtiyaç hissettikleri hizmet içi eğitimi internet yoluyla almak istediklerini belirtmektedirler (Avşar, 2011, s.239). Bütün bu verilerin ışığında ve araştırmacının beden eğitimi öğretmeni ve korfbol antrenörü kimliğinin yanında hizmet içi kurslarda eğitim görevlisi olarak yer alması dolayısıyla beden eğitimi öğretmenlerinin korfbol eğitimi alma ihtiyacı içinde olduklarını gözlemiştir. Bunun yanı sıra e-posta yoluyla, "İT korfbol eğitimi almak isteyenler için ücretsiz eğitim verileceği" duyurusu (EK-9) yapılması üzerine, beden eğitimi öğretmenlerin gönüllü olarak başvuruda bulunması da beden eğitimi öğretmenlerinin böyle bir öğrenme ihtiyacı içerisinde olduklarını

göstermektedir. Bundan dolayı İTYE için yeni bir spor olan korfbol içerik olarak seçilmiştir.

Bilgisayar Becerilerinin Saptanması

Katılımcıların bilgisayar kullanma becerilerinin saptamak için oluşturulan forma verdikleri yanıtlar Çizelge 11'de verilmektedir:

Çizelge 11. Katılımcıların bilgisayar kullanma becerisine ilişkin görüşleri

Beden eğitimi öğretmenlerinin Bilgisayar kullanma becerilerine ilişkin görüşleri	N	Hiç katılmıyorum		Az katılıyorum		Orta seviyede katılıyorum		Büyük ölçüde katılıyorum		Tamamen katılıyorum		$\bar{X}$
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1.Bilgisayarı açabiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
2.Kilitlendiğinde bilgisayarı tekrar başlatabiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
3.Bilgisayarı güvenli bir şekilde kapatabiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
4.İnternet bağlantısı kurabiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	1	5,6	17	94,4	4,94
5.Web sayfasındaki düğmeleri kullanarak ileri ve geri hareket edebiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
6.İnternette arama motoru kullanarak bilgiye erişebiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
7.Alınan mesajı açabiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
8.Mesaj gönderebiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
9.E-posta mesajına dosya ekleyebiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
10.Aynı e-postayı birden fazla kişiye gönderebiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
11.Adres defterine yeni kişi ekleyebiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
12.Farenin sağ tarafını kullanarak komutlar verebiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	1	5,6	17	94,4	4,94
13."Başlat" butonundan program seçebiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
14.Pencereyi küçültüp büyütebiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
15."Kapat" ve "Çıkış" arasındaki farkı biliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
16.Açık pencereler arasında geçiş yapabiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00

Çizelge 11'in Devamı												
17.Word dosyası açabiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	1	5,6	17	94,4	4,94
18."Kaydet", "Farklı kaydet, komutlarını kullanabiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
19.Çıktı alabiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
20.Yazının boyutunu (puntosunu) ve biçimini (karakterini) değiştirebiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18	100	5,00
21.Çizelge oluşturabiliyorum.	18	-	-	-	-	-	-	1	5,6	17	94,4	4,94

Görüldüğü gibi yirmi bir boyutun on yedisinde katılımcıların tamamı (%100), bilgisayar kullanma becerilerine sahip olduklarına "tamamen" düzeyinde, 4 boyutta ise katılımcıların tamamına yakını (%94,4) yine "tamamen" düzeyinde inanmaktadırlar. Bu bulgu, eğitime gönüllü katılanların gerekli bilgisayar becerilerine sahip olanlar arasından çıktığını göstermektedir.

Bu bulgu 2005 yılından beri üniversitede bilgisayar dersi alan öğretmen adaylarının ve bu tarihten önce mezun olanların MEB tarafından bilgisayar kursuna gönderildikleri için temel bilgisayar okuryazarı olduklarını desteklemektedir.

Mevcut Kaynaklar

İTYE deneyimi öncesinde yapılması önerilen etkinliklerden diğeri mevcut kaynakların tespit edilmesidir. Katılımcıların İTYE'yi takip edebilmesi için gerekli bilgisayar ve internet donanımına sahip olup olmadıklarına ilişkin dağılım Çizelge 12'de verilmektedir.

Çizelge 12. Katılımcıların bilgisayar ve internet bağlantısına sahip olma durumları

Mevcut kaynaklar	Toplam	%
Bilgisayarım var	18	100
İnternet bağlantısına sahibim	18	100

Görüldüğü gibi formu dolduran katılımcıların tamamı bilgisayar ve internet bağlantısına sahip olduğunu belirtmiştir. Bu durum, İT korfbol eğitimine gönüllü katılanların bilgisayar ve internet donanımına sahip olanlar

arasından çıktığını göstermektedir. Dolayısıyla bilgisayarı veya internet bağlantısı olmayanların, istekli olsalar bile eğitime hiç başvurmadıkları, hatta haberdar bile olmadıkları da söylenebilir.

Diğer taraftan katılımcıların eğitimi daha kaliteli takip edebilmek için Moodle'ı en iyi destekleyen yazılımlara ve programlara sahip olması gerekmektedir. Bunun için Mozilla Firefox web tarayıcısının ve videoları indirebilmek için gerekli Adobe Flashplayer yazılımların linki bütün katılımcılara e-posta olarak gönderilmiş ve nasıl yükleyecekleri konusunda açıklamalı e-posta gönderilerek rehberlik sağlanmıştır.

Önceki Öğrenme Deneyimleri

İTYE deneyimi öncesinde katılımcıların önceki deneyimlerini tespit edebilmek için Bilgi Formunda bir açık uçlu soru yöneltilmiştir. Bu soruya katılımcılar birden çok branş yazmışlardır. Alınan yanıtlar Çizelge 13'de verilmektedir:

Çizelge 13. Katılımcıların geçmiş spor deneyimleri

Spor dalı	f	%	n
Voleybol	6	33,3	18
Futbol	4	22,2	
Tenis	4	22,2	
Basketbol	2	11,1	
Atletizm	2	11,1	
Badminton	2	11,1	
Yüzme	2	11,1	
Hentbol	1	0,55	
Cimnastik	1	0,55	
Masatenisi	1	0,55	
Halk oyunları	1	0,55	
Oryantiring	1	0,55	

Görüldüğü gibi katılımcıların çoğunluğu geçmişte veya halen “takım sporlarıyla” ilgilenmektedirler. Katılımcıların korfbola ilgi duymalarının sebebi, geçmiş deneyimlerinin takım sporları üzerine olması olabilir. Çünkü korfbol da basketbol, hentbol karışımı bir takım sporudur. Diğer taraftan yeni olan bir spor dalının öğretmenlere ilginç gelmiş olma ihtimali de vardır. Diğer taraftan 2006 yılında İlköğretim ve 2009 yılında ortaöğretim beden eğitimi programları yenilenmiş ve korfbol sporuna bu programlarda yer verilmiştir. Bu nedenle de öğretmenlerin korfbol sporuna karşı merak duydukları veya ihtiyaç hissettikleri söylenebilir.

Önceki mesleki deneyimi hakkında bilgi edinebilmek amacıyla katılımcılara bir soru yöneltilmiştir. Bu soruya alınan yanıtlar Çizelge 14’de verilmektedir.

Çizelge 14. Katılımcıların geçmiş mesleki deneyimleri

Hizmet içi eğitim, kurs, seminer vb. deneyimler	**f**	**%**	**Yılı**	**n**
Mesleki gelişim (formatörlük, koordinatörlük, beden eğitimi gelişim semineri vb.)	4	22,2	2010	18
Basketbol	2	11,1	2009-2011	
Bilgisayar (internet, intel, Excel)	2	11,1	2010	
Voleybol- Mini voleybol ant.	2	11,1	2010	
Tören yöneticiliği	1	0,55	2010	
Badminton	1	0,55	2009	
İlk yardım	1	0,55	2010	
Korfbol	1	0,55	2010	
Bocce antrenörlüğü	1	0,55	2011	
Çeşitli seminerler	3	16,7	2010-2011	

Görüldüğü gibi katılımcılar mesleki gelişim (formatörlük, beden eğitimi gelişim semineri vb.) vemini voleybol, badminton, bocce, korfbol gibi yeni spor dallarına ilgi gösterdikleri ve eğitim aldıkları görülmektedir. Diğer taraftan beden eğitimi öğretmenlerinin bilgisayar ve internetle ilgili de geçmişte eğitim

aldıkları gözlenmektedir. Bu bulgulara dayanarak İTE'ye katılanların yeni spor dallarına ve bilişimle ilgili konulara daha fazla ilgi duydukları söylenebilir. Bilgisayar ve internet konusunda deneyimi olan katılımcıların deneyimlerinden yararlanmak için korfbol sahasının çiziminde kolaylaştırıcıya yardım etmeleri talebinde bulunulmuş ve sahayı çizerek gönderen katılımcının ismi ve çizimi sitede yayınlanmıştır.

İTE deneyimi öncesinde katılımcıların İTE konusundaki deneyimlerini öğrenmek için sorulan soruya alınan yanıtların olduğu Çizelge 2'de de görüldüğü gibi katılımcıların büyük çoğunluğu (%83,3) daha önce hiç planlı bir İTE'ye katılmamışlardır. Katılımcıların ülkemizde henüz yaygınlaşmaya başlayan İTE'ye ulaşmakta zorlandıkları söylenebilir. Bu nedenle eğitim planlanırken acemi kullanıcılar denilen hiç İTE almamış kişilerin kolay erişebileceği ara yüz ve ders tasarımlarının seçilmesine çaba gösterilmiştir. Diğer taraftan daha önce İTE'ye katıldığını bildiren ve eğitimi 6 hafta takip eden 3 kişiden ikisi kolaylaştırıcı tarafından grup başı yapılarak onların etkileşim ve yeteneklerinden ve geçmiş deneyimlerinden yararlanılmıştır.

Programın Geliştirilmesi

İçerik olarak belirlenen korfbol, kızlarla erkeklerin aynı takımda birlikte oynayabildiği dünyadaki tek spordur (Crum, 1994; s.4; Emmerik, Keizer, Troost, et al, s.7; Crum, 2003, s.5). Bu özelliğiyle korfbol öğrencilerin, gençlerin ve beden eğitimi öğretmenlerinin ilgisini çeken ve katılımcı olmalarını sağlayan bir spordur. Ülkemizde yeni tanınmaya başlayan bu sporla ilgili henüz Türkçe bir kaynak yoktur. Bu araştırmanın planlama aşamasında korfbolla ilgili içeriği oluşturacak yabancı kaynaklardan çeviri yapılmış ve temel düzeyde korfbol bilgisini içiren altı haftalık içerik düz metin olarak oluşturulmuştur. Oluşturulan içerik Taktiksel Oyun Yaklaşımı'na (TOYA) göre 6 konu başlığına bölünmüştür. Beden eğitiminde özel öğretim modellerinden olan TOYA, ilk olarak 1982 yılında ortaya konmuştur. Öğrencileri aşamalı işlem ile oyun becerilerinin geliştirilmesi ve onların oyun becerileri gelişmiş oyuncular olarak yetiştirilmesini amaçlayan bir modeldir. Bu modelin özelliği, öğrencilerin taktiksel bir çözümü oyunda karşılaşılan durumlara nasıl aktaracaklarını keşfetmeleridir. Bu bağlamda TOYA öğrenen

merkezli ve konu merkezli öğretim yaklaşımlarının birleştirilmesi olarak düşünülebilir. TOYA şu özellikleriyle basamaklara ayrılabilir:

- Taktiksel problemin ortaya konması,
- Problemi yansıtacak uyarlanmış oyunun seçilerek öğrenenlerin bu çalışmaya katılması,
- Öğrenenlerin konuyla ilgili özel problemlere yanıt verecek şekilde yönlendirilmesi.

Geleneksel modellerle karşılaştırıldığında bu modelde "Neden yapıyorum?" sorusu, "nasıl yapıyorum?" sorusunun önüne geçmektedir. Ayrıca bu modelde taktik öğretiminden beceri öğretimine doğru giden bir sıralama vardır (Koca vd, 2010, s.15-16). Yani devinimsel becerilerden çok bilişsel becerilerin ağırlıklı olduğu bir modeldir.

Altı hafta olarak planlanan eğitimde her hafta için önce bir problem verilmiş ve öğrenenlerin konu üzerinde düşünmeleri veya derse motive olmalarını sağlayacak planlama yapılmıştır. Ardından verilen probleme ilişkin konu anlatımı farklı şekillerde tasarlanmıştır. Son olarak da her hafta öğrenenlerin kendi öğrenmelerini sınamaları için konu sonu öz değerlendirme sınavı hazırlanmıştır.

Bu bağlamda İT Korfbol dersine ait 6 haftalık içeriğin konu başlıkları ve ders tasarım biçimleri Çizelge 15'de verilmektedir.

Çizelge 15. İT 6 haftalık korfbol dersi konu başlıkları ve ders tasarım biçimi

Hafta	Konular ve ders tasarım biçimi
1. Hafta	Korfbolun tanımı, top tutuşu, tek ve çift elle top fırlatma (Web sayfası görünümünde düz metin, sesli sunum, SCORM, fotoğraf, video, sohbet, pekiştirme etkinliği, forum, test vb. etkinlikler yoluyla içerik sunulmuştur)
2. Hafta	İkili mücadele, adam adama mücadele, hücum oyuncularının görev dağılımı ve korfbol sahasının tanıtımı (Web sayfası görünümünde düz metin, sesli sunum, SCORM, fotoğraf, video, sohbet, pekiştirme etkinliği, forum, test vb. etkinlikler yoluyla içerik sunulmuştur)
3. Hafta	Atış, uzak atış, koşarak atış ve V-şut (Ulusal korfbol hakemiyle çevrimiçi sohbet, işbirlikli çalışma, Web sayfası görünümünde düz metin, sesli sunum, SCORM, fotoğraf, video, sohbet, pekiştirme etkinliği, forum, test vb. etkinlikler yoluyla içerik sunulmuştur)

Çizelge 15'in Devamı

4. Hafta	Yeniden başlama (Restart), serbest pas (free pas), penaltı, kurallar ve hakem kararları (Korfbol bilgisayar oyunu, Web sayfası görünümünde düz metin, sesli sunum, SCORM, fotoğraf, video, sohbet, pekiştirme etkinliği, forum, test vb. etkinlikler yoluyla içerik sunulmuştur)
5. Hafta	Savunma analizi, önden savunma, mono korfbol (Web sayfası görünümünde düz metin, sesli sunum, SCORM, fotoğraf, video, sohbet, pekiştirme etkinliği, forum, test vb. etkinlikler yoluyla içerik sunulmuştur)
6. Hafta	Hücum sistemleri, basit alıştırmalar ve plaj korfbolu (Web sayfası görünümünde düz metin, sesli sunum, SCORM, fotoğraf, video, sohbet, pekiştirme etkinliği, forum, test vb. etkinlikler yoluyla içerik sunulmuştur)

Tartışma

Alanyazına göre İTYE deneyimi öncesinde yapılması gerekenlerin uygulamaya konulduğu bu bölümde; katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin analiz yapılmış fakat bulgular Yöntem kısmında verilmiştir. Katılımcıların İTE konusundaki önceki öğrenme deneyimleri yorumlanmış ve katılımcıların bilgisayar becerisine sahip olanlar arasından çıktığı için bu konuda onlara beceri kazandırma üzerine bir eğitim vermeye gerek olmadığı görülmüştür.

Bulgular, İTYE'ye katılan beden eğitimi öğretmenlerinin yarısından fazlasının ortaöğretimde çalışanlar olduğunu göstermiştir. İlköğretim ve Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersinden beklentilerinin ortaya konduğu araştırmalarda görüldüğü gibi lise öğrencileri takım sporlarına ilgi duymakta ve müsabaka yapmaya isteklidirler. Oysaki ilköğretim öğrencileri daha çok oyun oynamayı istemektedirler (Göktaş, Arıkan, 2007; Apaydın, Arabacı, Aydın, 2002; Dalkıran, Tuncel, 2007). Bu bulgu, ortaöğretimdeki öğrencilerin beden eğitimi dersinden beklentilerinin, beden eğitimi öğretmenin beklentilerini de yönlendirdiğini düşündürmektedir. İTYE'ye devam eden beden eğitimi öğretmenlerinin yarısından fazlasının ortaöğretim kurumlarında çalışanlar olması öğrencilerinin takım sporlarına ilgi duymaları sonucunda olduğu düşünülmektedir.

İTYE katılımcılarının bilgisayar kullanma becerisine sahip olanlar arasından çıktığı görülmektedir. Çok basit düzeyde bilgisayar kullanma becerisinin beklendiği bu eğitim için ihtiyaç saptanması halinde temel bilgisayar kullanma eğitimi verilmesi planlanmıştır. Bilgisayar kullanıcısının

bilgisayar teknolojileri hakkında yüzeysel bir bilgiye sahip olması yeterlidir; kişisel bir bilgisayarı klasikleşmiş bir takım işler için kullanabilir, yapmak istediği iş için hangi uygulamayı ya da donanımı kullanacağını seçebilir. Bir sistemin arka planda nasıl çalıştığı hakkında fikir sahibi olması gerekmez, sadece işine uygun uygulamayı bulabilmesi ve kullanabilmesi yeterlidir (Öztekin, 2009).

İTYE'ye katılan beden eğitimi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun daha önce hiç planlı bir internet temelli eğitime katılmamış oldukları görülmüştür. Bir araştırmaya göre internet temelli öğrenme sisteminde deneyimi olan öğrenenlerin başarı seviyelerinin daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır (Karataş, 2006). İTE gibi programların ülkemizde henüz yaygınlaşmamış olması ve yetişkinlerin İTE'ye erişme olanaklarının kısıtlı olması ilk kez katılacakları teknolojik ortamda öğrenenlerin kendilerini dezavantajlı hissetmelerine sebep olabilmektedir. Fakat ilk kez İTYE alan katılımcılar sadece eğitsel içerikle ilgili başarı göstermemişlerdir. Bunun yanı sıra bilgisayar kullanma becerilerinde ve Moodle uzaktan eğitim yazılımını kullanmada kendilerini geliştirdikleri gözlenmiştir. Bu şekliyle İTYE deneyimi öncesi alanyazına göre yapılması gerekenler yerine getirilmiş ve katılımcılara başarıyla uygulanmıştır.

İnternet Temelli Yetişkin Eğitimi Deneyimi Sırasındaki Uygulamalara İlişkin Bulgular

İTYE deneyimi sırasında gerekli etkinliklerin uygulamaya konduğu ve bulguların paylaşıldığı aşamadır. Eylem araştırmasının ikinci basamağına yani p*rogramın uygulanması aşamasına* denk gelmektedir. Bu aşamada 6 haftalık korfbol eğitimi uygulamaya konmuştur. İTYE için korfbolla ilgili planlanan bütün etkinlikler uygulanmıştır. Bu aşamada site yöneticisinin veya kolaylaştırıcının rehberlik sağlaması, öğrenme topluluğu oluşturması ve ara değerlendirmeler yapması beklenir. Bu aşamada katılımcıların önceden saptanmış ve betimlenmiş olan beklentilerinin de programın uygulanmasında dikkate alınması gerekmektedir.

Katılımcıların siteden ve kolaylaştırıcıdan beklentilerinin neler olduğunu anlamak için *İTYE görüş farkını belirlemeye ilişkin açık uçlu formda* "Öğrenmek istedikleri bir konu için İnternet yoluyla eğitim almak isteyip istemediklerini nedenleriyle yazmaları" istenmiştir. 18 kişinin yanıtladığı bu soru içinden katılımcılardan bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmektedir:

> isterim. çünkü öğrenmek istediğim bir şeyi herhangi bir kursa, eğitim kurumuna gitmeden kendi evimde öğrenmek benim için güzel olur (ETK3),
>
> Uzun zaman ve yolculuk gibi kavramları yoktur, Ekonomik anlamda masraflı değildir (ETK1),
>
> İsterim. Farklı uyaranların olmadığı bir ortam öğrenme ortamına yoğunlaşmamı kolaylaştırır. Algılamakta zorlandığım konuları tekrar tekrar izleme ve anlama olanağım olur. (Konuları kendi öğrenme hızıma ayarlama şansım olur) (ETK14),
>
> Öğrenmek istediğim bir konu için internet yoluyla eğitim almak isterim. Bunun en önemli nedeni ise, özel bir kurumda çalışıtığım ve örgün öğretime zaman ayıramayacağım için (ETK12),
>
> isterim. istememiş olsam buraya üye olup şu soruları cevaplamazdım.
>
> - çabuk erişim
> - farklı görüş ve düşüncelere hızlı ulaşabilmek
> - kendi ikamet ettiğim yerin dışındaki bir eğitim ortamına internet yoluyla daha rahat girmek
> - maliyetinin az olma ihtimalini değerlendirmek
> - zamandan da tasarruf sağlanabilir.
> - bilgi ve kaynakların depolanmasının kolaylığı
> - profesyonel eğitimcilere ulaşım kolaylığı (ETK6),
>
> Eğitim almak isterim. Bireysel öğrenmenin etkili olduğunu düşünmekteyim, istediğim zaman eğitime katılmak isterim bu yüzden internet yoluyla eğitim almak isterim (ETK4),
>
> bilgiye istedeğim an ulaşabiliyorum. hatalarımı daha çabuk görüyorum ve öğreniyorum (ETK16),
>
> Ogrenmek istedigim bir konuyu alaninda iyi bir kisiden almak isterim. Internet yoluyla bu kisiye cin'de de olsa rahatlikla ulasabilirim (ETK10),

Alınan yanıtların tamamı doğrultusunda katılımcıların internet temelli eğitimi tercih etme sebepleri altı başlıkta toplanabilir:

- Eğitimin süresinde kısıtlama ve zaman sınırlaması olmaması,
- Bilgiye kolay ve çabuk ulaşabilmek,
- Görsel uyaranlarla dersi tekrar izleme şansı olması,

- Daha fazla yorum ve eleştiri görebilmek,
- Eğitimi doğru kişilerden alabilmek,
- Geri bildirimi hemen alabilmek.

Bu bağlamda katılımcılar eğitimin süresinde kısıtlama olmamasını bekledikleri için derslerin bitirilmesi için bir zaman sınırlaması belirlenmemiş, sadece her haftanın bitiminden sonra konu sonu *öz değerlendirme sınavı* (sınavı) için 2 haftalık bir testi tamamlama süresi verilmiştir. Her yeni açılan haftayla birlikte önceki dersler açık kalmıştır. Katılımcılar istedikleri zaman geçmiş konulara dönebilme şansına sahip olmuşlardır. Fakat katılımcılar belirlenen süre içinde (14 gün) sınavı almadıkları takdirde sınav otomatik olarak kapanmıştır. Eğitimi geriden takip eden, sınav süresini kaçırdığı halde tamamlama isteklerini bildiren katılımcılar için sınav manüel olarak açılmıştır.

Yine katılımcıların bilgiye kolay ve çabuk ulaşabilme beklentileri doğrultusunda sayfalara çok fazla yazı eklenmemiş, videoların boyutu ve süresi kısa tutulmuştur.

Katılımcıların görsel uyaranlara fazlaca yer verilmesi beklentisi içinde oldukları ve diğer katılımcıların yorumlarını ve eleştirilerini takip etmek istedikleri yani etkileşim beklentisinde oldukları görülmüştür. Bunun için katılımcıların forumu takip etmeleri için düzenli e-postalar gönderilmiştir.

Ayrıca katılımcıların eğitim sırasında hemen geri bildirim alma talepleri olduğu için hem ara sorulardan sonra hem de sınavdan sonra hemen geri bildirim verilmiştir.

Son olarak da doğru ve nitelikli kişilerden eğitim ve ders alma beklentilerini dile getirdikleri için katılımcılara yol gösterici ve yardımcı olacak rehberlik sağlanmış, eğitime girdikleri zamanın büyük bölümünde kolaylaştırıcıyı çevrimiçi görerek istedikleri yardımı alabilmişlerdir. Korfbol konusunda bütün soruları cevaplanmış, korfbolla ilgili web adresleri paylaşılmıştır.

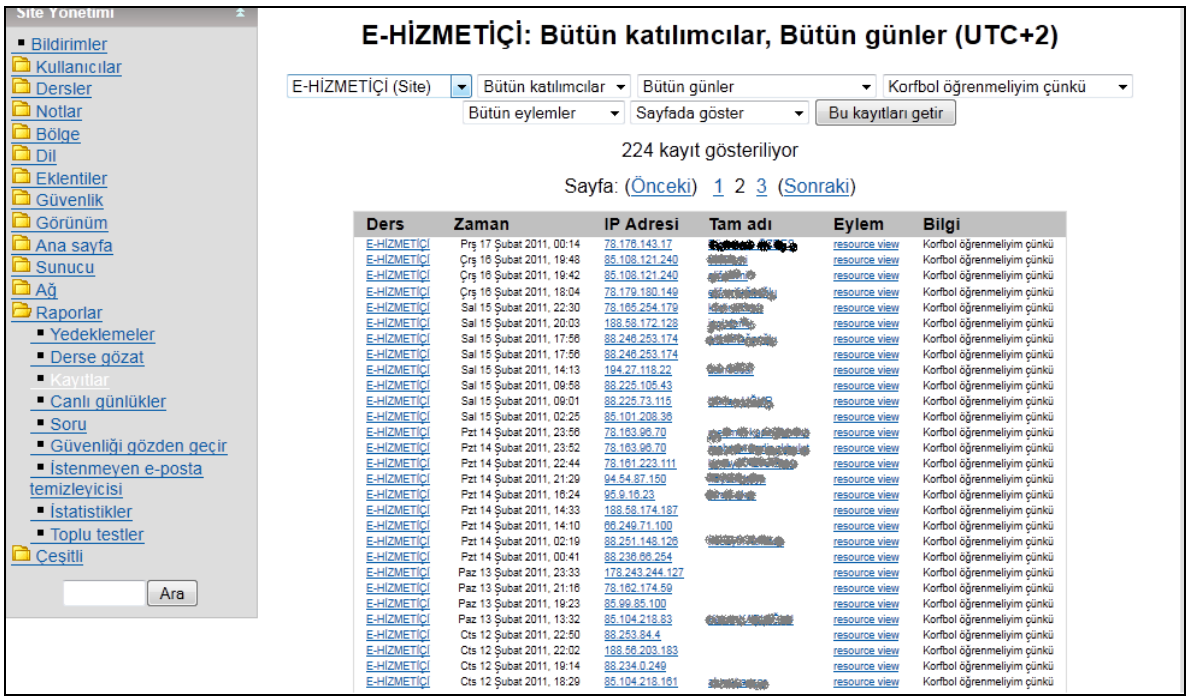
Rehberlik

İTE boyunca öğrenenlerin karşılaşabileceği her türlü soruna ve cevaplanmasını isteyecekleri her türlü soruya karşılık kolaylaştırıcının hazırlıklı olması gerekmektedir. Eğitimin akıcı olması ve öğrenenle öğreten

arasında hiçbir anlaşmazlık, karmaşa yaşanmaması için kolaylaştırıcının iyi bir öğretmen olmasının yanında iyi bir rehber olması beklenmektedir. Bu bağlamda eğitim süreci boyunca gerçekleştirilen rehberlik hizmetleri şunlardır:

Rollerin tanımı ve kurs işlemleriyle ilgili olarak. Eğitim boyunca derslerin tek bir öğretmen (kolaylaştırıcı) tarafından verileceği katılımcılara e-posta ile açıklanmıştır. Eğitimi tamamlamış olmak için katılımcıların ne yapmaları gerektiği ve kolaylaştırıcının beklentileri takvimde duyuru olarak yayınlanmıştır.

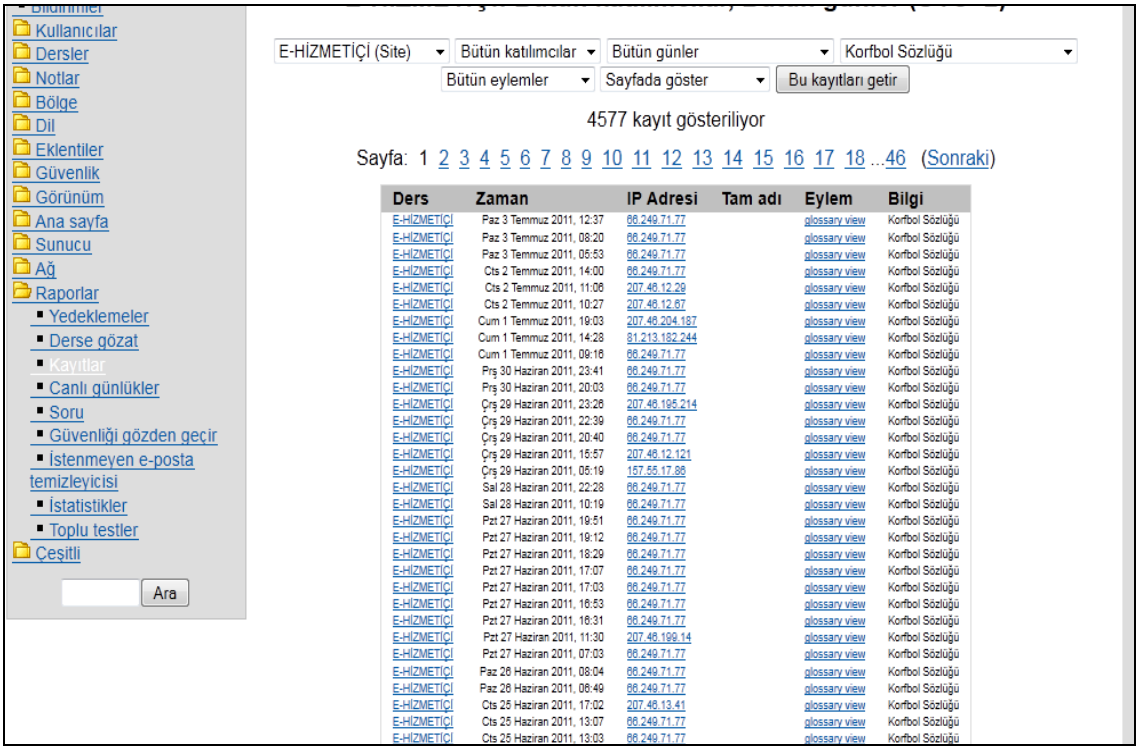
Diğer taraftan program planlanırken yetişkinlerin önemli gereksinimlerinden biri olan "bilme gereksinim"ine cevap vermek amaçlanmıştır. Bu gereksinimi karşılamak için sitenin ana sayfasına "korfbol öğrenmeliyim, çünkü" ve "korfbol öğrenmezsem ne olur" başlıklarıyla katılımcıları bilgilendirecek sayfalar eklenmiştir. "Korfbol öğrenmeliyim, çünkü" başlığını izleyen kişiler ve sayısı Şekil 3'de verilmektedir.

Şekil 3. Korfbol öğrenmeliyim çünkü başlığının izlenme sayısına ilişkin ekran görünümü

Görüldüğü gibi bu başlık katılımcılar ve konuk kullanıcılar tarafından 224 kez izlenmiştir. Bu bulgu da katılımcıların niçin öğrenmeleri gerektiğini öğrenemeye oldukça önem verdiklerini, zaman ayırdıklarını göstermektedir.

Katılımcılara eğitimden önce ön bilgi verebilmek ve eğitim sırasında da bilmek istedikleri sözcükleri arayabilmeleri için rehberlik yapılmış ve “Korfbol sözlüğü” oluşturulmuştur. Korfbol sözlüğünün izlenme görüntüsü Şekil 4’de verilmektedir.

Şekil 4. Korfbol Sözlüğü izlenme görünümü

Moodle’ın sözlük eklentisi kullanılarak oluşturulan *Korfbol Sözlüğünün*, katılımcılar ve konuk kullanıcılar tarafından 4577 kez izlendiği ve aslında beklenmedik bir taleple karşı karşıya olduğu görülmektedir. 04.07.2011 tarihi itibarıyla kullanıcıların kimliğinin belirsiz olduğu farklı IP adreslerinden halen sözlüğe ilgi gösterildiği görülmektedir. Bunun sebebini araştırmak için arama motoruna *korfbol sözlüğü* yazıldığında, sözlüğün 7020 sonuç arasından (11 Kasım 2011 tarihi itibariyle) ilk sırada olduğu görülmektedir. Çok fazla izlenme yapıldığı için bu sözlüğün arama motorunda ilk sıraya yerleştiği sanılmaktadır.

Kolaylaştırıcı rol model olabilmek için her hafta değişik konularda Forum konuları belirleyerek yazılar yazmış, soru veya gelen dönütlere anında cevap vermiştir.

Birinci hafta; videoları izleyebilmek için gerekli yazılımın ve sitenin iyi görüntülenebilmesi için gereken web tarayıcısının yükleme işi anlatılarak web adresleri katılımcılara gönderilmiştir. Ayrıca birinci haftanın sonunda, katılımcıların tamamladığı öz değerlendirme sınavıyla ilgili Forumda yazdıkları yorumlar dikkate alınarak testleri yeniden değerlendirilerek sonuçları kendilerine e-posta ile gönderilmiştir. Örneğin Forum mesajlarından bazıları şöyledir;

> Sınav hakkında birşey söylemek istiyorum. Kaplan kime denir? Aslan kime denir? den çok yorum soruları benim daha çok hoşuma gitti. Örneğin; Destekçi'nin kız olmasının avantajı nedir? tarzında soruları daha olumlu karşıladım (EBK)
>
> Birinci hafta konularını izledim. Bana katkısı olduğunu söyleyebilirim. Ama hafta sonundaki testteki 9. soru biraz daha açık olmalıydı bence (ETK18).
>
> Değerlendirme 9 soru çok açık değildi. Soruyu anlamakta güçlük çektim sevgilerimle… Test sonucumu görmek istiyorum. Yanlış cevaplarımı görmek isterim (ETK4).

İkinci hafta; pekiştirme etkinliklerinin (ödev) önemi anlatılarak katılımcıların gönderdiği ödevlere dönütler yazılmış ve forumda paylaşılmıştır. Aşağıda bir katılımcının ödev etkinliği ve ona yazılan dönüt yer almaktadır:

> Kaz: Bulunduğu bölgeye hakimdir.Belirli bir alanı vardır.Özellikle erkek kazlar koruma içgüdüsüyle hareket ederler.Eğer sizin zarar vereceğinizi anlarsa tıslamaya başlar ve bundan eminse sizi kendi yaşam alanından çıkarmak için kovalamaya başlar taki kendine zarar veremeyeceğiniz alan içerisine çıkarıncaya kadar, eğer ondan yavaşsanız bilinki sizi bacaklarınızdan veya kaba etinizden ısırmıştır. Yukarı da tanıttığım bu canlı yani kaz tecrübeyle sahiptir.Köyde geçirdiğim zamanlarda bir çok kez kazların saldırısına uğramış kendisini bir taş çalı veya sopayla uzaklaştırabilmişimdir.Isırıldığımda çok olmuştur.Çoğu kez beni kendi yaşam alanının dışına çıkarmayı başarmıştır.
>
> Korfboldaki savunmayı da birer kaz gibi davranmayı bana düşündürmüştür.Hücum oyuncuları savunmanın mahrem alanına girdiğinde, savunma hücum oyuncularını kovalamak ve tehlikeli bölgeye sokmamak için her türlü mücadeleyi vermelidir (ETK5).
>
> Böyle yaratıcı ve samimi bir tecrübeyi bizimle paylaştığınız için çok teşekkürler ETK5 öğretmenim (Kolaylaştırıcı).

Üçüncü hafta; sohbet oturumunda bir Ulusal korfbol hakeminin konuk olacağı duyurusu yapılmış ve hakem, alan uzmanı olarak katılımcıların sorduğu sorulara cevap vermiştir. *“kaç hakem yönetir maçı masa falan dahil*”

(ETK18), “*toplam 5 oldu 4tü normalde, bu seneden itibaren 25 snye hakemi de eklendi”* (Hakem).

Üçüncü hafta gerçekleşmesi planlanan grup çalışması için katılımcılar gruplara ayrılarak proje fikri geliştirebilmeleri için katılımcılara rehberlik edilmiştir.

Forum mesajlarının gözden kaçmaması için ise bütün katılımcıların Moodle’ın “foruma zorunlu abone olunması” seçeneğini etkinleştirerek forum mesajlarının herkese e-posta olarak gitmesi sağlanmıştır.

Katılım

İTE sürecinin en önemli yönlerinden biri katılımcıların katılımını sağlamaktır. Bu çerçevede öncelikle uygulama başlamadan önce kendilerinden beklenilenler, kursu tamamlamış sayılmaları için sağlamaları gereken koşullar kendilerine bildirilmiştir.

Ayrıca eğitimi tamamlayanlara “Katılım Belgesi” verileceği ve kurs kitapçığının gönderileceği duyurulmuştur. Katılım için gerekliliklerin yazılı olduğu site takvimindeki duyuru görünümü Şekil 5’de verilmektedir.

Şekil 5. Katılım şartlarının yazılı olduğu duyuru

Görüldüğü gibi eğitim başladıktan 2 hafta sonra takvimin duyurusuna yazılan *Eğitimi tamamlama* ilanı, diğer bir deyişle, eğitime katılmış olmanın gereklilikleri 27 Şubatta yayınlanmıştır. Bu ilanın görüntüleme sayısına

ulaşılamamıştır. Fakat, eğitimi tamamlayanlara gönderilmesi söz verilen katılım belgesine ve kitapçığa katılımcılar çok ilgi göstermişler ve bununla ilgili sorular sormuşlardır:

> hocam acil olan birşey yok sertifikanın neden geciktiğini merak ettim uğraşıyorsanız sorun yok zamanı gelince yollarsınız kolay gelsin" (ETK2).
>
> hocam belgenin üniversite onaylı olması önemli" (ETK5).

Eğitimi tamamlayanlara verileceği duyurulan belge örneği Şekil 6' da verilmektedir.

Şekil 6. Katılım belgesi örneğine ait görünüm

Görüldüğü gibi katılımcıların eğitimi bitirmesi durumunda gönderilmesi söz verilen katılım belgesi taslağı ilk kez 10 Martta, daha sonra da her hafta yayınlanmıştır. Eğitim bittikten sonra da katılımcıların katılım belgelerini beklediklerine dair e-posta mesajlarının gelmesi, katılımcılar için bu belgenin bir motivasyon aracı olduğunu göstermektedir.

Ayrıca kolaylaştırıcı katılımcıların katılımını desteklemek için çoğunun her konu sonunda yaptıkları *pekiştirme etkinliği*ni (ödev) foruma ekleyerek ve olumlu, cesaretlendirici dönütler vererek;

> Değerli katılımcı arkadaşlarım, 2. hafta pekiştirme etkinliği için ETK11 öğretmenimin gönderdiği dosyayı sizinle paylaşmak istiyorum. Ben çok beğendim, sizin de beğeneceğinizi umuyorum,

benzetmeleriniz çok güzel olmuş, izin verirseniz bir ek de ben yapayım; 4 numarada oynayan pasör-smaçör için Tilki benzetmesi yapmak isterim. Çünkü Tilki hem kurnazdır hem de çok atiktir (Kolaylaştırıcı).

diğer katılımcıların da ödeve ve foruma katılımlarını teşvik etmiştir.

Foruma katılan katılımcıların cinsiyetlere göre dağılımı Çizelge 16'da verilmektedir.

Çizelge 16. Foruma katılan katılımcıların cinsiyetlere göre dağılımı

Cinsiyet		Forum		
		Katıldı	Katılmadı	Toplam
Kadın		1	4	5
	%	20,0	80,0	100,0
Erkek		7	6	13
	%	53,8	46,2	100,0
Toplam		8	10	18
	%	44,4	55,6	100,0

n=18 x^2 =1,68 Sd=1 p= 0,196

Görüldüğü gibi katılımcıların yalnızca yarıya yakını (%44,4) foruma katılmış, yarısından fazlası ise katılmamıştır. Erkeklerin yarıdan fazlası foruma katılırken kadınların katılımı sınırlı (%20) kalmıştır. Cinsiyetler arasındaki bu farkın anlamlı olup olmadığı ki-kare testiyle yoklanmıştır. Görüldüğü üzere bu fark istatistiksel olarak (p>0,05) 0,05 düzeyinde anlamlı değildir.

Katılımcıların foruma katılmama nedenlerine ilişkin bir soru yöneltilmiştir. Alınan yanıtlardan kadınların katılmama nedeni net biçimde görülmektedir:

bence zamansızlık ve günlük yoğunluklardan. diğeri ise kolay diye başlayıp zorlanan uğraşmak istemeyenler kafasını yormak istemeyenler bırakmış olabilirler. süre olarak fazla gelmiş olabilir (ETK2),

Forum, paylaşımlar için güzel bir platform aslında.Kendi açımdan ifade etmem gerekirse; düşüncelerimi orada paylaşmaktan çekindim sanıyorum.

Sebebi ise katılımcıları tanımıyor olmak ve korfbol konusundaki bilgi seviyelerini bilmemek. Biraz da tembellik yaptım sanırım (ETK16),

benim nedenim zaman yetersizliğiydi.derslere bile zor vakit buldum (ETK9),

daha çok verilen dersleri takip ettiğim ve sohbete katılmayı tercih ettiği için forum bölümüne çok girmedim ilk defa uzaktan eğitim almamın dezavantajıda var tabi (ETK3).

Görüldüğü kadın katılımcılar zaman problemi yüzünden foruma katılamadıklarını belirtmektedirler.

Erkek katılımcıların ise yarısından fazlası (%53,8) foruma ilgi göstermişlerdir. “Foruma neden ilgi gösterilmedi?” sorusuna yarıya yakın erkek katılımcı genel olarak aynı tür yanıtlar vermişlerdir:

biz beden eğitimciler okumaktan ve yazmaktan ziyade konuşmayı seviyoruz, bu nedenle forum bize zor geliyor anlaşılan (ETK15).

internet üzerinden eğitimin tercih edilmesindeki en önemli unsur,kişilerin uygun oldukları anda eğitime katılmalarıdır.forumda aynı zamanda pc başında olmamız gerektiğinden gerekli katılımın gerçekleştirilememiş olduğunu düşünüyorum (ETK8),

forum ne demek olduğunu bilmeyenler olabilir (ETK5),

herkez aynı anda foruma giremediği için (ETK7).

Görüldüğü gibi erkek katılımcılar genel olarak forumun nasıl işlediğini bilmedikleri için ve eş zamanlı bir etkinlik olduğunu düşündükleri için foruma katılmamışlardır.

Yanıtlardan da anlaşılacağı gibi kadın katılımcılarla erkek katılımcıların foruma katılmama nedenleri arasında fark bulunduğu, kadınların zaman yetersizliğinden yakındıkları görülmektedir.

Fakat katılımcıların genel olarak foruma katılmama nedenlerinin şunlar olduğu görülmektedir:

- *Tören ve kutlamaların yoğunluğundan (yoğun iş temposu)*
- *Okumak ve yazmaktan ziyade konuşmayı sevmek,*
- *Derslere zor zaman bulup, foruma vakit ayıramamaktan,*
- *Forumun nasıl işlediğini bilmemek ve internet kültürüne uzak olmaktan*

Bu sonuçlar, foruma katılmama nedenleri ile grup etkinliğine katılmanın bir koşutluk içinde olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer taraftan kolaylaştırıcının, katılımcıların zaten bildiklerini düşünerek forumun ne demek olduğunu açıklamamasının eğitimdeki en önemli eksiklik olduğu düşünülmektedir.

Öğrenilenlerin pekişmesini sağlamak için her hafta konularının sonunda pekiştirme etkinliği (ödev) ve öz değerlendirme sınavı (sınav) verilmiştir.

Cinsiyetlere göre pekiştirme etkinliğine katılım oranı aşağıda Çizelge 17'de verilmektedir:

Çizelge 17. Pekiştirme etkinliğine (ödev) katılan katılımcıların cinsiyetlere göre dağılımı

Cinsiyet		Ödev				Toplam
		Hiç vermedi	1 ödev verdi	2 ödev verdi	4 ve üzeri ödev verdi	
Kadın sayısı		4	0	1	0	5
	%	80,0	,0	20,0	,0	100,0
Erkek sayısı		6	2	2	3	13
	%	46,2	15,4	15,4	23,1	100,0
Toplam sayı		10	2	3	3	18
	%	55,6	11,1	16,7	16,7	100,0

n=18 χ^2 =2,71 Sd=3 p= 0,438

Görüldüğü gibi kadınların büyük çoğunluğu (%80) pekiştirme etkinliğine hiç katılmamışlardır. Erkeklerin ise yarısından fazlası (%53,8) en az bir ödev vermişlerdir. Buradan da kadınların ödev etkinliklerine katılımının erkeklere göre daha az olduğu anlaşılmaktadır. Fakat kadın ve erkeklerin ödev etkinliğine katılımı arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı ki-kare testiyle yoklanmıştır. Görüldüğü üzere bu fark istatistiksel olarak ($p>0,05$) 0,05 düzeyinde anlamlı değildir.

Katılımcıların öğrendiklerini pekiştirmeleri için uygulanmış diğer bir etkinlik Öz değerlendirme sınavı (sınav) dir. Öz değerlendirme sınavına katılım oranları Çizelge 18'de verilmektedir.

Çizelge 18. İTYE

Öz değerlendirme sınavına (sınav) katılan katılımcıların cinsiyetlere göre dağılımı

Cinsiyet		Sınav			Toplam
		4 ve daha az	5 sınav	6 sınav	
Kadın sayısı		1	0	4	5
	%	20,0	,0	80,0	100,0
Erkek sayısı		0	2	11	13
	%	,0	15,4	84,6	100,0
Toplam sayı		1	2	15	18
	%	5,6	11,1	83,3	100,0

n=18 x^2=3,38 Sd=2 p= 0,185

Görüldüğü gibi kadın katılımcıların büyük çoğunluğu forum ve pekiştirme etkinliklerinin tersine sınav etkinliğine erkekler katılımcılarla yaklaşık aynı oranda (%80-84,6) katılmışlardır. Hatta sınava ilişkin geri dönütlere en çok kadın katılımcılar ilgi göstermişlerdir. Cinsiyetler arasındaki bu farkın anlamlı olup olmadığı ki-kare testiyle yoklanmıştır. Görüldüğü üzere bu fark istatistiksel olarak (p>0,05) 0,05 düzeyinde anlamlı değildir.

Buna ilişkin olgusal bir veri olmamakla birlikte sınav puanları konusunda kadın katılımcıların daha hırslı oldukları söylenebilir. Bir kadın katılımcının (en aktif üyelerden biri) sınavla ilgili forum mesajı görünümü Şekil 7' de verilmektedir.

Şekil 7. Bir kadın katılımcının sınavla ilgili forum mesajları

Görüldüğü gibi iki kadın katılımcı (ETK4 VE ETK3) gerek sınav sorularında gerekse puanlama hatalarında hassas davranarak araştırmacıyla iletişim kurmuşlardır.

Diğer taraftan katılımın önemli bir göstergesi de izleme sayısıdır. Katılımcıların kurs etkinliklerine ve eğitime ne derece katıldıkları izleme sayısıyla paralellik gösterir. İzleme sayısı; katılımcının eğitim süresince web sayfalarında girdiği her başlık, konu, link veya fareyle yaptığı bütün dolaşımı gösteren hareket sayısıdır. Katılımcıların izleme sıklığı Çizelge 19'da verilmektedir.

Çizelge 19. Katılımcıların izleme sayısı

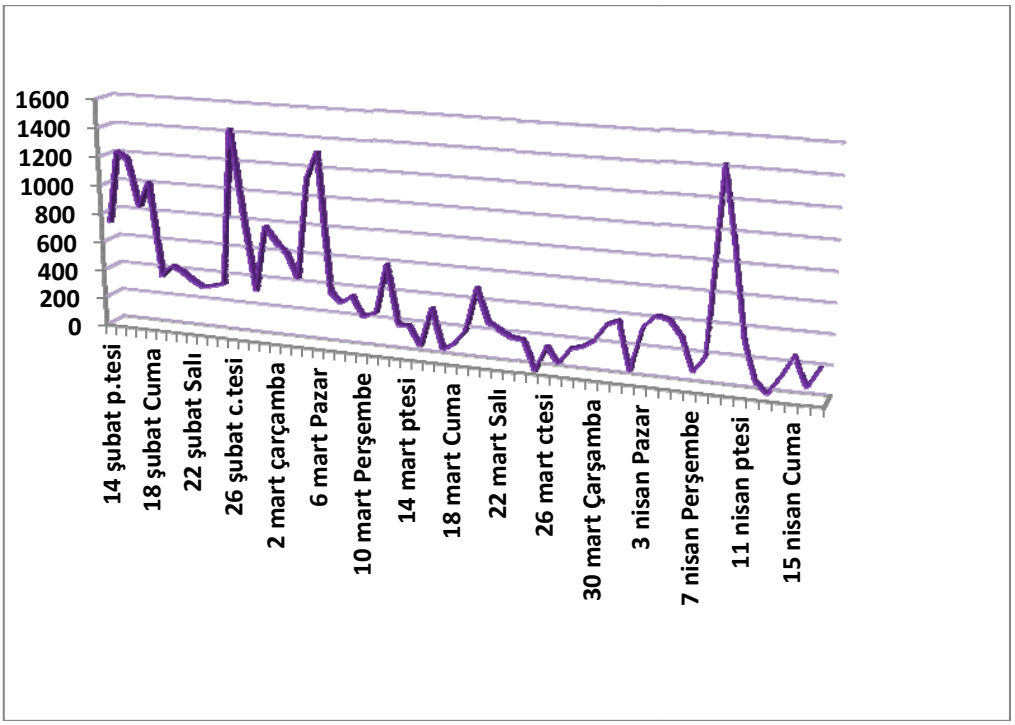
İzleme sayısı	İzleyen kişi sayısı	%	Toplam izleme sayısı
250-450 izleme	3	16,7	
451-650 izleme	6	33,3	
651-900 izleme	4	22,2	
901 üzeri izleme	5	27,8	
Toplam kişi	18	100,0	39696

Görüldüğü gibi katılımcıların siteyi izleme oranları çeşitlilik göstermektedir. Şöyle ki, katılımcıların üçte biri 451 ile 650 kez arasında, üçte bire yakını 901 kez ve üzerinde siteye bağlanıp izleme yapmışlardır. Büyük çoğunluğunun (%83,7) eğitim içinde 451 ile 900 kez (ve üzerinde)

arasında izleme yaptıkları görülmektedir. Forum, sınav, ödev ve sohbetlere katılarak kurs etkinliklerinde en aktif olan üyelerin izleme sayıları ortalama 900 ve üzeridir.

Bütün katılımcıların eğitimin başladığı günden bitinceye kadar yaptıkları kayıtların (siteye her giriş ve çıkışların) günlere göre değişimi de kişilerin ilgi ve istikrar düzeyini göstermesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların tarihlere göre kayıt sayısındaki değişiklik Şekil 8'de verilmektedir.

Şekil 8. Katılımcıların tarihlere göre kayıt sayısı

Kolaylaştırıcının eğitime ders konularının içeriğini girmesinden, katılımcıların dersleri tamamlamasına kadar olan sürede (14 Şubat ile 10 Nisan arasında) siteye giren bütün katılımcılar 40 bine yakın (39696) izleme yapılmıştır. Herhangi bir eğitim sitesinin izleme sayısına ulaşılamamakla birlikte bu sayının yüksek olduğu düşünülmektedir.

Grafikte, eğitimin başladığı ilk günler olan 14-15 Şubat'ta katılımcı sayısının yüksek olmasına bağlı 1000'in üzerinde bir kayıt sayısı görülmektedir. Eğitimin başladığı tarihi takip eden 15 gün içinde bu sayı ortalama 1500 kayda kadar ulaşmıştır. Özellikle haftalık sohbetlerin yapıldığı

cumartesi günleri (26 Şubat, 5 Mart, 19 Mart ve 9 Nisan Cumartesi günleri) kayıtların zirve yaptığı görülmektedir. Mart ayının ikinci haftasından itibaren (7 Marttan sonra) kayıt sayısında anlamlı bir düşüş görülmektedir. Bu düşüş 3 hafta aynı seviyelerde kalarak 10 Nisanda eğitimin biteceği duyurusuyla 9-10 Nisanda tekrar zirve yapmıştır. Bu sonuç, katılımcıların eğitime hızlı bir başlangıç yapıp tez bıraktıkları ve eğitim biterken derslere tekrar dönüş yaptıkları şeklinde açıklanabilir. Ayrıca öğretmenler zaman sıkıntılarını ve eğitime yeterince vakit ayıramama gerekçelerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

> 23 nisan ve 19 mayıs çalışmalarının yoğunlaşması olabilir yoğun iş temposu olabilir (ETK12),
>
> işlerimin yoğunluğundan dolayı dersleri takip etmekte çok çok zorlandım sizlere saygımdan ancak geceleri zaman bulduğumda (genellikle 24.00'den sonraları) nette olabiliyorum (ETK17),
>
> birde genel sorunlara değinmek gerekir ise bence eğitimin zamanlaması yanlış olabilir çünkü sizlerde iyi biliyorsunuz 23 nisan,19 mayıs ve okullarda yapılan etkinliklerin çoğalması eğitim de aksaklıklara sebep olmuştur diye düşünüyorum (EBK25),
>
> yaklaşan bayram hazırlıkları, bu yıl ki rezil okul sporları müsabakaları olabilir. tabi bizim iki kimliğimiz var öğretmen ve antrenör ;bu ikisi arasında sıkışmış bir kitleyiz (ETK11),
>
> hem zaman hem de iş yoğunluğu(23 nisan hazırlıkları) nedenleriyle fazla odaklanamadım (ETK15).

Görüldüğü gibi 23 Nisan ve 19 Mayıs tören ve bayram hazırlıklarının, beden eğitimi öğretmenlerinin eğitimi takip etmek için zaman bulmakta güçlük çekmelerine sebep olmaktadır. Tören hazırlıklarının en yoğun günlerinin Aralıktan Nisana kadar olması ve çalışma tempoları yükselen katılımcıların eğitime Mart ayında neden yeterince zaman ayırmadıklarını göstermektedir. Zaten araştırma verileri, Şubat ortası ile Nisan ortası arasındaki zaman aralığı içinde grubunun eğitimi istikrarlı takip etmesiyle elde edilmiştir. Eğitimi devamlı takip eden çalışma grubu zaman problemi yaşadığı halde konuları tamamlamak için son tarih olan 10 Nisana kadar eksiklerini gidermekte öz yönelimli çaba sarf etmişlerdir.

Akademik içerik

Katılımcıların beklentileri ile akademik içeriğin örtüşmesi katılımı sağlamak ve sürdürmek açısından önemli görünmektedir. Ancak bu araştırmada katılımcılar akademik içerik konusunda beklentilerini kolaylaştırıcı ile fazlaca paylaşmamışlardır, bu özellikle ilk haftalarda daha belirgin görünmektedir. Bunun sebebi; katılımcılarının tamamının daha önce hiç korfbol eğitimi ve büyük çoğunluğunun (%83,3) daha önce hiç İTE almamış olmaları olabilir. Yani korfbol konusuna hâkim olmamaları akademik içerikle ilgili fazla katılımcı ve paylaşımcı olmalarına engel olmuş olabilir. Kaldı ki geçmiş okul ve eğitim deneyimleri öğretmen merkezli eğitim modeline dayalı olan yetişkinler "onlar adına kararlar vermesi için kendilerini öğretmene bağımlı algılamaya koşullanmışlardır; onların bu yüzden öz-yönetimli öğrenenler olmaya geçiş yapmada yardım almaya gereksinimleri vardır." (Knowles, 1996, s.173). Bu nedenle ilk haftalarda İTYE ortamında site kullanımı ve korfbol içeriği konusunda katılımcılara yardımcı olmak, onların beklentilerini öğrenebilmek ve rehberlik sağlamak için kolaylaştırıcı daima çevrimiçi olmuştur.

Katılımcıların katılım deneyimi ve korfbol bilgisi arttıkça beklentilerini kolaylaştırıcıya iletme sıklıklarının da arttığı gözlenmiştir. Örneğin bir erkek katılımcı; *Bir çok spor dalında nedense çoğunlukla hücum üzerinde durulur. Savunma unutulur. Bu sitede de çoğunlukla (bu iki ders için) hücum anlatılmış. İleriki bölümleri bilemiyoruz tabi ki."* (ETK18) diyerek sonraki haftanın konusuyla ilgili beklentisini ve önerisini dile getirmiştir. Bir başka erkek katılımcı katıldığı sohbette *"korfbolla ilgili örnek ders planları paylaşırsanız biz de okulumuzda ders işleyebiliriz*" (ETK4) dediği, bir kadın katılımcının da *"etkinlik ve eğitsel oyun örnekleri yazacak mısınız?"* (EBK) diye sorduğu görülmektedir. Katılımcıların kolaylaştırıcıya uygulama sırasında ilettikleri bu beklentiler eğitim devam ederken dikkate alınmış ve bazı konular bu beklentilere göre düzenlenmiştir. Örneğin üçüncü hafta "İkili eleme oyunu", "Haydi öğrencilerimize yeni bir oyun oynatalım" "Bir uygulama örneği-BLOG" ve beşinci hafta "Mono korfbol" konulu etkinlikler katılımcıların beklentilerini karşılamak için eklenmiştir. Katılımcıların içerik konusunda daha çok uygulamaya dönük ve okullarında işlerine yarayacak etkinliklerle ilgili

beklentiler içerisinde bulundukları görülmektedir. Bu sonuçların andragojinin *yaşam merkezli* öğrenme ilkesini desteklediği görülmektedir. Çünkü bu kurama göre kişi kendi işine yarayacağını ya da bir sorununu çözeceğini düşündüğü konularla ilgili öğrenmeye motive olur, bu çerçevede zaman ve enerji harcarlar.

İletişim

İTYE deneyimi sırasında katılımcı-katılımcı arasında ve kolaylaştırıcı-katılımcı arasında kurulması gereken en önemli yolun/köprünün iletişim olduğu söylenmektedir. Eğitimin toplumsal ortamda gerçekleşen bir süreç olduğu gerçeğine uygun olarak ve yetişkinlerin iletişim ve etkileşimle daha iyi öğrenebileceği ilkesinden yola çıkılarak iletişimi artırmak için sohbet, pop mesajlar, e-posta mesajları vb. yararlanılmıştır. İletişim ortamından sohbete katılanlara ilişkin veriler Çizelge 20'de verilmektedir.

Çizelge 20. Sohbet oturumuna katılan kişi sayısı ve konuşma sayısının haftalara göre dağılımı

Sohbet	n	Katılan kişi sayısı	%	Konuşma sayısı (satır)	Oturum sayısı
1. Hafta	18	5	27,8	300	1
2. Hafta		7	38,9	450	1
3. Hafta		12	66,7	1426	6
4. Hafta		3	16,7	251	2
5. Hafta		3	16,7	137	1
6. Hafta		4	22,2	433	1

Görüldüğü gibi sohbete birinci hafta 5, ikinci hafta 7 kişi katılmıştır. Katılımcı sayısı üçüncü haftada en yüksek çıkmış, ondan sonraki haftalarda başlangıçtan da geriye düşmüş fakat düzeyini korumaya devam etmiştir. Üçüncü haftada sohbete katılımın yükselmesi; grup etkinlikleri yapılması için grup üyelerinin bir araya gelmesi sonucu olarak görülmektedir. Bu etkinlikte

Mavi, Kırmızı ve Sarı grup olmak üzere 3 gruba ayrılan katılımcılar bir grup etkinliği yapmak üzere sohbet odasında buluşmuşlardır. Katılımcı ve konuşma satır sayısından da gözlenebileceği gibi yoğun bir sohbete 12 kişi katılmış, her grubun başında lider veya grup başı da denilebilecek birer aktif katılımcı kendi üyelerini toplamaya ve bir proje (en azından bir proje fikri) üretmeye çalışmışlardır.

Her hafta, sohbetlere belli oranda katılım sağlanmıştır. İlk iki hafta, site içinde gezinme ve keşiflerin yapıldığı, katılımcıların çoğunun (%83,3) İTYE içinde henüz *yeni* olmalarına rağmen acemiliğin atıldığı 4 ve 5. haftalarda sohbete katılan sayısının başlangıç haftalarından da geriye düştüğü görülmektedir. Eğitimdeki katılan sayısı ile sohbete katılanların sayısı arasında bir doğrusal ilişki olduğunu destekleyen bir bulgu yoktur. Çünkü en çok katılımcının olduğu üçüncü haftanın sohbetine katılanların tamamı (12 kişi) eğitimi sonuna kadar tamamlayan kişilerdir. Böyle bir ilişki olsaydı eğitime katılımın en yüksek olduğu birinci hafta sohbete katılım da yüksek olurdu.

Sohbete katılım sayısındaki düşüşün sebebinin kolaylaştırıcının 2 hafta boyunca görev nedeniyle il dışında olması ve ağ bağlantısı problemi yaşamasından dolayı diğer haftalarda olduğu kadar çevrimiçi olamaması ve sohbete zamanında girememesinden olabilir. Buradan da katılımcıların kolaylaştırıcıyı daima çevrimiçi görmesinin onları sohbete katılmaya motive ettiği sonucu çıkarılabilir. Sohbet odasına girip sohbete katılmayan katılımcıların çok oluşu bu görüşü destekler görünmektedir. Örneğin 4. Hafta sohbet oturumu Moodle kayıtlarına bakıldığında 302 kayıt görünmesine rağmen sadece 251 kayıtlı konuşma vardır. Aynı şekilde 5. Hafta sohbet oturumu Moodle kayıtlarına bakıldığında 191 kayıt görünmesine rağmen o hafta sadece 137 kayıtlı konuşma bulunmaktadır. Bazı katılımcıların sohbet odasına girmeden dışarıda kalmayı tercih ettiği veya sohbet bittikten sonra geçmiş sohbet oturumlarına göz attıkları kayıtlardan anlaşılmaktadır. Ayrıca kolaylaştırıcının sohbet odasında daha az olması, hiç yüz yüze tanışmamış olan katılımcıların kendi aralarında sohbet etmesini engelliyor görünmektedir. Kaldı ki bir kadın katılımcının *“tam tersi ben tanımadığım kişilerle sohbet odasında konuşamıyorum, bu nesil farkından olabilir, gençler daha çabuk*

kaynaşıyor." (ETK16) sözleriyle dile getirdiği görüşleri de bunu destekler görünmektedir.

Sohbete katılanların cinsiyetlerine göre dağılımı Çizelge 21'de verilmektedir.

Çizelge 21. Sohbete katılanların cinsiyetlerine göre dağılımı

Cinsiyet		Sohbet		Toplam
		Katıldı	Katılmadı	
Kadın sayısı		4	1	5
	%	80,0	20,0	100,0
Erkek sayısı		10	3	13
	%	76,9	23,1	100,0
Toplam sayı		14	4	18
	%	77,8	22,2	100,0

n=18 x^2 =0,020 Sd=1 p=0,888

Görüldüğü gibi katılımcıların ¾'ü sohbete katılmış, yaklaşık ¼'ü ise katılmamıştır. Sohbete hiç katılmayan 4 kişinin izleme sayısının da çok düşük olduğu site kayıtlarından görülmektedir. Örneğin sohbete hiç katılmayan bir kadın katılımcının izleme sayısı 466'dır. Erkek katılımcılarından birinin izleme sayısı 287, birinin 453, bir başkasının ise 500'dür. Sohbete katılanların izleme sayısının 900'ün üzerinde olduğu görülmektedir. Buradan da, eğitime daha çok ilgi duyan katılımcıların sohbet etkinliğine de ilgi gösterdikleri sonucu çıkarılabilir. Diğer taraftan kadın ve erkek katılımcıların sohbete katılım durumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı ki-kare testiyle yoklanmıştır. Görüldüğü üzere bu fark istatistiksel olarak ($p>0,05$) 0,05 düzeyinde anlamlı değildir.

Sohbete katılan kadınlarla erkeklerin oranının yaklaşık aynı (%76,9-%80) olduğu görülmektedir; ancak konuşma satırı kayıtlarına bakıldığında kadınların erkeklere göre daha az konuştuğu da görülmektedir. Örneğin

üçüncü hafta sohbetindeki 4 kadının toplam konuşma satırı 281'dir. Geriye kalan 8 erkek 1150 satır konuşmuşlardır. Toplam konuşma (1426 satır) katılımcı sayısına bölündüğünde kadınların ortalama 70 erkeklerin 143 satır konuştuğu görülmektedir. Bir başka deyişle erkekler kadın katılımcıların 2 katı fazla konuşmuşlardır. Genel kanıya göre kadınlar konuşmayı severler fakat burada kadın katılımcıların yazarak konuşmayı sevmiyor olabilecekleri düşünülmektedir. Nitekim bazı kadın katılımcılar özellikle açık uçlu sınav sorularına verdikleri cevabın altına, *yazarak* ifade etmekte yaşadıkları güçlüğü; *"bir diğer konuda öğrencilik yıllarımdan beri yorumlu soruları genelde yapamam söle ifade edebilirim ama yaıyla ifade etmekte güçlük çekerim toparlayamam ve sonunda pes ederim.muhtemelen bundan sonra da böyle olacak*." (ETK2), *"biz beden eğitimi öğretmenleri okumayı ve yazma çizme işlemlerini pek sevmiyoruz."* (ETK14, ETK15) gibi ifadelerle dile getirmişlerdir.

Katılımcılarla kolaylaştırıcı arasındaki iletişimin diğer iki yolu olan e-posta ve pop-up mesaj trafiği Çizelge 22'de verilmektedir.

Çizelge 22. e-posta ve pop-up mesaj trafiği

Kolaylaştırıcıya	**e-posta**	**Pop-up**
Gelen mesaj	325	65
Giden mesaj	267	135

Görüldüğü gibi eğitimle ilgili pop-up ve e-posta yoluyla bir mesajlaşma trafiği yaşanmıştır. Fakat kolaylaştırıcıya gelen e-posta sayısının gönderdiği e-postadan daha fazla olduğu görülmektedir. Katılımcıların pop-up mesajı kullanmayı bildikleri site kayıtlarından anlaşılmaktadır. Bu iletişim yolunu bildikleri halde tercih etmemeleri e-posta göndermenin daha tanıdık bir iletişim aracı olmasına bağlanabilir. Eğer öyle ise tanıdık iletişim araçlarının daha çok kullanılması, diğer iletişim araçlarının da özendirilmesi önerilebilir.

İTYE süresince iletişim araçlarını kullanırken katılımcılar kimi zaman öğrenci gibi davranmışlardır. İnternet ortamındaki yetişkin davranışlarının incelendiği araştırmalarda olduğu gibi bir sanal sınıf ortamındaki yetişkinlerin, okul derslikleri benzeri metaforlara büyük ilgiyle karşılık verdikleri, bir rol ve mizah yapma niteliği taşıyan davranışlarda bulundukları görülmektedir.

Yetişkinlerin sanal sınıf ortamlarında bilgisayar başında yalnız olmadıklarını hatırlamaya ihtiyaç duyduklarını ve öğrenci gibi davranabildiklerini ortaya koymaktadır (Driscoll, 1998, s.146; Cronjé, 2001). İT korfbol eğitiminde de forum mesajlarında ve sohbetler sırasında bazı katılımcıların öğretmen-öğrenci ilişkisi, sınıfa davetli gelen bir konuşmacı, sınav puanı gibi metaforları algıladıkları ve öğrenci benzeri davranışlar sergiledikleri görülmüştür. Örneğin katılımcıların bir forum mesajında: "Ya arkdaşlar, İkinci hafta için fena çaktım yazılıda. Notum kötü. Kopya mı çeksek ne yapsak. Hocam ne olur karneyi eve göndermeyin." (ETK18) İfadelerine rastlanmıştır. Bir sohbet sırasında ise ; "Ali bir dakka yaaaaa", "ama örtmenim Ali çok konuşuyo" (ETK4), "örtmenim zil çaldı" (ETK13), "bak parmak kaldırdım", "ben bu hafta zayıf alacağım ozaman" (ETK4), "Ayşe zayıf alana örtmen bişe demiyo" (ETK18) gibi rol ve mizah niteliği taşıyan ifadeler kullandıkları görülmektedir.

Öğrenme Topluluğu Oluşturma (Grup Dinamiği)

Lewin'in (1951, akt: Isenberg, 2007, s.181) üye kimliği ve aidiyetiyle eğitime dâhil olan öğrenenlerin eğitime katılmaya daha çok ilham bulduklarına ilişkin görüşünü desteklercesine İT korfbol eğitimine çok katılan ve en aktif olan bir katılımcı şunları söylemektedir: *"Kendimi bu eğitimde özel hissettim, daha çok çalışmak için güç buldum."* (ETK11). Bu katılımcının yüksek katılım oranı İT korfbol eğitimine ait olma hissiyle açıklanabilir. Bu duyguyu dile getiren katılımcının korfbol eğitimine katılım düzeyi en yüksek katılımcı olması (1677 kayıt), bu eğitimde de öğrenmenin sosyal çevresi ile katılma arasında bir bağ olduğunu göstermektedir.

Araştırmacılar (Korhonen, 1991, s.247-259; Driscoll, 1998, s.89; DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.55-65; Isenberg, 2007, s.181;), bir İTE'in başarılı olabilmesi için öğrenme topluluğu oluşturulması gerektiğini ileri sürmektedirler.

Bu yüzden internet temelli korfbol eğitimi boyunca; hoş geldiniz etkinlikleri, web sayfası tasarımı ve ara yüzü, grup dinamiği ve karşılıklı saygı ve etik unsurları kullanılarak bir öğrenme topluluğu oluşturmaya özen gösterilmiştir.

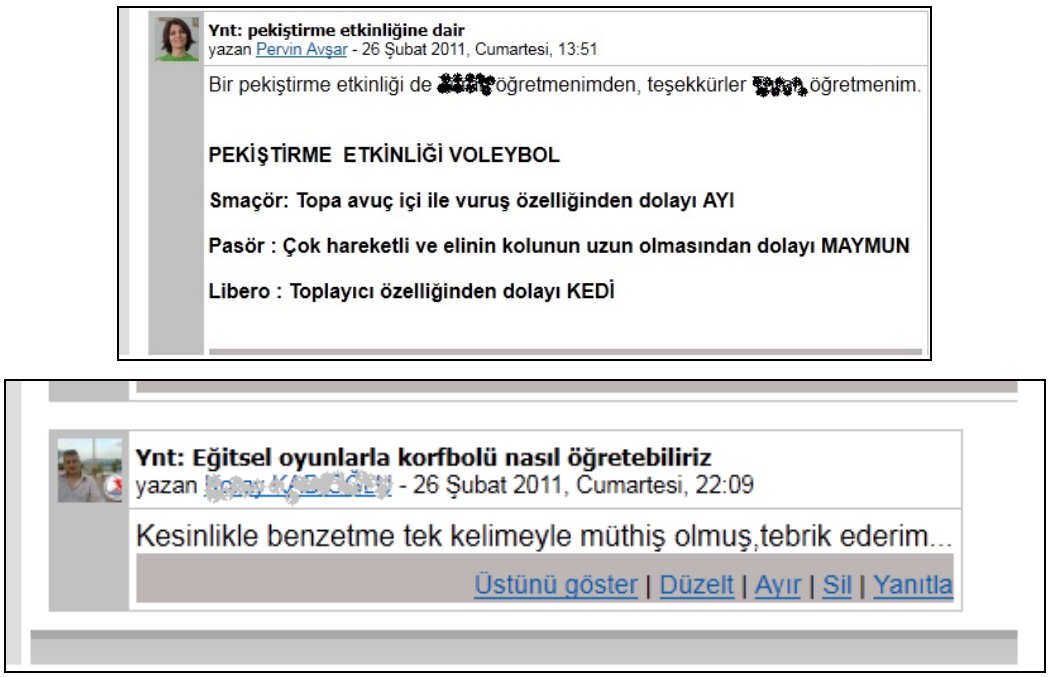
Eğitimin başladığı ilk hafta kolaylaştırıcı, planlı bir şekilde daima çevrimiçi kalmış ve hem pop-up mesaj kullanma konusunda katılımcılara yol göstermek hem de eğitim de yalnız olmadıklarını ve kolaylaştırıcının mümkün olduğu kadar sitede çevrimiçi olarak diledikleri zaman yardım edebileceğini göstermek amacıyla pop-up mesajları ile katılımcılara gerçek anlamda "Hoş geldiniz" demiştir. Ayrıca ilk hafta pekiştirme etkinliği (ödev) olarak basit bir etkinlik verilmiş, ödev gönderen herkesin etkinliği izin alınarak forumda paylaşılmıştır. Bu pekiştirme etkinliğinin paylaşıldığı forum mesajı Şekil 9'da verilmektedir.

Şekil 9. Ödev etkinliğin paylaşıldığı forum mesajı görünümü

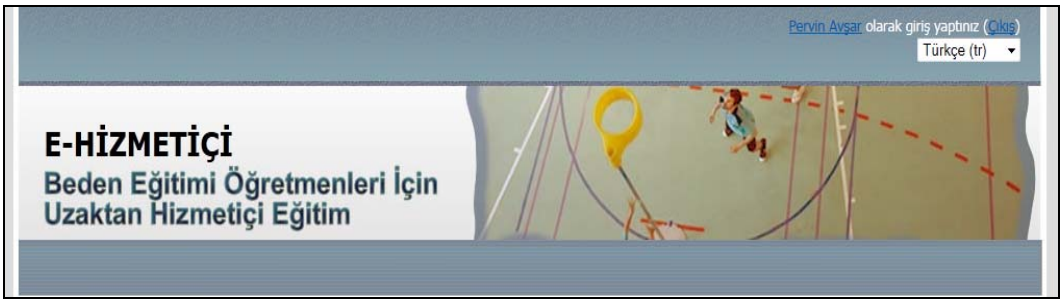
Böylece gönderilen bütün etkinlikler katılımcı herkes tarafından görülmüş ve katılımcılar birbirlerinin etkinliği hakkında yorum yazar hale gelmişlerdir. Fakat asıl *hoş geldiniz* etkinliği birinci haftadan sonra yapılmıştır. Çünkü ilk hafta katılımcıların siteyi ve eğitimi keşfetmeye çalıştıklarını gösteren pop-up mesajlarla eğitim hakkında sürekli sorular sorması, bütün etkinliklere karşı çekimser davrandıklarını ve dolayısıyla hoş geldiniz etkinliğine de katılmayacaklarını düşündürmüştür. Nitekim bir katılımcı "*ilk defa uzaktan eğitim almamın dezavantajı var"* (ETK9), diğer bir katılımcının ise *"çekindiğim için hata yapmaktan korktum*" (ETK16) şeklinde duygularını dile getiren ifadeleri, ilk hafta katılımcıların çekingenliğini ortaya koymaktadır. Bu yüzden "hoş geldiniz" etkinliği ikinci haftaya bırakılmıştır.

Bu çerçevede ikinci hafta “spor dallarındaki görev dağılımını hayvan isimlerine benzetme” etkinliği ile eğlenceli bir *hoş geldiniz* etkinliği yapılmıştır. Hoş geldiniz etkinliğinin ödevi olarak gönderilen çalışmalar (Şekil 8’de görüldüğü üzere) forumda paylaşılmış ve katılımcılar diğerlerinin ödevi hakkında yorum yazmışlardır. Hoş geldiniz etkinliğinin forumdaki görünümü ve yorumu Şekil 10’da verilmektedir.

Şekil 10. Forumda paylaşılan “Hoşgeldiniz” etkinliği ve yorumunun görünümü

İnternet temelli korfbol eğitimiyle ilgili bir öğrenme topluluğu oluşturmada web sayfası tasarımı ve ara yüzünden şöyle yararlanılmıştır: Web sayfasının ve ara yüz tasarımının *kullanıcı dostu* olması için katılımcılar tarafından kolay keşfedilen, ara yüz elemanlarına kolay ulaşılabilen bir tasarım seçilmeye özen gösterilmiştir. Fakat Moodle kendi ara yüz ve şablon tasarımlarına sahip olduğundan ve hazır şablonların, içerikle ilgisi bulunmayan sadelikte ve tercih edilmeyen renklerde olmasından dolayı yeni bir tasarım yapılmıştır. Hazır şablona eklemeler yapılmış ve amaca uygun hale getirilmeye çalışılmıştır. Sitenin ana temasının görünümü Şekil 11’de verilmektedir.

Şekil 11. Sitenin ana teması

Görüldüğü gibi, her sayfanın üstüne korfbolla ilgili tema eklenerek içeriğe uygun bir görünüm elde edilmiştir.

Diğer taraftan da sayfa tasarımı bakımından simetri dengesi gözetilerek gözü yormayacak bir tasarım oluşturmaya özen gösterilmiştir. Simetri dengesiyle oluşturulmuş ders anlatım sayfasının görünümü Şekil 12'de verilmektedir.

Şekil 12. Ders anlatım sayfası Simetri denge görünümü

Görüldüğü üzere, sayfa görünümünde gözü yormayan ve okumayı kolaylaştıran sarı ve gri pastel renkler kullanılmıştır. Arka plan (zemin) ile zıt renkte başlıklar eklenmiş, dikkat çekilmek istenen başlıklara (Şekil 11'de görüldüğü üzere) kırmızı renkle vurgu yapılmıştır. Bir sayfada en çok dört renk kullanılmıştır. Kırmızı renkle vurgu yapılan sayfa görünümü Şekil 13'de verilmektedir.

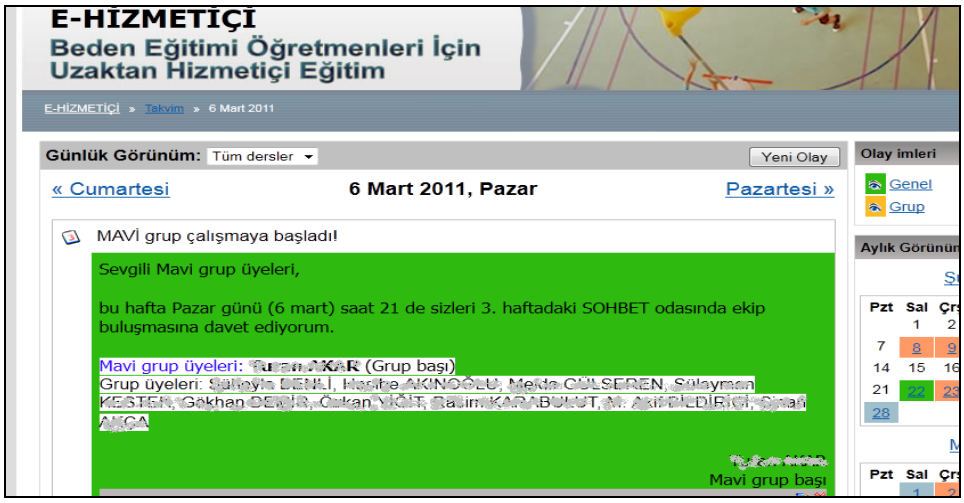
Şekil 13. Kırmızı renkle vurgu yapılan sayfa görünümü

Sayfa tasarımlarında simetri ilkesi göz önünde bulundurularak boşluk dağılımının dengeli olmasına özen gösterilmiştir. Moodle, fotoğraf ve resimlerin yerleştirilmesi sırasında çok fazla esnekliğe izin vermediği için bu görsel öğeler daima sayfaya ortalanarak eklenmiş ve diğer sayfalarla tutarlı hale getirilmiştir. Resim ve fotoğraflar, konuyla ilgili olduğu için ve kavramları somutlaştırmak için eklenmiştir. Ayrıca görsel çeşitlilik katmak için de (Şekil 12 ve 13'de görüldüğü üzere) karikatür, animasyon vb görsel öğeler eklenmiştir.

Bir internet temelli kurs topluluğu oluşturmaktaki üçüncü önemli strateji ise grup dinamiği oluşturabilmektir. İTE ortamında bir grup dinamiği oluşturmanın geleneksel sınıf ortamına göre daha zor olduğu fakat aynı amaç için bir araya gelen katılımcılar arasında bir sinerji oluşturulduğunda öğrenenlerin kendi öğrenmeleri hakkında daha sorumlu, daha katılımcı davrandıkları bilinmektedir. Sinerji bir kere kurulduğunda, işbirliği etkinliklerine katılım için gönüllülük oluşur ve öğrenenler etkileşimlere katılmak için rahat hareket eder hale gelirler.

İT korfbol eğitiminde grup dinamiği oluşturabilmek için eğitimin üçüncü haftasında işbirlikli bir çalışma planlanmıştır. Bu planda grupların kendi içinde iletişim kurması ve korfbolla ilgili bir proje fikri üretmesi, mümkünse bu fikri uygulamaya dönüştürmesi öngörülmüştür. Bu çerçevede; üçüncü haftanın pekiştirme etkinliği olarak ikinci hafta testini bitiren yirmi dört kişilik katılımcı grubu kolaylaştırıcı tarafından, cinsiyet eşitliğine özen gösterilerek üç gruba ayrılmıştır. Mavi, Sarı ve Kırmızı olarak adlandırılan gruptaki üyelerin

kimlerden oluştuğu bütün katılımcılara e-posta olarak gönderilmiştir. Ayrıca üye listesi, site içindeki takvimde işaretlenerek duyuru şeklinde ilan edilmiştir. Eğitime en aktif katılan, etkileşimde bulunan, izleme sayısı yüksek üç katılımcı grup başı olarak belirlenmiştir. Kendilerinin de onayı alınarak bu durum gruplara ilan edilmiştir. Grup başları üyelerine e-posta göndererek kendilerini tanıtmış ve birlikte bir ekip çalışması yapabilmek için grup üyelerini sohbet odasında buluşmaya davet etmişlerdir. Bir grup başının bıraktığı ilan görünümü Şekil 14'de verilmektedir.

Şekil 14. Grup buluşması için bir ilan görünümü

Grup dinamiği oluşturmak için bir amaç doğrultusunda küçük gruplar (4-5 kişilik) arkadaşlık ilişkisiyle birbirlerinin öğrenmesine yardım etmek (Gültekin, 2005, s.128) üzere bir araya gelmişlerdir. Grup dinamiği oluşturmak, liderlerin sorumluluğunu ve beklentilerini ortaya koyabilmeyi, alt grup oluşturmayı ve işbirlikli öğrenme gibi etkinliklerle yetişkin öğrenenlerin katılımını teşvik etmeyi kapsar. Grup dinamiği kavramı küçük bir insan grubunun verimli bir bütünlük içinde çalışması için nasıl bir davranış sergilemeleri ve etkileşime girmeleri gerektiğini anlatır (Johns, 1996, s.1).

Grup çalışmasının yapıldığı üçüncü hafta sohbetinin ilk kez 12 kişilik katılımla gerçekleştirildiği (Çizelge 20'de) görülmektedir. Bu oturumda her grup başı 3. hafta sohbetinin içinden kendi üyelerini alarak farklı sohbet oturumları açmış ve bir fikir üretmeye çalışmışlardır. İlk gün heyecanıyla bir grup dinamiği oluşmuş ve 3 grup da aynı gün içinde proje fikirleri üreterek işbirlikli çalışma yapmak, bu fikirlerini uygulamaya koymak üzere sohbetten

ayrılmışlardır. Proje fikirlerini hemen uygulamaya koyan bir grubun ilanı Şekil 15'de verilmektedir.

Şekil 15. Proje fikrini uygulamaya koyan bir grubun ilanı

Bu gruplardan çıkan proje fikirleri ile bunların uygulanma durumlarına ilişkin veriler Çizelge 23'de verilmektedir.

Çizelge 23. Grupların ürettiği proje fikri ve uygulanıp uygulanmadığı

Grup	Projenin adı	Uygulama
Kırmızı grup	**Korfbol Turkey** Bir sosyal paylaşım sitesi yoluyla korfbolu fotoğraf, resim ve videolarla tanıtabilmek (5 günde 1000 kişinin sayfayı ziyaret etmesi)	Uygulandı
Mavi grup	**Kendi korfunu kendin yap** Kendi okullarında kullanmak üzere ucuz malzemelerle korf yapmak	Grup olarak uygulanamadı fakat bir üye kendi korfunu yaptı
Sarı grup	**Korfbol derslerinin video çekimi** İTE ile öğrenilen konuları öğrencilere öğreterek dersleri video'ya almak ve paylaşmak	Gruptan 2 kişi uyguladı fakat biri dersine ait videoları paylaştı
Ortak fikir	**Korfbol ders planları** Öğrenilen tekniklerle ilgili ders planı yapmak ve birbirleriyle paylaşmak	Uygulandı

Görüldüğü gibi 3 grup da ilk buluştukları sohbet oturumunda birer proje fikri üretebilmiştir. Fakat Sarı ve Mavi grubun fikirlerini uygulamaya geçirmesi kişisel çabalarla sınırlı kalmış, Mavi gruptan bir kişi kendi korfunu kendisi yapmış, Sarı gruptan biri ise kendi derslerini videoya kaydetmiştir. Kırmızı grubun çalışmasında ise gruptan sadece 3 kişi işbirlikli çalışma yürütebilmiş

ve internetteki bir sosyal paylaşım sitesinde korfbolu tanıtabilmişlerdir. Bu durum işbirlikli çalışma gruplarının başarısının sınırlı kaldığını göstermektedir. Grup başlarına "Grup çalışmasının hangi aşamada, çalışma yürüyor mu?" sorusu yöneltildiğinde önemli yorumlarda bulunmuşlardır. Örneğin bir grup başı;

"Grup çalışmamız konusunda pek olumlu şeylerden bahsedemeyeceğim. Bizim sarı gruptan henüz dönen olmadı. Ben bu hafta kayda alıp arkadaşlara göndermeyi düşünüyorum. En son ne durumdasınızı diye mesaj göndermiştim. Malesef dönen bile olmadı" (ETK10), bir başka grup başı;

> grup üyelerinden beni rahatsız eden veya mail atan kimse yok.sadece Ayşe hanım mail atmış.bir ara görüşelim sohbet edelim diye.ama daha biraraya gelemedik.şuan sonlandıramayacağız etkinliğimizi ama ben kendi korfumu yapacak düzeye geldim.okulum için bir aksilik olmazsa bu sene içinde bir korf yapacağım.benim için aydınlatıcı oldu (ETK1),

Bir başka grup başı (ETK10) ise grup üyelerinin ilgisizliğinden yakınarak bir grup üyesinin kendisine gönderdiği e-posta mesajını kolaylaştırıcıya yönlendirmiştir:

> sevgili kardeşim ben nasıl verimli olabilirim derken szilere nasıl yardımcı olabilirim bilemem. ben aydın milli eğitiminde okul sporları ve bayramları organizasyonlarına yardıncı oluyorum okulda derslere girmiyorum selamlar allah emeğinizi yemesin iyi çalışmalar by (ETK15).

Görüldüğü gibi işbirlikli çalışmanın beklenen düzeyin altında kalmasının grup üyelerinin aralarındaki iletişimin ve etkileşimin sağlanamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca katılımcıların birbirinden uzak mekânlarda bulunmasının grup çalışması yapmalarına engel olduğunu düşündükleri sanılmaktadır. Fakat diğer taraftan da bütün katılımcıların birlikte yürüttüğü "korfbol ders planları paylaşma" projesi gerçekleşmiş ve katılımcıların yarısı sitenin ödev yükleme alanını kullanarak yaptıkları korfbol ders planlarını kolaylaştırıcıya göndermişlerdir. Bunun nedeninin eş zamansız bir işlem olan dosya yüklemenin, eş zamanlı ve işbirlikli bir çalışma olan sohbet odasında buluşmadan daha kolay olmasından kaynaklanabilir.

Grup başlarından 2 hafta sonra da, bütün katılımcılara "Grup Çalışması Neden Yürümedi" sorusu sorulmuştur. Bu soruya alınan yanıtlar şu şekildedir:

ben okulda çalışmadığımdan öğrenciler üzerine uygulama yapamadığım için yorum ve çalışmalar hakkında bilgilendirme ve açıklamalarda bulunamadım.işlerimin yoğunluğundan dolayı dersleri takip etmekte çok çok zorlandım (ETK15),

Bir defa öğretmen oluşumuz ve herkesin değişik saatlerde çalışması bunda önemli bir etken, devlet okulunda çalışanlar ile özel okullarda çaılışanlar arasında saat farkları olabilir (EKT8),

İnternet temelli eğitimin daha yeni olması, Katılımcıların zamanı olmayabilir. Motive olmakta zorlanmış olabilirler, Eğitimin önemi kavranmamış olabilir (ETK7),

Öğretmenler bu çalışmaya sadece evrak sahibi olmak için katılması vs... sayılabilir. Bir de malum nisanda bayram hazırlıklarının yoğunluğu çok önceden başlıyor hatta bu son hafta dersini tamamlayabilmek için uykusuzda kalıyoruz ama değer (ETK5),

Çok istekli olarak başladığım grup çalışmasında grup arkadaşlarının çok istekli olmadıklarını gördüm.. Daha sık biraraya gelebilseydik başarılı olabilirdik sanırım. Ancak sanal ortamda biraraya gelebilmek sanırım çok kolay değil. Eğer haftanın belirli bir günü belirli bir mekanda yüzyüze bir araya gelseydik eminim ki çok daha başarılı olurduk (ETK11).

kendi grubumla ilgili yeterli katılımı, buluşmayı, sohbet etme ortamını kuramadım.arkadaşlarıma attığım maillerden bana destek verecek gerekirse yönlendirecek yeri geldiğinde grubu toplamama yardım edecek bir niyet göremedim. Belki bu eğitim birazda internet üzerinden olduğu için katılım uygulamada zor oldu (ETK1),

yapılacak çalışmanın araştırma aşamasından sonra paylaşma anında iletişim kopukluğu yaşandı ve bizim haftalık özdeğerlendirme çalışmamız gibi kolayca etkinliğimizi gönderme kolaylığı olmadı.kişisel olarak da grup arkadaşlarıyla iletişim konusunda hem zaman hem de iş yoğunluğu(23 nisan hazırlıkları) nedenleriyle fazla odaklanamadım (ETK10),

İşlerim gerçekten yoğunlaştı .Hatta son iki haftanın derslerini bile gecikerek izleyebildim. İnsanların günümüz konumuyla ve beklentileriyle ilgili bence. İnsanlar çoğalmıyor, azalıyor, gün geçtikçe içine kapanıp yalnızlaşıyor. Yüz yüze bile başarılı eğitimin düştüğü bir durumda, internet üzerinden başarının düşmesini doğal karşılamak gerekiyor (ETK18).

Grup çalışmasını zaman açısından gerçekleştirmek pek mümkün değil. Tüm grup üyelerinin aynı gün ve saatte buluşarak sohbet odasında olması zor (ETK4),

özeleştiri yapmam gerekirse öncelikle şahsım adına söylüyorum yoğun iş temposu dolayısı ile bir eksiklik oldu. grup çalışmasındaki bireylerin birbirlerini tanımaması, zamanın kısıtlı olması grup çalışmalarını ister istemez olumsuz etkiledi (ETK13),

hiç tanımadığım birileriyle iletişim kurmakta, birşeyler paylaşmakta zorlandım.Bunun sebebinin de karşılıklı tanışamamak olduğunu düşünüyorum. İletişimsizliğin ve grup çalışmasının yürümemesinin en önemli nedeni de birbirimizi görüp tanıyamamak diye düşünüyorum (ETK16),

zaman problemi oldu sanırım cumartesileri bana uygun olmadığı için sohbetlere katılamadım ve iletişim kuramadık bunun dışında paylaştığımız fikirleri bilgisayar ortamına aktarmada biraz zaaflarımız olduğu için sanırım (ETK3),

bence biz beden eğitimi öğretmenleri kayıt kürek ve evrak işlerini sevmiyoruz. Ayrıca yaklaşan bayram hazırlıkları, bu yıl ki rezil okul sporları müsabakaları olabilir. tabi bizim iki kimliğimiz var öğretmen ve antrenör ;bu ikisi arasında sıkışmış bir kitleyiz (ETK14),

Kitap okumuyoruz, kendimize ait bir iki kelimede olsun cümle kuramıyoruz, cümle kurup kendimizi ifade edemediğimiz için de yorum yapamıyoruz.Hep bir yerlerden kopyala yapıştır yapıyoruz veya birşey yazarken ya da hazırlarken illa önümüzde bir örnek olacak, yani özgün olamıyoruz (ETK11),

Grup çalışmalarında kişilerin birbirleriyle kısa süreli de olsa bir tanışma ortamında bulunmuş olmaları çalışmanın işlerliği açısından önemlidir. Çalışılacak konu somut bilgilere dayanıyorsa grup çalışmasındaki kişiler bilgilerini kullanmak için daha aktif olurken, konu yorum yapma ve ötesi yaratıcılık boyutuna taşındığı zaman fikirlerini açıklamakta güçlük çekmektedirler (ETK6),

ilk etken benim kendi yoğunluğum ve zamansızlığımdan diğer etken ise gurup başkanımızla ilk oturumda yazıştık kimse yoktu, iletişimsizlik ve başkanımızın ısrsrcı olmayışı diyelim (ETK2),

ailevi sorunlarım yüzünden eğitime uzun süre ara verdim ve hiç bir etkinliğe,grup çalışmasına katılamadım.bu akşam eğitimimi tamamlamaya çalışıyorum ama çok eksiğimin olduğunu biliyorum sizlerde testlerimde göreceksizin çünkü kafam çok dağınık soruları çok sağlıklı düşünemiyorum.okulumda çalışmalarıma devam edeceğim (ETK12),

birbirine o kadar güven duyan bir halkız ki o topluluktan ya da gruptan birisi bu görevi üstüne alıyor ve görevi ifa ediyor.Yani o grubun görevi yarım kalmıyor, bayrağı hep birileri taşıyor, bence bu halkımızın birbirine ne derece büyük bir bağlılıkla bağlı olduğunun bir göstergesidir (ETK9).

Sonuçta bir öğrenme topluluğu oluşturmak/grup dinamiği geliştirmek hedefine sınırlı ölçüde ulaşılabilmiştir. Bunun nedeni katılımcıların grup çalışmasının neden yürümediğine ilişkin görüşlerine dayanarak şöyle ifade edilebilir:

- Katılımcıların zaman problemi yaşaması ve okul dışında da iş yoğunluğunun fazla olmasından dolayı,
- Okuldaki iş yükünün ve tören ve bayram hazırlıklarının yoğun olması ve yorulmalarından dolayı,
- Katılımcılar için İTYE'in yeni olması ve internet üzerinden etkileşime alışık olmamalarından dolayı,
- Eş zamanlı grup çalışmasının zorluğundan dolayı,
- Katılımcıların evrak ve yazı işlerinden hoşlanmamaları, kitap okuma alışkanlıklarının olmaması, yaratıcılık eksikliği, kendilerini yazarak ifade etme güçlüğünden dolayı,
- Diğer sebeplerden (ailevi sorunlar, motivasyon eksikliği, grup başlarının ısrarcı olmaması, sadece belge sahibi olmak isteme, genel bir iletişimsizlik sorunu, grupta çalışan kişiye iş yükünü bırakma, yüz yüze bir araya gelme ihtiyacı, eğitimin önemini kavrayamama, insanların gittikçe yanlızlaşması vb.) dolayı grup çalışmasını yürütememişlerdir.

Oluşması için çaba gösterilen grup dinamiği gerek forumlarda gerekse sohbetlerde ve telefon görüşmelerinde kolaylaştırıcı ile bazı katılımcılar arasında gelişmiştir. Örneğin Kırmızı grup sosyal paylaşım sitesinde paylaşmak istedikleri resim, animasyon ve fotoğraflar için kolaylaştırıcı ile sürekli temas kurmuş ve yardım istemişlerdir. Kolaylaştırıcıyı kendi gruplarının bir üyesi olarak görmüşlerdir. Ders planlarını gönderen katılımcılar kolaylaştırıcıdan düzeltme yapmasını ve sonra diğer katılımcılarla paylaşılmasını istemişlerdir. Kendi ders çekimlerini videoya kaydeden katılımcı kolaylaştırıcı ile sürekli iletişim kurarak sitede olmayan kaynaklar, etkinlikler ve oyunlar talep etmiştir. Kolaylaştırıcının forumda yazdıklarına aynı kişiler devamlı olarak yorum yazmıştır. 3 grup başı ise e-postalarla ve sohbet oturumlarına katılarak kolaylaştırıcıyla birlikte 4 kişilik bir grup gibi davranmışlardır.

Uygulama sürecindeki kararlara katılımı sağlamak (Bütünleşmiş hedefler). Eğitim devam ederken uygulama sürecindeki kararların katılımcılarla birlikte oluşturulması aşamasıdır. Grubun ve kursun amaçlarını

birlikte oluşturmak; kurs amaçlarının ne olacağı üzerine tartışmak, uzlaşmak ve anlaşmak için grubu bir araya getiren bir etkinliktir.

Bütünleşmiş hedefleri oluşturmanın en önemli yolunu; eğitim henüz başlamadan önce yapılmış olan korfbol eğitim planının ve araştırmacının beklentilerinin katılımcılar tarafından anlaşılması oluşturmaktadır. Bunu sağlamak için her haftaya ait kazanımlar sırası geldikçe öğrenenlerle paylaşılmıştır.

Çalışma, bilişsel bir süreci kapsadığı için kazanımlar, Bloom'un bilişsel alan taksonomisine uygun olarak 6 boyutta ele alınarak her kazanım için uygun ders tasarımı yapılmış ve kazanımlar belirtke tablosuna (hedef-içerik çizelgesi) yerleştirilerek öz değerlendirme sınavı için kazanımları ölçmeye yarayan sorular sorulmuştur. Birinci hafta konularına ait kazanımların hedef-içeriği Çizelge 24'de verilmektedir.

Çizelge 24. Birinci hafta kazanımlarının bilişsel alan hedef-içerik dağılımı

1.Ünite Kazanımları	**Bilişsel Alan**						***Toplam soru sayısı***
	Bilgi	**Kavrama**	**Uygulama**	**Analiz**	**Sentez**	**Değerlendirme**	
Soru sayısı	3	2	2	3	1		11
Oyunun görüntülerini izleyerek kurallar hakkında çıkarımlarda bulunur.		X					
Korfbolu tanımlar.	X						
Korfbolla ilgili terim ve kavramları, tanımları bilir.	X						
Önemli korfbol kurallarını açıklar.		X					
Top tutuşunu kendi kendine dener/ yapar.			X				
Atış tekniğini izleyerek vücudun bölümleri arasındaki pozisyon hakkında analiz yapar.				X			
Atış tekniğinin genel hatalarını sıralar.						X	
Paslaşmanın analizini yapar.				X			

Top yakalamanın basamakları arasındaki ilişkiyi analiz eder.				X			
Top fırlatma hareketi için önerilerde bulunur.					X		
İşbirliği gerektiren etkinliklere değer vererek katılır.			X				

Görüldüğü gibi kazanımlar hedef-içerik (belirtke) çizelgesine yerleştirilmiştir. Bununla bağlantılı olarak Bloom'un bilişsel alan sınıflandırmasına göre her öz değerlendirme sınavında değişik türde sorular sorulmuştur.

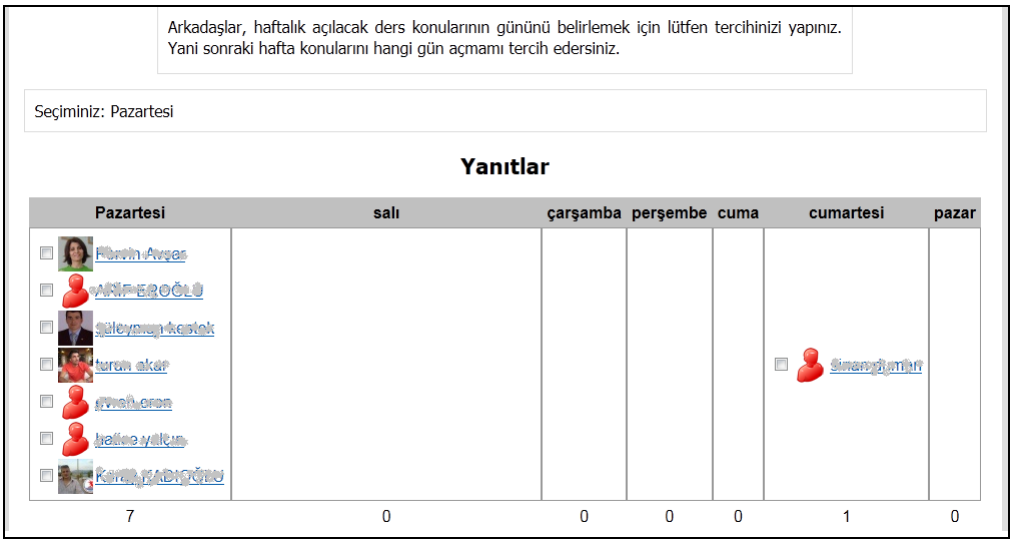
Diğer taraftan, katılımcıları öz değerlendirme sınavıyla ilgili kararlara ortak edebilmek için bir etkinlik düzenlenmiştir. Dördüncü hafta konularını bitirmiş olan katılımcılardan o haftanın öz değerlendirme sınavını kendilerinin oluşturması için soru göndermeleri istenmiştir.

Katılımcılara, "Dördüncü hafta konularının öğrenilme düzeyini ölçecek sorular oluşturunuz" denilmiştir. Bilgi, kavrama, uygulama ve analiz boyutundaki kazanımları test etmek için çoktan seçmeli, doğru/yanlış, eşleştirme soruları; sentez ve değerlendirme boyutundaki kazanımları test etmek için kısa cevap ve uzun açıklamalı sorular istenmiştir. Katılımcılar kendi öğrenmelerini test etmek için farklı türden sorular oluşturarak göndermişlerdir. Bu etkinliğe 8 kişi e-posta ve pop-up mesaj ile soru göndererek katılmıştır. Katılımcıların gönderdiği sorular düzenlenerek dördüncü test oluşturulmuştur. Dördüncü hafta eğitime katılanların 17 kişi olduğu göz önünde bulundurulduğunda katılımcıların %47'sinin bu etkinliğe katıldığı görülmektedir.

Bütünleşmiş hedefleri oluşturmak için ayrıca katılımcılara her hafta nasıl bir ders istedikleri ve tasarımda neyi tercih ettikleri sorulmuştur. Bununla ilgili olarak katılımcılardan herhangi bir dönüt gelmemiştir. Bunun, katılımcıların da ifade ettiği gibi korfbolun ve İTYE'nin "kendileri için yeni" olmasından kaynaklandığı sanılmaktadır. Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olunamayacağı gerçeğiyle, katılımcılar amaçlarla ilgili dönüt verememişlerdir. Sadece Türkçe yazılmış kaynak ihtiyaçlarını dile getirerek kurs sonunda gönderilecek olan kitapçığa verdikleri önemi ifade etmişler ve ders tasarımı konusunda da daha

fazla görsel öğelere ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Onların görüşleri doğrultusunda takip eden haftalarda daha fazla sayıda video eklenmiştir.

Diğer taraftan da kursun uygulamasına katılımcıları ortak edebilmek ve onların görüşlerini almak için "eğitimin açıldığı gün" konusunda bir etkinlik düzenlenmiştir. Bu etkinliğe kadar, ilk iki hafta dersler katılımcıların görüşleri alınmadan Pazar günü açılmıştır. Katılımcıların eğitimdeki acemiliklerini attıkları düşünülen ikinci haftada; *"haftalık açılacak ders konularının gününü belirlemek için lütfen tercihinizi yapınız. Yani sonraki hafta konularını hangi gün açmamı tercih edersiniz?"* şeklinde tek soruluk bir anket yapılmıştır. Bu ankete alınan yanıtların görünümü Şekil 16'da verilmektedir.

Şekil 16. Dersler hangi gün açılsın anketinin sitedeki görünümü

Görüldüğü gibi kolaylaştırıcı dâhil bu soruya cevap veren kişi sayısı 8 (%44,4)'dir. Bir kişi hariç diğer katılımcılar eğitimin pazartesi günü açılmasını tercih etmişlerdir. Bu sonuç, katılımcıların zaman ve yorgunluk problemi nedeniyle hafta sonu eğitimi bitirerek yeni konuya hafta başında başlamayı tercih ettiklerini düşündürmektedir. Katılımcıların isteği üzerine yeni haftanın eğitime açılması pazartesi bazen Salı günlerine alınmıştır.

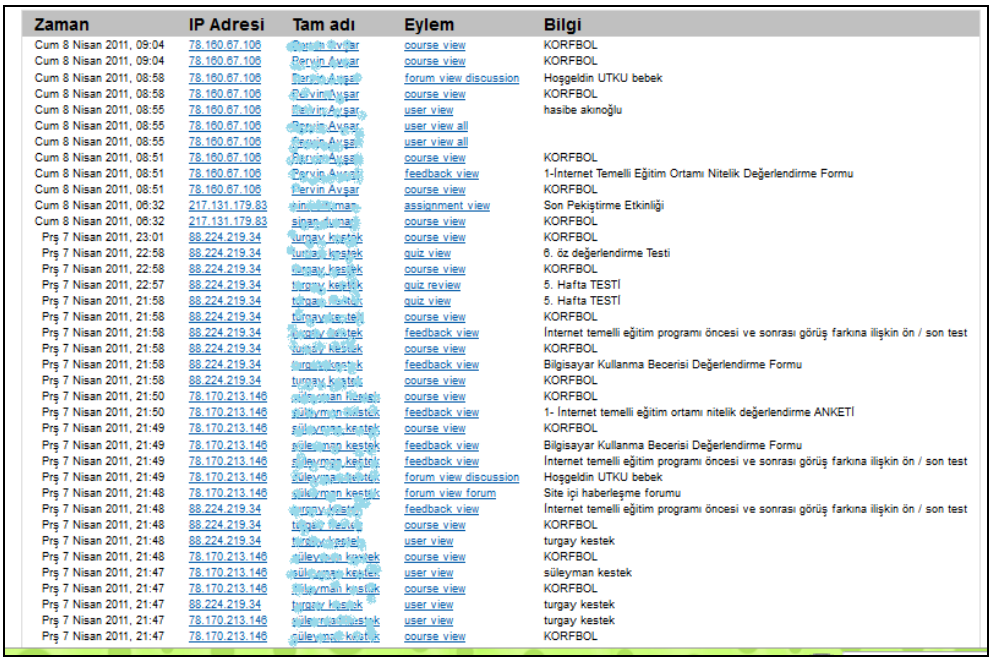
Bütünleşmiş hedefleri oluşturmak için düzenlenmiş diğer bir etkinlik de *Sohbetin günü ve zamanın belirlenmesi* anketidir. Katılımcıların uygun olduğu gün ve saatte sohbet oturumunda buluşabilmek için katılımcılara "her haftanın sonunda yaptığımız sohbetin günü ve saati konusunda seçiminizi

yapar mısınız? şeklinde yöneltilen bir soruyla sohbetin saati ve günü belirlenmeye çalışılmıştır. Bu ankete alınan cevaplar Çizelge 25'de verilmektedir.

Çizelge 25. "Sohbet ne zaman yapılsın?" sorusuna katılımcıların cevapları

Sohbetin günü	Cuma 21.00	Cumartesi 21.00	Pazar 21.00	Pazartesi 21.00	Salı 21.00	Çarşamba 21.00	Perşembe 21.00	Gün fark etmez saati	Gün fark etmez saati daha erken	Toplam
Kişi sayısı	**-**	**5**	**-**	**-**	**-**	**1**	**-**	**-**	**1**	**7**
Yüzde		**%71,4**				**%14,3**			**%14,3**	**%100**

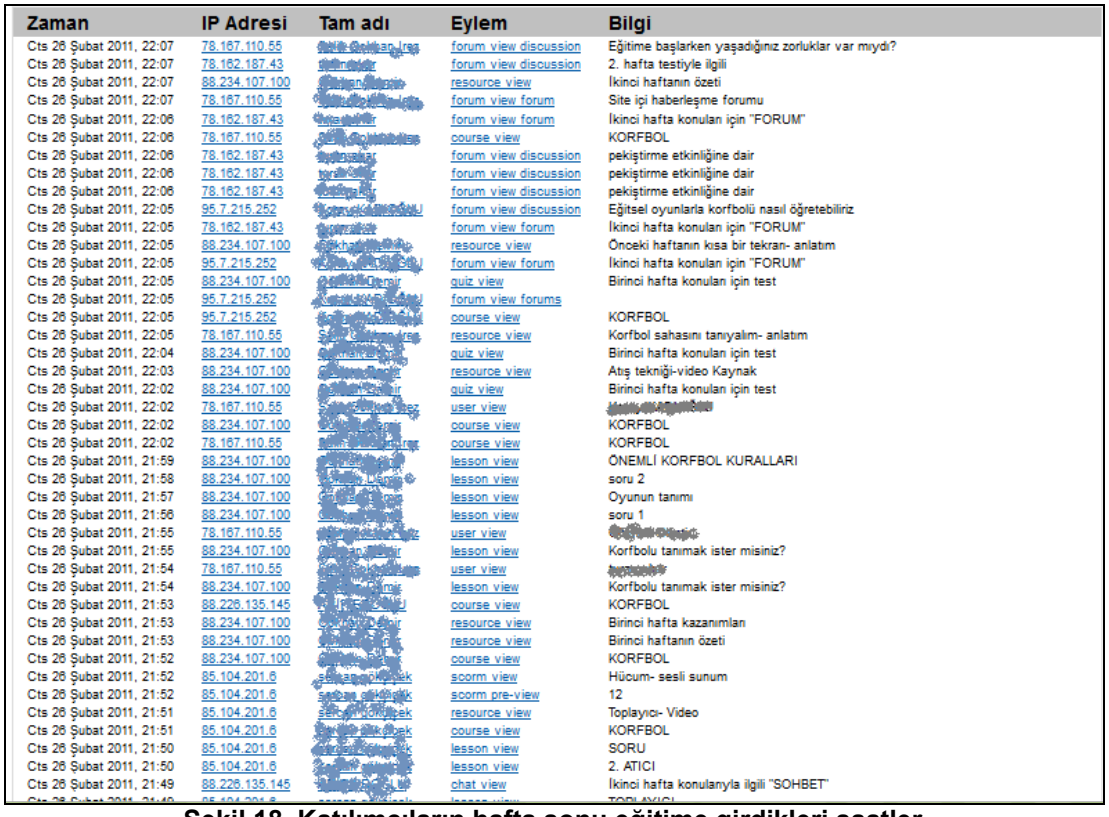
Görüldüğü gibi sohbet zamanına ilişkin soruya 7 kişi (grubun %38,9'u) cevap vermiştir. Cevap veren katılımcıların çoğunluğu ise sohbetin cumartesi saat 21.00' da olmasının uygun görmüştür. Bir katılımcı ise gününün önemli olmadığını ama saatin biraz daha erken olmasını istediğini belirtmiştir. Alınan bu yanıtlar uyarınca internet üzerinde sohbet çoğu zaman cumartesi günü saat 20.30 civarında başlamıştır. Bazı zamanlarda ise katılımcıların sohbet odasında bir araya gelmesi için 21.00-21.30'a kadar beklenmiştir. Bu durum katılımcıların eğitim için hafta sonu akşamları vakit ayırdıklarını ve bu saatlerde daha uygun olduklarını göstermektedir. Kaldı ki kayıtlar bölümünden katılımcıların derse girdikleri günlere ve saatlere bakıldığında; Katılımcıların eğitimi hafta içi takip ettikleri saatlerin 16.00 dan sonra başlayıp sabah 01.00-02.00 a kadar sürdüğü görülmektedir. Eğitimin bitmesine yakın bir tarihte katılımcıların sitede bulunduğu saatlerden bir kesit Şekil 17'de verilmektedir.

Zaman	IP Adresi	Tam adı	Eylem	Bilgi
Cum 8 Nisan 2011, 09:04	78.160.67.106	[redacted]	course view	KORFBOL
Cum 8 Nisan 2011, 09:04	78.160.67.106	[redacted]	course view	KORFBOL
Cum 8 Nisan 2011, 08:58	78.160.67.106	[redacted]	forum view discussion	Hoşgeldin UTKU bebek
Cum 8 Nisan 2011, 08:58	78.160.67.106	[redacted]	course view	KORFBOL
Cum 8 Nisan 2011, 08:55	78.160.67.106	[redacted]	user view	hasibe akınoğlu
Cum 8 Nisan 2011, 08:55	78.160.67.106	[redacted]	user view all	
Cum 8 Nisan 2011, 08:55	78.160.67.106	[redacted]	user view all	
Cum 8 Nisan 2011, 08:51	78.160.67.106	[redacted]	course view	KORFBOL
Cum 8 Nisan 2011, 08:51	78.160.67.106	[redacted]	feedback view	1-İnternet Temelli Eğitim Ortamı Nitelik Değerlendirme Formu
Cum 8 Nisan 2011, 08:51	78.160.67.106	[redacted]	course view	KORFBOL
Cum 8 Nisan 2011, 06:32	217.131.179.83	[redacted]	assignment view	Son Pekiştirme Etkinliği
Cum 8 Nisan 2011, 06:32	217.131.179.83	[redacted]	course view	KORFBOL
Prş 7 Nisan 2011, 23:01	88.224.219.34	[redacted]	course view	KORFBOL
Prş 7 Nisan 2011, 22:58	88.224.219.34	[redacted]	quiz view	6. öz değerlendirme Testi
Prş 7 Nisan 2011, 22:58	88.224.219.34	[redacted]	course view	KORFBOL
Prş 7 Nisan 2011, 22:57	88.224.219.34	[redacted]	quiz review	5. Hafta TESTİ
Prş 7 Nisan 2011, 21:58	88.224.219.34	[redacted]	quiz view	5. Hafta TESTİ
Prş 7 Nisan 2011, 21:58	88.224.219.34	[redacted]	course view	KORFBOL
Prş 7 Nisan 2011, 21:58	88.224.219.34	[redacted]	feedback view	İnternet temelli eğitim programı öncesi ve sonrası görüş farkına ilişkin ön / son test
Prş 7 Nisan 2011, 21:58	88.224.219.34	[redacted]	course view	KORFBOL
Prş 7 Nisan 2011, 21:58	88.224.219.34	[redacted]	feedback view	Bilgisayar Kullanma Becerisi Değerlendirme Formu
Prş 7 Nisan 2011, 21:58	88.224.219.34	[redacted]	course view	KORFBOL
Prş 7 Nisan 2011, 21:50	78.170.213.146	[redacted]	course view	KORFBOL
Prş 7 Nisan 2011, 21:50	78.170.213.146	[redacted]	feedback view	1- İnternet temelli eğitim ortamı nitelik değerlendirme ANKETİ
Prş 7 Nisan 2011, 21:49	78.170.213.146	[redacted]	course view	KORFBOL
Prş 7 Nisan 2011, 21:49	78.170.213.146	[redacted]	feedback view	Bilgisayar Kullanma Becerisi Değerlendirme Formu
Prş 7 Nisan 2011, 21:49	78.170.213.146	[redacted]	feedback view	İnternet temelli eğitim programı öncesi ve sonrası görüş farkına ilişkin ön / son test
Prş 7 Nisan 2011, 21:49	78.170.213.146	[redacted]	forum view discussion	Hoşgeldin UTKU bebek
Prş 7 Nisan 2011, 21:48	78.170.213.146	[redacted]	forum view forum	Site içi haberleşme forumu
Prş 7 Nisan 2011, 21:48	88.224.219.34	[redacted]	feedback view	İnternet temelli eğitim programı öncesi ve sonrası görüş farkına ilişkin ön / son test
Prş 7 Nisan 2011, 21:48	88.224.219.34	[redacted]	course view	KORFBOL
Prş 7 Nisan 2011, 21:48	88.224.219.34	[redacted]	user view	turgay kestek
Prş 7 Nisan 2011, 21:48	78.170.213.146	[redacted]	course view	KORFBOL
Prş 7 Nisan 2011, 21:47	78.170.213.146	[redacted]	user view	süleyman kestek
Prş 7 Nisan 2011, 21:47	78.170.213.146	[redacted]	course view	KORFBOL
Prş 7 Nisan 2011, 21:47	88.224.219.34	[redacted]	user view	turgay kestek
Prş 7 Nisan 2011, 21:47	78.170.213.146	[redacted]	user view	turgay kestek
Prş 7 Nisan 2011, 21:47	78.170.213.146	[redacted]	course view	KORFBOL

Şekil 17. Eğitimde bulunulan saatlere ilişkin bir görünüm

Aşağıda Şekil 18'de ise katılımcıların eğitimin ikinci haftasında katılımcıların Cumartesi günü eğitime girdikleri saatleri gösteren bir kesit verilmektedir.

Zaman	IP Adresi	Tam adı	Eylem	Bilgi
Cts 26 Şubat 2011, 22:07	78.167.110.55	[redacted]	forum view discussion	Eğitime başlarken yaşadığınız zorluklar var mıydı?
Cts 26 Şubat 2011, 22:07	78.162.187.43	[redacted]	forum view discussion	2. hafta testiyle ilgili
Cts 26 Şubat 2011, 22:07	88.234.107.100	[redacted]	resource view	İkinci haftanın özeti
Cts 26 Şubat 2011, 22:07	78.167.110.55	[redacted]	forum view forum	Site içi haberleşme forumu
Cts 26 Şubat 2011, 22:06	78.162.187.43	[redacted]	forum view forum	İkinci hafta konuları için "FORUM"
Cts 26 Şubat 2011, 22:06	78.167.110.55	[redacted]	course view	KORFBOL
Cts 26 Şubat 2011, 22:06	78.162.187.43	[redacted]	forum view discussion	pekiştirme etkinliğine dair
Cts 26 Şubat 2011, 22:06	78.162.187.43	[redacted]	forum view discussion	pekiştirme etkinliğine dair
Cts 26 Şubat 2011, 22:06	78.162.187.43	[redacted]	forum view discussion	pekiştirme etkinliğine dair
Cts 26 Şubat 2011, 22:05	95.7.215.252	[redacted]	forum view discussion	Eğitsel oyunlarla korfbolü nasıl öğretebiliriz
Cts 26 Şubat 2011, 22:05	78.162.187.43	[redacted]	forum view forum	İkinci hafta konuları için "FORUM"
Cts 26 Şubat 2011, 22:05	88.234.107.100	[redacted]	resource view	Önceki haftanın kısa bir tekrarı- anlatım
Cts 26 Şubat 2011, 22:05	95.7.215.252	[redacted]	forum view forum	İkinci hafta konuları için "FORUM"
Cts 26 Şubat 2011, 22:05	88.234.107.100	[redacted]	quiz view	Birinci hafta konuları için test
Cts 26 Şubat 2011, 22:05	95.7.215.252	[redacted]	forum view forums	
Cts 26 Şubat 2011, 22:05	95.7.215.252	[redacted]	course view	KORFBOL
Cts 26 Şubat 2011, 22:05	78.167.110.55	[redacted]	resource view	Korfbol sahasını tanıyalım- anlatım
Cts 26 Şubat 2011, 22:04	88.234.107.100	[redacted]	quiz view	Birinci hafta konuları için test
Cts 26 Şubat 2011, 22:03	88.234.107.100	[redacted]	resource view	Atış tekniği-video Kaynak
Cts 26 Şubat 2011, 22:02	88.234.107.100	[redacted]	quiz view	Birinci hafta konuları için test
Cts 26 Şubat 2011, 22:02	78.167.110.55	[redacted]	user view	[redacted]
Cts 26 Şubat 2011, 22:02	88.234.107.100	[redacted]	course view	KORFBOL
Cts 26 Şubat 2011, 22:02	78.167.110.55	[redacted]	course view	KORFBOL
Cts 26 Şubat 2011, 21:59	88.234.107.100	[redacted]	lesson view	ÖNEMLİ KORFBOL KURALLARI
Cts 26 Şubat 2011, 21:58	88.234.107.100	[redacted]	lesson view	soru 2
Cts 26 Şubat 2011, 21:57	88.234.107.100	[redacted]	lesson view	Oyunun tanımı
Cts 26 Şubat 2011, 21:56	88.234.107.100	[redacted]	lesson view	soru 1
Cts 26 Şubat 2011, 21:55	78.167.110.55	[redacted]	user view	[redacted]
Cts 26 Şubat 2011, 21:55	88.234.107.100	[redacted]	lesson view	Korfbolu tanımak ister misiniz?
Cts 26 Şubat 2011, 21:54	78.167.110.55	[redacted]	user view	[redacted]
Cts 26 Şubat 2011, 21:54	88.234.107.100	[redacted]	lesson view	Korfbolu tanımak ister misiniz?
Cts 26 Şubat 2011, 21:53	88.226.135.145	[redacted]	course view	KORFBOL
Cts 26 Şubat 2011, 21:53	88.234.107.100	[redacted]	resource view	Birinci hafta kazanımları
Cts 26 Şubat 2011, 21:53	88.234.107.100	[redacted]	resource view	Birinci haftanın özeti
Cts 26 Şubat 2011, 21:52	88.234.107.100	[redacted]	course view	KORFBOL
Cts 26 Şubat 2011, 21:52	85.104.201.6	[redacted]	scorm view	Hücum- sesli sunum
Cts 26 Şubat 2011, 21:52	85.104.201.6	[redacted]	scorm pre-view	12
Cts 26 Şubat 2011, 21:51	85.104.201.6	[redacted]	resource view	Toplayıcı- Video
Cts 26 Şubat 2011, 21:51	85.104.201.6	[redacted]	course view	KORFBOL
Cts 26 Şubat 2011, 21:50	85.104.201.6	[redacted]	lesson view	SORU
Cts 26 Şubat 2011, 21:50	85.104.201.6	[redacted]	lesson view	2. ATICI
Cts 26 Şubat 2011, 21:49	88.226.135.145	[redacted]	chat view	İkinci hafta konularıyla ilgili "SOHBET"

Şekil 18. Katılımcıların hafta sonu eğitime girdikleri saatler

Görüldüğü gibi katılımcılar diğer haftalarda olduğu gibi eğitimin ikinci haftasında da siteye girmek için akşam saatlerini tercih etmektedirler. Kaldı ki yukarıda görülen sitenin izleme kayıtları Cumartesi gününe aittir. Aslında katılımcıların eğitime hafta sonu her saat diliminde fakat en çok akşamları girdikleri görülmektedir. Sınava yaklaşan ve yeni konu açılmasına yaklaştıkça katılımcıların eğitimde kaldıkları sürenin de arttığı görülmektedir. Sohbet saatlerinin (21.00- 21.30) ise izleme sayısının artmasını sağlayan etkinliklerden biri olduğu görülmektedir.

Bu bulgular; katılımcıların hafta sonu sohbet etmeyi, yeni haftanın konularının açılmasını ise hafta başı tercih ettiklerini, eğitimi takip etmek için daha çok akşam saatlerinde uygun olduklarını, eğitimin bitmesine yakın günlerde konuları daha çok izlediklerini göstermektedir.

Yine, bütünleşmiş hedefleri oluşturmak ve katılımcıların dersin hedeflerini anlayabilmesi, anında dönüt alabilmesi ve derse karşı motivasyon kazanmaları için yapılandırmacı yaklaşım ve TOYA esas alınarak tasarlanan derslere bir veya 2 soruyla başlanmıştır. Bu sorulardan alınan yanıtlara göre sistem tarafından katılımcılara dönüt verilmiş ve ardından konu anlatımına geçilmiştir. Kimi zaman konular, ders anlatımı ardından soru cevap şeklinde ilerlemiştir. Derse karşı güdülenmeyi ve ilgiyi artırmak ve katılımcıların geçmiş bilgilerini transfer etmelerine yardım etmek amacıyla oluşturulmuş bu ders içi sorular da öz değerlendirme sınavındaki sorular gibi çeşitli biçimlerde sorulmuştur.

Bütünleşmiş hedefleri oluşturabilmek/kararlara katılımcıları ortak edebilmek için İT korfbol eğitimi boyunca 6 tane öz değerlendirme sınavı oluşturulmuş ve uygulanmıştır. Bu testler katılımcıların kendi öğrenmelerini sınamaları, eksiklerini ve hatalarını görebilmeleri için eklenmiş, aynı zamanda kolaylaştırıcıya da eğitimin gidişi ve katılımcıların hangi konularda takıldığı hakkında bilgi vermiştir. Test sonuçlarına göre sonraki haftanın eğitiminde değişiklikler yapılmıştır. Testteki sorular; doğru yanlış, çoktan seçmeli, boşluk doldurma, eşleştirme, kısa cevap ve açık uçlu sorulardan oluşmuştur. Katılımcıların testi doldurması zorunlu tutulmamakla birlikte eğitime katılan katılımcılar kendilerini sınamak için testi almayı tercih etmişlerdir.

İT korfbol eğitiminde katılımcılar öz değerlendirme sınavını tamamladıktan sonra, Moodle sistemi testi değerlendirmektedir. Sistem

kolaylaştırıcının girdiği doğru ve yanlış cevaplara ve geri dönütlere göre testi puanlandırabilmektedir. Fakat açık uçlu soruları değerlendiremediği için o sorulara puan verememektedir. Bunun üzerine kolaylaştırıcı tamamlanan testlerdeki açık uçlu soruları değerlendirilerek katılımcılara e-postayla göndermiştir. Ayrıca test sonuçları anonim olarak sitede yayınlanmıştır.

Her bir katılımcının öz değerlendirme sınavının sonucunu anında öğrenebilmesi, katılımcının kendi sonuçları dışındakileri de görmelerini sağlamış ve bu koşullar altında katılımcıların kendi öğrenme düzeyleri hakkında bilgilenmelerini sağlayan öz değerlendirme testlerine (Çizelge 18'de görüldüğü üzere) yoğun ilgi göstermişlerdir.

Katılımcıların haftalara göre, soru türlerinden aldığı puanların ortalaması aşağıdaki Çizelgede belirtilmiştir. Örneğin 1. hafta çoktan seçmeli sorulara cevap verenlerin ortalama puanı 85'dir. Katılımcıların öz değerlendirme sınavında elde ettikleri puanların aritmetik ortalamalarının soru türlerine göre dağılımı Çizelge 26'da verilmektedir.

Çizelge 26. Katılımcıların öz değerlendirme sınavında elde ettikleri puanların aritmetik ortalamalarının soru türlerine göre dağılımı

Öz değerlendirme testi	Soru türlerine göre puan ortalaması						Toplam soru sayısı
	n	Çoktan seçmeli	D/Y	Eşleştirmeli	Kısa cevap	Yazılı	
1. hafta	**28**	85	92	92	83	65	10
2. hafta	**24**	90	96	100	100	77	10
3. hafta	**22**	75	-	55	75	69	10
4. hafta	**17**	80	91	-	85	82	10
5. hafta	**17**	70	100	83	79	84	10
6. hafta	**18**	95	-	-	-	86	10
Genel ortalama	21	82,85	94,5	82,5	86,80	78,84	10
İlk 3 haftanın ortalaması						70,9	
Son 3 haftanın ortalaması						**84,1**	

Görüldüğü üzere katılımcılar soru türleri içinde sırasıyla en çok doğru/yanlış (%94,5), kısa cevap (%86,80) çoktan seçmeli (%82, 85) ve eşleştirmeli (%82,5) sorulara doğru yanıt verdikleri görülmektedir. Yazılı sorulara doğru yanıt verenlerin oranı ise bu oranların biraz altında kalmıştır (%78,84). Dolayısıyla öz değerlendirme sınavında bulunan, sentez ve değerlendirme boyutundaki öğrenmeleri test eden yazılı soruların katılımcıların en zorlandıkları soru türleri olduğu görülmektedir. Katılımcılar açıklamalarında da kendilerini yazıyla ifade etme güçlüğü çektiklerini ve yorum yapmakta zorlandıklarını sık sık dile getirmişlerdir. Örneğin;

> …kendimize ait bir iki kelimede olsun cümle kuramıyoruz, cümle kurup kendimizi ifade edemediğimiz için de yorum yapamıyoruz.Hep bir yerlerden kopyala yapıştır yapıyoruz (ETK11),
>
> "daha önceden de yazdım ben ilk defa uzaktan eğitim aldım bilgisayar ve klavye kullanımında çok iyi değilim (ETK2),
>
> öğrencilik yıllarımdan beri yorumlu soruları genelde yapamam söle ifade edebilirim ama yaıyla ifade etmekte güçlük çekerim toparlayamam ve sonunda pes ederim (ETK3),
>
> biz beden eğitimi öğretmenleri okumayı ve yazma çizme işlemlerini pek sevmiyoruz (ETK14).

Fakat ilerleyen haftalarla birlikte yazılı sorulara verilen doğru cevap ve doğru yorum sayısında artış gözlenmiştir. Öyle ki ilk 3 haftanın yazılı sorulara verilen doğru cevap ortalamasına (%70,9) göre son 3 haftanın ortalamasında (%84,13) belirgin bir yükselme görülmektedir. Buradan da katılımcıların haftalar ilerledikçe yazılı sorulara cevap verme becerilerinde artış olduğu ve derse daha hâkim olup daha rahat yorum yazabildikleri anlamı çıkarılabilir.

Karşılıklı saygı ve etik. Diğer sosyal ortamlar gibi İTE ortamının da karşılıklı saygı ve etik değerler üzerine kurulması için özen gösterilmiştir. Katılımcıların çevrimiçi/çevrimdışı İT korfbol öğrenme ortamında saygılı ve etik davranmaları için bir sözleşme metni hazırlanmıştır. "Çevrimiçi/çevrimdışı öğrenen etik davranış sözleşmesi" herkese e-posta ile gönderilmiştir. Katılımcılara gönderilen etik davranış sözleşmesi şu şekildedir:

- *Ben çevrimiçi ve çevrimdışı bu kursa katılan bir öğrenen olarak huzurlu bir öğrenme ortamı sağlamaya söz veririm. Grup arkadaşlarıma hem*

sözle hem de hareketle nazik davranacağım. Bu internet temelli kurs çerçevesinde, aşağıdaki faaliyetler içinde bulunmayacağım;

- ✓ *Saldırgan espri, söz vb.*
- ✓ *Taciz*
- ✓ *Agresif davranış*
- ✓ *Kötü söz*
- ✓ *Ayrımcılık*
- ✓ *İstenmeyen iletişim/ e-posta*
- ✓ *Ticari, porno, dini veya siyasi yayım ve reklam gönderme*
- ✓ *Kurs boyunca eğer sınıf içi etkileşimle ilgili beni rahatsız eden bir durum olursa kurs yöneticisi ile problemin çözülmesi için irtibat kuracağım.*

Bu etik davranış sözleşmesi katılımcılara gönderilirken kendilerinin bu sözleşmeye eklemek istedikleri hususlar olup olmadığı sorulmuştur. Fakat katılımcılar sözleşmedeki maddeleri yeterli bulmuş olacak ki, yeni herhangi bir madde eklememişlerdir.

Bu sözleşmenin içerdiği karşılıklı saygı ve etik ilkelerin dikkate alınıp alınmadığı İT korfbol eğitimi boyunca; katılımcıların kendi aralarında ve kolaylaştırıcıyla olan e-posta, forum mesajları ve sohbetleri üzerinden izlenmiştir. Bu ortamlarda etik kuralların ihlal edildiği hiç gözlenmemiş veya saygı ve etik konusuyla ilgili şikâyet gelmemiştir. Sadece bir sohbet sırasında iki katılımcının konuştukları konuyla ilgili gerilim hissedilmiştir. Bu sohbet içinde, kolaylaştırıcının "ileride hangi konuda İTE almak istersiniz?" sorusuna bir katılımcı *"bilardo"* (ETK11) diye cevap vermiştir. Başka bir katılımcı da bu cevaba ilişkin olarak *"neden internetteki video sitelerinden öğrenmiyorsun? Ayrıca ben hiçbir okulda bilardo görmedim"* (ETK5) cevabını yazmıştır. Bunun üzerine "bilardo" öğrenmek istediğini söyleyen katılımcı *"zaten okulda uygulamak gibi bir niyetim yoktu, sadece kendimi zamanından beri yetrsiz bulmuşumdur"* diyerek kendini ifade etmeye çalışmıştır. Kolaylaştırıcının sohbetin akışını izleyerek hemen müdahale etmediği konuşmada gerilim biraz uzamakla birlikte büyümeden sona ermiştir. Kolaylaştırıcının daha sonra "bilardo" öğrenmek istediğini söyleyen katılımcıya özel not göndererek "sohbette bir miktar gerilim oldu, kendinizi nasıl hissettiniz" sorusunu katılımcı şöyle yanıtlamıştır:

> bu ikinci kez yaşandı…müfettişler okulumuza geldiğinde problem çıkarmıştı,ben sizlerin bu durum karşısında nasıl davrandığınızı merak ettim ve tecrübelerinizden yararlanmak istedim, sadece yapılan haksızlığı paylaşıp dertleşmek istemiştim ama adını unuttuğum bir arkadaş bana öyle bir açıklama yaptı ki sanki ben sınıf öğretmeniymişim gibi hissettim.dün akşam ki arkadaşta benzer şekilde size tavsiyem youtube videolar var onları indirin bilardo neyinize gerek gibi cümleler sarfetti, inanın bazen insanları anlayamıyorum, bu enaniyet duygusu neden, önce kızıyorum yerimnde duramıyorum yanyana olsak kesin tartışırız şiddetli bir şekilde sadece hitap tarzından dolayı...hiç yapıcı olmayalım mı yani hep ben mi demek lazım anlamadım gitti (ETK11).

Taraflar arasında saygı veya etik dışı davranışa sebep olmamakla birlikte bu gerilim örneğinden; internet üzerinden gerçekleşen gergin konuşma ve tartışmalarda kişilerin yüz yüze olduklarından daha kontrollü davranabildikleri sonucu çıkarılabilir.

Tartışma

İTYE deneyimi sırasında alanyazına göre olması gereken etkinlikler bu bölümde uygulamaya konulmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin korfbol öğrenme ve İTE alma ihtiyacına çözüm üretmek için planlanmış olan altı haftalık korfbol eğitimi uygulamaya konulmuş ve bulgular üzerinde tartışılmıştır. Kolaylaştırıcı rehberlik sağlamış, öğrenme topluluğu oluşturmak için gayret göstermiş ve ara değerlendirmeler yapmıştır. Bu aşamada katılımcıların önceden saptanmış ve betimlenmiş olan beklentileri de programın uygulanmasında dikkate alınmıştır.

Katılımcıların İTYE'den beklentilerinin elde edildiği rehberlik sağlanması bölümünde; eğitimin süresinde kısıtlama olmaması, bilgiye kolay ve çabuk ulaşabilmek, görsel uyaranlarla dersi tekrar izleme beklentisi Allen'ın (2003) e-öğrenmenin anlamlı olması için gerekenleri sıraladığı maddelerle paralellik göstermektedir. Allen bilginin hatırlanabilir ve anlamlı olması için; gerçek dünya veya gerçekçi ortamlar, cazip temalar, benzetimler (Simülasyonlar) olması gerektiğini önerir.

İTYE uygulaması sırasında katılımcıların foruma fazla ilgi göstermedikleri görülmüştür. Genelde katılımcıların forumun nasıl işlediğini bilmemesi ve zaman bulma sıkıntısı yaşamaları foruma katılmalarına engel olduğunu dile

getirmişlerdir. Oysaki Web temelli tartışma forumları günümüzde çevrimiçi yürütülen birçok dersin merkezinde yer almaktadır. Web temelli tartışma forumlarının alışılagelmiş yüz yüze öğrenmeye "sanal bir destek" sağladığından söz edilebilir. Sliva (2002) tartışma forumlarının kullanıcılara internet yoluyla kendi tarzlarını yansıtmaları, görüşlerini paylaşmaları ve ilginç soruları gündeme getirmeleri olanağı sunduğundan söz etmektedir (akt: Yenilmez ve Ersoy, 2011). Fakat bu bulguyu destekleyen bir araştırmada da (Tekin, 2007) Silahlı Kuvvetler mensubu İTE katılımcıları foruma ilgi göstermemişlerdir.

Yetişkin eğitimi ilkelerinden biri; yetişkinlerin sınav olmaktan hoşlanmamalarıdır. Yüz yüze eğitimin gerçekleştiği bir fiziksel ortamda öğretmen ders esnasında öğrencilerin derse olan ilgileri ve katılımlarına göre istemli ya da istemsiz olarak bir ölçme yapabilmektedir. Bu olgu internet temelli eğitimin bir süreç olarak ele alınması ve geçerliğinin sağlanması ile internet temelli öğrenmelerde de sağlanabilecektir (Semerci, Bektaş, 2005). Başarısız olma endişesi ve bu konuda utanmaktan, kişiliğine saygı gösterilmemesi korkusundan dolayı sınav olmak istemezler (Geray, 2002). Oysaki kendi öğrenmelerini test etmeleri için her hafta eklenen öz değerlendirme sınavına katılımcılar ilgi göstermişler ve eğitimi tamamlayanlar mutlaka sınava da katılmışlardır. Çünkü sınav sonunda başarısız olma ve aldığı puanın diğer katılımcılar tarafından görünme kaygısı olmamasının bu etkinliğe ilgi gösterildiğini düşündürmektedir.

Bulgular İTYE deneyimi sırasında uygulanan pekiştirme etkinliği de denilen ödev etkinliğine özellikle kadınların ilgi göstermediklerini erkeklerin ise yarısının ilgi gösterdiğini ortaya koymaktadır. Zaman sıkıntısı yaşadıklarını dile getiren yetişkinler için ödev etkinliğine katılmak güç olsa gerek. Diğer taraftan ise toplumda öğrenmemin çocuklara özgü bir davranış olduğu yönündeki görüşler yaygındır. Yetişkinin kendini öğrenmeye vermesi, evde ödev yapması toplumda kolay benimsenen davranışlar değildir (Geray, 2002). Bu davranışlar yetişkinin öğrenmeye ve ödev etkinliğine katılımını olumsuz etkilemiş olabilir.

Katılımcıların tören ve bayramlara hazırlık dönemine yaklaştıkça İTYE'ye katılım oranının düştüğü görülmektedir. Beden eğitimi öğretmenleri 23 Nisan, 19 Mayıs gibi törenlere ve gösterilere hazırlık sürecinde çok yorulduklarını,

eğitimi takip edebilmek için zaman ve enerji bulmakta güçlük çektiklerini ifade etmektedirler. Son yıllarda beden eğitimi öğretmenleri; tören ve bayramların coşkuyu artıracak gösterilerle, gönüllü kişiler tarafından, eğitime engel olmadan kutlanması gerektiğini ifade etmektedirler. Fakat bu görüşün tersine MEB (2011) tarafından bir yazı (EK-12) yayımlanmıştır. Yazıda görüleceği gibi öğrencilerin törenlere hazırlık sürecinde derslerden geri kaldığı, sağlık sorunu yaşadıkları ve velilerin okulla ilişkilerinin bozulduğu gerekçesiyle törenler Başkent dışındaki il ve ilçelerde okullarda kutlanması kararı alınmıştır. Oysaki motivasyonu artıracak, öğrencilerde spora karşı ilgi ve sevgi uyandıracak, günün anlamını yansıtacak alternatif kutlama önerileri getirilebilir. Tören kutlamalarını stadyum gösterilerinden okullara indirgeyen bu karar bütün beden eğitimi öğretmenleri tarafından güncel olarak tartışılmaktadır.

Bulgular İTYE uygulaması sırasında öğrenme topluluğu oluşumunun sınırlı kaldığını göstermiştir. Kaldı ki araştırmalar internet temelli öğrenme ortamlarında ulaşılması en zor hedeflerden birinin grup dinamiği olduğunu desteklemektedirler (Isenberg, 2007). Web temelli öğretimde öğrenciler, yüz yüze öğretim boyutu işe koşulduğunda daha başarılı olmaktadırlar. Dolayısıyla web temelli uygulamalarda bu boyut göz ardı edilmemelidir (Eşgi, 2006). Katılımcılar da yüz yüze olmadıkları için grup dinamiği oluşturmakta zorlandıklarını, tanımadıkları kişilerle internet üzerinden konuşamadıklarını dile getirmişlerdir. Öğrenenler, öğretmenden ve sınıf arkadaşlarından yalıtılmış olma hissine kapılabilirler. Çünkü siber uzay, öğrenen ile öğreten ve diğer öğrenenler arasındaki fiziksel etkileşimi ortadan kaldırmaktadır (Aslan, 2006). Birbirlerini tanıyan kişilerin daha rahat iletişim kurdukları ve grup dinamiği oluşturdukları görülmüştür.

Bu bulgular alanyazına göre uygulamaya konulmuş İTYE etkinliklerin katılımcıları eğitimde tutmakta, etkileşim sağlamakta, rehberlik sunmakta, iletişimi geliştirmekte ve içeriğe karşı ilgi uyandırmakta rolünü yerine getirdiğini ve başarılı olduğunu ortaya koymaktadır.

İnternet Temelli Yetişkin Eğitimi Deneyiminden Sonraki Uygulamalara İlişkin Bulgular

İTYE deneyiminden sonraki aşama, eylem araştırmasının üçüncü basamağına yani değerlendirme aşamasına denk gelmektedir. Değerlendirme, yapılan çalışmanın sonuçlarını göstermesi açısından çok önemlidir. Bu aşama kendisinden sonraki çalışmalara yol göstermesi için önerilerde bulunur. Sürekli gelişim için öğrenci değerlendirmesini ve öğretmen öz yansımasını içerir (DuCharme-Hansen ve Dupin-Bryant, 2004, s.10).

Sonuç değerlendirmesini kapsayan bulgulara bu bölümde yer verilmektedir. Sona ermiş olan İTYE'e değer biçmek ve geliştirebilmek için sonuç değerlendirmesi yapılmıştır. Bu bölüm katılımcı-bilgisayar etkileşimi, katılımcı memnuniyeti, devam devamsızlık ve bırakma oranları gibi unsurların değerlendirilmesini içerir. Bunun için İT korfbol eğitiminin sonunda, katılımcıların eğitim ortamı ve kolaylaştırıcı hakkındaki görüşlerini öğrenmeye ve İTYE'ye ilişkin deneyimlerinin, İTYE'ye ilişkin başlangıçtaki düşüncelerinde değişiklik oluşturup oluşturmadığını saptamaya yönelik veri toplama araçları uygulanmıştır. Bunlar Kolaylaştırıcının (Eğitimcinin) Değerlendirilmesi Anketi, İnternet Temelli Yetişkin Eğitim Ortamını Değerlendirme Anketi ve İTYE öncesi ve sonrası Görüş Farkına İlişkin Açık Uçlu Form.

Bu bölümde öncelikle İTYE eğitim öncesi, sırasında ve sonrasında katılımcıların eğitime kayıt ve devam-terk durumunun değerlendirilmesi yapılmıştır. Buna göre eğitime kayıt ve devam-terk durumuna ilişkin veriler Çizelge 27'de verilmektedir.

Çizelge 27. Eğitime kayıt ve devam-terk durumları

* E-HİZMETİÇİ Eğitime Katılma durumu	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Eğitime kaydolanlar	24	**100**	66	**100**	90	**100**
Katılımcı Bilgi formunu dolduranlar	12	**50,0**	36	**54,5**	48	**53,3**
Birinci hafta eğitimini tamamlayanlar	10	**41,7**	18	**27,3**	28	**31,1**
İkinci hafta eğitimini tamamlayanlar	9	**37,5**	15	**22,7**	24	**26,7**

Çizelge 11'in Devamı						
Üçüncü hafta eğitimini tamamlayanlar	7	**29,2**	15	**22,7**	22	**24,4**
Dördüncü hafta eğitimini tamamlayanlar	5	**20,8**	12	**18,2**	17	**18,9**
Beşinci hafta eğitimini tamamlayanlar	4	**16,7**	13	**19,7**	17	**18,9**
Altıncı hafta eğitimini tamamlayanlar	5	**20,8**	13	**19,7**	18	**20,0**

*Eğitime kayıt olma durumundan 6 haftalık eğitimi tamamlama durumuna kadar olan süreçte katılımcı sayısında değişiklikler yaşanmıştır.

Görüldüğü gibi, *eğitime davet* çağrısını alan 90 kişi siteye hemen üye (kayıt) olmuşlardır. Fakat eğitime katılabilmek için katılımcılar hakkında bilgi toplamaya yarayan formu sadece 48 kişi doldurmuştur. Bu durum sömestr tatilinin ikinci haftasında *eğitime davet* çağrısını e-posta olarak alan beden eğitimi öğretmenlerinin, tatilde dinlenmiş olmanın ve yeni bir konuya ilgi duymuş olmanın motivasyonuyla siteye hemen üye olduklarını; fakat eğitimin, davet çağrısından bir hafta sonra başlaması nedeniyle ya da öğretmenlerin anket ve form doldurmaktan hoşlanmadıklarını belirtmelerinin etkisiyle bu sayının 48'e düşmüş olduğu düşünülmektedir. Örneğin bir katılımcı daha önce de belirtildiği gibi "*… biz beden eğitimi öğretmenleri kayıt kürek ve evrak işlerini sevmiyoruz…"* (ETK14) şeklinde görüşlerini dile getirmiştir.

Görüldüğü gibi eğitim başladıktan sonra, sürenin artmasına koşut biçimde terkler de artmakta, ancak belli bir noktadan sonra katılımın kararlılık kazanarak sürdüğü görülmektedir. Eğitim tamamlandıktan sonra terk eden katılımcılara "eğitimi bırakma nedenleriniz nelerdir?" şeklindeki açık uçlu bir soru sorulmuştur. Soruyu katılımcılar şöyle yanıtlamışlardır:

> 23 Nisan ve 19 Mayıs törenlerine hazırlık çalışmaları başladığı için zaman bulamıyorum.
>
> 23 Nisan ve 19 Mayıs hazırlıklarından dolayı eve çok yorgun geliyorum." "istediğim halde eğitime girmeye vakit bulamıyorum.,
>
> son bir kaç aydaki iş yoğunluğu ve okul dışı uğraştığım diğer faaliyetlerden sonra takip için yeteri kadar zaman ayıramadığımdandır,
>
> İstanbul Sancaktepe bölgesinde görev yapmaktayım. Okulumda tek öğretmenim. Yoğun programımız nedeniyle korfbol eğitimine katılamadım. Bulunduğumuz bölgede az sayıda lise var bu nedenle tüm 19 Mayıs yükü birkaç okula kalmaktadır. Bu okullardan biri benim okuldur. Bununla beraber ilçe lig heyeti genel sekterliği yapmaktayım. Belirttiğim sebeplerden ötürü eğitiminizi devam ettiremedim (EBK26),

> Bizler yada belki sadece kendi adıma konuşmalıyım özel okulda çalışmanın ayrı bir yoğunluğu içindeyiz. Gerek 23 Nisan gerek 19 Mayıs ve onu dışında kendi okulumda yaptığım bilimum organizasyonlar dolayısyla eğitime devam edemedim (EBK40),
>
> Ancak bilgisayarımın arızalanması ve sonunda da tamir edilemeyecek olması nedeniyle hergün takip edebildiğim kendi yazışmalarımı bile takip edemez oldum. Bu arada basketbol federasyonundaki eğitim kurulu üyeliği görevim ve buna bağlı çalışmalarımın da vakitsizliği eklenince üzülerek tamamlayamadım (EBK27).

Katılımcıların verdikleri yanıtlar beden eğitimi öğretmenlerinin bir kısmının okul içi ve okul dışı tören ve organizasyon görevlerinin yoğun oluşu ve bedensel güç sarf edilen bir mesleğe sahip olmaları nedeniyle eğitim için gereken zamanı ve enerjiyi bulamadıklarını göstermektedir.

15.02.2001 tarihinde başlayan birinci hafta eğitimini 28 kişi tamamlayarak öz değerlendirme sınavına katılmışlardır. Birinci hafta eğitimini 31 kişinin izlediği ve bunlardan 28'inin eğitimi tamamladığı görülmektedir. Yani katılımcı bilgi formunu dolduran 48 kişiden 17'si eğitime hiç girmemişlerdir. Bunun nedeni katılımcılara sorulduğunda bazıları *"siteye üye olduktan sonra olayı tamamen unuttuklarını*" bazıları ise "*şifre ve kullanıcı adını unuttukları için bir daha eğitime hiç girmediklerini"* (EBK20) belirtmişlerdir.

22.02.2011 tarihinde açılan ikinci hafta eğitimini 24 kişi tamamlayarak öz değerlendirme sınavına katılmışlardır. İkinci haftanın sonunda yaklaşık %10 luk bir terk yaşandığı görülmektedir. Eğitimin süresi uzadığı için terk yaşandığı düşünülmektedir.

01.03.2011 tarihinde açılan üçüncü hafta eğitimini 22 kişi tamamlarken eğitimi iki kişinin terk ettiği, bu iki kişinin de kadın olduğu görülmektedir. Pop-up mesaj yoluyla yapılan sohbetlerde kadın katılımcılar bitiremedikleri etkinlikler için şunları söylemişlerdir:

"…biraz vakit alacak.kızım gelmeden eğitimi tamamlamaya çalışıyorum…" (ETK2), *"…ETK2 ile biraz önce görüştüm.çocuklar bırakmadığı için yapamamış.eşi gelince mutlaka halleder"* (ETK9). Buradan, kadınların "çoğul sosyal rollere sahip olmalarının" katılım oranını düşürdüğü anlaşılmaktadır.

08.03.2011 tarihinde açılan dördüncü hafta eğitimine, üçüncü hafta eğitimini tamamlayanlardan beş kişi katılmamıştır. Katılım bakımından en çok düşüşün bu haftada yaşandığı gözlenmektedir. Bu durum süre uzadıkça belli

bir noktaya kadar terkin de sürdüğünü doğrulamaktadır. Diğer taraftan 17 kişinin öz değerlendirme sınavına katıldıkları izlenmektedir.

15.03.2011 tarihinde beşinci hafta eğitimi açılmış ve 17 katılımcı (dördüncü hafta katılımcı sayısıyla aynı) öz değerlendirme sınavını tamamlamıştır.

Katılımcılardan gelen, yeni eğitimi açmak için bir hafta bekleme talebi üzerine eğitime bir hafta ara verilmiş ve 21.03.2011 tarihinde altıncı hafta eğitimi açılmıştır. Bir kadın katılımcının eğitime tekrar dönmesiyle 18 kişi öz değerlendirme sınavını bitirerek eğitimi tamamlamışlardır. Bu bulgu, eğitimi almaya gerçekten istekli olan katılımcıların derse tekrar döndüklerini göstermektedir. Eğitimin üçüncü haftasından altıncı haftasına kadar "sertifika" ve "kitapçık" duyurusunun tekrarlanması eğitime ara veren bir kişinin tekrar dönmesini sağlamış olabilir. "Sertifika" ve sitedeki bilgileri içeren bir "Korfbol kitapçığının" gönderileceğinin belirtilmesinin katılım bakımından motivasyonu artırdığı düşünülmektedir.

Cinsiyet bakımından eğitime devam ve terk durumunun bulguları; kadınların erkeklere göre kayıt sayısının düşük olduğunu aynı zamanda kadınların eğitimi terk etme durumunun beşinci haftaya kadar sürdüğünü göstermektedir. Kadınların katılmama ve terk durumu ev sorumluluklarının bütün zaman ve enerjisini alması, aile üyelerinin eğitime karşı çıkması, çocuklardan fırsat bulamama (Miser, 1999, s.31) ya da bilgisayarla çalışmak için kendisine sıra gelmemesi sonucu olabilir. Diğer taraftan beşinci haftada kadın sayısında halen düşüş yaşanmasına rağmen erkek katılımcı sayısında bir artış olması, altıncı haftada ise bir kadın katılımcının eğitime tekrar dönmesi istekli katılımcıların geriye dönüp eğitimi tamamladıklarını göstermektedir. Görüldüğü gibi eğitim devam ederken belli bir süre sonra istikrarlı bir katılımcı sayısına ulaşılmış ve eğitimin sonuna kadar gerçekten ilgisini koruyan kişiler katılmaya devam etmişlerdir.

Öte yandan eğitimi terk edenler (en az bir kez eğitime giren 17 kişi) ile eğitime devam edenler (6 hafta süresince eğitimi tamamlayan 18 kişi) arasında İTYE'ye katılım sebepleri, öğrenim durumu, yaş, hizmet yılı, çalıştığı kurum ve cinsiyet bakımından fark olup olmadığına çapraz tablolarla bakılmıştır. Eğitimi tamamlayan ve terk eden katılımcıların İTYE'ye katılım

sebeplerine göre dağılımı ve kay kare testi sonuçları Çizelge 28'de verilmektedir.

Çizelge 28. İTYE'ye devam edenlerle terk edenlerin katılım sebeplerine göre dağılımı

İTYE'ye katılma sebebi		Grup				Toplam	%
		Eğitimi tamamlayan	% katılım sebebi	Eğitimi terk eden	% katılım sebebi		
Kendini geliştirme	n	8	44,4	10	55,6	18	100,0
	% grup içi	44,4		58,8		51,4	
İTYE merak etme		4	57,1	3	42,9	7	100,0
	% grup içi	22,2		17,6		20,0	
Korfbolu tanıma	n	6	100,0	0		6	100,0
	% grup içi	33,3		,0		17,1	
Tavsiye üzerine	n	0		2	100,0	2	100,0
	% grup içi	,0		11,8		5,7	
HİE zamanı olmama	n	0		2	100,0	2	100,0
	% grup içi	,0		11,8		5,7	
Toplam	n	18	51,4	17	48,6	35	100,0
	% grup içi	100,0		100,0		100,0	

n=35 x^2 =10,35 Sd=4 p=0,035 K=0,48

Görüldüğü gibi eğitimi tamamlayanlar ile terk edenlerin eğitime katılma sebepleri arasında farklılıklar vardır. Eğitimi tamamlayanların 1/3'ü (%33,3) korfbolu tanımak amacıyla İTYE'ye katılırken, eğitimi terk edenlerin hiçbirinin korfbolu tanımak amacının olmadığı görülmektedir. Eğitimi terk edenlerin yaklaşık ¼''ü (%23,6) başkası tavsiye ettiği için ve hizmet içi eğitim programlarına katılmaya zaman bulamadıkları için İTYE'ye katılmak istediklerini belirtirken eğitimi tamamlayanlardan hiç biri İTYE'ye katılım nedeni olarak başkalarının tavsiyesini veya yüzyüze hizmet içi eğitime zaman bulamamayı belirtmemiştir. Eğitimi tamamlayanlarla eğitimi terk edenlerin İTYE'ye katılma sebepleri arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı ki-kare testiyle yoklanmıştır. Eğitime katılma sebepleri arasındaki farkın istatistiksel

olarak (p<0,05) 0,05 düzeyinde anlamlı olduğu ve iki değişken arasındaki ilişkinin değerinin 0.48 düzeyinde bulunduğu görülmektedir.

Eğitimi tamamlayan katılımcılarla terk edenlerin yaşlarına göre dağılımı ve ki-kare testi sonuçları Çizelge 29'da verilmektedir.

Çizelge 29. İTYE'ye
Devam edenlerle terk edenlerin yaşlarına göre dağılımı

Yaş		Grup				Toplam	%
		Eğitime katılanlar	% yaş	Eğitimi terk edenler	% yaş		
26-30 yaş	n	2	33,3	4	66,7	6	100,0
	% grup içinde	11,1		23,5		17,1	
31-35 yaş	n	10	62,5	6	37,5	16	100,0
	% grup içinde	55,6		35,3		45,7	
36-40 yaş	n	2	40,0	3	60,0	5	100,0
	% grup içinde	11,1		17,6		14,3	
41-45 yaş	n	1	33,3	2	66,7	3	100,0
	% grup içinde	5,6		11,8		8,6	
46-50 yaş	n	3	75,0	1	25,0	4	100,0
	% grup içinde	16,7		5,9		11,4	
51-55 yaş	n	0		1	100,0	1	100,0
	% grup içinde	,0		5,9		2,9	
Toplam	n	18	51,4	17	48,6	35	100,0
	% grup içinde	100,0		100,0		100,0	

n=35 x^2 =4,18 sd=5 p=0,525

Görüldüğü gibi eğitime başvuranların yarısına yakınını (%45,7) 31-35 yaş grubu katılımcılar oluşturmaktadır. Bunların yarısından fazlası (%62,5) eğitimi 6 hafta boyunca tamamlamışlardır. Aynı yaş aralığındaki katılımcıların yarısına yakını da eğitimi terk etmişlerdir. Eğitime başvuranların 1/5'ine yakınını 26-30 yaş aralığındaki katılımcılar oluşturmaktadır. Bu yaş grubunun yarısından fazlası (%66,7) eğitimi terk etmişlerdir. Diğer yaş aralıklarına bakıldığında eğitimi tamamlayanlarla eğitimi terk edenlerin yaş grupları arasında gözlenen fark anlamlı bulunmamıştır. Fakat 31-35 yaş aralığındaki

öğretmenlerin daha önce Çizelge 4'de de görüldüğü gibi eğitimi tamamlama konusunda daha çok yönelimi olduğu görülmüştür. Eğitimi terk edenlerle devam edenlerin yaşları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı ki-kare testiyle yoklanmıştır. Görüldüğü üzere bu fark istatistiksel olarak (p>0,05) 0,05 düzeyinde anlamlı değildir.

İTYE'yi tamamlayanlarla terk eden katılımcıların öğrenim durumlarına göre dağılımı ve ki-kare test sonuçları Çizelge 30'da verilmektedir.

Çizelge 30. İTYE'yi
Tamamlayanlarla terk eden katılımcıların öğrenim durumlarına göre dağılımı

Öğrenim durumu		Grup				Toplam	%
		Eğitime Katılanlar	% öğrenim durumu	Eğitimi Terk edenler	% öğrenim durumu		
Lisans	n	14	50,0	14	50,0	28	100,0
	% grup içinde	77,8		82,4		80,0	
y.lisans	n	3	60,0	2	40,0	5	100,0
	% grup içinde	16,7		11,8		14,3	
doktora	n	1	100,0	1	100,0	2	100,0
	% grup içinde	5,6%		5,9%		5,7	
Toplam	n	18	51,4	17	48,6	35	100,0
	% grup içinde	100,0		100,0		100,0	

n=35 x^2 =0,172 sd=2 p= 0,918

Görüldüğü gibi eğitime başvuranların büyük çoğunluğunu (%80) lisans mezunu katılımcılar oluşturmaktadır. Bunların yarısı (%50) eğitimi 6 hafta boyunca tamamlamışlardır. Aynı şekilde lisans mezunlarının yarısı eğitimi terk etmişlerdir. Eğitimi terk edenlerle devam edenlerin öğrenim durumları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı ki-kare testiyle yoklanmıştır. Görüldüğü üzere bu fark istatistiksel olarak (p>0,05) 0,05 düzeyinde anlamlı değildir.

Eğitimi tamamlayanlarla terk eden katılımcıların geçmiş İTE deneyimlerine göre dağılımı ve ki-kare test sonuçları Çizelge 31'de verilmektedir.

Çizelge 31. İTYE'yi
Tamamlayanlarla terk edenlerin geçmiş İTE deneyimlerine göre dağılımı

İTE katılıp katılmama durumu		Grup					%
		Eğitime katılanlar	% İTE katıldı mı	Eğitimi terk edenler	% İTE katıldı mı	Toplam	
İTE katıldı	n	3	42,9	4	57,1	7	100,0
	% grup içinde	16,7		23,5		20,0	
İTE katılmadı	n	15	53,6	13	46,4	28	100,0
	% grup içinde	83,3		76,5		80,0	
Toplam	n	18	51,4	17	48,6	35	100,0
	% grup içinde	100,0		100,0		100,0	

n=35 x^2=0,257 sd=1 p=0,612

Görüldüğü gibi eğitime başvuranların 1/5'ini (%20) daha önce İTE'ye katılanlar, diğer çoğunluğunu da (%80) İTE'ye katılmayanlar oluşturmaktadır. Geçmişte İTE deneyimi olanların yarısına yakını (%42,9) eğitimi 6 hafta boyunca takip ederken diğer yarısının eğitimi terk ettiği görülmüştür. Eğitimi tamamlayanlarla terk edenlerin geçmiş İTE deneyimleri arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı ki-kare testiyle yoklanmıştır. Görüldüğü üzere bu fark istatistiksel olarak (p>0,05) 0,05 düzeyinde anlamlı değildir.

İTYE'yi tamamlayanlarla terk eden katılımcıların hizmet yılına göre dağılımı ve ki-kare test sonuçları Çizelge 32'de verilmektedir.

Çizelge 32. İTYE'ye devam edenlerin ile terk edenlerin hizmet yılına göre dağılımı

Hizmet yılı		Grup				Toplam	%
		Eğitime katılanlar	% hizmet yılı	Eğitimi terk edenler	% hizmet yılı		
1-5 yıl	n	2	28,6	5	71,4	7	100,0
	% grup içinde	11,1		29,4		20,0	
6-10 yıl	n	8	72,7	3	27,3	11	100,0
	% grup içinde	44,4		17,6		31,4	
11-15 yıl	n	4	50,0	4	50,0	8	100,0
	% grup içinde	22,2		23,5		22,9	
16-20 yıl	n	0		3	100,0	3	100,0
	% grup içinde	,0		17,6		8,6	
21-25 yıl	n	3	100,0	0		3	100,0
	% grup içinde	16,7		,0		8,6	
26 üstü	n	1	33,3	2	66,7	3	100,0
	% grup içinde	5,6		11,8		8,6	
Toplam	n	18	51,4	17	48,6	35	100,0
	% grup içinde	100,0		100,0		100,0	

n=35 x^2=1,68 sd=1 p=0,432

Görüldüğü gibi eğitime başvuranların 1/5'i (%20) hizmet yılı 1-5 yıl arasında olanlardır. Bunların arasından çoğu (%70) eğitimi terk ederken 1/3'üne yakını eğitimi tamamlamışlardır. Eğitime başvuran 6-10 yıl arasında hizmeti olan katılımcılardan 1/3'e yakını eğitimi terk ederken, çoğunluğu (%72,7) eğitimi tamamlamışlardır. 11-15 yıl arasında hizmeti olanların ise yarısı eğitimi terk ederken kalan yarısı eğitime devam etmiştir. 16-20 yıl hizmeti olan katılımcıların tamamı eğitimi terk ederken, 21-25 yıl arası hizmeti olanların tamamı eğitimi tamamlamışlardır. . Eğitimi terk edenlerle devam edenlerin hizmet yılları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı ki-kare testiyle yoklanmıştır. Görüldüğü üzere bu fark istatistiksel olarak ($p>0,05$) 0,05 düzeyinde anlamlı değildir. Fakat hizmet yılı 10 yıldan fazla olanlarda eğitimi terk etme daha fazla görülmektedir.

İTYE'yi tamamlayanlarla terk eden katılımcıların çalıştığı kurumlara göre dağılımı ve ki-kare test sonuçları Çizelge 33'de verilmektedir.

Çizelge 33. İTYE'ye devam edenlerin ve terk edenlerin çalıştıkları kuruma göre dağılımı

Kurum		Grup					%
		Eğitime katılanlar	% kurum	Eğitimi terk edenler	% kurum	Toplam	
ilköğretim	n	7	38,9	11	61,1	18	100,0
	% grup içinde	38,9		64,7		51,4	
Orta öğretim	n	11	73,3	4	26,7	15	100,0
	% grup içinde	61,1		23,5		42,9	
Üniversite ve diğer	n	0		2	100,0	2	100,0
	% grup içinde	,0		11,8		5,7	
Toplam	n	18	51,4	17	48,6	35	100,0
	% grup içinde	100,0		100,0		100,0	

n=35 x^2 =6,13 sd=2 p=0,047 K= 0,38

Görüldüğü gibi eğitime başvuranların yarısını (%51,4) ilköğretim kurumlarında çalışanlar oluştururken yarısına yakınını (%42,9) ortaöğretim kurumlarında çalışanlar oluşturmuştur. Fakat ilköğretim kurumlarında çalışıp eğitimi tamamlayanların oranı neredeyse 1/3'e (%38,9) düşerken, ortaöğretimde çalışanların çoğunluğu (%73,3) eğitimi tamamlamışlardır. Eğitimi tamamlayanlarla terk edenlerin çalıştığı kurumlar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı ki-kare testiyle yoklanmıştır. Görüldüğü üzere bu fark istatistiksel olarak ($p<0,05$) 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bir başka anlatımla katılımcıların çalıştığı kurum ile eğitimi tamamlama ve terk etme durumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu bulgu İTYE yoluyla verilen korfbol eğitiminin ortaöğretimde çalışan öğretmenlerin öğrenmeye ihtiyaç duydukları konulara karşılık geldiğini ve bu nedenle ilköğretimlerde çalışanlara göre eğitimi tamamlama konusunda daha istikrarlı olduklarını düşündürmektedir. İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin korfbolun ilköğretim öğrencilerinin gelişim seviyesine uygun olmadığını düşündükleri için eğitimi terk ettikleri düşünülmektedir.

Kolaylaştırıcının Değerlendirilmesi Anketi

Katılımcıların kolaylaştırıcı hakkındaki görüşlerinin dağılımı Çizelge 34'de verilmektedir.

Çizelge 34. Katılımcıların kolaylaştırıcı hakkındaki görüşlerinin dağılımı (n=18)

Katılımcıların Kolaylaştırıcı hakkındaki görüşleri	Hiç katılmıyorum		Az katılıyorum		Orta seviyede Katılıyorum		Büyük ölçüde katılıyorum		Tamamen katılıyorum		$\bar{X}$	ss
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%		
1.Bir sınıf ya da gruba ait olma hissi uyandırıyor	-	-	2	**11,1**	1	**5,6**	4	**22,2**	11	**61,1**	4,33	1,03
2.Gruptaki bütün bireylerin eğitim gereksinimlerini karşılamak için gayret ediyor	-	-	-	**-**	-	**-**	6	**33,3**	12	**66,7**	4,66	0,49
3.İleri öğrenmeler için cesaretlendiriyor	-	-	-	**-**	1	**5,6**	6	**33,3**	11	**61,1**	4,55	0,62
4.Yeterli öğrenme kaynaklarını sunuyor	-	-	-	**-**	3	**16,7**	7	**38,9**	8	**44,4**	4,27	0,75
5.Katılımcılar tarafından bilgisinden faydalanılacak kaynak kişi olarak görülüyor	-	-	-	**-**	1	**5,6**	5	**27,8**	12	**66,7**	4,61	0,61
6.Deneyimlerini katılımcılarla cömertçe paylaşıyor	-	-	-	**-**	1	**5,6**	4	**22,2**	13	**72,2**	4,66	0,59
7.Grubun eşit bir üyesi gibi davranıyor	-	-	-	**-**	2	**11,1**	2	**11,1**	14	**77,8**	4,66	0,69
8.Çatışma, acı, öfke, hor görme vb. ifadelere karşı duyarlı ve uyanık davranıyor	-	-	1	**5,6**	1	**5,6**	2	**11,1**	14	**77,8**	4,55	1,04
9.Yanıtlayamadığı soruların cevabını öğrenenlerle birlikte araştırıyor	-	-	-	**-**	-	**-**	6	**33,3**	12	**66,7**	4,66	0,49
10.Yorumları ve geri bildirimleri öğreneni cesaretlendiriyor	-	-	-	**-**	-	**-**	4	**22,2**	14	**77,8**	4,77	0,43

Görüldüğü üzere, katılımcıların kolaylaştırıcı hakkındaki görüşlerini belirlemeye yönelik kolaylaştırıcının değerlendirilmesi anketinde 10 madde yer almakta; katılımcılar ise söz konusu 10 maddeden dokuzuna "tamamen" düzeyinde katılmaktadır. Sadece dördüncü maddeye katılımcıların yarısına

yakını (%44,4) “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuçlar İTE'de olması gereken kolaylaştırıcı rolüne ilişkin uygulamaların doğru ve başarılı bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Katılımcıların dördüncü maddeye, diğer maddelere göre biraz daha az katılımı kolaylaştırıcının katılımcıları daha fazla öğrenme kaynaklarına yönlendirme konusunda diğer maddelere göre eksikleri olduğu anlamına gelebilir. Bu bulgu, bir katılımcının e-posta mesajıyla; “*başından beri korfbolle ilgili türkçe kaynak bulamadım, hepsi İngilizce…”* (ETK5), *“kitapçığın hazırlanmasıda sizin ve bizim açımızdanda önemli çünki kaynak teşkil edecek oyüzden ben ne zaman hazırlanırsa hazırlansın beklemeye hazırım hiç önemli değil “* (ETK5) şeklinde ifade ettiği gibi katılımcıların eğitim sitesindekilerin dışında daha fazla Türkçe kaynağa ihtiyaç duyduklarını desteklemektedir. Fakat korfbolla ilgili henüz hiç Türkçe kaynak bulunmaması bu konuda kolaylaştırıcıyı sınırlandırmıştır.

İnternet Temelli Yetişkin Eğitim Ortamını Değerlendirme Anketi

İT korfbol eğitimine katılan beden eğitimi öğretmenlerinin aldıkları eğitime ilişkin görüşleri Çizelge 35’de verilmektedir.

Çizelge 35. Katılımcıların İT korfbol eğitimine ilişkin görüşleri (n=18)

Katılımcıların İT Korfbol Eğitim Ortamına İlişkin Görüşleri	Hiç katılmıyorum		Az katılıyorum		Orta seviyede Katılıyorum		Büyük ölçüde katılıyorum		Tamamen katılıyorum		$\bar{X}$	SS
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%		
1.Korfbolu tanıtabiliyor	-	-	-	-	-	-	8	44,4	10	55,6	4,55	0,51
2.Katılımcı ve içerik arasında yüksek seviyede etkileşim sağlıyor.	-	-	1	5,6	4	22,2	9	50	4	22,2	3,88	0,83
3.Görsel, işitsel, devinimsel vb. farklı öğrenme stillerine uygundur.	-	-	-	-	3	16,7	6	33,3	9	50	4,33	0,77
4.Video, resim, animasyon vb. etkin kullanılıyor.	-	-	-	-	-	-	8	44,4	10	55,6	4,55	0,51
5.Dosyaların indirilmesi kolaydır.	-	-	-	-	4	22,2	4	22,2	10	55,6	4,55	0,70
6.Programların kurulması kolaydır.	-	-	-	-	2	11,1	4	22,2	12	66,7	4,33	0,84
7.Her haftanın özetini görebilmemi sağlıyor.	-	-	-	-	-	-	3	16,7	15	83,3	4,83	0,38

Çizelge 35'in Devamı

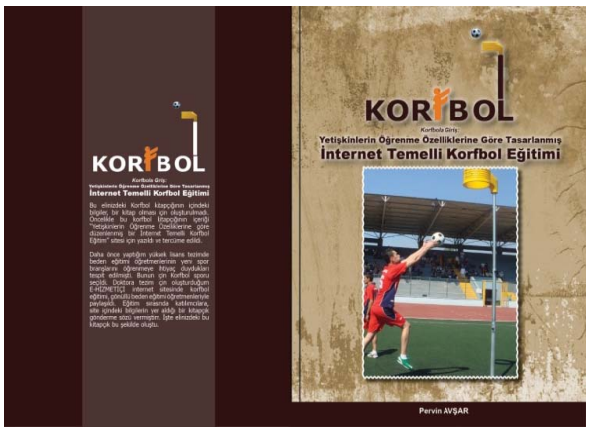
8.Korfbol konusunda daha geniş bilgi kaynaklarına ulaşma fırsatı sunuyor.	-	-	-	-	5	27,8	5	27,8	8	44,4	4,16	0,86
9.Kullanımı kolaydır.	-	-	-	-	-		6	33,3	12	66,7	4,66	0,49
10.Sayfaların erişimi kolaydır.	-	-	-	-	1	5,6	6	33,3	11	61,1	4,55	0,62
11.Her konu sonunda öğrenmeyi pekiştirecek etkinlikler sunuyor.	-	-	-	-	-	-	5	27,8	13	72,2	4,72	0,46
12.E-posta listeleri, e-sohbet, e-forum vb. en etkili olduğu yerde kullanıyor.	-	-	1	5,6	4	22,2	2	11,1	11	61,1	4,27	1,01
13.Korfbol konusundaki ilgi ve ihtiyaçlarıma uygundur.	-	-	-	-	2	11,1	7	38,9	9	50	4,38	0,70
14.Kendi deneyimlerimi kullanma ve diğer katılımcılarla paylaşma fırsatı sunuyor.	-	-	-	-	4	22,2	6	33,3	8	44,4	4,22	0,81
15.Öğrendiklerim iş doyumumu artırdı.	-	-	-	-	4	22,2	5	27,8	9	50	4,27	0,83
16.Etkinliklere katılmak öz saygımı geliştirdi.	-	-	2	11,1	4	22,2	4	22,2	8	44,4	4,00	1,08
17.İçerisinde gereksiz bilgi bulunmamaktadır.	-	-	-	-	-	-	3	16,7	15	83,3	4,83	0,38
18.Öğrendiklerimle korfbolu öğrencilerime tanıtabiliyorum.	-	-	1	5,6	1	5,6	5	27,8	11	61,1	4,44	0,86
19.Öğrenme zamanıma, hızıma ve yerime kendim karar veriyorum.	-	-	-	-	-	-	5	27,8	13	72,2	4,72	0,46
20.Yeni öğrendiğim bilgiler önceki bilgilerimle uyumludur.	-	-	-	-	-	-	7	38,9	11	61,1	4,61	0,50
21.Her haftanın sonunda kendimi değerlendirmeme imkân veriyor.	-	-	-	-	-	-	3	16,7	15	83,3	4,83	0,38
22.Eş zamanlı eğitimin zamanı çalışma saatlerime uygun olarak seçilmiştir.	-	-	1	5,6	1	5,6	8	44,4	8	44,4	4,27	0,82
23.Ekran tasarımında kullanılan renkler okunabilirliği artırıyor.					3	16,7	6	33,3	9	50	4,33	0,77
24.Yazının tipi okumayı kolaylaştırıyor.							7	38,9	11	61,1	4,61	0,50
25.Yazının boyutu (puntosu) okumak için uygundur.							5	27,8	13	72,2	4,72	0,46
26.Diğer katılımcılarla işbirliği yapma olanakları sunuyor.			1	5,6	4	22,2	4	22,2	9	50	4,16	0,99
27.Bir sınıf ya da gruba ait olma hissi uyandırıyor.			1	5,6	7	38,9	3	16,7	7	38,9	3,88	1,02
28.Ders, içerik, grup etkinlikleri, forum ve tartışma ortamları karşılıklı saygı çerçevesinde yürütülüyor.					3	16,7	2	11,1	13	72,2	4,55	0,78
29.Bütün etkinlikler boyunca etik değerlere önem veriliyor.					1	5,6	4	22,2	13	72,2	4,66	0,59
30.Kolaylaştırıcıya kolayca ulaşma imkânı sağlıyor							7	38,9	11	61,1	4,61	0,50
31.Verdiği geri bildirimlerle öğrenmemi cesaretlendiriyor.					1	5,6	4	22,2	13	72,2	4,66	0,59

Görüldüğü gibi İnternet Temelli Eğitim Ortamını Değerlendirme Formunda katılımcıların, İT korfbol eğitiminin teknik, tasarım, etkileşim ve içeriğe ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla ankette 31 madde yer almaktadır. Katılımcılar söz konusu 31 maddeden yirmi yedisine "tamamen" düzeyinde katılmaktadır. Dört maddeye ise (8, 16, 22, 27. maddeler) “büyük ölçüde” düzeyinde katılmaktadırlar.

Bu sonuçlar bir İTYE'de var olan niteliklerin yetişkinlerin öğrenme ilkeleri, teknik, tasarım, etkileşim, içerik, saygı ve etik konularında katılımcıların beklenti düzeyini karşılamakta olduğunu ve uygulamakta başarılı bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Bu genel değerlendirme bağlamında eksikleri olan maddelere (8,16, 22, 27. Maddeler) bakıldığında ise şunlar söylenebilir:

Madde 8’de görüldüğü gibi İT korfbol eğitimi “Korfbol konusunda daha geniş bilgi kaynaklarına ulaşma fırsatı sunuyor.” görüşüne katılımcılar ($\bar{X}$ =4,16) “büyük ölçüde” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu bulgu, yüksek bir katılım düzeyini göstermektedir fakat katılımcıların sekizinci maddeye diğer maddelere göre biraz daha az katılımı İT korfbol eğitim ortamının “Korfbol konusunda daha geniş bilgi kaynaklarına ulaşma fırsatı sunması” konusunda diğer maddelere göre eksikleri olduğu anlamına gelebilir. Bunun sebebinin, korfbolla ilgili Türkçe kaynak olmamasından ve kolaylaştırıcının bu konuda yabancı kaynaklara veya web sitelerine yönlendirmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Kolaylaştırıcı bu eksikliği tamamlamak amacıyla söz verdiği gibi eğitimi bitiren katılımcılara Şekil 19’da görülen “Korfbola giriş” kitapçığı göndermiştir.

Şekil 19. Katılımcılara gönderilen korfbol kitapçığı

Madde 16'da görüldüğü gibi, İT korfbol eğitimindeki "Etkinliklere katılmak öz saygımı geliştirdi." görüşüne katılımcılar ($\bar{X}$=4,00) "büyük ölçüde" düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuç, yüksek bir katılım düzeyini göstermektedir fakat katılımcıların on altıncı maddeye diğer maddelere göre biraz daha az katılımı İT korfbol eğitimine katılmanın öz saygıyı geliştirmesi konusunda diğer maddelere göre eksikleri olduğu anlamına gelebilir.

Madde 26'de görüldüğü gibi, İT korfbol eğitimindeki "Diğer katılımcılarla işbirliği yapma olanakları sunuyor." görüşüne katılımcılar ($\bar{X}$=4,16) "büyük ölçüde" düzeyinde katılmaktadırlar. Bu sonuç, yüksek bir katılım düzeyini göstermektedir fakat katılımcıların yirmi altıncı maddeye diğer maddelere göre biraz daha az katılımı, işbirlikli çalışmaların sınırlı kalması ile koşuttur. Hatırlandığı üzere üçüncü hafta yürütülen "korfbolla ilgili bir proje fikri üretmek, mümkünse bu fikri uygulamaya dönüştürmek" amacıyla yapılan işbirlikli çalışmanın başarısı sınırlı kalmıştır. Katılımcılar grup çalışmasının neden yürümediğine ilişkin olarak; zaman problemi yaşadıklarını ve okul içi ve dışında iş yoğunluklarının fazla olduğunu, tören ve bayram hazırlıklarının yoğun olması dolayısıyla yorulduklarını ve İTYE'nin kendileri için yeni olduğunu ve internet üzerinden etkileşime alışık olmadıklarını belirtmişlerdir.

Madde 27'da görüldüğü gibi, İT korfbol eğitimi "Bir sınıf ya da gruba ait olma hissi uyandırıyor" görüşüne katılımcılar ($\bar{X}$=3,88) "büyük ölçüde" düzeyde katılmaktadırlar. Katılımcıların yirmi yedinci maddeye diğer maddelere göre daha az katılımı, İT korfbol eğitim ortamının "Bir sınıf ya da gruba ait olma hissi uyandırması" konusunda diğer maddelere göre eksikleri olduğu anlamına gelebilir. Oysaki Kolaylaştırıcının değerlendirilmesi anketinde çok yüksek katılım düzeyi olan benzer ifadeye bu ankette katılım düşmüştür. Bu bulgu, İT korfbol eğitiminin bir İTE ortamında bulunması beklenen "Bir sınıf ya da gruba ait olma hissi uyandırması" gereken niteliğinin gerekliliklerini yerine getirmede diğer maddeler kadar başarılı olmadığını göstermektedir.

İnternet Temelli Yetişkin Eğitimi Programı
Öncesi ve Sonrası Görüş Farkına İlişkin Açık Uçlu Form

Katılımcıların İT korfbol eğitimi öncesinde internet temelli bir yetişkin eğitimi ile ilgili (olumlu olumsuz veya ön yargılı) görüşlerini öğrenmek için bir veri toplama araçları uygulanmıştır. Daha sonra aynı veri toplama araçları eğitimi tamamlayanlara tekrar uygulanarak İT korfbol eğitiminin sonunda (bu konuda deneyim kazandıktan sonra) düşüncelerinde herhangi bir değişiklik gösterip göstermediği saptanmaya çalışılmıştır. İnternet Temelli Yetişkin Eğitimi Programı Öncesi ve Sonrası Görüş Farkına İlişkin Açık Uçlu Form (EK-4) açık uçlu 7 madde yer almaktadır. Söz konusu 7 maddeden dördünde katılımcıların görüşleri arasında değişiklik oluşmamıştır.

Birinci maddede sorulan internet temelli bir öğrenme ortamı yetişkinlerin öğrenmesi için uygun mudur? Sorusuna eğitimden önce alınan yanıtlardan bazıları şu şekildedir:

> Uygundur. Öğrenme merakı olan herkes bu öğrenme yöntemine ilgi duyabilir (ETK18).
>
> bence uygundur.çünkü yetişkinlerin büyük bir kısmı çalıştığı için eğitim almak için bir eğitim kurumuna gitmek için zaman bulamayabilir ya da zamanı olsa bile işlerinden dolayı yorgun olduğu için gitmek istemeyebilir. fakat bu tarz internet ortamındaki eğitimler sayesinde, ofisinde ya da evinde rahat bi şekilde eğitim alabilirler (ETK4),
>
> Evet bence harika bir eğitim,bundan önceki aldığım eğitimin bana katkısı oldu,aynı performansı bekliyorum (ETK1),
>
> Evet. Günümüz teknolojisinde internet temelli uzaktan eğitimin kullanılması artık kaçınılmaz bir hal almıştır (ETK6),
>
> İnternet temelli öğretim ortamı kesinlikle yetişkinlerin öğrenmesi için uygundur. Günlük hayatın çeşitlenmesiyle beraber insanların en fazla şikayet ettiği konu zamanı verimli kullanamamaktır. Bu eğitim ortamı zamanı verimli kullanabilme olanağı sağlamaktadır (ETK10).

Aşağıda görüldüğü gibi eğitimden önce görüşleri olumlu olan katılımcıların eğitimden sonra birinci maddeye ilişkin görüşleri yine olumlu kalmıştır:

> Uygundur.Özellikle hevesli,ilgili,başladığı işi bitirmek isteyen katılımcılarla daha zevkli ve kullanışlı hale geliyor (ETK18),
>
> uygundur.fırsat bulduklarında eğitime katılabilirler (ETK6),
>
> uygundur. zamanı ve interneti kullanmayı bilen bütün bireyler yapabilir (ETK4),

Özellikle yetişkinler için daha uygun. Yaş düştükçe internet yollu öğrenme ortamına katılımın düşebileceğini düşünüyorum (ETK1).

kesinlikle evet.Aile iş zaman gibi sorumluluklarımızı yerine getirirken eğitim alabilmemizi sağladığını düşünüyorum (EK10).

Üçüncü maddede sorulan "İnternet temelli bir eğitimin toplum için yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklayınız." Sorusuna eğitimden önce alınan yanıtlardan bazıları şu şekildedir:

Öğrenme ortamlarının hepsi yararlıdır. Kaynak ve materyal zenginliği bir avantaj oluşturuyor. Ayrıca değişen yaşam biçimleri yeni öğrenme ortamlarını da birlikte yaratıyor. Yeni yetişen nesil için çabuk uyum gösterebilecekleri bir model olabilir (ETK4).

kesinlikle yararlıdır. çünkü maalesef toplumumuzda herkes eğitim alma ve kendini geliştirme konusunda biraz yetersiz. bu şekilde internetten eğitimini alabilir, kendini geliştirebilir (ETK11).

Evet, uygun fiziki koşulların ve eğiticinin olmaması durumlarında, ekonomik koşullardan dolayı çalışmak zorunda kalanlar için, ve farklı algılama seviyesinde olanlar için yararlı olacağını düşünüyorum (ETK12).

Bilginin üretilmesi kadar paylaşılması ve kullanılması da önemlidir. Bu yüzden üretilen bilginin geniş kitleler tarafından paylaşımı ve kullanımı için zaman ve masraftan tasarruf sağlayan bilgi yayma sistemlerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç internet ile karşılanabilir İnternetin eğitim amacıyla kullanımı arttırılsa, bilgi yayımı ve paylaşımı da o nispette artacaktır (ETK18).

Aşağıda görüldüğü gibi eğitimden önce üçüncü maddeye ilişkin görüşleri olumlu olan katılımcıların eğitimden sonra da bu maddeyle ilgili görüşleri İTYE deneyimlerinin etkisiyle olumlu kalmıştır:

Kesinlikle çok yararlı. Şuan tam olarak ülkemizde bunun farkına varamıyor olsakda. İnternet kullanımı arttıkça ve bilinçlendikçe kitlelere doğru şekilde ulaşmak çok daha kolay olacak (ETK11),

Evet. İnternetin çok yaygınlaştığını düşünürsek eğitimi herkesin evine çok rahat götürebiliriz (ETK4),

daha geniş kitlelere ulaşabildiği için yararlı olduğunu düşünüyorum.

evet.gelşen dünyada zamana ayak uydurma ve teknolojiyi takip etme adına yararlı olduğunu düşünüyorum (ETK18),

Evet sonuçta zaman kavramı çok önemli ev rahatlığında zaman kısıtlaması olmadan uygulanabilmesi çok cazip (ETK12).

Dördüncü maddede sorulan "İnternet temelli eğitimlerin ileride daha da yaygınlaşacağını düşünüyor musunuz? Açıklayınız." Sorusuna eğitimden önce alınan yanıtlardan bazıları şu şekildedir:

Teknolojinin yaşama girmesi, bu tip eğitim biçimlerini yaygınlaştıracaktır. Yeni yöntemlerde eklendikçe insanın reddemeyeceği bir ortam oluşacaktır. İleride çocuklar bu kadar çok okula gitmek zorunda kalmayacaklardır. Onlar için evde öğrenme modelleri geliştirilecektir (EBK19),

internet ülkemize geldiği günden beri sürekli birşeyler gelişiyor, büyüyor, kullananlar artıyor. bu artışla birlikte internet temelli eğitimlerde artacaktır (ETK2),

Teknolojinin gelişmesi sürecinde büyük ölçüde gelişip artacağını dolayısıyla da yaygın öğrenmenin sağlanacağını düşünüyorum (ETK13)

Evet düşünüyorum,bence araştıran arkadaşların aldıkları bilgileri,kazanımlarını paylaşmaları büyük bir şans (ETK16).

Aşağıda görüldüğü gibi eğitimden önce dördüncü maddeye ilişkin görüşleri olumlu olan katılımcıların eğitimden sonra da bu maddeyle ilgili görüşleri İTYE deneyimlerinin etkisiyle olumlu kalmıştır:

Kesinlikle düşünüyorum. İlerleyen teknolojiyle birlikte insanlar zaman konusunda çok kısıtlı olacaklar, internet temelli eğitim bu konuda büyük kolaylık sağlayacaktır (ETK16).

Evet. İnternete erişim çok daha kolay olacağı için daha da yaygınlaşacaktır-daha uygulanabilir olduğu için yaygınlaşacaktır (ETK12),

evet düşünüyorum. maliyetleri düşürmesi açısından çok önemli...(ETK13),

Evet.teknoloji sürekli ileriyor.ilk bilgisayar eniac tan bu yana nerelere geldiğini insanoğlu görmektedir.gelişimin önünde hiçbir şey duramıyor (ETK2),

evet para kazanmanın çok zaman alacağı geleceğimizde boş zamanlarını internet ile eğitimini gerçekleştirebilme olasılığı yaygınlaşacaktır (ETK7),

Evet,katılım ücreti yoook. Ne güzel (ETK14).

Beşinci maddede sorulan “Size göre İnternet temelli bir eğitim kişilerin sosyalleşmelerini etkiler mi? Açıklayınız.” Sorusuna eğitimden önce alınan yanıtlardan bazıları şu şekildedir:

evet. aynı düşüncelere yada farklı düşüncelere sahip kişilerle tanışma imkanı bulabilirsiniz. bununla beraber kendizi geliştirme imkanı da bulabilirsiniz (ETK5),

Evet sosyalleşme konusunda eksi yönleri var.ama sohbet odaları oluşturularak bir nebze de giderilebilir.ya da eğitim sonunda herkesin katılımının sağlanabileceği bir etkinlik yapılabilir (ETK13).

İnternet temelli eğitimin kişileri sosyalleştirmesi kişiye bağlı olarak düşünülmelidir. Eğer kişi kendisi gibi bu eğitimlere katılan kişilerle sohbet ortamına girerse sosyalleşmesine etkisi olabilir (ETK10).

Kesinlikle sosyalleşmeyi olumlu etkiler, işitsel ve görsel temas olmasa da sonuçta ortada bir iletişim sözkonusu...(ETK4).

Aşağıda görüldüğü gibi eğitimden önce beşinci maddeye ilişkin görüşleri olumlu olan katılımcıların eğitimden sonra da bu maddeyle ilgili görüşleri İTYE deneyimlerinin etkisiyle olumlu kalmıştır:

> Deneyimlerime bakınca burada da sosyalleşme olduğunu gördüm. Bir çok farklı ilden kişilerle tanıştım (ETK5)
>
> Kesinlikle etkiler. İnsanlar bu yolla dostluk derecesine varacak ilişkiler kurabilirler.kişinin günlük sosyal çevresi dışındaki kişilerle iletişim kurmasını sağladığı için etkiler (ETK4),
>
> evet etkiler. ister istemez yeni kişilerle etkileşim haline girecek. farklı yerden farklı kişilerle tanışıp daha sosyal olmasını sağladı bence (ETK10).
>
> Kısmen etkileyeceğini düşünüyorum.Buradan tanıştığım insanlarla mutlaka bir yerlerde bir araya geleceğimi düşünüyorum.Gerek mesleklerimiz gerekse aldığımız eğitimden dolayı paylaşımlarımız olacaktır (ETK13).

Diğer 3 maddede (2, 6 ve 7. Maddeler) ise katılımcıların görüşlerinde olumlu (2 ve 6. Maddeler) bir maddede ise (7. Madde) hem olumlu hem olumsuz değişiklik görülmüştür. Görüş farklılığı görülen maddelere ve alınan yanıtlara bakıldığında şunlar görülmektedir:

İkinci maddede katılımcılara yöneltilen "Size göre devinimsel (psikomotor) bir öğrenme konusu internet yoluyla etkin biçimde öğrenilebilir mi? Açıklayınız." görüşüne eğitim başlamadan önce iki katılımcı: *"Psikomotor bir öğrenme konusunun internetle öğrenileceğini düşünmüyorum"* (ETK1, ETK16) şeklinde cevap vermişlerdir. Fakat eğitim tamamlandıktan sonra bu katılımcıların;

> "Birebir uygulama kadar rahat olmasa da öğrenebileceğini gördüm" (ETK1),
>
> "Teorinin pratiğe çevrilebileceğini göstermiş oldunuz" (ETK16).

şeklindeki ifadeler deneyimlerinin etkisiyle, devinimsel bir öğrenme konusunun internetten öğrenilebileceğine ilişkin görüşlerinin olumlu olarak değiştiğini göstermektedirler.

Altıncı maddede katılımcılara yöneltilen "Öğrenmek istediğiniz bir konu için İnternet yoluyla eğitim almak isteyip istemediğinizi nedenleriyle yazınız" görüşüne, eğitim başlamadan önce iki katılımcı: "*Uygulamalı bir kursu tercih ederim"* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Fakat eğitimi tamamlandıktan sonra; *"Zaman ve mekân kavramı olmadan eğitim alabileceğim için artık İTE tercih ederim", "Vakit ve maddi avantajı için internetle eğitim almak isterim"*

şeklindeki ifadeleri beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenmek istedikleri bir konu için internet yoluyla eğitim alma isteklerine ilişkin görüşlerinin, deneyimlerinin etkisiyle, olumlu olarak değiştiğini göstermektedirler.

Yedinci maddede katılımcılara yöneltilen "İnternet temelli bir eğitim ortamında şu özelliklerin bulunmasını beklerim…" şeklinde sonu açık bırakılan cümleye eğitimden önce bazı katılımcılar şunları dile getirmişlerdir: "İT eğitim benim için yeni ve beklentim yok", "Açıklayıcı her türlü teorik bilgi ve uygulamalı örnek isterim, İletişim ve etkileşim içinde olacak kaliteli katılımcılar olmalı", "Görsel uyaranlar ve videolar fazla olmalı".

Fakat eğitim tamamlandıktan sonra:

> Eğitimden memnun kaldım ve kendimi eleştiride bulunabilecek yeterlilikte görmüyorum (ETK3),
>
> Eğitimden çok memnun kaldım ve bu eğitimdeki her şey bütün beklentilerimi karşıladı (ETK8),
>
> Devamlı iletişim ve etkileşim olması beni çok etkiledi (ETK11)

şeklindeki ifadeleri İTYE'den sonra beklentilerinin karşılandığını, eleştirecek ya da ekleyecek bir şey bulamadıklarını göstermektedir.

Diğer taraftan, aynı madde için farklı 2 katılımcı beklentilerinin yeterince karşılanamadığını belirtmişlerdir:

> Daha fazla video olmalıydı, Bazı dersler sordu.com'daki gibi işlenebilirdi (ETK12),
>
> Katılımcılar işbirliğine ve iletişime açık kişilerden seçilebilirdi (ETK5).

Buradaki genel bulgular henüz yaygınlaşmaya başlayan İTE ile ilgili olarak bazı katılımcıların ön yargılara sahip oluğunu fakat İTYE deneyimi kazandıktan sonra görüşlerinin olumlu yönde değiştiğini göstermektedir. Görüldüğü gibi eğitim öncesi internet yoluyla psikomotor bir konunun öğrenilemeyeceğini düşünen bazı katılımcıların, eğitimden sonra fikirlerini değiştirdiklerini; uygulama kadar olmasa da İTYE ile psikomotor bir konunun öğrenilebileceğini, teorinin pratiğe dönüştürülebileceğini düşündüklerini göstermektedir. Diğer taraftan, eğitime başlamadan önce, uygulamalı bir kursa gitmeyi tercih ettiğini belirten katılımcıların; eğitimi tamamladıktan sonra avantajlarını yaşadıkları için zaman, mekân ve maddi olanaklar yüzünden İTE' i tercih edeceklerini de göstermektedir.

Eğitim öncesi herhangi bir beklenti içinde olamayan bazı katılımcıların eğitimden sonra İTE hakkında fikir sahibi olduklarını ve eğitimden memnun

kaldıklarını, ayrıca etkileşim ve iletişim konusunda beklenti içinde olan katılımcıların eğitimden sonra beklentilerinin karşılandığını göstermektedir.

Diğer taraftan eğitimden beklentileri karşılanamayan katılımcıların da bulunduğunu, daha fazla görsellik ve video beklentisinin karşılanamadığını ve eğitimde işbirliğine ve iletişime açık katılımcıların bulunmadığı görüşünün devam ettiğini göstermektedir. Bu konuda kolaylaştırıcının çabalarına rağmen yeterince etkileşim sağlanamaması kolaylaştırıcıyı sınırlandırmıştır.

Bu veri toplama araçlarında yer alan diğer sorulardan birine (6. Madde) verilen yanıtlar İTYE'nin avantajlarını göstermesi bakımından önemlidir. Katılımcıların *"Öğrenmek istediğiniz bir konu için İnternet yoluyla eğitim almak isteyip istemediğinizi nedenleriyle yazınız."* sorusuna verdikleri yanıtlar şunlardır:

> isterim, hem video hem de çizimlerle çok daha iyi öğrenilebileceği kanaatindeyim (ETK16).
>
> Zamanı kendime göre ayarlayabileceğim için,
> Bilgiler istediğim zaman ulaşabileeğim için,
> Belki daha ekonomik olacağı için,
> benim için daha uygulanabilir.bu yüzden isterim (ETK5),
>
> isterim. en başta bu bilgiyi istediğim zaman, istediğim yerde, istediğim kadar alabiliyorum... bundan daha güzel ve özel birşey olabilir mi (ETK13),
>
> isterim çünkü zamanıkendim belirlemem boş zamanımı en iyi şekilde değerlendirmem güzel (ETK2),
>
> almak isterim! biz millet olarak halen karşılaştığımızda her konuyu konuşamaz soramaz durumdayız. ama bu yolla daha rahat olur diye düşünüyorum (ETK11),
>
> hem işime devam edip hem ailemi ihmal etmeyip hemde öğrenme fırsatı sunduğu için isterdim (ETK4),
>
> zaman darlığı çalışma şartları ve verimli olduğuzu düşündüğünüz zamanda eğitim almanız güzel (ETK9).,
>
> Daha önce iş deneyimimde 2005 yılında böyle bir tecrübe yaşamıştım ve zorunluluk olmasına rağmen bana akıllıca ve eylenceli gelmişti. Bu deneyimi bir daha yaşamak yine hoşuma gitti. Bir şey iki kez hoşa gidiyorsa tekrarları da mutlaka hoşa gidecektir (ETK6).
>
> evet isterim.zaman ve mekenkavramı olmadığı için istediğin zaman interneti açıp gerekli bilgiyi almak çok büyük kolaylık.korfbolude böylelikle tanıdım ve öğrendim (ETK7).

Görüldüğü gibi bu görüşler de bir İTYE de bulunması gereken; zaman ve mekândan bağımsız, ekonomik, kolay ulaşılabilir, değişik öğrenme stillerine uygun, ulaşılması zor öğrenme konuları için elverişli, eğlenceli, bireysel öğrenmeye uygun ve uygulanabilir olması özelliklerini taşımaktadır. Bu şekliyle yetişkinlerin öğrenme özelliklerini destekleyen bir yapıda olması durumunda katılımcıların İTYE'yi tercih etmesini sağlayacağını göstermektedir.

Tartışma

İTYE deneyiminden sonraki bulgularda; eğitimi tamamlayanlarla terk edenler, kolaylaştırıcı ve eğitim ortamı değerlendirilmiş katılımcıların İTYE öncesi ve sonrası görüş farklarına da yer verilmiştir. Değerlendirme, yapılan çalışmanın sonuçlarını göstermesi ve programa değer biçilmesi açısından çok önemlidir. eğitimi terk edenlerin, kolaylaştırıcının, eğitim ortamının nitelik olarak ve İTE ile ilgili görüşler arasındaki farkın değerlendirilmesiyle ilgilidir.

Bulgular, katılımcıların eğitim sitesine gönüllü olarak hemen üye olduklarını fakat yarısının eğitime hiç katılmadığını göstermektedir. Henüz eğitim başlamadan önce katılımcı sayısında düşüş yaşaması araştırmacı tarafından alanyazın da desteklediği için ön görülen bir durumdur. Sadece İTE'de değil yüz yüze hizmet içi eğitim programlarında da bu sorunla karşılaşılmaktadır (MEB, 2006). Çalışma grubu, birinci hafta öz değerlendirme sınavına girenlerin (28 kişi) yarısından (%64,28) daha fazladır. Ülkemizde henüz internet temelli eğitimin yaygın olmaması ve internet kültürüne alışkın olmamanın katılımı düşürdüğü sanılmaktadır. Diğer taraftan korfbolun da henüz tanınmaya başlanması ve katılımcıların korfbol eğitimine ihtiyaç duymalarına karşılık hemen uygulamaya geçiremeyecek olmalarının da eğitimde terk yaşanmasına sebep olduğu düşünülmektedir. Çünkü "gelecekte kullanma olasılığı olan bir bilgiyi öğrenme, özellikle yetişkinlerde zaman tüketici ve verimsiz bir öğrenme yoludur" (Geray, 2002, s.31).

Bulgular, katılımcıların kolaylaştırıcıyı gerçekleştirdiği roller açısından başarılı bulduklarını ortaya koymaktadır. Web-tabanlı öğrenimde öğretmenin rolünü tespit etmek amacıyla yapılan kapsamlı bir araştırma sonucunda öğretmenin rolü; teknik beceriler, kolaylaştırıcı beceriler ve yönetimsel

beceriler olarak üç ana başlık altında toplanmıştır (Kemshal-Bell, 2001). Kolaylaştırıcının değerlendirilmesi anketinde de bu üç başlığa yer verilmiş ve katılımcılar tarafından başarılı olarak değerlendirilmiştir.

Ayrıca eğitim ortamının niteliği de katılımcıların değerlendirmesiyle başarılı görünmektedir. Literatüre göre, bilgisayarla öğretimde dönüt işleminin mümkün olması, hataların görülüp hemen düzeltilebilmesi, etkin ve başarılı bir öğretime olanak sağlaması bakımından önemlidir. Bununla birlikte kolaylaştırıcı tarafından yapılması gereken *sayfaların aynı formatta olması* ve *etkinliklerin grup çalışması* görülmektedir. Ayrıca E-Öğrenme Portalında Tartışma panoları/Sohbet odalarının yer almasının faydalı olacağı görülmüştür (Yabaş ve Bozkurt, 2011).

Diğer önemli bir bulgu ise katılımcıların internet temelli eğitime ilişkin ön yargılarını yıkarak eğitime olumlu baktıkları, gelecekte almak istedikleri eğitim için uzaktan eğitimi tercih edecek olmalarıdır. Uzaktan eğitim ile ders alan bir öğrencinin beklenti seviyesinin yüz yüze eğitim alan bir öğrenciye göre düşük olması ve kişisel beklentinin başarı seviyesi ile ilişkili olması üzerinde durulan başka bir psikolojik faktör olmuştur.(Erturgut, 2008).

Alanyazına göre olması gerekenlerin uygulandığı İTYE'nin üç basamağı da beden eğitimi öğretmenlerinin bir sorununa çözüm üretmekte verimli, uygulamada başarılı olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmanın sonucunda elde edilen bilgilerin alana katkıda bulunacağı beklenmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Çalışmanın bu bölümünde, yetişkinlerin öğrenme özelliklerine göre düzenlenmiş bir internet temelli eğitim programı sonunda ortaya çıkan veriler değerlendirilmiştir. Yetişkinlerin öğrenme ilkelerine ve İTE deneyiminin 3 aşamasına göre çalışmalar değerlendirilmiş ve elde edilen verilere ilişkin sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

İTYE Deneyimi Öncesindeki Uygulamalara İlişkin Sonuçlar

- Beden eğitimi öğretmenleri İTYE'yi ve öğrenme konusunu merak ettikleri için eğitime katılmışlardır.
- Katılımcıların 1/3'ünü kadınlar 2/3'ünü de erkekler oluşturmaktadır.
- İTYE'ye en çok ilgi gösterenler 31-35 yaş grubundaki "genç yetişkinlerdir".
- Katılımcıların yarısından fazlasını 1-10 yıl arası hizmeti olan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır.
- On beş yıldan sonra, hizmet süresi arttıkça katılımcı sayısı azalmaktadır.
- Katılımcıların yaklaşık yarısını ilköğretim kurumunda çalışan öğretmenler, yarıdan fazlasını da ortaöğretim kurumunda çalışan öğretmenler oluşturmaktadır.

- Katılımcılardan eğitime ilgi duyanların bir kısmı lisansüstü eğitim alanlardır.
- İTYE'ye katılanlar Bursa, İstanbul gibi gelişmiş bölgelerde yaşayanlardır.
- Katılanlar bilgisayar kullanma becerisine, bilgisayar ve internet donanımına sahip olanlardır.
- Geçmişte takım sporlarıyla ilgilenen katılımcılar "bir takım sporu olan korfbol"a ilgi duymaktadırlar.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu daha önce hiç planlı bir İTE'ye katılmamışlardır.
- Katılımcılar bir İTYE'den;

✓ Eğitim süresinde kısıtlama ve zaman sınırlaması olmamasını,
✓ Bilgiye kolay ve çabuk ulaşabilmeyi,
✓ Görsel uyaranlarla dersi tekrar tekrar izleme şansı olmasını,
✓ Daha fazla yorum ve eleştiri görebilmeyi,
✓ Eğitim alırken doğru kişilerle muhatap olabilmeyi,
✓ Geri bildirimi hemen alabilmeyi ve diğerlerini (sertifika, kitapçık, anlatımların kısa, öz, açık, anlaşılır ve iyi bir dille yazılması, sosyal, materyal ve bilgi paylaşımı vb) beklemektedirler.

İTE Deneyimi Sırasındaki Uygulamalara İlişkin Sonuçlar

- "Korfbol Sözlüğü" arama motorunda ilk sırada yer almakta ve katılımcılar tarafından yoğun ilgi görmektedir.
- Kadın katılımcılar zaman problemi yüzünden foruma ve ödev etkinliklerine katılamadıklarını ifade etmişlerdir.
- Forumun nasıl işlediğini bilmemek katılımı olumsuz etkilemiştir.
- Sınava ilişkin geri dönütlere kadın katılımcılar erkeklerden daha fazla ilgi göstermişlerdir.
- Sentez ve değerlendirme boyutundaki öğrenmeleri test eden yazılı sorular katılımcıların en zorlandıkları sınav bölümü olmuştur.
- Eğitim ilerledikçe katılımcıların yazılı sorulara cevap verme becerilerinde artış olmuş ve daha rahat yorum yazmışlardır.

- Katılımcılar eğitime hafta içi akşamları, hafta sonu ise her saat diliminde fakat daha çok akşamları girmeyi tercih etmektedirler.
- Katılımcılar eğitimin ilk haftalarında ve son haftasında eğitime daha çok ilgi göstermektedirler.
- Katılımcıların katılım deneyimi ve korfbol bilgisi arttıkça eğitimle ilgili beklentilerini kolaylaştırıcıya iletme sıklıkları da artmaktadır.
- Katılımcılar uygulamaya dönük ve okullarında işlerine yarayacak etkinliklerle ilgili beklentiler içindedirler.
- Katılımcıların sohbet oturumu için uygun buldukları zaman cumartesi saat 21.00'dır. Eğitime ilgi duyan katılımcılar sohbet etkinliğine de daha çok ilgi göstermektedirler.
- Katılımcıların kolaylaştırıcıyı daima çevrimiçi görmesi onları sohbete katılmaya motive etmektedir.
- Kolaylaştırıcının sohbet odasında bulunmaması katılımcıların kendi aralarında sohbet etmelerini engellemektedir.
- Sohbette kadınlar erkeklere göre daha az konuşmaktadır. Ancak cinsiyetlere göre sohbete katılma arasındaki fark 0,05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.
- Kolaylaştırıcıya gelen e-posta sayısı katılımcılara gönderdiği e-posta sayısından daha fazladır.
- Site içindeki pop-up mesajı kullanmayı bildikleri halde katılımcılar tercih etmemektedirler. Katılımcılar e-posta gibi daha tanıdık iletişim yollarını kullanmayı tercih etmektedirler.
- Sınıf benzeri çevrimiçi ortamlarda yetişkinler bir rol ve mizah yapma niteliği taşıyan davranışlarda bulunmaktadırlar.
- İTE'de bir öğrenme topluluğu oluşturma/grup dinamiği geliştirme hedefine sınırlı ölçüde ulaşılabilmiştir. Grup üyelerinin aralarındaki iletişim ve etkileşim eksikliği işbirlikli çalışmanın beklenen düzeyin altında kalmasına sebep olmuştur.
- Öte yandan;

✓ Katılımcıların zaman problemi yaşamaları ve okul dışında da iş yoğunluğunun fazla olması,

✓ İnternet üzerinden eğitim almaya ve internet kültürüne alışık olmama,

- ✓ Evrak ve yazı işlerinden hoşlanmamaları, kendilerini yazarak ifade edememeleri grup çalışmasının yürümemesine neden olan diğer etmenlerdir.
- Katılımcılar eğitimin ilk haftalarında etkinliklere katılım konusunda çekimser davranmışlardır.
- Grup dinamiği forumlarda, sohbetlerde ve telefon görüşmelerinde bazı katılımcılar ile kolaylaştırıcı arasında gelişmiştir.
- Eş zamansız bir işlem olan siteye dosya yükleme katılımcılar tarafından daha rahat kullanılmıştır.
- Öz yönelimli öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak için korfbol konusunda Türkçe kaynağın olmaması katılımcıların dile getirdiği bir eksiklik olarak ortaya çıkmıştır.
- Katılımcılar ders tasarımlarında görsel uyaranlara fazla yer verilmesi beklentisi içindedirler.
- Katılımcıların *kendilerini İT korfbol eğitimine ait hissetmeleri* bu eğitimdeki öğrenmenin sosyal çevresi ile katılma arasında bir bağ olduğunu göstermektedir.
- Katılımcılar e-posta, forum mesajları ve sohbetlerinde etik kuralları hiç ihlal etmemiştir. Ancak, çevrimiçi etkinliklerde gerçekleşen gergin konuşma ve tartışmalarda katılımcılar yüz yüze olduklarından daha kontrollü davranmışlardır.

İTE Deneyimi Sonrasındaki Uygulamalara İlişkin Sonuçlar

- Eğitime kaydolanların yalnızca yarısı eğitim öncesi doldurulması gereken form ve anketleri doldurmuştur.
- Eğitime başlayanların yarısından daha çoğu eğitimi tamamlamışlardır.
- Beden eğitimi öğretmenlerinin okul içi ve okul dışı iş yoğun fazladır. Bedensel güç sarf edilen bir mesleğe sahip olan beden eğitimi öğretmenleri eğitim için gereken zamanı ve enerjiyi bulmakta zorlanmaktadırlar.
- İnternet temelli korfbol eğitimi “katılımcı belgesi” katılımcılar için bir motivasyon aracıdır.

- Eğitimin süresi uzadıkça katılımcı sayısında düşüş yaşanmaktadır. Fakat konuya gerçekten ilgi duyan istikrarlı bir katılımcı grubu ortaya çıkmıştır.
- Katılımcı sayısındaki düşüşün sebebi, 23 Nisan ve 19 Mayıs tören ve bayram hazırlıkları ve beden eğitimi öğretmenlerinin yoğun iş tempolarıdır.
- İTYE'de olması gereken kolaylaştırıcı rolüne ilişkin uygulamalar katılımcılar tarafından doğru ve başarılı bulunmuştur.
- Fakat katılımcıların Türkçe kaynağa ihtiyaç duymaları ancak hiç Türkçe kaynak bulunmaması bu konuda kolaylaştırıcıyı sınırlandırmıştır.
- Katılanların değerlendirmelerine göre kolaylaştırıcı;

✓ İT korfbol eğitiminde katılımcıların aidiyet duygusu yaşamalarını sağlayabilmiştir.
✓ Katılımcıların öğrenme gereksinimlerini karşılamalarını sağlamıştır.
✓ İT korfbol eğitiminde katılımcıları araştırmaya ve öğrenmeye teşvik etmiş ve cesaretlendirmiştir.
✓ Katılımcılara yeterli öğrenme kaynaklarını sunmuştur.
✓ Bilgisini paylaşmaktan çekinmeyen ve yeterli bir kaynak olmuştur.
✓ Bir öğrenen, bir katılımcı gibi diğer katılımcılarla eşit davranan biri olmuştur.
✓ Eğitim sırasında karşılaşılan huzursuz ortamlara karşı hassas davranmış ve gerekli tedbirleri almıştır.
✓ Öğrenme konusunda olumlu pekiştireçler ve geri bildirimler kullanarak katılımcıları yüreklendirmiştir.

- İTYE' de olması gereken niteliklerin yetişkinlerin öğrenme ilkeleri, teknik, tasarım, etkileşim, içerik, saygı ve etik konularında katılımcıların beklenti düzeyini karşılamış ve uygulamada başarılı bulunmuştur.
- Katılımcıların görüşleri doğrultusundaki değerlendirmelere göre;

✓ Bu eğitimde korfbolu yeterince tanıyabilmişler ve korfbolu öğrencilerine öğretmekte bir sıkıntı yaşamamışlardır.
✓ İçerik, grup etkinlikleri, forum ve tartışma ortamları karşılıklı saygı çerçevesinde yürütülmüştür.

- ✓ Diğer katılımcılarla işbirliği yapma olanakları bulmuş, katılımcılar istedikleri zaman kolaylaştırıcıya kolayca ulaşabilmişlerdir.
- ✓ Farklı öğrenme stillerine sahip katılımcılar eğitimde kendilerine uygun ders tasarımları bulabilmiş, eğitim devam ederken ihtiyaç duydukları *daha fazla video ve görsel unsur* talepleri için eklemeler yapılmıştır.
- ✓ İnternet temelli eğitimin en büyük avantajı olan öğrenme yerine, zamanına ve hızına karar verebilme ilkesi korfbol eğitiminde sağlanabilmiştir.
- ✓ Video, sesli sunu vb. indirilmesi, programların kurulumu, sitenin kullanımı kolay, sayfalara erişim rahattır.
- ✓ Konu sonu öz değerlendirme testlerine yeterince ilgi gösterilmiştir.
- ✓ Tasarımda kullanılan renkler ve yazı boyutu yetişkinler için uygun bulunmuştur.
- ✓ Ara sorulardan, pekiştirme etkinliğinden ve öz değerlendirme sınavından sonra verilen geri bildirimler öğrenme konusunda katılımcıları yüreklendirmiştir.
- ✓ İT korfbol eğitim ortamı bir sınıf ya da gruba ait olma hissi uyandırmıştır.
- ✓ İTYE'den sonra, internet yoluyla psikomotor bir konunun öğrenilebileceği düşüncesi hakim olmuştur.
- ✓ Mümkünse uygulamalı bir kursa gitmeyi tercih eden katılımcılar; eğitimi tamamladıktan sonra zaman, mekân ve maddi olanak avantajları sayesinde İTYE'yi tercih edeceklerini göstermişlerdir.
- ✓ Eğitim öncesi herhangi bir beklenti içinde olamayan bazı katılımcılar, eğitimden sonra İTYE hakkında fikir sahibi olmuşlar ve eğitimden memnun kalmışlardır.
- ✓ Eğitimden "daha fazla görsellik ve video" beklentisi karşılanamayan katılımcılar olmuştur.
- ✓ Kolaylaştırıcının çabalarına rağmen etkileşim sınırlı ölçüde kalmıştır.
- ✓ Katılımcıların görüşlerine göre İTYE zaman ve mekândan bağımsız, ekonomik, kolay ulaşılabilir, değişik öğrenme stillerine uygun, ulaşılması zor öğrenme konuları için elverişli, eğlenceli, bireysel öğrenmeye uygun ve uygulanabilir olması özelliklerini taşımaktadır. Bu

şekliyle yetişkinlerin öğrenme özelliklerini destekleyen bir yapıda olması katılımcıların İTE'yi tercih etmesini sağlamaktadır.

- Eğitime devam edenlerle terk edenlerin cinsiyetleri bakımından istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
- Eğitimi tamamlayanlar ile terk edenlerin eğitime katılma sebepleri bakımından istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Eğitimi tamamlayanlar korfbolu tanımak isteyenler ve İTYE'yi merak edenlerdir.
- Eğitimi terk edenler ise başkaları tavsiye ettiği için İTYE'ye katılanlardır.
- Eğitimi tamamlayanlarla terk edenlerin çalıştıkları kurumlar bakımından istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Eğitimi tamamlayanların çoğu ortaöğretim kurumlarında çalışanlardır.
- Eğitimi tamamlayanlarla terk edenlerin yaşları bakımından istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
- Eğitimi tamamlayanlarla terk edenlerin öğrenim durumları bakımından istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
- Eğitimi tamamlayanlarla terk edenlerin geçmiş İTE deneyimleri bakımından istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
- Eğitimi tamamlayanlarla terk edenlerin hizmet yılları bakımından istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Öneriler

- İlgi ve ihtiyaç duydukları konularda eğitim almak isteyen yetişkinler için onların öğrenme özelliklerini dikkate alan internet temelli eğitim ortamları oluşturmak, geleneksel eğitime özellikle hizmet içi eğitime destek olabilir.
- Öğretmenlerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak üzere daha ekonomik, daha bireysel, daha esnek özelliklere sahip İTYE yoluyla hizmet içi eğitim programları düzenlenebilir.

- Yeterli maddi kaynakla ders tasarımlarında daha fazla sayıda yüksek kaliteli, düşük boyutlu video eklenebilir, sesli ve yazılı anlatımla dönüt verilebilir.
- Forumun ne demek olduğu konusunda çeşitli farklı görüşlere sahip olan katılımcıların bu kavramlar konusunda net olmadıkları görülmüştür. Bundan sonra yapılacak benzer araştırmalarda katılımcılara eğitimin bütün bölümleri (forum, anket, sohbet, sınav vb) ve etkinlikler tek tek tanıtmalıdır.
- Katılımcıların tanıdık iletişim araçlarını daha çok kullanmaları, bunun yanında diğer iletişim yollarının da özendirilmesi önerilebilir.
- Çevrimiçi etkinliklerde katılımcılar arasında yaşanan gerginliklerde kolaylaştırıcının hemen müdahale etmemesi, izlemesi ve anlaşmazlığı kendi aralarında çözmeleri için fırsat yaratılmalıdır.
- Katılımcıların yorum yapma ve düşüncelerini yazıyla ifade etme becerilerini geliştirecek etkinlikler yapılmalı ve katılımcılar bu konuda cesaretlendirilmelidir.
- Kolaylaştırıcıyı eğitimde ve sohbet oturumlarında sık sık çevrimiçi görmek katılımı artırabilir.
- Zaman yaratma sıkıntısıyla karşı karşıya olan çevrimiçi öğrenenler için eğitimin süresi daha kısa tutulmalı ve dersler modüller şeklinde tasarlanmalıdır.
- Beden eğitimi öğretmenleri için eğitim planlanırken “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayram” ile “19 Mayıs Atatürk’ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayram” hazırlık çalışmalarının tarihleri göz önüne alınmalıdır.
- Birbirlerini görme ve tanıma ihtiyacında olan ve yazı yazmaktansa konuşmayı tercih eden öğrenenler için kameralı görüntüleme ve konuşma oturumları düzenlenebilir.
- Görsel öğrenme biçimine sahip olan öğrenenler için psikomotor bir öğrenme konusu için görüntü, ardından sesli ve yazılı geri dönüt, tekrar görüntü şeklinde etkileşimli dersler tasarlanabilir.
- Benzer çalışmalar karma modelde; yüz yüze ve İTYE olarak uygulanabilir.

Araştırma önerileri

- Beden eğitimi öğretmenleri yeni gelişmekte olan spor dallarına ilgi duymaktadırlar. Diğer spor dallarıyla ilgili benzer eğitimler düzenlenebilir.
- Beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenen bu çalışmaya benzer çalışmalar diğer branş öğretmenleri için de düzenlenebilir.
- Benzer bir çalışma kontrol ve deney grubuyla yapılabilir.

KAYNAKÇA

Akçay, Hüsamettin.; Cengiz Tüysüz, Burak Feyzioğlu. (2003). **"**Bilgisayar Destekli Fen Bilgisi Öğretiminin Öğrenci Başarısına ve Tutumuna Etkisine bir Örnek: Mol Kavramı ve Avogadro Sayısı". **The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET April 2003 ISSN: 1303-6521 volume 2 Issue** 2 Article 9

Akın, Gülden. (2010). *Andragojik İlkelere Göre Geliştirilmiş Problem Temelli Mesleki İngilizce Eğitimi Programının Etkililiği,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yaşamboyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi ABD. Ankara

Akın, Mustafa. (2007). "Bilgisayar ve İnternet Teknolojilerinden Yararlanmanın Uygulama Alan Bilgisi Oluşturma Yönünde Etkisi, Erzincan Eğitim Fakültesi Örneği". **Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 9,** Sayı 2, s.49-70,

Akpınar, Yavuz. (2001). "İnternet üzerinde eğitim ve etkileşimlilik sorunları", **Türkiye Bilişim Derneği Dergisi, Temmuz**, Sayı: 19.

Akpınar, Yavuz. (2005). **Bilgisayar Destekli Eğitimde Uygulamalar**. Anı Yayıncılık 2. Baskı, Ankara

Alkan, Cevat (1981), "Açık Üniversite", **Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.** Sayı 1-2.

Alkan, Cevat. (1987). **Eğitim Teknolojisi,** Aşama Matbaacılık, Ankara.

Alkan, Cevat. (1988). Modüler Programlama ve Türkiye'de Uygulaması. http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/511/6269.pdf

Alkan, Cevat., Teker, Necmettin. (1992). **Programlı Öğretim, Değişik Teknolojiler ve Türkiye'deki Uygulama.** Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları:169

Alkan, Cevat. (1995). **Eğitim Teknolojisi,** Atilla Kitapevi, Ankara.

Allen, Micheal. (2003). **Michael Allen's Guide to e-Learning: Building Interactive, Fun, and Effective Learning.** Programs for Any Company. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.

Altun, Arif. (2005). **Eğitimde İnternet Uygulamaları,** Anı yayıncılık, Ankara.

Altunya, Niyazi. (2006). **Gazi Eğitim Enstitüsü, Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü (1926-1980).** Gazi Üniversitesi Yayını No:3. Ankara

Apaydın, Ahmet.; Ramiz Arabacı, İsmail, Aydın. (2002). "Bursa İlindeki İlköğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Dersinde Futbol Branşına Ayrılan Zaman Konusunda Öğrenci Görüşleri." www.sporbilim.com/dosyalar/3_B_E_S_O_O_E_S_K_S_Poster_Sunumlar.pdf

Aslan, Özgür. (2006). Öğrenmenin Yeni Yolu: E-Öğrenme. **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 16,** Sayı: 2 Sayfa: 121-131, Elazığ

Avşar, Pervin. (2006). "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Düzenlenen Hizmet içi Eğitim Etkinliklerini Değerlendirmesi", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Avşar, Pervin. (2011). "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmet içi Eğitim Programlarını Değerlendirmesi", **Milli Eğitim Dergisi, Yaz 2011,** Sayı 191, s.230-241

Ayar, Ali Rıza. (2002). "İnternet ve E-Eğitim". **Diyanet aylık dergi, ocak 2002**

Bademci, Vahit. (2006). Güvenirliği Doğru Anlamak Ve Bazı Klişeleri Yıkmak: Bilinenlerin Aksine, Cronbach'ın Alfa Katsayısı, Negatif Ve "–1" Den Küçük Olabilir. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: 7 Sayı:12 Güz 2006 http://web.inonu.edu.tr/~efdergi/dergi/bademci.pdf

Bağcı, Necati.; Selma Şimşek. (2000). "Milli Eğitim Personeline yönelik Hizmet içi Eğitim Faaliyetlerine Genel bir Bakış". **Milli Eğitim Dergisi,** sayı 146, 9-12.

Baturay, B., (2001). "Uzaktan Eğitimde Beşli Model," **Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferans ve Sergisi Bildiriler Kitabı,** Ankara.

Berkmen, Pınar. (2009). "İyi Bir E-Öğrenci Olmak İçin Neler Gerekir? İyi Bir e-Öğrencinin Özellikleri Nelerdir?" **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**

Bilir, Mehmet. (2001). "Eğitimcilerin Eğitiminde Andragojik Model Yaklaşımı" 21. **Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri.** (25-27 Ekim 2000, Ankara) İçişleri Bakanlığı Yay. Ankara.

Bilir, Mehmet. (2008). "Laik Eğitim Sisteminde Yaygın Eğitim Açısından Meslek Alanı Olarak Din Eğitimi", **Eğitim Bilim Toplum Dergisi / Cilt:6** Sayı: 22 Bahar: 2008 Sayfa: 6-21

Bilir, Mehmet. (2009). "Yetişkin Eğitimi" (Derleyenler: Yıldız, Uysal). Kalkedon Yayınları, Eylül 2009, İstanbul

Bishop, Joyce (2002), "Personality Spectrum." www.cvc3.coastline.edu/**bishop**/Handouts/5pgmi.pdf

Bölükbaş, Kenan., Yıldız, Cengiz. (2003). İnternet kullanımında kadın-erkek eşitsizliği. http://sbe.dumlupinar.edu.tr/12/103-112.pdf

Burge, Liz (1988). "Beyond Andragogy: Some Explorations for Distance Learning Design", **Journal of Distance Education, Volume 3,** no.1

Büyüköztürk, Şener.; Ebru Kılıç Çakmak, Özcan Erkan Akgün, Şirin Karadeniz ve Funda Demirel. (2008). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Pegem Akademi.

Bülbül, Sudi. (1987), "Halk Eğitimcilerinin Yetiştirilmesinde Üniversitelerin Yeri ve Önemi." **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi** Sayı: 1-2 Ankara

Casey, Ashley. (2011). "The Teacher as Researcher and the Future Survival of Physical Education". **III. Beden Eğitiminde Yeni ve Yaratıcı Yaklaşımlar Sempozyumu Kitabı**, 21-22 Ocak 2011, ODTÜ

Cercone, Kathleen (2008). "Characteristics of adult learners with implications for online learning design", **AACE Journal, 16(2),** 137-159.

Comstock, David. C. (2001). ISD/Web Based Training Process Documentation. www.davidcomstock.com/portfolio/work_samples/ISD%20WBT%20Process.pdf

Conti, Gary, J. (1991). **Adult Learning Methods** (Editor: Galbraith), Krieger Publishing Company, Malabar, Florida

Cronje, Johannes. C. (2001). "Metaphors and Models in İnternet-Based Learning". **Computers & Education. 37:**241-256

Crum, Ben. (1994). **Korfball Made Simple,** KNKV, Bunnik, August

Crum, Ben. (2003). **Korfbalconcepten,** KNKV, Koninklijk Nederlands Korbalverbond Bunnik, Mei

Çakır, Hasan. (2008). **İnternet Temelli Eğitim** (Editör: Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın). Nobel Yayın Dağıtım. 1. Basım, Ankara.

Çakır, R. Yükseltürk, E. (2010). "Bilgi toplumu olma yolunda öğrenen Organizasyonlar, bilgi yönetimi ve e-öğrenme Üzerine teorik bir çözümleme". **Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt:18** No:2, s.501-512, Mayıs 2010

Çakmak, Ebru Kılıç., Karataş, Serçin. (2008). "Analiz ve İçerik Tasarımı". (Editör: Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın). İnternet Temelli Eğitim Nobel Yayın Dağıtım. 1. Basım, Ankara.

Çavuş, Nadire., vd. (2008). "Öğretim Teknolojileri ve Tasarımı". (Editör: Uzunboylu). PegemA, Ankara

Çetiner, M. Hakan. Çiğdem Gencel ve Y.Murat Erten. (1999), "İnternete Dayalı Uzaktan Eğitim ve Çoklu Ortam Uygulamaları", 5 nci İnternet Konferansı Tebliğleri, Ankara, 19-21 Kasım 1999. http://inet-tr.org.tr/inetconf5/bildiri/Cetiner.html

Çevikbaş, Rafet. (2002). **Hizmet içi eğitim ve Türk merkezi yönetimindeki uygulaması**, Nobel Yayınları, Ankara

Çukadar, Sami., Çelik, Sönmez. (2003), "İnternete Dayalı Uzaktan Öğretim ve Üniversite Kütüphaneleri", Doğuş Üniversitesi Dergisi, 4 (1) 2003, 31-42 http://journal.dogus.edu.tr/13026739/2003/cilt4/sayi1/M00083.pdf

Dalkılınç, Murat. (2011). *Ofis Çalışanlarında E-Öğrenme ve İnteraktif Yöntemlerle Sunulan Ergonomi Eğitiminin, Kas İskelet Sistemi Yaralanmaları İle İlişkili Risk Faktörleri Üzerine Etkisi,* yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Dalkıran, Oğuzhan., Tuncel, Fehmi. (2007). "Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Dersinin Seçmeli Ders Olarak İşlenmesinin Öğrenciler Gözüyle Değerlendirilmesi". **Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2007, V (1)** 37-42 dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/17/892/11193.pdf

Demir, Servet. (2009). "Yetişkin öğrenmesi prensipleri." www.1.gantep.edu.tr/~gukamer/training/yetiskinogrenme.ppt

Demirel, Özcan. (2005). **Eğitim Sözlüğü** (3. Baskı). Ankara: Pegema Yayıncılık.

Demirhan, Gıyasettin. (2011). "Türkiye'de Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Araştıran Öğretmen Niteliği; Destekleyen ve Engelleyen Faktörler", **III. Beden Eğitiminde Yeni ve Yaratıcı Yaklaşımlar Sempozyumu Kitabı**, 21-22 Ocak 2011, ODTÜ

Driscoll, Margaret. (1998). **Web Based Training- Using Teknology to Design Adult Education.** Jossey- Bass Pfeiffer, California.

Ducharme-Hansen, Barbara A. ve Dupin-Byrant, Pamela A. (2004). **Web Based Distance Education For Adults,** Krieger Publishing Company, Malabar, Florida, USA

Ekinci, Fatih. (2010), "Ülkemizde Engelli Birey Sayısı Oldukça Yüksektir." www.arastirmaciyazarlar.com/haber_detay.asp?haberID=400

www.egitim.aku.edu.tr/taxonomi.htm

Elmas, Çetin.; Nurettin Doğan, Serdar Biroğlu, , Mehmet Sena Koç. (2008). "Moodle Eğitim Yönetim Sistemi İle Örnek Bir Dersin Uzaktan Eğitim Uygulaması", **Bilişim Teknolojileri Dergisi, Cilt: 1,** Sayı: 2, Mayıs 2008

Emmerik, Ruud., Keizer, Freek., Troost, Fred., **Korfball An Insight**, Koninklijk Nederlands Korbalverbond & the International Korfball Federation, Bunnik.

Erturgut, Ramazan. (2008). "İnternet Temelli Uzaktan Eğitimin Örgütsel, Sosyal, Pedagojik ve Teknolojik Bileşenleri." Bilişim Teknolojileri Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 2, Mayıs 2008 **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**

Eşgi, Necmi. (2006). Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Güz 2006, 4(4), 459-473 http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2006_cilt4/sayi_4/459-475.pdf

Ferrance, Eileen. (2000). **Themes in Education**, Northeast and Islands Regional Educational Laboratory At Brown University www.lab.brown.edu/pubs/themes_ed/act_research.pdf

Foley, Griff (2009). "Radikal Yetişkin Eğitimi ve Öğrenme" (Çev. Özdemir, Özcan,). **Eğitim Bilim Toplum Dergisi / Cilt:7** Sayı: 26, Sayfa: 145-173

Freire, Paula. (2003). **Ezilenlerin Pedagojisi,** (Çev. D. Hattatoğlu, E. Özbek). Ayrıntı yayınları, 4. Basım, İstanbul

Galusha, Jill M. (2001). "Barriers to Learning in Distance Education" University of Southern Mississippi **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**
http://uemyo.uegazi.edu.tr/forum/index.php?f=27&t=24&rb_v=viewtopic

Galbraith, Michael, W. (Orginal Edition, 1990; 2nd printing 1991). **Adult Learning Methods,** Foreword by Malcolm S. Knowles. Krieger Publishing Company, Malabar Florida

Geray, Cevat. (2002). **Halk Eğitimi**. 3. Bası İmaj Yayıncılık. Ankara

Göktaş, Zekeriya., Arıkan, A. Naci. (2007). "ilk ve Orta Öğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinden Beklentilerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması." **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 17**, sayı 1, Haziran 2007 http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c10s17/makale/c10s17m1.pdf

Güven, Cansel. (2011), "Atama bekleyenlerin sayısı 500 bini bulacak" www.personelmeb.net/ozel/atama-bekleyenlerin-sayisi-500-bini-bulacak.htm

Gültekin, Mehmet. (2005). **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. Anadolu Üniversitesi Web-Ofset, 5. Baskı, Eskişehir.

Günay, Muhammet. (2010). *Web Destekli İşbirlikli Probleme Dayalı Öğretimin Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisi ve Ders Başarısına Etkisi,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Gürkan, Osman. (2009). **Web Tasarım Kılavuzu.** Nirvana Yayınları, 2. Basım. Ankara

Güyer, Tolga., Üstündağ, Mutlu, Tahsin. (2008). "Öğrenme Yönetim Sistemleri ve Örnek Uygulama", (Editör: Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın). **İnternet Temelli Eğitim** Nobel Yayın Dağıtım. 1. Basım, Ankara.

Hızal, Alişan. (1978), "Programlı Öğretim Yönteminin Etkenliği İle İlgili Uygulamalı Bir Araştırma." Eğitim ve Bilim. 17, 1978. 5-18. www.egitim.aku.edu.tr/alisan1.htm

Hızal, Alişan. (1982). **Programlı Öğretim Yönteminin Etkenliği.** Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları no:117

Hızal, Alişan. (1983). **Uzaktan Öğretim Süreçleri ve Yazılı Gereçler**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları no: 122

Hoskin, Tanya. Parametric and Nonparametric: Demstifying the Terms http://ctsa.mayo.edu/resources/upload/berd-5-6.pdf

Hürriyet Gazetesi, Ankara güncel. (2011). "Ankaralı öğrencinin Facebook tutkusu", 30 Nisan 2011, s.10

Isenberg, Susan. (2007). **Applying Andragogical Principles to İnternet Learning.** Cambria Press, Youngstown, New York

İnce, M. Levent., vd. (2006). "The Effects of Proffesional Develpoment on Technological Competency and Attitudes Urban Physical Education Teachers Have Toward Using Technology". **Journal of Teaching in Physical Education, 2006,** 25, number, Monograph

İşman, Aytekin Dabaj, Fahme Gumus, Fahriye Agah Altınay, Zehra Altınay, (2004). Web Page Design In Distance Education. **The Turkish Online Journal of Educational Technology- TOJET April 2004 ISSN: 1303-6521 Volume 3,** Issue 2, Article 12

İşman, Aytekin ve arkadaşları, (2003). "Communication Barriers in Distance Education". **The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET October 2003** ISSN: 1303-6521 Volume 2, Issue 4, Article 2

James K. Galbraith (1985). "Algısal Öğrenme Stili Envanteri".

Johns, Gary. (1996). Group Dynamics, "Social Behaviour and Organizational Processes". Organizational Behaviour: Understanding and Managing Life at Work. Harper Collins College Publishers www.intrd.gov.nl.ca/intrd/regionaldev/gd.pdf

Kaplanoğlu, Muzaffer. (2009). **Ders Yönetim Sistemi, Sınıf içi Eğitimde Moodle Kullanıcı Notları.** Osmangazi Üniversitesi Enformatik Bölümü

Karadeniz, Şirin.; Hasan Çakır, Çelebi Uluyol. (2008). "Tasarım İlkeleri". (Editör: Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın). **İnternet Temelli Eğitim** Nobel Yayın Dağıtım. 1. Basım, Ankara.

Karakuzu, Melih (2002), "Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Dersi Tasarımında Öğrenci/Katılımcı Nitelikleri", http://ab.org.tr/ab02/Sunum/karakuzu.doc

Karasar, Niyazi. (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemi.** 14. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

Karataş, Serçin. (2008). "Temel Kavramlar ve Kuramsal Temeller". (Editör: Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın). **İnternet Temelli Eğitim.** Nobel Yayın Dağıtım. 1. Basım, Ankara.

Kavcar, Cahit. (1988). "Geleceğin teknolojileri". **Öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarının dünü- bugünü- geleceği Sempozyumu,** 8-11 Haziran 1987. Ankara: Gazi Ü. Yayınları

Kaya, Zeki. (2002). **Uzaktan Eğitim**, Ankara: PegemA Yayıncılık.

Kaya, Zeki. (2006) Uzaktan Eğitim, Eğitimde Paradigmal Değişimler www.canaktan.org/egitim/egitim-metodoloji/uzaktan-egitim.htm

Kemshal-Bell, G. (2001) The Online Teacher. Final report prepared for the Project Steering Committee of the VET Teacher and Online Learning Project, ITAM, ESD, TAFENSW. **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**

Keser, Hafize (1988). *Bilgisayar destekli öğretim için bir model önerisi.* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Keser, Hafize.; Şafak Bayır, Nazan Eren Zorkun. (2009). "Görme Engellilere Yönelik Bilişim Teknolojileri Sunduğu Olanaklar ve Yararlanma Koşulları". 3. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Sempozyumu bildiri özeti **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**

Keser, Hafize (2000). "Eğitimde yeni teknolojilerle öğretmenin değişen rolü". Adım, Eğitim özel sayısı. Lefkoşa

Keser, Hafize., Çakır, Hüseyin. (2009). "Çoklu Zeka Kuramına Göre Hazırlanmış Olan Bilgisayar Destekli Trafik Eğitim'ine İlişkin Öğrenci Görüşleri", **Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:17**, No:3 s.835-848

Khan, Badrul. H. (2001). **Web based Training. Educational Technology** Kılavuz, M. Akif (2003), "Yetişkin Din Eğitimcilerinde Bulunması Gereken Özellikler". Cilt: 12, Sayı:1, 2003 s.135-152 http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2003-12%281%29/M6.pdf

Kırbaş, İsmail. (2011) "İsmail Kırbaş ile Web Sitesi Tasarımı". www.kirbas.com/index.php?id=334

Publications, Englewood

Knowles, Malcolm (1996). **Yetişkin öğrenenler.** (Çev. S. Ayhan) Ankara Üniversitesi Basımevi

Koca, Canan. (2011). **Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Bir Eylem Araştırması Önerisi: Uygulamalarınızı Etkin Katılım Açısından Değerlendirin.** III. Beden Eğitiminde Yeni ve Yaratıcı Yaklaşımlar Sempozyumu Kitabı, 21-22 Ocak 2011, ODTÜ

Koç, Özer. (2009), "Yetişkin Eğitiminde Aktivite Bazlı Öğrenme." www.xing.com/.../yetiskin-egitiminde-aktivite-bazli-ogrenme-18704512/

Kolb, David. A. (1985), "Learning Style Inventory" **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**

Korhonen, Lloyd, J. (1991). "Nominal Group Technique, Adult Learning Methods", **Adult Learning Methods** (Editor: Galbraith, Michael, W.)**,** Krieger Publishing Company, Malabar Florida

Köklü, Nilgün. (1993). "Eylem Araştırması". **A.Ü Eğitim Bilimleri Dergisi. Cilt 26,** Sayı 2, 357-366.

Köklü, Nilgün. (2001). "Eğitim Eylem Araştırması- Öğretmen Araştırması", **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt: 34,** sayı:1-2

Köylü, Mustafa (2009), "Yetişkin Eğitiminin Temel Prensipleri" www.dinbilimleri.com/dergi/cilt1/sayi1/M_Koylu_Yetiskin_Egitimi.htm

Kurbanoğlu, S. Serap. (1996). "Müracaat Hizmetlerinde İnternet", **Türk Kütüphaneciliği 10,** 3 (1996), 265-76

Kuzu, Abdullah. (2005). *Oluşturmacılığa Dayalı Çevrimiçi Destekli Öğretim: Bir Eylem Araştırması,* Yayımlanmamış Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü BÖTE ABD, Eskişehir

Kuzu, Abdullah. (2009)**. "**Öğretmen Yetiştirme ve Mesleki Gelişimde Eylem Araştırması", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, **The Journal of International Social Research, Volume 2/6** Winter 2009

Kuzu, Şahinkayası., Yunis, Çakır. (2002). "Öğretmenler İçin Hizmet-içi Amaçlı Web Tabanlı Öğretim Modeli Önerisi", **Uluslararası Katılımlı Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu,** Anadolu Üniversitesi, 23-25 Mayıs 2002.

Lawrance, A. Tomei. (2010). “A Theoretical Model for Designing Online Education in Support of Lifelong Learning”, (Editor. T. Kidd). **Online Education and Adult Learning**, Information science reference, Hershey, New York

Lee, William W., Owens, Diana L., (2004). **Multimedia-based Instructional Design: Computer-Based Training; Web-Based Training; Distance Broadcast Training; Performance-Based Solutions,** (2nd edition) Pfeiffer, New Jersey

Lindeman, Eduard. C. (1969). **Yetişkin Eğitiminin Anlamı**, (Çev. C. Şentürk). MEB Basımevi, Ankara

Lowe, John (1985). **Dünyada Yetişkin Eğitimine Toplu Bakış.** (Çev. T. Oğuzkan), UNESCO Yayınları, Ankara

Margaret Driscoll (1998). **Web Based Training-Using Technology to Desing Adult Learning Experience,** Jossey-Bass-Pfeiffer, San Francisco, USA

McLuhan, Marshall. (1996). **Yaradanımız Medya,** Merkez Kitapçılık Yayıncılık San. Ve Tic. A.Ş. İstanbul

MEB (2006). **Milli Eğitim Bakanlığında Yürütülen Hizmet içi Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi**, EARGED, Ankara, s.89

MEB, (2008). **Öğretmen Yeterlilikleri,** Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara

MEB (2011). **Hizmet içi eğitim planı**

MEB (2011). MEB (2010). Bilgi Edinme Merkezi, istihdam halinde olan beden eğitimi öğretmeni sayısı kaçtır?

Miser, Rıfat (1999). **Halk Eğitimi ve Toplum Kalkınması**. MEB, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Miser, Rıfat. (2010). **Çevre Eğitimi**. EBF-MD Yayını, Ankara

Miser, Rıfat. (2011). “Türkiye Emek Pazarının Hürriyet İK Gazetesine Yansıyan Görünümü- 2006: Aradığınız İşgören Rakip Firmada Çalışıyor”. **Verimlilik Dergisi, 2011/1**, s.92. Ankara

Moore, M. G., Kearsley, G. (1996). **Distance Education: A systems view**. New York: Wadsworth.

Morrison, Don. (2003). **E-learning Strategies How to get implementation and delivery right first time.** John Wiley & Sons Ltd., The Atrium, Southern Gate, England

Odabaş, Hüseyin, (2003), "İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim ve Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri" http://eprints.rclis.org/bitstream/10760 /8221/1/İnternet_Tabanli_Uzaktan_Egitim.pdf

Okay, Şenol. (2010). "Teknik Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanım Amaçlarının İncelenmesine İlişkin Bir Araştırma". **Makine Teknolojileri Elektronik Dergisi Cilt: 7**, No: 1, 2010 (97109)

Özkan, Seçil (2005). "Yetişkin Eğitimi", GÜTF **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**

Öztekin, Birol. (2009). Temel Bilgisayar Kullanıcısının Nitelikleri http://80.251.40.59/sports.ankara.edu.tr/ozekin/Bilkul.pdf

Parlakkılıç, Alaattin (2003). "İnternet Ortamında Veritabanı Etkileşimli Bir Dersin Geliştirilmesi ve Öğrenme Üzerindeki Etkililiğinin Değerlendirilmesi", yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Eğitim Teknolojisi Programı, Ankara

Phillips, Niki., Karatza, Marianthi., Tzikopoulos, Argiris. (2010). **Online Education and Adult Learning: New Frontiers for Teaching Practices,** (Editör: Kidd, Terry). Texas A&M University, USA, Hershey& New York

Postman, Neil. (2004). **Televizyon Öldüren Eğlence,** Ayrıntı Yayınları 2. Baskı, İstanbul

Reis, Z.Y. (2004). "Bilgisayar Destekli Öğrenme-Öğretme Sürecinde Teknoloji ve Yardımcı Materyallerin Kullanımı." IV. International Education Technologies Conference. www.tojet.net/IETC2004.

Rosen, D.J. (1996). "How adult literacy practitioners are using the İnternet". www.alri.org/pubs/teacherfocusgroups.html

Rosenberg, M.J. (2001). **E-Learning: Strategies for Delivering Knowledge in The Digital Age.** Newyork: McGraw-Hill Boston: Adult Literacy Resource Institute.

Russell, Mary. (1999)." Online learning communities: Implications for adult learning". **Adult Learning, 10(4),** 28-31.

Semerci, Ali. (2008), *E-Öğrenme Yöntemi İle Düzenlenen Yöneticilik Eğitimlerinin Kursiyer Algılarına Dayalı Olarak Değerlendirilmesi,*

Yayımlanmamış Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Eğitim Teknolojisi Programı, Ankara

Semerci, Ali. (2010), "Polis Eğitiminde E-öğrenme. Devlet Personel Uzmanları Derneği". www.dpud.org/index.php?option=com

Shea, Virginia. (1994). "Netiquette Guidelines". 30.10.2009 **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**

Smith, Mark, K. (2001), "Kurt Lewin, groups, experiential learning and action research', the encyclopedia of informal education", www.infed.org/thinkers/et-lewin.htm

Somyürek, Sibel., Atasoy, Bilal. (2008). "Yazılım Geliştirme Araçları", **İnternet Temelli Eğitim** (Editör: Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın). Nobel Yayın Dağıtım. 1. Basım, Ankara.

Sönmez, Veysel. (2010). **Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı**, 16. Baskı. Anı Yayıncılık, Ankara

Subaşıoğlu, Fatoş. (2000). Engellilerin İnternet'e Erişimi Üzerine Değerlendirme. **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 40,** 3-4 s.203-216

Şahin, Sami. (2008). "Değerlendirme". **İnternet Temelli Eğitim** (Editör: Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın). Nobel Yayın Dağıtım. 1. Basım, Ankara.

Şendağ, Serkan. (2008). *Çevrimiçi Öğrenmenin Öğretmen Adaylarının Eleştirek Düşünme Becerilerine ve Akademik Başarılarına Etkisi,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir

Taşdemir. (2007), "Host ve Server ne demektir, İnternet Devri." www.internetdevri.com/host-ve-server-ne-demektir/

Tazegül, Demir (2008). "Türkçe Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ve Bunların Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi (Gazi Üniversitesi Örneği)". Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, **The Journal Of International Social Research Volume ¼,** Summer 2008

Tekin, Meral. (1996). **Yetişkin Eğitiminde Radyo ve Televizyon**. Yüksel Matbaacılık, Ankara

Tekin, Yücel. (2007). "Ders Yönetimi Bilgi Sistemi Destekli Web Tabanlı Öğretimin Kursiyerlerin Akademik Başarılarına ve Web Tabanlı Öğretime Yönelik Tutumlarına Etkisi (K.K.K.Lığı Mebs Okulu Örneği)",

Yayımlanmamış Yüksek LisansTezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları Ve Öğretimi Bilim Dalı Eğitim Teknolojisi Programı, Ankara

Terzi, Hakan. "Öğretimde Teknoloji Kullanımı, Bilgisayar ve İnternet" www.egitim.aku.edu.tr/hterzi.ppt

Tezci, Erdoğan. (2003). Web Tabanlı Eğitimin Demokrası Bilincinin Gelişimine Etkisi, **The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET July 2003** ISSN: 1303-6521 Volume 2, Issue 3, Article 19

Uşun, Salih. (2003). "Advantages of Computer Based Educational Technologies for Adult Learners", **The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET October 2003** ISSN: 1303-6521 Volume 2, Issue 4, Article 1

Uşun, Salih. (2006). **Uzaktan Eğitim.** Nobel yayın dağıtım. Eylül 2006, Ankara

Uysal, Meral (2005). "Yetişkinlerde Öğrenme." A.Ü.Sürekli Eğitim Merkezi, Avrupa Konseyi Proje Ofisi, Eğitimcilerin Eğitimi Temel Eğitim Programı Ders Notları, 03 Ocak 2005- 07 Ocak 2005, Ankara www.cte-epem.adalet.gov.tr/Ders_Notlari/yetiskin_egitimi.doc

Uzunboylu, Hüseyin. (2002). *"Web destekli İngilizce öğretiminin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi",* yayımlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi ABD, Eğitim teknolojisi Bilim Dalı.

Uzuner, Yıldız. (2005). "Özel Eğitimden Örneklerle Eylem Araştırmaları" **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi,** 2005, 6 (2) 1-12

Ünlühisarcıklı, Özlem. (2009). "Yetişkin Eğitimini Gerektiren Nedenler", **Yetişkin Eğitimi**, (Derleyenler: M. Uysal, A. Yıldız). Kalkedon Yayınları, İstanbul

Üstün, Özen., Karaman, Selçuk. (2001). "Web Tabanlı Uzaktan Eğitimde Sistem Tasarımı". **Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi (2) 2001**, 81-102

Yabaş, Berrak., Bozkurt, Ali. (2011). İlköğretim Düzeyinde Matematik Öğretimini Destekleyici E-Öğrenme Portallarının Kritik Özelliklerinin Belirlenmesi. http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27788.pdf

Yaman, Metin. (2006). **"**Beden Eğitimi ve Spor Öğrencilerinin İnternet Kullanma Durumları", **Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi ISSN: 1306-4371 Cilt:1** Sayı:2

Yenilmez, Kürşat., Ersoy, Mehmet. (2011). Matematik Ve Eğitimi Üzerine Yapılan Tartışmalarda Web Temelli Tartışma Forumlarının Yeri. http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27780.pdf

Yeniad, Mustafa. (2006). "Uzaktan Eğitimde Kullanılmak Üzere Web Tabanlı Bir Portal Yazılımı Geliştirme". Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Y.lisans Tezi, Adana

Yenitepe, Emin. Tezgider,Ahmet. (2004). "Individualized Learning Approach Into Instructional Systems Design For Web Based Education", **The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET April 2004 ISSN: 1303- 6521 Volume 3**, Issue 2, Article

Yıldırım, Ali., Şimşek, Hasan (2003). "**Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri", Seçkin yayımcılık, Ankara**

Yıldırım, Ali. (2011). **"**Eğitimde Niçin Araştıran Öğretmene İhtiyaç Vardır?" Eylem Araştırması Yaklaşımı, III. Beden Eğitiminde Yeni ve Yaratıcı Yaklaşımlar Sempozyumu Kitabı, 21-22 Ocak 2011, ODTÜ

Yıldız, Ahmet (2004). "Türkiye'deki Yetişkin Eğitimi Araştırmalarına Toplu Bakış". **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, yıl: 2004, cilt: 37**, sayı: 1 ss 78-97

Yılmaz, Bülent. (2000). "Eğitimde Nitelik Sorunu ve İnternet", **Türk Kütüphaneceiliği 14,** 1 (s.47-59)

Yiğit, Yasemin.; Soner Yıldırım, M. Yaşar Özden. (2000). "Web Tabanlı İnternet Öğreticisi: Bir durum çalışması", **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 19:** 166-176

Wlodkowski, Raymond. (1990), "Strategies to Enhance Adult Motivation to Learn", **Adult Learning Methods** (Editor: Micheal W. Galbraith). Krieger Publishing Company, Florida

http://moodle.midas.baskent.edu.tr/file.php/4/ders_sunumlari/Bilgisayar_Destekli_Egitim_ve_e-Ogrenme

www.bilisimterimleri.com/bilgisayar_bilgisi/bilgi/8.html

http://office.microsoft.com/tr-tr/access-help/HP005262506.aspx

http://en.wikipedia.org/wiki/Whiteboard

http://uemyo.uegazi.edu.tr/forum/index.php?f=27&t=24&rb_v=viewtopic

http://bote.hacettepe.edu.tr/wiki/index.php/SCORM_Nedir%3F

http://tr.wikipedia.org/wiki/Harmanlanm%C4%B1%C5%9F_%C3%B6%C4%9Frenme

www.teknikportal.com/internette-bilgiler-hangi-hizlarla-iletilir-band-genisligi-nedir-doluluk-orani-t17666.0.html

www.meb.gov.tr/belirligunler/internet_haftasi_2005/bt/bilgisayar_destekli_egitim.htm

http://sgb.meb.gov.tr/

http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2010_2011.pdf

http://support.microsoft.com/kb/290540

http://www.turkwebb.com

http://www.turkansiklopedi.com/nedir/panosu.html

http://bote.hacettepe.edu.tr/wiki/index.php/T%C3%BCrkiye%27de_Uzaktan_E%C4%9Fitim

www.yeniforumuz.biz/showthread.php?2154657%C3%9Clkemizde-kad%C4%B1n-internet-kullan%C4%B1c%C4%B1s%C4%B1-ara%C5%9Ft%C4%B1rmas%C4%B1-yap%C4%B1ld%C4%B1!

www.designbynur.com/tr/yazitipi.htm

www.unimedya.net.tr/videokonferans.aspx

EKLER

EK-1

UZMAN DEĞERLENDİRME FORMU

BU EĞİTİM SİTESİ;	Hiç Katılmıyorum	Az katılıyorum	Orta seviyede katılıyorum	Büyük ölçüde katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Korfbolu tanıtabiliyor.					
2. Katılımcı ve içerik arasında yüksek seviyede etkileşim sağlıyor.					
3. Görsel, işitsel, devinimsel vb. farklı öğrenme stillerine uygundur.					
4. Video, resim, animasyon vb. etkin kullanılıyor.					
5. Dosyaların indirilmesi kolaydır.					
6. Her haftanın özetini görebilmeyi sağlıyor.					
7. Korfbol konusunda daha geniş bilgi kaynaklarına ulaşma fırsatı sunuyor.					
8. Kullanımı kolaydır.					
9. Ağ bant genişliğinin limitini aşmıyor.					
10. Sayfaların erişimi kolaydır.					
11. Her konu sonunda öğrenmeyi pekiştirecek etkinlikler sunuyor.					
12. E-posta listeleri, e-sohbet, e-forum vb. etkili kullanıyor.					
13. İçerisinde gereksiz bilgi bulunmaktadır.					
14. Ekran tasarımında kullanılan renkler okunabilirliği artırıyor.					
15. Yazının tipi okumayı kolaylaştırıyor.					
16. Yazının boyutu (puntosu) okumak için uygundur.					

EK-2

KATILIMCI BİLGİ FORMU

Değerli katılımcılar,

sizler hakkında bazı demografik bilgilere ihtiyacım var, sadece araştırmam için kullanacağım bu bilgileri hiç kimseyle paylaşmayacağımı bilmenizi istiyorum. Lütfen ekteki formu doldurarak gönderiniz.
Teşekkürler

1.) Hizmet yılınızı işaretleyiniz.
2.) Yaşınızı işaretleyiniz.
3.) Cinsiyetiniz.
4.) Çalıştığınız ili yazınız.
5.) Öğrenim durumu.
6.) Aktif olduğunuz spor branşını (çalıştırdığınız veya mezuniyet branşınızı) yazınız.
7.) Daha önce planlı ve programlı bir İnternet temelli eğitime katıldınız mı?
8.) En son katıldığınız hizmet içi eğitim, antrenörlük kursu, seminer vs. yılını belirterek yazar mısınız?
9.) Bu eğitime katılma sebebinizi işaretleyiniz. Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.
10.) Çalıştığınız kurumun türünü işaretleyiniz.
11.)İnternet temelli bu eğitimi alabilmek için gerekli bilgisayar ve internet donanımına sahip misiniz?

EK-3

BİLGİSAYAR KULLANMA BECERİSİ DEĞERLENDİRME FORMU

Kullanma becerisi	Hiç Katılmıyorum	Az katılıyorum	Orta seviyede katılıyorum	Büyük ölçüde katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Bilgisayarı açabiliyorum.					
2. Kilitlendiğinde bilgisayarı tekrar başlatabiliyorum.					
3. Bilgisayarı güvenli bir şekilde kapatabiliyorum.					
4. İnternet bağlantısı kurabiliyorum.					
5. Web sayfasındaki düğmeleri kullanarak ileri ve geri hareket edebiliyorum.					
6. İnternette arama motoru kullanarak bilgiye erişebiliyorum.					
7. Alınan mesajı açabiliyorum.					
8. Mesaj gönderebiliyorum.					
9. E-posta mesajına dosya ekleyebiliyorum.					
10. Aynı e-postayı birden fazla kişiye gönderebiliyorum.					
11. Adres defterine yeni kişi ekleyebiliyorum.					
12. Farenin sağ tarafını kullanarak komutlar verebiliyorum.					
13. “Başlat” butonundan program seçebiliyorum.					
14. Pencereyi küçültüp büyütebiliyorum.					
15. “Kapat” ve “Çıkış” arasındaki farkı biliyorum.					
16. Açık pencereler arasında geçiş yapabiliyorum.					
17. Word dosyası açabiliyorum.					
18. “Kaydet”, “Farklı kaydet, komutlarını kullanabiliyorum.					
19. Çıktı alabiliyorum.					
20. Yazının boyutunu (puntosunu) ve biçimini (karakterini) değiştirebiliyorum.					
21. Tablo oluşturabiliyorum.					

EK-4

İNTERNET TEMELLİ YETİŞKİN EĞİTİM PROGRAMI
ÖNCESİ VE SONRASI GÖRÜŞ FARKINA İLİŞKİN AÇIK UÇLU FORM

Değerli katılımcılar,

internet temelli bir eğitime başlamadan önce görüşlerinizi yansıtmanız için açık uçlu bir test eklenmiştir. Her sorunun altındaki pencereye görüşlerinizi yazabilirsiniz. Sorular bittikten sonra "Cevaplarınızı gönderin" butonuna basınız.

1- Size göre internet temelli bir öğrenme ortamı yetişkinlerin öğrenmesi için uygun mudur? Açıklayınız.

2- Size göre devinimsel (psikomotor) bir öğrenme konusu internet yoluyla etkin biçimde öğrenilebilir mi? Açıklayınız.

3- İnternet temelli bir eğitimin toplum için yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklayınız.

4- İnternet temelli eğitimlerin ileride daha da yaygınlaşacağını düşünüyor musunuz? Açıklayınız.

5- Size göre İnternet temelli bir eğitim kişilerin sosyalleşmelerini etkiler mi? Açıklayınız?

6- Öğrenmek istediğiniz bir konu için İnternet yoluyla eğitim almak isteyip istemediğinizi nedenleriyle yazınız.

7- İnternet temelli bir eğitim ortamında şu özelliklerin bulunmasını beklerim…….

EK-5

İNTERNET TEMELLİ EĞİTİM ORTAMINI DEĞERLENDİRME FORMU

BU EĞİTİM SİTESİ;	Hiç Katılmıyorum	Az katılıyorum	Orta seviyede katılıyorum	Büyük ölçüde katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1- Korfbolu tanıtabiliyor.					
2- Katılımcı ve içerik arasında yüksek seviyede etkileşim sağlıyor.					
3- Görsel, işitsel, devinimsel vb. farklı öğrenme stillerine uygundur.					
4- Video, resim, animasyon vb. etkin kullanılıyor.					
5- Dosyaların indirilmesi kolaydır.					
6- Programların kurulması kolaydır.					
7- Her haftanın özetini görebilmemi sağlıyor.					
8- Korfbol konusunda daha geniş bilgi kaynaklarına ulaşma fırsatı sunuyor.					
9- Kullanımı kolaydır.					
10- Sayfaların erişimi kolaydır.					
11- Her konu sonunda öğrenmeyi pekiştirecek etkinlikler sunuyor.					
12- E-posta listeleri, e-sohbet, e-forum vb. en etkili olduğu yerde kullanıyor.					
13- Korfbol konusundaki ilgi ve ihtiyaçlarıma uygundur.					
14- Kendi deneyimlerimi kullanma ve diğer katılımcılarla paylaşma fırsatı sunuyor.					
15- Öğrendiklerim iş doyumumu artırdı.					
16- Etkinliklere katılmak öz saygımı geliştirdi.					
17- İçerisinde gereksiz bilgi bulunmaktadır.					
18- Öğrendiklerimle korfbolu öğrencilerime tanıtabiliyorum.					
19- Öğrenme zamanıma, hızıma ve yerime kendim karar veriyorum.					
20- Yeni öğrendiğim bilgiler önceki bilgilerimle uyumludur.					

EK-5'in devamı

21- Her haftanın sonunda kendimi değerlendirmeme imkân veriyor.					
22- Eş zamanlı eğitimin zamanı çalışma saatlerime uygun olarak seçilmiştir.					
23- Ekran tasarımında kullanılan renkler okunabilirliği artırıyor.					
24- Yazının tipi okumayı kolaylaştırıyor.					
25- Yazının boyutu (puntosu) okumak için uygundur.					
26- Diğer katılımcılarla işbirliği yapma olanakları sunuyor.					
27- Bir sınıf ya da gruba ait olma hissi uyandırıyor.					
28- Ders, içerik, grup etkinlikleri, forum ve tartışma ortamları karşılıklı saygı çerçevesinde yürütülüyor.					
29- Bütün etkinlikler boyunca etik değerlere önem veriliyor.					
30- Kolaylaştırıcıya kolayca ulaşma imkânı sağlıyor.					
31- Verdiği geri bildirimlerle öğrenmemi cesaretlendiriyor.					

EK-6

KOLAYLAŞTIRICININ DEĞERLENDİRİLMESİ ANKETİ

KOLAYLAŞTIRICI;	Hiç Katılmıyorum	Az katılıyorum	Orta seviyede katılıyorum	Büyük ölçüde katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1- Bir sınıf ya da gruba ait olma hissi uyandırıyor.					
2- Gruptaki bütün bireylerin eğitim gereksinimlerini karşılamak için gayret ediyor.					
3- İleri öğrenmeler için cesaretlendiriyor.					
4- Yeterli öğrenme kaynaklarını sunuyor.					
5- Katılımcılar tarafından bilgisinden faydalanılacak kaynak kişi olarak görülüyor.					
6- Deneyimlerini katılımcılarla cömertçe paylaşıyor.					
7- Grubun eşit bir üyesi gibi davranıyor.					
8- Çatışma, acı, öfke, hor görme vb. ifadelere karşı duyarlı ve uyanık davranıyor.					
9- Yanıtlayamadığı soruların cevabını öğrenenlerle birlikte araştırıyor.					
10- Yorumları ve geri bildirimleri öğreneni cesaretlendiriyor.					

EK-7

Cronbach Alfa Madde Test Güvenirlik Katsayısı

Bilgisayar kullanma becerisi değerlendirme formu

Cronbach's Alpha	Madde sayısı
,554	21

Bilgisayar kullanma becerisi değerlendirme formunda alfa katsayısı 0,554 çıkmıştır. Alanyazına göre 0,7'nin altı istisnalar çerçevesinde kabul edilebilir. Çünkü bu güvenirlik testi varyans üzerinden çalışmaktadır. Fakat Bilgisayar kullanma becerisi değerlendirme formunda bütün maddelere katılım düzeyi çok yüksek olduğundan ve varyans farklılığı olmadığından katsayı düşük çıkmıştır. Bu oran anketteki varyansta değişiklik olmamasından dolayı kabul edilebilir bulunmuştur.

Kolaylaştırıcının değerlendirilmesi anketi

Cronbach's Alpha	Madde sayısı
,936	31

Görüldüğü gibi Kolaylaştırıcının değerlendirilmesi anketinde alfa katsayısı 0,936 çıkmıştır, bu sonuç anketin güvenirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

İTYE eğitim ortamını değerlendirme formu

Cronbach's Alpha	Madde sayısı
,910	10

Görüldüğü gibi İTYE nitelik değerlendirme anketinde alfa katsayısı 0,910 çıkmıştır. Bu sonuç anketin güvenirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

EK-8

Eğitimi Tamamlayan Katılımcıların (ETK) Profili:

ETK1: Mavi grup başı, 36-40 yaşında, erkek, 1-5 yıl arası kıdem, Yozgat'ta görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce bir İTE'ye katılmış, kendini geliştirmek, İTE'yi merak ettiği ve korfbolu tanımak için İTYE'ye katılmış, MEB ilköğretim okulunda çalışıyor.

ETK2: 31-35 yaşında, kadın, 11-15 yıl kıdeme sahip, Bursa'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, kendini geliştimek, korfbolu tanımak ve vakit problemi olduğu için İTYE'ye katılmış, MEB ilköğretim okulunda çalışıyor.

ETK3: 36-40 yaşında, kadın, 11-15 yıl kıdeme sahip, İstanbul'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, diğer sebeplerle İTYE'ye katılmış, MEB ortaöğretim okulunda çalışıyor.

ETK4: 41-45 yaşında, kadın, 21-25 yıl kıdeme sahip, Bursa'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, korfbolu tanımak için, tavsiye üzerine ve vakit problemi olduğu için İTYE'ye katılmış, MEB ortaöğretim okulunda çalışıyor.

ETK5: 31-35 yaş, erkek, 6-10 yıl kıdeme sahip, İstanbul'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, kendini geliştimek, İTE'yi merak ettiği ve vakit problemi olduğu için İTYE'ye katılmış, özel ilköğretim okulunda çalışıyor.

ETK6: 26-30 yaşında, erkek, 1-5 yıl kıdeme sahip, İstanbul'da görev yapıyor, yüksek lisans devam veya terk, daha önce İTE'ye katılmamış, kendini geliştimek, korfbolu tanımak için İTYE'ye katılmış, MEB ortaöğretim okulunda çalışıyor.

ETK7: 26-30 yaşında, erkek, 6-10 yıl kıdeme sahip, Aksaray'da görev yapıyor, yüksek lisans devam veya terk, daha önce İTE'ye katılmamış, korfbolu tanımak için İTYE'ye katılmış, MEB ortaöğretim okulunda çalışıyor.

ETK8: 31-35 yaş, erkek, 6-10 yıl kıdeme sahip, Samsun'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, kendini geliştimek, İTE'yi merak ettiği ve korfbolu tanımak için İTYE'ye katılmış, MEB ortaöğretim okulunda çalışıyor.

ETK9: 31-35 yaşında, kadın, 11-15 yıl kıdeme sahip, Bursa'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, korfbolu tanımak için İTYE'ye katılmış, MEB ilköğretim okulunda çalışıyor.

ETK10: Sarı grup başı, 31-35 yaş, erkek, 6-10 yıl kıdeme sahip, Muğla'da görev yapıyor, doktora devam veya terk, daha önce İTE'ye katılmamış, kendini geliştimek için İTYE'ye katılmış, MEB ortaöğretim okulunda çalışıyor.

ETK11: Kırmızı grup başı, 31-35 yaşında, erkek, 11-15 yıl kıdeme sahip, Ordu'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmış, kendini geliştirmek ve korfbolu tanımak için İTYE'ye katılmış, MEB ilköğretim okulunda çalışıyor.

ETK12: 31-35 yaşında, erkek, 6-10 yıl kıdeme sahip, Tekirdağ'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, korfbolu tanımak için İTYE'ye katılmış, özel ortaöğretim okulunda çalışıyor.

ETK13: 31-35 yaşında, erkek, 6-10 yıl kıdeme sahip, Niğde'de görev yapıyor, yüksek lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, kendini geliştirmek için İTYE'ye katılmış, MEB ortaöğretim okulunda çalışıyor.

ETK14: 31-35 yaşında, erkek, 6-10 yıl kıdeme sahip, Aksaray'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, kendini geliştirmek, korfbolu tanımak ve vakit problemi olduğu için İTYE'ye katılmış, MEB ortaöğretim okulunda çalışıyor.

ETK15: 46-50 yaşında, erkek, 21-25 yıl kıdeme sahip, Aydın'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, İTE'yi merak ettiği, korfbolu tanımak için ve diğer sebeplerden İTYE'ye katılmış, MEB ortaöğretim okulunda çalışıyor.

ETK16: 46-50 yaşında, kadın, 26 üstü yıl kıdeme sahip, Uşak'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, İTE'yi merak ettiği, kendini geliştirmek ve korfbolu tanımak için İTYE'ye katılmış, MEB ilköğretim okulunda çalışıyor.

ETK18: 46-50 yaşında, erkek, 21-25 yıl kıdeme sahip, samsun'da görev yapıyor, lisans mezunu, daha önce İTE'ye katılmamış, kendini geliştirmek için İTYE'ye katılmış, MEB ortaöğretim okulunda çalışıyor.

EK-9

“İnternet Temelli Eğitime Davet” elektronik postası

Hızlı görünümler

Fotoğraflar (31)

İşaretli (33)

Office belgeleri (31)

Yeni kategori

Messenger

Messenger oturumu aç

Giriş

Kişiler

Takvim

HOTMAIL®'DE
e-postalarınızı
TARİHE GÖRE
ANINDA BULUN

From: pervinavsar@hotmail.com
To: beden_egitimciler@hotmail.com; bedenegitimci@googlegroups.com
Subject: internet temelli eğitim
Date: Wed, 9 Feb 2011 12:31:24 +0000

Değerli meslektaşlarım,

doktora tezim için "internet temelli bir eğitim" ortamı oluşturarak ülkemizde yeni yaygınlaşmaya başlayan bir spor dalını (Korfbol) tanıtmaya çalışıyorum. Beden eğitimi öğretmenleri için olan bu eğitim **6 hafta** sürecek. Ama bu eğitim sitesinin asıl amacı "yetişkinlerin öğrenme özelliklerine göre düzenlenmiş bir eğitim ortamı" olmasıdır. Şuan 15 arkadaşımız ön uygulama için 2 haftalık eğitim almaya başladılar bile. Onlardan gelen dönütlerle eğitim ortamı yeniden düzenlenerek GÖNÜLLÜ beden eğitimi öğretmeni arkadaşlarımın hizmetine sunulacaktır. Bu eğitim sitesindeki veriler sadece araştırma amacıyla kullanılacak ve siz istemediğiniz sürece isimleriniz hiçbir yerde geçmeyecektir.

Sizlerden ricam, eğitim almak isteyen arkadaşlar varsa lütfen bana ulaşınız ya da tanıdıklarınızın bana ulaşmasını sağlayınız. Beden eğitimi öğretmenliği mezunu olan ama atanamayan ya da emekli olmuş öğretmenlerimin de eğitime ilgi gösterdikleri takdirde eğitimden yararlanabileceklerini belirtmek isterim.

selamlar

Pervin AVŞAR
Beden eğitimi öğretmeni
A.Ü. Eğitim Bilimleri Doktora öğrencisi
0505 29 33 888

pervinavsar@hotmail.com

EK-10

"İT korfbol eğitimi almak isteyenler için ücretsiz eğitim verileceği" duyurusu

Değerli katılımcılar,
Yetişkinlerin öğrenme özelliklerine göre düzenlenmiş olan "E-Hizmetiçi" sitesinde eğitime katılarak değerlendirme yapmak üzere ön uygulamaya davet edildiniz. Aslında 6 hafta sürecek eğitimden sadece 2 haftalık uygulamaya dâhil edileceksiniz. Eğitimden sonra yapacağınız değerlendirmede, forumlarda ve sohbetlerde yazacaklarınız, bana göndereceğiniz e-postalar ve telefon görüşmelerimizde vereceğiniz bütün geri bildirimler dikkate alınarak eğitim tasarımı ve içerik yeni baştan düzenlenecektir. Karşılaştığınız her zorluk ve sıkıntıyı not ederek bana dönmeniz sorunların çözümü yolunda birlikte çabalamamızı ve eğitimi en iyi şartlarda sunmamızı sağlayacaktır.
Arzu ettiğiniz takdirde ön uygulamayı bitirdikten sonra asıl uygulama grubuna katılabilir ve eğitimin tamamını alabilirsiniz. Eğitimi daha rahat takip edebilmeniz için Web tarayıcısı olarak Firefox kullanmanız önerilmektedir. Ayrıca bazı ders anlatımlarını açabilmeniz için bilgisayarınızda Adobe Flash Player 10 yüklü olması gerekmektedir. Yüklemek istediğiniz takdirde aşağıda köprülerini verdiğim adresler size yardımcı olacaktır.
Firefox için:
http://www.mirrorservice.org/sites/releases.mozilla.org/pub/mozilla.org//firefox/releases/3.6.13/win32/tr/Firefox%20Setup%203.6.13.exe

Flash Player için:
http://get.adobe.com/flashplayer/?promoid=BUIGP

Şimdi yapmanız gerekenler:
www.e-hizmetici.org sitesine giriş yaparak ana sayfayı inceleyiniz.

Korfbol öğrenmeliyim çünkü Kaynak
Korfbol öğrenmezsem ne olur?
Korfbolu tanıyalım Kaynak
Korfbolun tarihçesi Kaynak
Korfbol tanıtım videosu1

Üyelik İşlemleri Açıklamalar Kaynak
Nasıl Üye Olurum- video Dosya
Nasıl üye olurum- sesli video Kaynak
Eğitim içinde gezinme

Yukarıda gördüğünüz bağlantıları açarak korfbol hakkında ön bilgi edinebilirsiniz, üyelik işlemlerini nasıl yapacağınıza göz atabilirsiniz.
Üyelik işlemlerini tamamladıktan sonra kullanıcı adınızı ve şifrenizi unutmayınız ☺ sonra eğitime katılabilmek için en alttaki KORFBOL yazısını tıklayın.
Sizden bir defaya mahsus olmak üzere *kayıt anahtarı* istenecektir. Lütfen Yöneticiye yani bana e-posta göndererek kayıt anahtarı isteyiniz.
Kayıt anahtarını da girdikten sonra artık eğitimin içine girebilirsiniz.

ÖNEMLİ: Konulara başlamadan önce **1. HAFTA KONULARI** başlığının hemen üstündeki şu değerlendirme veri toplama araçlarını sitenin içinde lütfen doldurunuz.

- İnternet temelli eğitim programı öncesi ve sonrası görüş farkına ilişkin açık uçlu formu Geribildirim

- Bilgisayar Kullanma Becerisi Değerlendirme Formu Geribildirim

Artık eğitime geçebilirsiniz.
Takıldığınız her konu ve sormak istediğiniz her şey için lütfen bana avsarpervin@gmail.com adresinden online ya da e-posta yoluyla veya 505 29 33 888 numaralı telefondan ulaşabilirsiniz. Ya da site içerisindeki Forum köşesinden yazışabilirsiniz.
Teşekkürlerimle
Pervin AVŞAR
Beden Eğitimi öğretmeni
A.Ü. Eğitim Bilimleri Doktora öğrencisi

EK-11

BİLGİ EDİNME MERKEZİ "BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN SAYISI"

From: be@meb.gov.tr
To: pervinavsar@hotmail.com
Subject: Başvurunuz Cevaplanmıştır
Date: Mon, 5 Dec 2011 09:16:55 +0200

Kurum Adı : T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Başvuru No : 631369
Cevap Metni : 30/10/2011 MEBBİS Norm İşlemleri verilerine göre; Bakanlığımıza bağlı resmi ilköğretim kurumlarında çalışan kadın Beden Eğitimi öğretmeni 3.975, erkek beden eğitimi öğretmeni 9438'dir. Ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi alanında 21.845 i kadrolu, 3 ü sözleşmeli olmak üzere 21.848 öğretmen görev yapmaktadır.

İstediğiniz diğer bilgilerin hangi akademik çalışmada veri olarak kullanacağına dair açıklayıcı bilgi ve üniversitenizden resmî yazı gönderilmesi halinde talebiniz incelenecektir.
İstediğiniz belgeler (varsa) Email'a eklenmiştir.

EK-12

19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı törenlerinin okullarda kutlanmasıyla ilgili resmi yazı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.OGM.0.04.00.00/ 817 11/01/2012
Konu : Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı

..... VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

İlgi: a) 17/03/1981 tarihli ve 2429 sayılı Ulusal Bayramlar ve Genel Tatiller Hakkında Kanun,
b) 01/10/1981 tarihli ve 17475 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ulusal ve Resmi Bayramlarda Yapılacak Törenler Yönetmeliği,
c) Nisan 2007 tarihli ve 2595 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı Kutlama Yönergesi.

Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı ilgi (a, b, c) mevzuat hükümlerine dayalı olarak her yıl belli bir senaryoya göre kutlanmaktadır.

Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı törenleri ilgi (b) Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında Millî Eğitim Bakanlığı koordinesine verilmiş ve bu kapsamda il ve ilçe kutlama komitelerinin nasıl oluşacağı anılan Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında, kutlama komitelerinin görev yetki ve çalışma usulleri ise 6 ncı maddesinde düzenlenmiştir.

Yönetmelik hükümleri kapsamında Başkentte ve Başkent dışındaki illerde bayramın nasıl kutlanacağı 3 üncü maddenin (A) ve (B) bentlerinde, yine aynı Yönetmeliğin 17 nci maddesinde ise Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı gösterilerinin nasıl ve ne zaman kutlanacağı ayrıca ifade edilmiştir.

Kutlama törenlerinin hazırlık döneminin mevsim olarak soğuk bir zamana denk gelmesi nedeniyle sağlık sorunlarına yol açmasına, çalışma süresinin uzun olması sebebiyle öğrencilerin derslere ilgisinin azalmasına, motivasyonlarının düşmesine, gönüllü olmayan öğrenci velilerinin okullarla olan ilişkilerinin bozulmasına sebep olduğu yönünde duyumlar alınmaktadır.

Ayrıca kutlamaların Kanun ve Yönetmelikte olmayan bazı içeriklerle gerçekleştirildiği de görülmektedir.

İl ve ilçelerde yapılacak Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı törenleri ilgi (a) Kanun ve ilgi (b) Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla ve eğitim öğretimin aksatılmamasını teminen, mevzuatında belirtildiği üzere tüm gençliğin dahil edileceği bir formatta gerçekleştirilmesi uygun görülmektedir. Kaldı ki Kanun ve Yönetmelikte kutlamaların öğrencilerin katılımıyla yapılacağına dair bir hüküm de bulunmamaktadır. Bununla birlikte, günün anlam ve önemi ile uygun kutlamaların okullarımızda ve öğrencilerimizin katılımıyla icra edilmesine devam edilecektir.

1/2

Atatürk Bulvarı, 06648 Bakanlıklar/ANKARA
Telefon : (0 312) 413 15 77 – 93 Faks : (0 312) 419 21 17
e-posta: ogm_kultur@meb.gov.tr Elektronik Ağ: http://ogm.meb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin: Kasım ÇOMARLI Şb.Md.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.OGM.0.04.00.00/ 817 11/01/2012
Konu : Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı

Bu nedenle Başkent dışındaki il ve ilçelerimizde Yönetmelikte yer almayan senaryo, değişik renk ve nitelik arz eden gösteri ve fon çalışmaları gibi etkinliklere yer verilmemesi, bu kapsamda il ve ilçe kutlama komiteleri tarafından gerekli tedbirlerin alınarak çalışmaların anılan Yönetmelik hükümleri uyarınca yürütülmesi hususunda,

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

M. Emin ZARARSIZ
Bakan a.
Müsteşar

DAĞITIM
B Planı